

1901
CRNA GORA

DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA

Broj: 01-035/24-627/290
Podgorica, 14. 10. 2024r

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	14. 10.	20 24	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	33/24-4/2		
VEZA:			
EPA:	362 XXVIII		
SKRAĆENICA:			PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE

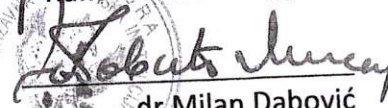
Poštovani,

U skladu sa članom 67 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list Crne Gore", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21, 145/21, 027/23, 123/23, 125/23), u prilogu Vam dostavljamo Izvještaj o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu.

S poštovanjem,

Član Senata

Rukovodilac Kolegijuma

dr Milan Dabović

Prilog:

- Izvještaj o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu

CRNA GORA
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA

Broj: 01-035/24-627/288
Podgorica, 10.10.2024. godine

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2023. GODINU

(KONAČNI IZVJEŠTAJ)

Podgorica, oktobar 2024. godine

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu čl. 9 i 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije br. 01-035/24-627/3 od 04. marta 2024. godine, izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu. Finansijska revizija obuhvata Izveštaj o konsolidovanoj javnoj potrošnji za 2023. godinu, Izveštaj o novčanim tokovima za 2023. godinu iskazan po ekonomskoj klasifikaciji, Izveštaj o novčanim tokovima za 2023. godinu iskazan po funkcionalnoj klasifikaciji, Izveštaj o neizmirenim obavezama na 31.12.2023. godine i sistem evidencije. Revizijom pravilnosti vršena je kontrola usklađenosti poslovnih aktivnosti i finansijskih transakcija sa zakonskim i podzakonskim aktima.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Za izvršenje budžeta države odgovoran je ministar finansija, a za zakonito korišćenje sredstava odobrenih potrošačkoj jedinici odgovoran je budžetski izvršilac¹.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje o Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu i mišljenje da li su poslovne aktivnosti, finansijske transakcije i informacije date u finansijskim izvještajima, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa važećim propisima. Revizija je sprovedena u skladu sa Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji, Poslovníkom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija je planirana u skladu sa INTOSAI okvirom profesionalnih objava, na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podataka.

Revizijom su pribavljeni revizorski dokazi o iznosima objelodanjenim u finansijskim izvještajima, koji uključuju i procjenu rizika od materijalno pogrešnog prikazivanja, nastalog bilo zbog prevare bilo zbog greške. Kod procjene rizika razmatrane su unutrašnje kontrole relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, kao i ocjena opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su revizijom pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da daju osnovu za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije i utvrđenog činjeničnog stanja, Kolegijum u sastavu dr Milan Dabović, član Senata i rukovodilac Kolegijuma i Nikola N. Kovačević, Predsjedavajući Senatom DRI, senator i član Kolegijuma, na sjednici održanoj 09.10.2024. godine, usvojio je:

---

¹ Čl. 39 i 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list Crne Gore", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21 i 145/21)

KONAČNI IZVJEŠTAJ O REVIZIJI PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2023. GODINU

- A. **FINANSIJSKOM REVIZIJOM** Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu, koja se završava 31. decembra 2023. godine, utvrđeno je da Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu nije u svim materijalno značajnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. S tim u vezi, a imajući u vidu da su navedene nepravilnosti materijalno značajne u odnosu na utvrđenu materijalnost, sa određenim prožimajućim uticajem na finansijske izvještaje, nadležni Kolegijum izražava **USLOVNO MIŠLJENJE**.

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE USLOVNOG MIŠLJENJA

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ I RAČUNSKA TAČNOST

Revizijom finansijskih izvještaja potrošačkih jedinica utvrđena su neslaganja finansijskih izvještaja sa Glavnom knjigom državnog trezora kod: Uprave za vode koja je iskazala kapitalne izdatke u iznosu od 316.894,49 € i ostale izdatke u iznosu od 12.379,79 €, dok je u Predlogu zakona o završnom računu budžeta navedeno da su kapitalni izdaci 307.214,49 €, a ostali izdaci 22.059,79 €; Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju koji je iskazao sopstvene prihode u iznosu od 20.538,66 €, dok je u Predlogu zakona o završnom računu budžeta navedeno da su sopstveni prihodi 30.538,66 €; Zaštitnika ljudskih prava i sloboda koji je iskazao opšte prihode u iznosu od 676.201,21 € i namjenske prihode u iznosu od 18.080,39 €, dok je u Predlogu zakona o budžetu Crne Gore navedeno da su sopstveni prihodi 694.281,60 €, a da namjenski prihodi nijesu ostvareni.²

F1: Potrošačke jedinice su dužne da Ministarstvu finansija dostavljaju tačne finansijske izvještaje u skladu sa članom 44 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.³

Predlogom Zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu iskazan je gotovinski suficit od 11.187.308,03 € i neto promjena gotovine 33.719.266,15 €.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da su revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu utvrđene nepravilnosti kojima se koriguje budžetski rezultat i promjena neto gotovine kako slijedi:

- Ostale prihode evidentirane na grupi računa 715 u iznosu od 181.705.483,79 € treba umanjiti za 4.195.275,89 € i uvećati: takse – grupa računa 713 u iznosu od 98.395,78 € koje se odnose na takse po osnovu intelektualne svojine u iznosu od 39.552,80 €, obavljanje zdravstvene djelatnosti

² Navedena nepravilnost ne utiče na utvrđeni budžetski rezultat

³ "Sl. list Crne Gore", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21, 145/21, 027/23 i 125/23

u iznosu od 42.788,98 € i takse za nabavku i registraciju vatrenog oružja u iznosu od 16.054,00 €; naknade - grupa računa 714 u iznosu od 3.680.480,11 € koje se odnose na: naknade za državni premjer i katastar nepokretnosti u iznosu od 1.486.146,20 €, naknade za registraciju priključnih i motornih vozila u iznosu od 1.888.289,13 €, naknade za izdavanje vozačkih dozvola u iznosu od 234.903,71 €, kao i naknadu za obavljanje ribolova i marikulture u iznosu od 71.141,07 € i primitke od otplate kredita - grupa računa 731 koji se odnose na povraćaje kredita datih opštinama u iznosu od 416.400,00 €,

- **Ostale prihode treba uvećati u iznosu od 4.282.602,19 € pri čemu je:** potrebno umanjiti primitke od otplate kredita na grupi računa 731 u iznosu od 115.735,91 €, po osnovu naplaćenih kamata za date kredite za samozapošljavanje od strane Zavoda za zapošljavanje Crne Gore; potrebno uvećati ostala prava iz zdravstvene zaštite, na grupi računa 424 u iznosu od 1.066.923,28 €, na ime neevidentiranih transakcija po osnovu konvencija zdravstvenog osiguranja zaključenih sa drugim državama i potrebno uvećati depozite na grupi računa 111 u iznosu od 3.099.943,00 €, po osnovu neevidentiranih prihoda od ekonomskog državljanstva koji se nalaze na posebnom bankarskom računu;
- **Primitke od prodaje imovine (grupa računa 72) treba uvećati za neevidentirane prilive ostvarene od prodaje državne imovine u iznosu od 16.607.623,15 €⁴, pri čemu je potrebno uvećati i izdatke na grupi računa 432 – Ostali transferi u istom iznosu⁵;**
- **Rashode za usluge (grupa računa 414) je potrebno umanjiti u iznosu od 10.000,00 €, a uvećati grupu računa 432 – Ostali transferi po osnovu pomoći opštinama finansiranih iz prihoda od prodaje ekonomskog državljanstva;**
- **Kamate evidentirane na grupi računa 416 u iznosu od 124.444.816,54 € je potrebno umanjiti u iznosu od 692.067,18 € i uvećati grupu računa 414 – Rashodi za usluge, po osnovu obračuna negativnih kursnih razlika;**
- **Subvencije koje se evidentiraju na grupi računa 418 je potrebno umanjiti u iznosu od 3.361.481,08 € i uvećati transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (grupa računa 431) po osnovu pomoći licima koja se nalaze u stanju socijalne potrebe u plaćanju računa za električnu energiju;**
- **Kapitalne izdatke evidentirane na grupi računa 441 u iznosu od 238.641.752,90 € je potrebno umanjiti u iznosu od 9.990.000,00 €, a uvećati grupu računa 432 – Ostali transferi po osnovu pomoći opštinama finansiranih iz prihoda od prodaje ekonomskog državljanstva;**

---

⁴ Kojim je naknadno finansirano državno preduzeće Monteput d.o.o. u istom iznosu

⁵ Na kontu 4326 – Transferi javnim preduzećima planirana su sredstva u iznosu od 1.001,00 €

- **Otplatu obaveza iz prethodnog perioda (grupa računa 463) je potrebno umanjiti u iznosu od 2.556.569,13 € i uvećati:** ostala lična primanja na grupi računa 412 u iznosu od 8.462,02 €, po osnovu naknada za učešća u komisijama; rashode za materijal na grupi računa 413 u iznosu od 1.631,69 €; rashode za usluge (grupa računa 414) u iznosu od 20.321,33 €, ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite na računu 424 u iznosu od 2.387.074,15 € po osnovu liječenja u inostranstvu po konvencijama; transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (grupa računa 431) u iznosu od 134.079,94 €, po osnovu isplate stare devizne štednje; pozajmice i kredite na grupi računa 451 u iznosu od 5.000,00 €, po osnovu plaćanja po sudskoj presudi.

Prožimajući uticaj odnosi se na sljedeće:

- **Gotovinski deficit nakon izvršenih korekcija iznosi 2.616.036,21 €, dok je u Predlogu zakona o završnom računu budžeta za 2023. godinu iskazan gotovinski suficit u iznosu od 11.187.308,03 €;**
- **Modifikovani gotovinski deficit nakon izvršenih korekcija iznosi 4.864.762,93 €, a Predlogom zakona o završnom računu budžeta za 2023. godinu je iskazan modifikovani suficit u iznosu od 8.938.581,31 €;**
- **Neto promjena gotovinskih depozita iznosi 36.819.209,15 € dok je Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu iskazano u iznosu 33.719.266,15 €.**
- **Stanje gotovine na dan 31.12.2023. godine iznosi 83.139.530,03 €, dok je Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu iskazano u iznosu 80.039.587,03 €.**

F2: Polazeći od činjenice da se nakon izvršenih korekcija, u skladu sa nalazima revizije, mijenja budžetski rezultat preporučuje se da Vlada Crne Gore razmotri mogućnost pripreme amandmana na Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu.

- B. **REVIZIJOM PRAVILNOSTI** Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu utvrđeno je da potrošačke jedinice nijesu u svim materijalno značajnim aspektima uskladile poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima koji regulišu budžetsko poslovanje u Crnoj Gori i u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **NEGATIVNO MIŠLJENJE**.

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE NEGATIVNOG MIŠLJENJA

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ I RAČUNSKA TAČNOST

Revizijom finansijskih izvještaja potrošačkih jedinica je utvrđeno da u obrazloženju Predloga zakona o završnom računu budžeta za 2023. godinu⁶, struktura izvora finansiranja izdataka Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja, nije prikazana u skladu sa stvarno ostvarenim izvorima finansiranja. Na ovaj način u obrazloženju Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu su umanjeni iskazani izvori finansiranja Fonda od namjenskih prihoda u iznosu od 107.847.509,70 €⁷.

P1: Ministarstvo finansija je dužno da usklađuje plan glavne knjige Trezora, po izvorima finansiranja sa planom prihoda navedenim godišnjim zakonom o budžetu i u obrazloženju predloga zakona o završnom računu budžeta⁸ iskazuje izvore finansiranja u skladu sa planiranim i ostvarenim prihodima.

IZVJEŠTAJ O NEIZMIRENIM OBAVEZAMA

Revizijom Izvještaja o neizmirenim obavezama, utvrđeno je da su sledeće potrošačke jedinice izvršile ugovaranje obaveza iznad planiranih i odobrenih sredstava što nije u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti⁹: Zavod za školstvo u iznosu od 161.117,84 € (usluge smještaja u dječijim odmaralištima po osnovu projekta "Cetinje - jedna priča"), Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u iznosu od 81.906,11 € (subvencije za sprovođenje mjera utvrđenih programom obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja), Fond penzijskog i invalidskog osiguranja u iznosu od 35.175,55 € (naknade po osnovu ugovora o djelu).

P2: Potrošačke jedinice su dužne da u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ugovaraju obaveze do iznosa planiranih i odobrenih sredstava u skladu sa zakonom o budžetu države.

⁶ Kao posljedica neispravnog iskazivanja izvora finansiranja potrošnje u Glavnoj knjizi Trezora. Za više pogledati nivo ostvarenih doprinosa penzijskog i invalidskog osiguranja naveden u članu 3 Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu, „Budžet državnih fondova“ na strani 495 u okviru dijela „Obrazloženja“, kao i dio koji se odnosi na Fond penzijskog i invalidskog osiguranja u oviru dijela „Obrazloženje organizacione klasifikacije budžeta“

⁷ Fond penzijskog i invalidskog osiguranja je iskazao namjenske prihode u iznosu od 528.800.327,14 €, a opšte prihode u iznosu od 36.726.484,89 €, dok je u Predlogu zakona o završnom računu budžeta navedeno da su namjenski prihodi 418.664.736,67 €, a opšti budžetski prihodi 146.862.075,36 €. Potrebno je napomenuti da je Fond penzijskog i invalidskog osiguranja koristio preliminarne podatke o ostvarenim doprinosima penzijskog i invalidskog osiguranja, a ne konačne. Ovo je rezultiralo razlikama u Finansijskom izvještaju, u odnosu na stvarne prihode po osnovu doprinosa penzijskog i invalidskog osiguranja u iznosu od 2.288.080,80 €

⁸ Koji se izrađuje na bazi podataka glavne knjige Trezora

⁹ Službeni list Crne Gore", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21, 145/21, 027/23, 125/23

U postupku revizije, prilikom provjere da li potrošačke jedinice postupaju u skladu sa tačkom 19a Uputstva o radu državnog trezora¹⁰, na uzorku od dvadeset i jedne potrošačke jedinice, utvrđeno je da je samo jedna potrošačka jedinica¹¹ postupila u skladu sa navedenom obavezom, dok jedanaest potrošačkih jedinica¹² nije izvršilo usaglašavanja sa dobavljačima prilikom izrade godišnjih pregleda o neizvršenim obavezama, sedam potrošačkih jedinica je izvršilo djelimično¹³ usaglašavanje, a za dvije potrošačke jedinice se nije moglo izvršiti potvrđivanje zbog organizacionih promjena¹⁴.

P3: Potrošačke jedinice su dužne da izrađuju preglede o neizvršenim obavezama nakon usklađivanja obaveza sa dobavljačima u skladu sa tačkom 19a Uputstva o radu državnog trezora.

U procesu revizije utvrđeno je da potrošačka jedinica Sudski savjet nije redovno izmirivala dospjele obaveze za nabavku administrativnog materijala što nije u skladu sa članom 48 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojim je utvrđeno da neplaćene obaveze iz prethodne fiskalne godine imaju prioritet u plaćanju.

Državna revizorska institucija se uzdržava od potvrđivanja obaveza Sudskog savjeta iskazanih na pozicijama 2146 – Advokatske, notarska i pravne usluge i 2192 – Izdaci po osnovu troškova sudskih postupaka u ukupnom iznosu od 195.075,51 € zbog činjenice da se nijesu sprovele sve radnje kako bi se rasknjižile obaveze koje su naplaćene prinudnim izvršenjem.

P4: Sudski savjet je dužan da se pridržava odredbi člana 48 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i da redovno izmiruje dospjele obaveze, kao i da sprovede sve radnje kako bi rasknjižio obaveze koje su naplaćene prinudnim izvršenjem.

GOTOVINSKI DEPOZITI DRŽAVE

Revizijom je utvrđeno da dio računa koji su iskazani u Predlogu zakona o završnom računu za 2022. godinu, a koji se odnosi na donatorske račune javnih ustanova nijesu objelodanjeni na 31.12.2023. godine, što uslovljava iskazivanje rezerve u vezi zaključka o ukupnom stanju sredstava na državnim računima koji nose oznaku "PIB potrošačkih jedinica" i "Računi javnih ustanova."

Potrošačke jedinice nijesu, Ministarstvu finansija, ažurno dostavljale obrasce 6 – Potvrda stanja na računu kod banke, usljed nedovoljno preciznih zakonskih propisa koji definišu navedenu obavezu.

¹⁰ Sl. list Crne Gore, br. 053/14, 072/15, 069/19, 096/21, 085/23, 091/23.

¹¹ Ministarstvo kulture i medija

¹² Potrošačke jedinice koje nijesu vršile usaglašavanje sa dobavljačima su: Fond za obeštećenje, Zavod za zapošljavanje, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo sporta i mladih, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo finansija, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija

¹³ Potrošačke jedinice koje su djelimično izvršile usaglašanje sa dobavljačima: Fond za zdravstveno osiguranje, Uprava za kapitalne projekte, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, šumarstva i vodoprivrede, Uprava za saobraćaj, Ministarstvo pravde, Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo unutrašnjih poslova su potrošačke jedinice koje su izvršile djelimično

¹⁴ Izmjenom Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, organizacione promjene nastupile su 01.01.2024. godine kada su od Uprave prihoda i carina i Uprave za katastar i državnu imovinu formirane: Poreska uprava, Uprava carina, Uprava za državnu imovinu i Uprava za nekretnine, pri čemu nijesu definisane nadležnosti koje se odnose na izrade finansijskih izvještaja, među koje spadaju pregledi neizvršenih obaveza i izvještaj o neizmirenim obavezama

P5: Potrošačke jedinice su obavezne da dostavljaju obrasce na način i u rokovima propisanim Uputstvom o radu državnog trezora.

Revizijom je utvrđeno da tokom 2023. godine sredstva sa Računa za razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave nijesu konsolidovana u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, obzirom da se transakcije nijesu evidentirale u momentu nastanka u Glavnoj knjizi trezora, već naknadno i to putem pet zbirnih prenosa u toku 2023. godine. Agencija za investicije nije prenosila sredstva po dinamici predloženoj od strane Ministarstva finansija.¹⁵ U evidenciji Ministarstva finansija ova sredstva se vode pod kategorijom “ostalo”, dok je u Predlogu zakona o završnom računu budžeta stanje na računu iskazano u obrazloženju – grupa “Računi na PIB potrošačkih jedinica”. Krajnje stanje na navedenom računu na 31.12.2023. godine iznosilo je 3.099.943,00 €.

P6: Potrebno je da se izvrši konsolidacija sredstava na računu Agencije za investicije Crne Gore koji se vodi kod CKB banke. Potrebno je da Ministarstvo finansija evidentira sredstva na grupi računa 715 – Ostali prihodi u iznosu od 3.099.943,00 € i da za isti iznos izvrši uvećanje finansijske imovine na klasi 1 (gotovinski depoziti).

P7: Preporučuje se Agenciji za investicije Crne Gore da vrši prenos sredstava sa Računa za razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave po dinamici predloženoj od strane Ministarstva finansija.

ZAVRŠNI PORESKI RAČUN

Poreska uprava nije izradila Završni poreski račun za 2023. godinu do 31. marta tekuće godine, što nije u skladu sa članom 19 stav 4 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu¹⁶, koji propisuje da je Poreski organ dužan da završni poreski račun dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

P8: Poreska uprava je dužna da Završni poreski račun dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće za prethodnu godinu, a u skladu sa članom 19 stav 4 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu¹⁷.

U postupku revizije, utvrđeno je, da knjigovodstveno stanje poreskog duga na dan 31.12.2023. godine ne predstavlja stvarni iznos poreskog duga ili preplate koji su evidentirani u poreskom informacionom sistemu, tj. na individualnim analitičkim računima poreskih obveznika iz sledećih razloga, a koji se odnose na:

¹⁵ Dokument br. 02-430/23-400/2 od 01.02.2023. godine

¹⁶ Službeni list Republike Crne Gore, br. 081/06 od 29.12.2006

¹⁷ Službeni list Republike Crne Gore, br. 081/06 od 29.12.2006

- vanbilansno vođenje reprograma opština, javnih preduzeća i ustanova čiji je osnivač opština (reprogram sa presjekom stanja na 31.12. 2014. godine)
- nesređenu evidenciju na analitičkim računima državnih organa – dug državnih organa;
- neproknjižena ukinuta rješenja o reprogramu za 2022. i 2023. godinu¹⁸;
- vanbilansna evidencija odloženog plaćanja po rješenjima Ministarstva finansija;
- nerealizovana rješenja o preusmjeru sredstava i
- reprogram 2004. godina, koji je i dalje evidentiran na analitičkim računima obveznika.¹⁹

P9: Poreska uprava treba da kroz sprovođenje projekta Reforma Poreske administracije²⁰ obezbijedi jedinstveni poreski informacioni sistem, koji će obuhvatati/sadržati jedinstveni knjigovodstveni sistem, analitičke račune obveznika i izvještavanje.

PRIMICI BUDŽETA

U Ministarstvu finansija postoji pomoćna evidencija potraživanja po osnovu prihoda od kamata, dok su za evidenciju potraživanja po osnovu prihoda od akcija i udijela u dobiti preduzete aktivnosti na uspostavljanju iste. Za prihode od zakupa ne postoji evidencija potraživanja u svim slučajevima, ni pomoćna ni osnovna²¹.

Takođe, Ministarstvo finansija posjeduje pomoćnu evidenciju po kreditima datih javnim preduzećima i opštinama koje se odnose na transferne zajmove, dok isto ne posjeduje evidenciju o potraživanjima po osnovu ukupno datih državnih garancija i drugih pozajmica javnim preduzećima.

Ministarstvo finansija-Državni trezor nije u cjelosti uskladio vođenje Glavne knjige sa važećim Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, što za posljedicu ima nemogućnost usaglašavanja stanja i potvrđivanja iskazanih iznosa sa budžetskim računima.

P10: Ministarstvo finansija treba da u cjelosti uskladi vođenje Glavne knjige trezora sa važećim Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, odnosno Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora treba da obezbijedi potpunu evidenciju stanja nefinansijske imovine, finansijske imovine, evidenciju obaveza i kapitala, uključujući i evidenciju u okviru ostalih klasa u dijelu korektivnih računa u cilju obuhvata evidencije svih poslovnih transakcija.

¹⁸ Objašnjeno u dijelu poglavlja Reprogram 2022

¹⁹ Zastara potraživanja – velika vjerovatnoća otpisa potraživanja zbog zastare

²⁰ Koja se finansira od sredstava Svjetske banke

²¹ U Ministarstvu odbrane postoji evidencija, dok u Ministarstvu finansija ne postoji

NAPLATA I EVIDENCIJA PRIHODA

U Glavnoj knjizi državnog trezora iskazani su prihodi naplaćeni, preko Glavnog računa državnog trezora (direktne uplate na Glavni račun trezora). Za prihode evidentirane u Glavnoj knjizi državnog trezora naplaćenog preko Glavnog računa državnog trezora, nijesu sprovedene procedure propisane Uputstvom o radu državnog trezora (odjeljak IV-Prikupljanje prihoda).

Revizijom primitaka utvrđena je sljedeća nepravilna evidencija:

- Iznos od 2.709.129,69 € evidentiran je na računu 7155 – Ostali prihodi, a isti je shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština trebalo evidentirati na računima grupa 713 – Takse u iznosu 98.395,78 €, na računima grupa 714 – Naknade u iznosu od 2.194.333,91 € i na računima grupe 731 – Primici od otplate kredita drugim nivoima vlasti u iznosu od 416.400,00 €.
- Iznos od 115.735,91 € evidentiran je na računu 731 – Primici od otplate kredita drugim nivoima vlasti, a isti je trebalo evidentirati na računu 715 – Prihodi od kapitala.
- Iznos od 1.486.146,20 € evidentiran je na računu 7153 – Prihodi koje organi ostvaruju vršenjem svoje djelatnosti, a isti je trebalo evidentirati na računu 7149 – Ostale naknade.²²

Revizijom je utvrđeno da je razlog nepravilne evidencije i naplata više vrsta prihoda preko jednog transakcionog računa (računi oznake 832²³), što dovodi do evidencije koja nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Iznos neadekvatno evidentiranih prihoda nije moguće utvrditi jer se na navedenim transakcionim računima evidentira veliki broj pojedinačnih transakcija relativno male vrijednosti.

P11: Preporučuje se da se ne vrše direktne uplate na Glavni račun državnog trezora i da prihodne jedinice u saradnji sa Ministarstvom finansija, a kroz usaglašene radne procedure, obezbijede naplatu, evidentiranje i iskazivanje ostvarenih prihoda u skladu sa važećim propisima²⁴.

²² Pored navedenog utvrđena je i nepravilna evidencija u okviru iste grupe računa (715) u iznosu od 424.579,33 € i ista nema uticaja na finansijski rezultat (Opširnije u dijelu koji se odnosi na Ostale prihode - 7155)

²³ Transakcioni računi: 832-181-42 - Prihodi po osnovu otkupa stanova - Uprava za državnu imovinu; 832-179-48 - Prihodi po osnovu otplate stambenih kredita - Uprava za državnu imovinu; 832-186-27 - Prihodi od otplate stambenih kredita datih zaposlenima u zdravstvu - Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore; 832-3202-97 - Prihodi od povraćaja kredita za samozapošljavanje Crne Gore; 832-3204-91 - Prihodi od otplate stambenih kredita zaposlenih u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore i dr.

²⁴ Naredba o načinu uplate javnih prihoda – Način plaćanja, Uputstvo o radu državnog trezora – IV Prikupljanje prihoda i Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština

Za iznos od 425.067,98 €²⁵, koji je bio evidentiran u Ministarstvu finansija na ime prihoda od zakupa, kao i za iznos od 952.324,88 € koji se odnosi na ostale prihode (7155) nije bilo moguće potvrditi osnov priliva jer ne postoji dokumentacija na osnovu koje je priliv evidentiran.

Od ukupnog iznosa od 726.758,84 € koji je evidentiran na transakcionom računu br. 832-52006-58²⁶ Ministarstvo finansija - Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine posjeduje dokumentaciju (osam ugovora) za evidentirani priliv u iznosu od 523.071,00 €, dok ostatak uplata u iznosu od 203.687,84 € nije identifikovan.

P12: Potrošačke jedinice treba da za sve transakcije iz Glavne knjige trezora obezbijede relevantnu dokumentaciju kojom će se potvrditi osnov evidentiranih primitaka.

U Ministarstvu finansija ne postoje procedure sa operativnim pisanim uputstvima za rad i utvrđenim odgovornostima za poslove koji se obavljaju u Državnom trezoru (vođenje glavne knjige trezora, upravljanje računovodstvenim sistemom državnih primitaka), a u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

P13: Ministarstvo finansija treba da uspostavi i sprovodi unutrašnje kontrole utvrđivanjem internih pravila i procedura za radne procese koji se obavljaju u Državnom trezoru (vođenje glavne knjige trezora, upravljanje računovodstvenim sistemom državnih primitaka), a u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

U postupku revizije nije bilo moguće utvrditi u kom iznosu i za koju namjenu su utrošena sredstva koja se odnose na direktnu donaciju Evropske komisije u iznosu od 30.500.000,00 € iz razloga što kod potrošačkih jedinica koje sprovode program budžetske podrške ne postoji naziv programa ili aktivnosti koje bi dovelo u vezu izvor sredstava Evropske komisije sa namjenom odnosno potrošnjom budžetskih sredstava, što nije u skladu sa tačkom 144 Uputstva o radu Državnog trezora kojim je definisano da Ministarstvo obezbjeđuje vođenje evidencije u Glavnoj knjizi trezora kako bi se obezbijedila tačna evidencija svih donatorskih sredstava na način koji će jasno prikazati svaki iznos primljenih sredstava od donatora po određenom programu ili projektu, odnosno pregled po potrošačkoj organizaciji i kao krajnjem korisniku donatorskih sredstava. Takođe, Ministarstvo finansija nije postupilo u skladu sa tačkom 147 Uputstva o radu Državnog trezora, kojim je definisano otvaranje posebnog računa, za

²⁵ Prema Naredbi o načinu uplate javnih prihoda u revidiranom periodu račun br. 832-52007-55 bio je u nadležnosti Ministarstva finansija, dok je prema Naredbi koja je važila u vrijeme vršenja revizije navedeni račun bio u nadležnosti Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine

²⁶ Prema Naredbi o načinu uplate javnih prihoda u revidiranom periodu račun br. 832-52006-58 - Prihodi od prodaje nefinansijske imovine bio je u nadležnosti Ministarstva finansija, dok je prema Naredbi koja je važila u vrijeme vršenja revizije navedeni račun bio u nadležnosti Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine

svaki pojedinačni Finansijski sporazum ili Odluku Evropske komisije, na kom će se evidentirati povlačenje sredstava dobijenih u okviru pretpristupne pomoći Evropske unije.

P14: Preporučuje se da Ministarstvo finansija razmotri mogućnost uparivanja evidencije finansijskih sredstava iz donacija direktne budžetske podrške sa budžetskim izdacima koji su namijenjeni realizaciji Akcionog plana, u skladu sa Sporazumom sa Evropskom Komisijom.

P15: Potrebno je da Vlada Crne Gore u saradnji sa resornim ministarstvima sačinjava godišnji izvještaj o realizovanim indikatorima, u skladu sa Sporazumom sa Evropskom Komisijom.

Ministarstvo finansija kroz informacioni sistem, koji podržava Glavnu knjigu trezora, nije obezbijedilo potpunu evidenciju prometa novčanih sredstava na državnim računima, preko kojih se vrše transakcije vezane za donacije koje su izvršene od strane potrošačkih jedinica. Revizijom je utvrđeno da potrošačke jedinice netačno popunjavaju i neažurno dostavljaju obrasce 7, što dodatno potvrđuje potrebu evidencije prometa i stanja na računima donacija u Glavnoj knjizi Državnog trezora.

Ministarstvo finansija nije donijelo akt koji bi bliže odredio postupak namjenskog korišćenja donatorskih sredstava.

P16: Preporučuje se Ministarstvu finansija da donese akt koji bi bliže odredio postupak evidencije namjenskog korišćenja donatorskih sredstava.

IZDACI BUDŽETA

Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca

Fond penzijskog i invalidskog osiguranja tokom 2023. godine nije vršio plaćanje doprinosa zbog nezapošljavanje lica sa invaliditetom, što nije u skladu sa članom 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom²⁷, kojim je propisana obaveza poslodavcu koji nije zaposlio lice sa invaliditetom da, za svako lice koje nije zaposlio, prilikom mjesečne isplate zarada i naknada zarada zaposlenih, uplati poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

P17: Fond penzijskog i invalidskog osiguranja treba da postupa u skladu sa članom čl. 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom kojim je propisana obaveza plaćanja doprinosa zbog nezapoljavanja lica sa invaliditetom.

²⁷ "Sl. list Crne Gore", br. 049/08, 073/10...055/16

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i Uprava za katastar i državnu imovinu vršili su obračun i isplatu uvećanja zarade po osnovu prekovremenog rada, a u postupku vršenja revizije nije dostavljen dokaz da su navedeni subjekti postupili u skladu sa članom 64 Zakona o radu kojim je propisano da se prekovremeni rad uvodi pisanom odlukom poslodavca i da se o uvođenju istog obavještava inspektor rada.

P18: Potrošačke jedinice su dužne da, u slučaju potrebe za prekovremenim radom, postupaju u skladu sa čl. 64 stav 2 i 5 Zakona o radu kojim je propisano da se prekovremeni rad uvodi pisanom odlukom poslodavca i da se o uvođenju istog obavještava inspektor rada.

Konsultantske usluge

Uprava za kapitalne projekte je tokom 2023. godine zaključila ugovore o konsultantskim uslugama²⁸ sa 11 fizičkih lica za obavljanje poslova čiji opis odgovara opisu poslova iz akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave²⁹, što nije u skladu sa čl. 34-52 Zakona o državnim službenicima i namještenicima, kojim je propisana procedura popune radnog mjesta za poslove koji su definisani aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.

P19: Uprava za kapitalne projekte je dužna da za poslove koji su utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta popunu radnih mjesta vrši u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima.

Subvencije

Isplate subvencija vršile su se na osnovu ugovora koji se zaključuju između Zavoda za zapošljavanje i korisnika subvencija. Zavod je za iznos od 154.676,38 € koji se odnosi na četiri pravna lica³⁰ izvršio isplate na osnovu prethodno predatih zahtjeva od strane pravnih lica, koje su se odnosile na period od više mjeseci, što nije u skladu sa čl. 4 i 5 zaključenih ugovora. Takođe, Zavod (Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom) nije pratio realizaciju ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada (Ugovor broj 02-107-1625/2/21 od 19.01.2023. godine). Shodno zaključenim ugovorima Zavod je, u slučaju nepoštovanja ugovornih obaveza od strane korisnika sredstava, imao pravo na jednostrani raskid ugovora i na naknadu svih troškova koje je imao u vezi sa izvršavanjem svog dijela obaveza.

²⁸ Ugovori zaključeni sa 11 lica sa različitim periodom trajanja

²⁹ Isplate fizičkim licima sa kojim su sklopljeni ugovori se odnose na: praćenje realizacije projekata u Ski centrima, administrativne pomoći i procesure u upravi, pripremanje projektnih zadataka, pripremanje tenderske dokumentacije, tehnička podrška i savjetovanje u okviru Uprave, dostavljanje i izrada finansijskih izvještaja o realizovanim sredstvima u Ski centrima

³⁰ SLOGA KD u iznosu od 90.926,05 €, FUN FUN DOO u iznosu od 33.139,24 €, TARA AEROSPACE AND DEFENCE PRODUCTS u iznosu od 12.229,42 € i SAVEZ SLIJEPIH Crne Gore u iznosu od 18.381,67 €

P20: Preporučuje se Zavodu – Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom da postupa u skladu sa internim procedurama i odredbama ugovora zaključenih sa korisnicima subvencija i da u slučaju izvršenih isplata za koje naknadno nijesu dostavljeni dokazi zatraži povraćaj sredstava i postupi u skladu sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu

U postupku revizije je utvrđeno da su Ministarstvo finansija, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Uprava za inspekcijske poslove i Uprava za katastar i državnu imovinu ugovore o djelu zaključivali za poslove koji su definisani Pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta navedenih organa, pri čemu je jedan broj lica bio angažovan na duži vremenski period (šest mjeseci do godinu dana).

P21: Potrošačke jedinice su dužne da za poslove koji su utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta popunu radnih mjesta vrše u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, a da ugovore o djelu zaključuju isključivo za poslove koji nijesu utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u skladu sa članom 669 Zakona o obligacionim odnosima.

U ugovorima o djelu koje su zaključili Ministarstvo finansija, Uprava za inspekcijske poslove i Uprava za katastar i državnu imovinu nije definisana obaveza podnošenja izvještaja kojim bi se potvrdilo da je lice obavilo posao za koji je angažovano, dok je u ugovorima koji su zaključeni u Ministarstvu saobraćaja ista definisana. Angažovana lica u Ministarstvu saobraćaja i pomorstva i Upravi za inspekcijske poslove u manjem broju su dostavljala izvještaje o obavljenom poslu, dok istih nije bilo kod Ministarstva finansija i Uprave za katastar i državnu imovinu, tako da su isplate vršene bez dokaza o izvršenom poslu kod svih navedenih potrošačkih jedinica.

P22: Potrošačke jedinice treba da, prije isplate naknade po osnovu zaključenog ugovora, obezbijede dokaz da je lice obavilo posao za koji je angažovano, kako bi se obezbijedilo poštovanje Uputstva o radu državnog trezora (tač. 23 i 25) kojim je, između ostalog, definisano da se zahtjev za plaćanje ovjerava nakon što se utvrdi da je fizičko ili pravno lice izvršilo uslugu ili dostavilo robu.

Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru

U postupku revizije, utvrđeno je da Ministarstvo pravde, Ministarstvo kulture i medija i Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija nemaju donešen Interni akt kojim će definisati postupak i procedure, kao i način blagovremenog vršenja kontrole namjenskog trošenja sredstava prilikom isplate sredstava sa budžetske pozicije računa grupe 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom

sektoru, a shodno članu 36 Zakona o državnoj upravi³¹ i članu 7 stav 1 tačka 6 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru³².

P23: Preporučuje se potrošačkim jedinicama da donesu Interni akt kojim će definisati postupak i procedure, kao i način kontrole namjenskog trošenja sredstava prilikom isplate sredstava sa budžetske pozicije računa grupe 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, a shodno članu 36 Zakona o državnoj upravi i članu 7 stav 1 tačka 6 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Isplate jednokratne pomoći penzionerima u 2023. godini u iznosu od 71.800,00 €, izvršene su na osnovu Odluke Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja br. 17 od 11.02.2011. godine, kojom je izvršen prenos ovlašćenja na Direktora Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja u dijelu davanja jednokratnih pomoći penzionerima, kao i donacija fizičkim i pravnim licima, do iznosa od 500,00 €. Imajući u vidu da je od 2011. godine došlo do donošenja novog Statuta Fonda i imenovanja novih članova Upravnog odbora, isti je trebao da donese novu odluku o prenosu ovlašćenja.

P24: Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore treba da novom odlukom o prenosu ovlašćenja direktoru omogući isplate jednokratne novčane pomoći penzionerima, koja će biti usklađena sa aktuelnim statutom Fonda.

Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo finansija nije propisalo jasne kriterijume po kojima su transakcije kupovine hartija od vrijednosti u ukupno iznosu od 859.046,62 € koje su izvršene od strane Ministarstva finansija i Ministarstva ekonomskog razvoja evidentirane na poziciji 4418 – Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti predstavljene kao transakcije finansiranja, a ne kao kapitalne transakcije ili transfer.

P25: Potrebno je da Ministarstvo finansija inicira stvaranje zakonskih pretpostavki na osnovu kojih bi se donijeli jasni kriterijumi po kojima bi se transakcije kupovine hartija od vrijednosti mogle klasifikovati kao transakcije finansiranja.

Otplata obaveza iz prethodnog perioda

U postupku revizije utvrđeno je da Fond za zdravstveno osiguranje ne posjeduje internu proceduru kojom se bliže definiše procedura isplate po osnovu liječenja osiguranika u inostranstvu po konvencijama, međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju, kao ni internu proceduru za izvještavanje o neizmirenim obavezama.

³¹ Službeni list Crne Gore, br. 078/18, 070/21, 052/22

³² Službeni list Crne Gore, br. 075/18

P26: Preporučuje se Fondu za zdravstveno osiguranje da donese interne procedure kojima će bliže definisati procedura koja se odnosi na isplatu po osnovu liječenja osiguranika u inostranstvu po konvencijama i međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju, kao i izvještavanje o neizmirenim obavezama, a u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Zakonom o državnoj upravi.

NEPRAVILNA EVIDENCIJA: Revizijom izdataka utvrđena je sljedeća nepravilna evidencija:

- Iznos od 692.067,18 € evidentiran je na računu 4161 – Kamate rezidentima, a isti je trebalo evidentirati na računu 4144 – Bankarske usluge i negativne kursne razlike;
- Iznos od 3.361.481,08 € evidentiran je na računu grupe 418 – Subvencije, a isti je trebalo evidentirati na računu grupe 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru;
- Iznos od 9.990.000,00 € evidentiran je na računima grupe 441 – Kapitalni izdaci, a isti je trebalo evidentirati na grupu računa 432 – Ostali transferi;
- Iznos od 10.000,00 € evidentiran je na računu 414 – Rashodi za usluge, a isti je trebalo evidentirati na grupu računa 432 – Ostali transferi;
- Iznos od 2.556.569,13 € evidentiran je na račun 463 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda, a isti je trebalo evidentirati na sljedećim računima: 412 – Ostala lična primanja u iznosu od 8.462,02 €, 413 – Rashodi za materijal u iznosu od 1.631,69 €, 414 – Rashodi za usluge u iznosu od 20.321,33 €, 424 – Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite u iznosu od 2.387.074,15 €, 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu od 134.079,94 € i 451 – Pozajmice i krediti u iznosu od 5.000,00 €.

P27: Potrošačke jedinice treba da evidentiraju transakcije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opštine.

IZVJEŠTAJ O IZDACIMA BUDŽETSKIH REZERVI

Utvrđeno je prekoračenje dozvoljene potrošnje sredstava budžetske rezerve za finansiranje redovnih djelatnosti potrošačke jedinice kod pet potrošačkih jedinica: Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvo pravde, Ministarstvo sporta i mladih i Ministarstvo kapitalnih investicija, što nije u skladu sa članom 3 stav 1 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, koji je važio tokom 2023. godine.

P28: Potrošačke jedinice³³ su dužne da sredstva tekuće budžetske rezerve koriste u visini limita koji je predviđen aktom o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve.

Ministarstvo finansija – Vlada je zaključcima zadužila Ministarstvo da za donaciju IDA, iz Tekuće budžetske rezerve uplati sredstva u skladu sa dinamikom: prva rata do kraja 2023. godine, druga rata do kraja 2024. godine i treća rata do 30.06.2025. godine. Imajući u vidu da je Vlada (Ministarstvo finansija) u decembru 2023. godine upoznata sa obavezom uplate naredne dvije rate čiji je rok definisan za decembar 2024. i 2025. godinu, ne postoji razlog da se navedene rate plaćaju iz sredstava budžetske rezerve koja se, shodno članu 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, koristi za neplanirane i nedovoljno planirane izdatke tokom fiskalne godine.

P29: Preporučuje se da se korišćenje sredstava tekuće budžetske rezerve koristi za izdatke koji su neplanirani i nedovoljno planirani tokom fiskalne godine, a da se za isplate koje dospijevaju u budućem periodu godišnjim zakonom budžeta države planira isplata sa budžetske pozicije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je izvršilo isplatu sredstava „To Montenegro“ d. o. o. po osnovu refundacije troškova premije osiguranja za osiguranje vazduhoplova (za period 2020.-2023. godine) u ukupnom iznosu od 380.162,54 €, izvršena je bez prethodno pribavljenog mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije.

Ministarstvo finansija izvršilo je isplatu sredstava JP Aerodromi Crne Gore, bez prethodno pribavljenog mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije u ukupnom iznosu od 3.547,64 €.

Navedene isplate nijesu u skladu sa čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći.

P30: Ministarstvo saobraćaja i Ministarstvo finansija je dužno da se prilikom pružanja pomoći privrednim društvima pridržava čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći³⁴.

Ministarstvo prosvjete - Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija: Revizijom je utvrđeno da za tri ugovora o dodjeli subvencija za kupovinu stana nijesu izvršene isplate u iznosima koji su definisani ugovorima. Ukupna obaveza za navedena tri ugovora, iznosila je 63.984,00 €, a u Glavnoj knjizi je evidentiran iznos od 73.272,00 € (više isplaćeno od ugovorene vrijednosti za 9.288,00 €). Naime, prilikom isplate dva ugovora o dodjeli subvencija izvršene su isplate u većem iznosu od iznosa koji je

³³ Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma (pravni nasljednik: Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine), Ministarstvo pravde, Ministarstvo sporta i mladih i Ministarstvo kapitalnih investicija (pravni nasljednik: Ministarstvo saobraćaja i pomorstva)

³⁴ Službeni list Crne Gore, br. 012/18 od 23.02.2018. godine

definisan ugovorima³⁵, u ukupnoj vrijednosti od 31.992,00 €, dok po jednom ugovoru uopšte nije izvršena isplata, iako je po istom trebalo isplatiti iznos od 22,704.00 €³⁶.

P31: Neopodno je da Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija zahtijeva povraćaj više isplaćenih sredstava u iznosu 31.992,00 €, kao i da postupi u skladu sa ugovorom o dodjeli subvencije za kupovinu stana br. 11/01-430/23-1007/24 od 04.10.2023. godine kojim je definisana isplata u iznosu od 22,704.00 €, dok je Ministarstvo finansija dužno da u skladu sa članom 9 stav 5 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti za iznos povraćenog novca stornirati izdatke i uveća gotovinske depozite na konsolidovanom računu trezora.

Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma³⁷: Zaključkom Vlade Crne Gore br. 07-322/23-3557/2 od 12.07.2023. godine odobren je iznos od 577.000,00 € za koji nije priložena propratna dokumentacija. Istim Zaključkom je, između ostalog, definisana obaveza da „Regionalni vodovod preduzme sve potrebne aktivnosti za nabavku i ugradnju mobilnih postrojenja za prečišćavanje vode“. Isplata sredstava Regionalnom vodovodu izvršena je u avgustu 2023. godine, a shodno izjašnjenju subjekta revizije (od 25.09.2024. godine) predmetna nabavka je u postupku realizacije.

Ministarstvo pravde: Zaključkom Vlade Crne Gore br. 04-081/23-2506/2 od 01.06.2023. godine, a u cilju implementacije Zaključka Skupštine Crne Gore broj 33/22-5/126 od 27.12.2022. godine odobrena su sredstva Eparhiji budimljanko-nikšićkoj u iznosu od 220.000,00 €, za rekonstrukciju Saborne Crkve Svetog Vasilija Ostroškog u Nikšiću za koji nije priložena propratna dokumentacija i pri čemu nije navedena obaveza izvještavanja o utrošku navedenih sredstava. Ministarstvo pravde je 01.07.2024. godine dostavilo na uvid dopis Eparhije budimljansko-nikšićke u kom je navedeno da je do 1. jula 2024. godine, utrošen iznos od 60.000,00 €, dok će se preostali iznos (od 160.000,00 €) utrošiti u narednom periodu.

Navedene isplate nijesu izvršene u skladu sa tačkom 3 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve³⁸ i Uputstvom o radu Državnog trezora.

P32: Vlada i resorna ministarstva su dužni da prije usvajanja zaključaka i plaćanja iz tekuće budžetske rezerve obezbijede relevantnu dokumentaciju kojom se vrši pravdanje odobrenog iznosa, kako je i predviđeno aktom o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve i Uputstvom o radu Državnog trezora. U situacijama kada nije obezbijeđena propratna

³⁵ Čl. 1,3 i 4 Ugovora o dodjeli subvencije za kupovinu stana br. 11/1-01-430/23-1007/37 od 4.10.2023. godine (25.112,00 €) i ugovor br. 11/1-01-430/23-1007/79 od 06.11.2023. godine (6.880,00 €)

³⁶ Napomena: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je, 18.3.2024. godine, dopisom br. 11/1-430/23-1514/8 obavijestilo Ministarstvo finansija o navedenoj grešci i zahtijevalo da se izvrši preusmjerenje iznosa od 22.704,00 € na ugovor po kom nije izvršena isplata. U postupku revizije, nije dat na uvid dokaz da je Ministarstvo finansija postupilo u skladu sa navedenim dopisom

³⁷ Pravni sljedbenik - Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine

³⁸ kojim je propisano da potrošačka jedinica za korišćenje sredstava podnosi Ministarstvu finansija zahtjev sa partećom dokumentacijom

dokumentacija, u predlogu Zaključka treba navesti okvirni iznos za koji se traži saglasnost, a isplatu izvršiti nakon što resorno ministarstvo potvrdi Ministarstvu finansija opravdanost isplate na bazi relevantne dokumentacije.

Generalni sekretarijat Vlade: Isplate iz tekuće budžetske rezerve shodno donijetom Zaključku Vlade Crne Gore br. 07 - 2574 od 17.05.2018. godine, na osnovu kojeg su izvršene isplate po zahtjevu Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore, u ukupnom iznosu od 14.163,51 €³⁹, nijesu u skladu sa članom 2 i 3 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve. Tačkom, 4 navedenog Zaključka ovlašćuje se jedan od prethodnih ministara finansija iz 2018. godine, da potpisuje naloge za isplatu sredstava. Naime, isplata sredstava iz tekuće budžetske rezerve u iznosu od 14.163,51 € "po automatizmu" i bez saglasnosti Vlade Crne Gore za donijete sudske presude Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu kako je definisano u Zaključku Vlade Crne Gore br. 07 - 2574 od 17.05.2018. godine, nijesu u skladu sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i članom 2 i 3 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve. Isplata sredstava sa tekuće budžetske rezerve u ukupnom iznosu od 5.200,00 €, shodno Zaključku Vlade br. 08-430/23-5635/2 i br. 08-430/23-5607/2 od 21.12.2023. godine kojim Vlada Crne Gore zadužuje Ministarstvo finansija da iz sredstava Budžeta Crne Gore za navedenu namjenu odnosno za nematerijalnu štetu, troškove i izdatke, sredstva, u iznosu od 5.200,00 €, uvećana za sredstva u iznosu svih poreza koji se mogu naplatiti, uplati na žiro račun podnosioca predstavke, nije u skladu sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

P33: Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore je dužan da sredstva budžetske rezerve koristi u skladu sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kao i u skladu sa aktom o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, odnosno da za svaku isplatu po osnovu sudskih presuda podnosi Vladi pojedinačni predlog zaključka, u kojem se jasno navodi da se isplata odobrava sa tekuće budžetske rezerve.

KAPITALNI BUDŽET

Uprava za saobraćaj: Zaključivanje anexa za projekat izgradnju i rekonstrukciju puta Berane – Kolašin, dionica Lubnice – Jezerine

Vlada Crne Gore je Zaključkom obavezala lice za zaključivanje anexa ugovora, načelnika Odsjeka za građenje i rekonstrukciju državnih puteva u Upravi za saobraćaj, **suprotno čl. 29 Zakona o državnoj upravi, čl. 8 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, i tačkama 3 i 9**

³⁹ za predmete: br. Predstavke 8296/18 iznos 2.423,51 € (INTERNO), br. Predstavke 48908/16 u iznosu 2.950,00 € (INTERNO), br. Predstavke 33308/21 u iznosu 3.240,00 € (INTERNO), br. Predstavke 38448/21 i br. Predstavke 60069/21 u iznosu 3.200,00 €, br. Predstavke 37625/21 u iznosu 1.200,00 €, br. Predstavke 56823/21 u iznosu 250,00 € i u iznosu 900,00 €

Uputstva o radu državnog trezora. Efekat zaključenog Amandmana 3 je produženje roka za završetak radova do 10.07.2023. godine.

P34: Preporučuje se Vladi Crne Gore da ugovore i amandmane u ime države zaključuju ovlašćena lica ili lica na koja su prenesena ovlašćena od strane glavnog službenika za finansija u skladu sa Zakonom o državnoj upravi, Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Uputstvom o radu državnog trezora.

Uprava za kapitalne projekte: Opštine koje su imale zaključene ugovore o realizaciji posebnog programa i ugovore o namjenskoj potrošnji sredstava iz Posebnog programa (sredstva od ekonomskog državljanstva) bile su u obavezi da dostavljaju izvještaje o stepenu realizacije ugovora do 5-og u tekućem mjesecu za prethodni mjesec. Tokom 2023. godine, opštine nijesu ili su neredovno izvještavale Upravu za kapitalne projekte, što nije u skladu sa zaključenim ugovorima.

P35: Upravi za kapitalne projekte je u obavezi da prati aktivnosti na realizaciji projekata koje realizuju/sprovode potpisnici ugovora, te da obezbijedi redovnu dostavu mjesečnih izvještaja o stepenu realizacije ugovora, u skladu sa potpisanim ugovorima, do 5-og u tekućem za prethodni mjesec.

JAVNI DUG

Revizijom je utvrđeno je da ne postoje procedure koje se odnosi na način evidentiranja i izvještavanja o javnom dugu, već se primjenjuju odredbe Uputstva o radu Državnog trezora i Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Za izvještavanje o dugu lokalnih samouprava utvrđeno je da postoje odstupanja podataka koji su evidentirani u registru Centralne banke Crne Gore u odnosu na podatke koje su opštine evidentirale u portfoliju dugova, a samim tim i u odnosu na podatke o kojima izvještava Ministarstvo finansija. Utvrđeno je i da opštine različito izvještavaju o stanju duga u pogledu dospjele glavnice, obaveze po osnovu lizinga, kao i o stanju duga po osnovu ugovora o izvođenju radova za koji je zaključen ugovor o cesiji, što utiče na tačnost iskazanih podataka.

P36: Potrebno je da Ministarstvo finansija inicira stvaranje zakonskih pretpostavki za donošenje podzakonskog akta kojim će se precizno definisati pitanje javnog duga, a pogotovo postupak evidentiranja, otplate, usaglašavanja i izvještavanja o javnom dugu.

DRŽAVNA IMOVINA

Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Ministarstvo ekonomskog razvoja i Ministarstvo vanjskih poslova u Izvještaju o popisu, nijesu navodili podatke o nepokretnoj imovini, jer shodno članu 45

Zakona o državnoj imovini, evidenciju stvari koje koristi više državnih organa vodi organ uprave nadležan za poslove imovine.

Naime, Ministarstvo vanjskih poslova obavlja poslove u zgradi gdje je smješteno i Ministarstvo finansija koja je u vlasništvu Crne Gore, dok Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Ministarstvo ekonomskog razvoja poslove obavlja u poslovnim prostorijama koje su im dodijeljene na korišćenje Zaključkom Vlade Crne Gore⁴⁰.

Uprava za katastar i državnu imovinu, navedenim ministarstvima, nije dostavila akt o ustupanju poslovnih prostorija na korišćenje na osnovu kog bi ministarstva vršila vanbilansnu evidenciju.

P37: Uprava za državnu imovinu treba da za imovinu koja se daje na korišćenje, donosi akt o ustupanju i isti dostavi državnim organima koji će služiti kao osnov za vođenje evidencije.

Uvidom u prezentirane izvještaje o popisu, utvrđeno je da samo Ministarstvo vanjskih poslova u Izveštaju o popisu navodi stanje sredstava u blagajni i na žiro-računima, kao i stanje neizmirenih obaveza.⁴¹

P38: Preporučuje se potrošačkim jedinicama da prilikom vršenja popisa, kao zadatak popisnoj komisiji definišu popis obaveza⁴² i finansijske imovine, uključujući gotovinu u blagajni, kao i bankarske račune donacija.

Jedinstvena evidencija državne imovine

Nadležno ministarstvo⁴³ i Uprava za državnu imovinu nijesu stavili u funkciju softver za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti. U Upravi za državnu imovinu navode da je jedinstvena evidencija državne imovine planirana kroz Program reforme upravljanja javnim finansijama 2022-2026. godine i da je za Registar državne imovine Uprava iskoristila već postojeću platformu E-katastar kao jedinstvenu evidenciju koju je plasirala u sklopu postojećeg softvera E-katastar, podaci su plasirali kao Javni registar koji se nalazi na sajtu Uprave.

P39: Nadležno ministarstvo i Uprava za državnu imovinu treba da preduzmu aktivnosti u cilju stavljanja u funkciju softvera za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti.

⁴⁰ Zaključak Vlade br. 07-396/2 od 28.1.2021. godine

⁴¹ Kontrolisane potrošačke jedinice koje nijesu izvršile popis novčanih sredstava i obaveza su: Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo sporta i mladih, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma i Uprava za katastar i državnu imovinu

⁴² Popis obaveza u skladu sa tačkom 19a Uputstva o radu Državnog trezora

⁴³ Do 31.10.2023. godine nadležno ministarstvo bilo je Ministarstvo finansija, dok je od 31.10.2023. godine nadležno Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine

Uprava za državnu imovinu, nije izvršila procjenu popisanih nepokretnosti u državnoj svojini.

P40: Uprava za državnu imovinu dužna je da utvrdi vrijednost državne imovine.

Popis imovine Diplomatsko-konzularnih predstavništava Crne Gore u inostranstvu za 2023. godinu

Ambasada Crne Gore u Kraljevini Belgiji, Stalna misija Crne Gore pri NATO-u u Briselu i Ambasada Crne Gore u Kraljevini Nizozemskoj, Hag, nijesu dostavile podatke o izvršenom popisu imovine za 2023. godinu Ministarstvu vanjskih poslova i Upravi za državnu imovinu, shodno članu 50 Zakona o državnoj imovini, dok su podatke o popisu imovine za 2023. godinu u martu mjesecu 2024. godine, nakon isteka zakonskog roka, dostavile Ambasada Crne Gore u SAD, Vašingtonu i Stalna misija Crne Gore pri EU Belgija, Brisel.

P41: Ministarstvo vanjskih poslova dužno je da prati ažurnost u postupku dostavljanja podataka o popisu imovine i da preduzima Zakonom predviđene mjere ukoliko se isti ne dostavljaju.

Revizijom je utvrđeno da je Ambasadi Crne Gore u Republici Srbiji, shodno Ugovoru o zakupu bez naknade⁴⁴, koji je zaključen na neodređeno vrijeme, data u zakup bez naknade nepokretnost površine 419,96 m² sa zemljištem (vila u Beogradu, ul. Čakorska 2, Savski Venac), isključivo za diplomatsko-konzularno predstavništvo, kulturno informativni centar i Rezidenciju Ambasade Crne Gore u Beogradu. Međutim, navedeni objekat koji je dat na korišćenje bez naknade se, shodno usmenoj informaciji dobijenoj od kontakt osobe u Ministarstvu vanjskih poslova, ne koristi već je Ambasada Crne Gore u Beogradu smještena u zakupljenom poslovnom prostoru za koji se na mjesečnom nivou plaća 6.247,92 €.

P42: Preporučuje se Ministarstvu vanjskih poslova da preispita opravdanost troškova koji se izdvajaju po osnovu zakupa za potrebe Ambasade Crne Gore u Beogradu, s obzirom da je shodno ugovoru o zakupu zaključenom između Ambasade Crne Gore u Republici Srbiji i DIPOS d.o.o Beograd data u zakup bez naknade nepokretnost površine 419,96 m² sa zemljištem (vila u Beogradu, ul. Čakorska 2, Savski Venac), isključivo za diplomatsko-konzularno predstavništvo, kulturno informativni centar i Rezidenciju Ambasade Crne Gore u Beogradu.

SISTEM UNUTRAŠNJIH KONTROLA

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo finansija nije donijelo Plan unapređenja upravljanja i kontrola, što nije u skladu sa Pravilnikom o načinu uspostavljanja i unapređenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru.

⁴⁴ Ugovor br.04/84 od 07.10.2015.god, zaključen između između DIPOS d.o.o Beograd (zakupodavac) i Ambasade Crne Gore u Republici Srbiji (zakupac)

P43: Subjekti revizije su dužni da shodno čl. 11 stav 2 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, razvoj i sprovođenje upravljanja i kontrola vrše na osnovu plana unapređenja i upravljanja i kontrola koji utvrđuje rukovodilac subjekta.

Interne procedure: Ministarstvo pravde⁴⁵, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva⁴⁶ i Ministarstvo zdravlja⁴⁷ posjeduju interne procedure iz ranijeg perioda koje nijesu ažurirane u skladu sa izmjenama zakonskih propisa, što nije u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

P44: Subjekti revizije treba da redovno vrše ažuriranje donijetih procedura, u skladu sa članom 7 stav 1 tačka 6 i članom 17 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Programski budžet: Uvidom u Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Ministarstva zdravlja i Ministarstva finansija, koji se podnosi prilikom planiranja budžeta, utvrđeno je da određeni dio programa, potprograma i/ili aktivnosti nijesu popunjeni u skladu sa sa čl. 6 Odluke o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica.

P45: Preporučuje se subjektima revizije da sadržaj programskog budžeta formiraju u skladu sa Odlukom o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica.

SISTEMSKE PREPORUKE

U procesu revizije je utvrđeno da se pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda, kao što su JP Morsko dobro, Fond za zaštitu životne sredine d.o.o, Veterinarska komora i ambulante, ne finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore, već kroz raspodjelu prihoda putem prihodnog modula.

S1: Preporučuje se da se pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore.

U procesu revizije je utvrđeno da odredbe člana 7 Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu⁴⁸ koje se odnose na obavezu uplate i evidencije nekonsolidovanih sopstvenih prihoda javnih ustanova (kao i naknadne potrošnje i evidencije tih sredstava), koje se finansiraju iz budžeta, nijesu primjenjive na sve javne ustanove. Ograničena primjena je u vezi sa stavom 5 člana 7 Zakona o budžetu za 2023. godinu,

⁴⁵ Ministarstvo pravde nije vršilo izmjene Interne procedure procesa obračuna i isplate zarada, shodno izmjenama zakonskih propisa

⁴⁶ Ministarstvo saobraćaja je donijelo interne procedure tokom 2024. godine

⁴⁷ Ministarstvo zdravlja posjeduje Interne procedure iz 2012, 2015, 2016, 2017, 2018. godine te je iste, shodno izmjenama zakonskih propisa, potrebno ažurirati

⁴⁸ "Sl. list Crne Gore", br. 152/22 i 106/23

kojim je propisano da javna ustanova mora biti prepoznata organizacionom i/ili programskom klasifikacijom godišnjeg zakona o budžetu da bi bila predmet konsolidacije.

S2: Preporučuje se Skupštini Crne Gore da razmotri mogućnost, da u cilju usklađivanja sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, izmijeni normu godišnjeg zakona o budžetu koja se odnosi na konsolidaciju sopstvenih prihoda javnih ustanova, na način da se u Glavnoj knjizi trezora evidentiraju svi nekonsolidovani primici i izdaci svih javnih ustanova koje se finansiraju iz budžeta Crne Gore.

Vlada Crne Gore je Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave izvršila organizacione promjene⁴⁹ kod Uprave prihoda i carina i Uprave za katastar i državnu imovinu, a da pri tom nije utvrdila jasne nadležnosti koje se odnose na izradu godišnjih finansijskih izvještaja.

S3: Preporučuje se Vladi Crne Gore da prilikom donošenja uredbe o organizacionim promjenama potrošačkih jedinica, utvrdi i nadležnosti koje se odnose na izradu godišnjih finansijskih izvještaja.

Rukovodilac Kolegijuma

_____
dr Milan Dabović, član Senata

⁴⁹ Sl. list Crne Gore, br. 098/23, 102/23, 113/23

SADRŽAJ

MIŠLJENJE I PREPORUKE	2
I OPŠTI DIO	27
1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE	27
2. OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE	27
3. VRSTA, PREDMET, CILJ I OBUHVAT REVIZIJE	28
4. KRITERIJUMI REVIZIJE	30
5. METODE REVIZIJE	31
6. SISTEM EVIDENCIJE	31
II UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE	32
1. PLANIRANJE I IZVRŠENJE BUDŽETA	33
1.1. Zakon o budžetu za 2023. godinu	37
1.2. Tekući budžet	39
1.3. Izvršenje budžeta	41
2. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I RAČUNSKA TAČNOST	43
2.1. Izveštaj o novčanim tokovima	59
2.2. Izvori finansiranja deficita/upotreba suficita	60
2.3. Raspored sredstava sa centralnog računa	61
2.4. Glavni račun državnog trezora	63
2.5. Drugi bankarski računi	65
2.6. Konsolidovani račun trezora	66
2.7. Glavna knjiga trezora	68
2.8. Izveštaj o neizmirenim obavezama	69
2.9. Prekoračenje budžetske potrošnje	73
3. GOTOVINSKI DEPOZITI DRŽAVE	74
4. ZAVRŠNI PORESKI RAČUN	79
Reprogram poreskog potraživanja	84
5. PRIMICI BUDŽETA	87
5.1. Tekući prihodi	88
5.2. Primici od prodaje imovine	93
5.3. Primici od otplate kredita	94
5.4. Donacije i transferi	97
5.5. Pozajmice i krediti	101
5.6. Hedžing aranžman	103
6. IZDACI BUDŽETA	109
6.1. Tekući izdaci	110
6.2. Transferi za socijalnu zaštitu	121
6.3. Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	126

6.4.	Kapitalni izdaci	131
6.5.	Pozajmice i krediti	132
6.6.	Otplata dugova	133
7.	IZVJEŠTAJ O IZDACIMA BUDŽETSKIH REZERVI	139
8.	KAPITALNI BUDŽET	146
9.	JAVNI DUG.....	169
9.1.	Državni dug.....	170
9.3.	Državne garancije.....	180
10.	DRŽAVNA IMOVINA.....	183
10.1.	Jedinstvena evidencija državne imovine	187
10.2.	Popis imovine Diplomatsko-konzularnih predstavništava Crne Gore u inostranstvu za 2023.	187
11.	JAVNE NABAVKE (CENTRALIZOVANE JAVNE NABAVKE)	191
12.	SISTEM UNUTRAŠNJIH KONTROLA	192
III	REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNE GODINE.....	194

I OPŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu sadržan je u: Ustavu Crne Gore, član 144 ("Službeni list Crne Gore", br. 001/07 i 038/13); Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 9 ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 028/04, 027/06 i 078/06, "Službeni list Crne Gore", br. 017/07, 073/10, 040/11, 031/14 i 070/17); Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2024. godinu (INTERNO br. I-06-038/23-319, od 26.12.2023. godine; INTERNO br. IO6-038/24-10 od 08.02.2024. godine, INTERNO br. 06-038/24-10/2 od 11.04.2024. godine i 06-038/24-10/3 od 24.05.2024. godine).

Revizija je vršena u skladu sa: Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Službeni list Crne Gore“, br. 07/15); Poslovníkom Državne revizorske institucije ("Službeni list Crne Gore", br. 03/15); Smjernicama za vršenje revizije završnog računa budžeta države; Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije; Smjernicama za izradu, praćenje i kontrolu realizacije preporuka Državne revizorske institucije; INTOSAI⁵⁰ okvirom profesionalnih objava (IFPP)⁵¹.

2. OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Subjekt revizije je Vlada Crne Gore - Ministarstvo nadležno za poslove finansija i potrošačke jedinice obuhvaćene Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu.

Ustav Crne Gore je utvrdio podjelu vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku. U skladu sa Ustavom zakonodavnu vlast vrši Skupština. Predsjednik Skupštine predstavlja Skupštinu.

Zakonom o državnoj upravi⁵² je propisano da poslove državne uprave vrše ministarstva i drugi organi uprave. Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave osnovana su ministarstva i organi uprave, utvrđene upravne oblasti za koje se organi državne uprave osnivaju, kao i organizacija i način rada državne uprave i uređena druga pitanja od značaja za organizaciju i rad državne uprave. Ministar je starješina ministarstva. Starješina organa uprave predstavlja, rukovodi i organizuje rad u organu uprave.

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave⁵³ bilo je formirano 18 ministarstava i 24 organa uprave. Novom Uredbom⁵⁴ od 31.10.2023. godine, formirano je 19 ministarstava i 25 organa uprave.

⁵⁰ Međunarodna organizacija vrhovnih revizorskih institucija

⁵¹ INTOSAI Framework of Professional Pronouncements

⁵² "Službeni list Crne Gore", br. 078/18, 070/21, 052/22

⁵³ "Službeni list Crne Gore", br. 049/22, 052/22, 056/22, 082/22, 110/22, 139/22

⁵⁴ "Službeni list Crne Gore", br. 098/23, 102/23, 113/23

Novim izmjenama i dopunama Uredbe⁵⁵, koje su izvršene u decembru 2023. godine, došlo je do promjena u organizaciji Uprave prihoda i carina i Uprave za katasar i državnu imovinu, na način da su od navedene dvije uprave organizovane četiri i to: Poreska uprava, Uprava carina, Uprava za nekretnine i Uprava za državnu imovinu. Ministarstvo može da ima najviše tri državna sekretara koji za svoj rad odgovaraju ministru i Vladi. Ministarstvo ima sekretara, jednog ili više generalnih direktora koji upravljaju poslovima pripreme javnih politika, propisa i drugim poslovima u užoj oblasti rada ministarstva. Starješina organa uprave predstavlja, rukovodi i organizuje rad u organu uprave. Starješina organa uprave može imati jednog ili više pomoćnika koji rukovode i organizuju rad u jednoj ili više unutrašnjih organizacionih jedinica, odnosno oblasti rada.

Za izvršenje budžeta države, u skladu Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti⁵⁶, odgovoran je ministar finansija, dok je za zakonito korišćenje sredstava odobrenih potrošačkoj jedinici odgovoran budžetski izvršilac. Funkciju ministra finansija do 31. oktobra 2023. godine obavljao je mr Aleksandar Damjanović, dok je na funkciju ministra finansija 31. oktobra 2023. godine Skupština Crne Gore imenovala Novicu Vukovića. Sjedište Ministarstva je u Podgorici, ulica Stanka Dragojevića br. 1.

3. VRSTA, PREDMET, CILJ I OBUHVAT REVIZIJE

Predmet revizije je Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu, dostavljen Državnoj revizorskoj instituciji aktom br. 03-400/24-1684/1 od 25. juna 2024. godine (DRI br. 01-035/24-627/210-4 od 26. juna 2024. godine). U skladu sa članom 68 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti revizijom je kontrolisano: početno i završno stanje Konsolidovanog računa državnog trezora, pregled izvršenih odstupanja u odnosu na planirane iznose, izvještaj o uzetim pozajmicama, izvještaj o izdacima budžetskih rezervi, izvještaj o garancijama datim tokom fiskalne godine, izvještaj o kapitalnim projektima, izvještaj o realizaciji programskog budžeta, izvještaj o državnom dugu i izdatim garancijama, izvještaj o poreskim i neporeskim potraživanjima iz člana 12 Zakona, Izvještaj o primicima i izdacima koji nijesu uključeni u konsolidovani račun trezora i izvještaj o stanju neizmirenih obaveza koje nemaju karakter pozajmica u skladu sa članom 14 stav 2 Zakona.

Vrsta revizije - Državna revizorska institucija je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu, odnosno za period od 01.01. - 31.12.2023. godine. Finansijska revizija podrazumijeva kontrolu pouzdanosti i tačnosti finansijskih izvještaja. Revizija pravilnosti podrazumijeva kontrolu usklađenosti poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima koji regulišu sistem javne potrošnje u Crnoj Gori.

---

⁵⁵ „Sl. list Crne Gore“, br. 113/23 od 15.12.2023. godine. Uredba će se primjenjivati od 1.1.2024. godine

⁵⁶ "Službeni list Crne Gore", br. 020/14 od ...125/23

Obuhvat revizije - Revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu je obuhvaćen sistem planiranja, evidentiranja i izvještavanja u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština i Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave⁵⁷.

Pored dokumentacije i izvještaja koji su kontrolisani kod Ministarstva finansija – Državni trezor, obuhvaćeni su i pojedinačni finansijski izvještaji, evidencija i dokumentacija po potrošačkim jedinicama. U skladu sa predmetom revizije vršena je provjera u dijelu:

- Primitaka kod potrošačkih jedinica, u skladu sa odabranim uzorkom: Ministarstvo finansija, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Zavod za zapošljavanje, Uprava prihoda i carina, Uprava za katastar i državnu imovinu, Uprava za inspekcijske poslove, Uprava policije, Fond za zdravstveno osiguranje i Fond za obeštećenje i dr.;
- Neizmirenih obaveza kod svih potrošačkih jedinica prvog nivoa;
- Izdataka (po linijama izdataka) kod potrošačkih jedinica, u skladu sa odabranim uzorkom: Ministarstvo finansija, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo pravde, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Uprava za katastar i državnu imovinu, Uprava za kapitalne projekte, Uprava za željeznice, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Uprava za inspekcijske poslove, Uprava prihoda i carina, Regionalni ronilački centar, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore, Zavod za zapošljavanje Crne Gore i dr.;
- Kapitalnog budžeta kod Uprave za kapitalne projekte i Uprave za saobraćaj;
- Imovine kod Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstva sporta i mladih i Uprave za katastar i državnu imovinu;
- Centralizovanih javnih nabavki koje je u toku 2023. godine sprovodila Uprave za katastar i državnu imovinu;
- Sistema unutrašnjih finansijskih kontrola kod Ministarstva finansija, Ministarstva zdravlja, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Ministarstva pravde, Agencija za zaštitu životne sredine,

---

⁵⁷ "Službeni list Crne Gore", br. 072/16, 106/20, 080/21

Uprava za katastar i državnu imovinu, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Uprava za kapitalne projekte i Uprava prihoda i carina.

- Izdataka budžetske rezerve kod Ministarstva finansija, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Ministarstva javne uprave, Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva pravde, Ministarstva kulture i medija, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva sporta i mladih, Ministarstva zdravlja, Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, Ministarstva ljudskih i manjinskih prava i Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore.

4. KRITERIJUMI REVIZIJE

KRITERIJUMI REVIZIJE	
FINANSIJSKA REVIZIJA	Zakon o budžetu Crne Gore za 2023. godinu; Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti; Zakon o poreskoj administraciji; Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština; Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave; Pravilnik o poreskom knjigovodstvu i druga podzakonska akta.
REVIZIJA PRAVILNOSTI	Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti; Zakon o državnoj upravi; Zakon o javnim nabavkama; Zakon o državnoj imovini; Zakon o obligacionim odnosima; Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru; Zakon o poreskoj administraciji; Zakon o državnim službenicima i namještenicima; Zakon o radu; Zakon o zaradama u javnom sektoru; Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica; Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje; Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom; Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti; Zakon o kontroli državne pomoći; Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata; Naredba o načinu uplate javnih prihoda; Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave; Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj imovini; Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština;

	Pravilnik o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve; Uputstvo o radu državnog trezora; Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini; Odluka o zaduživanju Crne Gore za 2023. godinu; Podzakonska akta za sprovođenje navedenih zakona, kolektivni ugovori, interne procedure subjekata revizije i dr.
--	---

5. METODE REVIZIJE

Revizija je planirana i izvršena u skladu sa INTOSAI okvirom profesionalnih objava, kojim se omogućava da se u razumnoj mjeri uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne greške, da su sastavljeni u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da su poslovne aktivnosti, finansijske transakcije i informacije usklađene sa zakonskim, podzakonskim aktima i drugim propisima. U fazi planiranja finansijske revizije utvrđena je materijalnost na nivou od 0,54% što čini 15.450.516,08 € od ukupnih izdataka i 15.629.700,65 € od ukupnih primitaka za finansijske izvještaje kao cjelinu, odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to značajno ne utiče na njihovu istinitost i objektivnost.

6. SISTEM EVIDENCIJE

Sistem evidencije budžeta Crne Gore zasnovan je na gotovinskoj ili modifikovanoj gotovinskoj osnovi. Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu sastavljen je na osnovu Glavne knjige trezora koja se vodi u Ministarstvu finansija i na osnovu evidencija potrošačkih jedinica. Potrošačke jedinice koje pripremaju finansijske izvještaje u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave⁵⁸ i dostavljaju ih do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu na sljedećim obrascima: Izvještaj o novčanim tokovima I – ekonomska klasifikacija, Izvještaj o novčanim tokovima II - funkcionalna klasifikacija, Izvještaj o novčanim tokovima III, Izvještaj o novčanim tokovima IV, Izvještaj o neizmirenim obavezama, Konsolidovani izvještaj potrošačke jedinice koja u svom sastavu ima javne ustanove, Izvještaj o konsolidovanoj budžetskoj potrošnji, Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine i Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve.

⁵⁸ "Službeni list Crne Gore", br. 023/14, 071/19

II UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

1. PLANIRANJE I IZVRŠENJE BUDŽETA

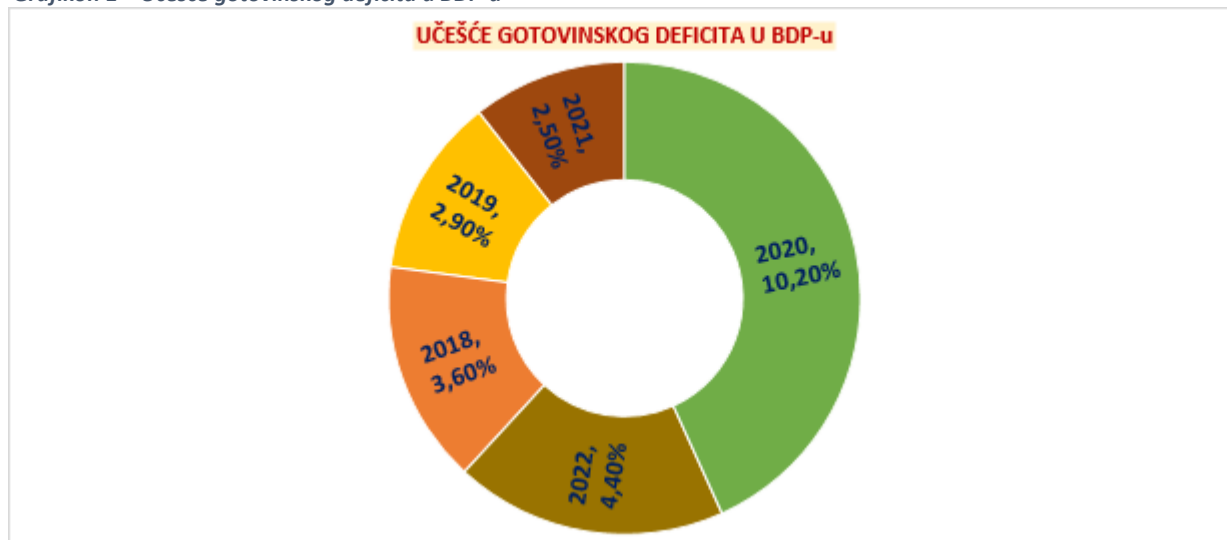
Relativne i apsolutne promjene u kretanju osnovnih fiskalnih kategorija i BDP – a, u periodu od 2018. do 2022. godine, sa godišnjom dekompozicijom podataka, prikazane su u narednoj tabeli:

Tabela 1: Kretanje osnovnih fiskalnih kategorija

Opis	Izvršenje 2018	Izvršenje 2019	Izvršenje 2020	Izvršenje 2021	Izvršenje 2022
Budžetski prihodi	1.746,1	1.885,7	1.638,6	1.924,8	2.010,5
Budžetski rashodi	1.916,0	2.028,5	2.064,7	2.048,6	2.268,9
Budžetski gotovinski rezultat	-169,9	-142,8	-426,1	-123,9	-258,5
Učešće deficita u BDP-u	3,6%	2,9%	10,2%	2,5%	4,4%
Modifikovani budžetski rezultat	-198,0	-144,0	-440,2	-127,9	-228,3
Pozajmice i krediti - Bruto zaduženje	1.123,37	1.015,02	1.352,17	161,31	219,21
Otplata glavnice duga	695,22	507,34	665,85	437,60	291,58
Neto zaduženje	428,2	507,7	686,3	-276,3	-72,4
Primici od prodaje imovine	15,65	3,75	8,47	4,38	4,52
Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	69,25	57,33	0,94	0,51	27,66
Neto promet Hartija od vrijednosti	-53,60	-53,58	7,53	3,88	-23,14
Neto povećanje i smanjenje gotovine	204,70	311,34	267,78	-396,29	-353,99
Javni dug	3.268,2	3.789,3	4.408,9	4.163,0	4.102,2
BDP	4.663	4.951	4.186	4.955	5.924
Učešće javnog duga u BDP-u	70,1%	76,5%	105,3%	84,0%	69,2%

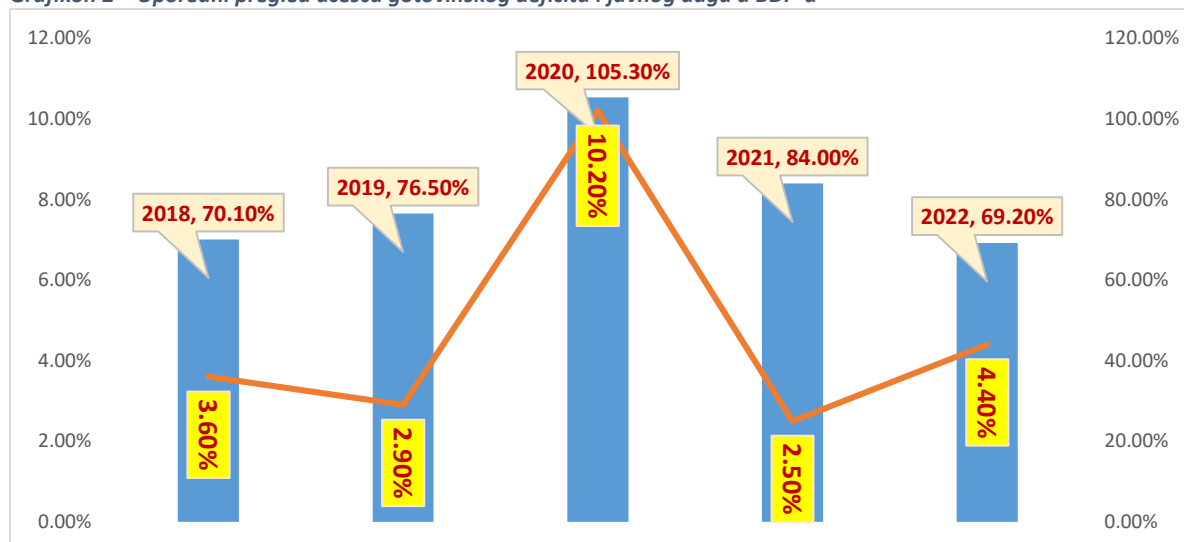
Najveći gotovinski deficit, u posmatranom periodu, ostvaren je 2020. godine u iznosu od 426,1 mil. €, dok je sljedeće 2021. godine ostvaren najniži nivo budžetskog deficita u iznosu od 123,9 mil. €. U 2022. godini je usljed sporijeg apsolutnog rasta budžetskih prihoda u odnosu na budžetske rashode došlo do ponovnog rasta budžetskog deficita, kada je ostvaren u iznosu od 258,5 mil. €. Deficit budžeta na gotovinskoj osnovi, niže učešće od 3% u BDP-u, ostvario je u 2019. i 2021. godini, dok je u ostalim godinama učešće u BDP-u bilo veće, sa posebno naglašenim odstupanjem u 2020. godini kada je iznosilo 10,2%.

Grafikon 1 – Učešće gotovinskog deficita u BDP-u

Odnos javnog duga i BDP-a relativno posmatran, u naznačenom periodu, ima visok stepena korelacije sa nivoom učešća gotovinskog deficita u BDP-u. Posebno nepovoljni trendovi su prisutni u 2020. godini, kada je učešće deficita u BDP-u iznosilo 10,20%, dok je javni dug za 5,3% bio veći od BDP-a.

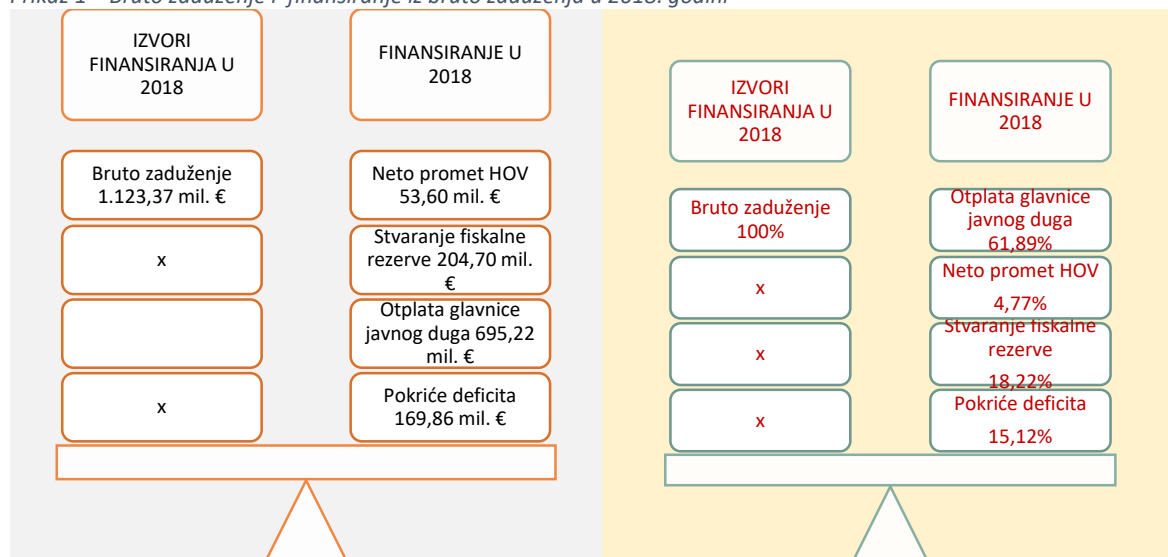
Grafikon 2 – Usporedni pregled učešća gotovinskog deficita i javnog duga u BDP-u

Bruto zaduženje, u posmatranom periodu, djelimično je korišćeno za pokriće deficita, dok je primarni cilj bio stvaranje fiskalne rezerve ili otplata glavnice javnog duga. U kriznom periodu, koji je uzrokovan pandemijom COVID-a, veći dio bruto zaduženja primarno se koristio za stvaranje fiskalne rezerve, dok je u periodu nakon pandemije COVID-a bio namijenjen pokriću deficita i otplati javnog duga.

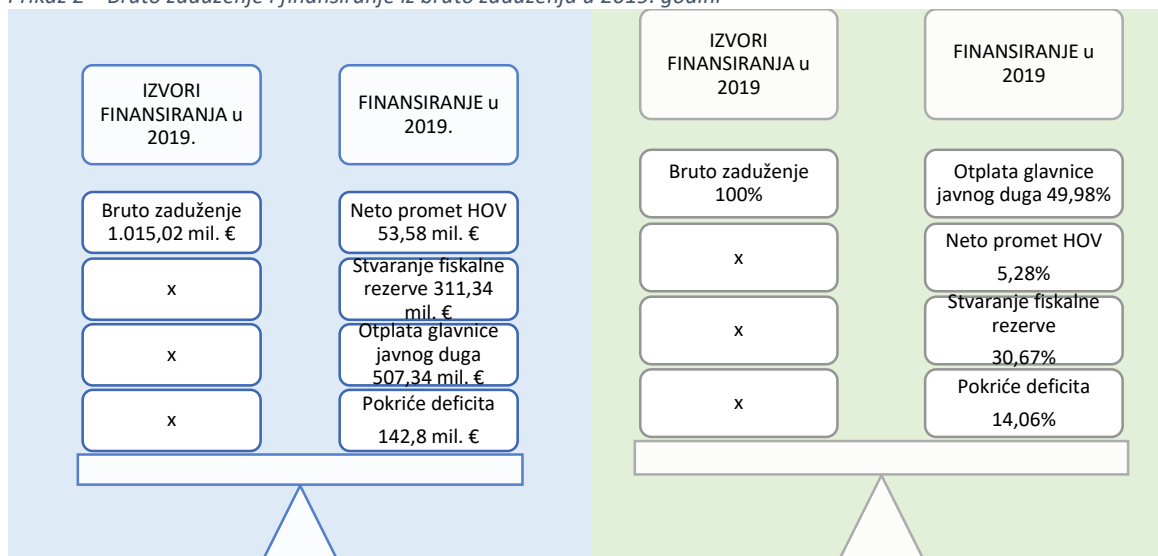
Tokom 2018. godine bruto zaduženje, u iznosu od 1.123,37 mil. €, iskorišćeno je za otplatu glavnice duga u iznosu 695,22 mil. € ili 61,89 %, stvaranje fiskalne rezerve u 204,70 mil. € ili 18,22 %, pokriće deficita 169,90 mil. € ili 15,12 % i pokriće neto prometa hartijama od vrijednosti u iznosu 53,60 mil. € ili 4,77 %.

Prikaz 1 – Bruto zaduženje i finansiranje iz bruto zaduženja u 2018. godini

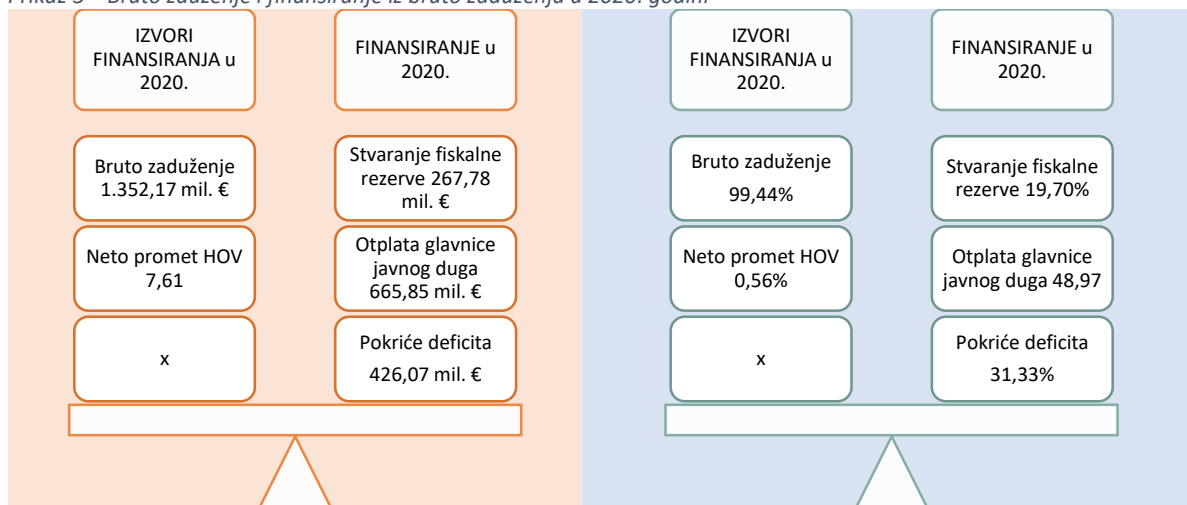
Finansiranje iz bruto zaduženja, značajno je promjenilo strukturu u 2019. godini, kroz veće učešće sredstava namijenjenih stvaranju fiskalne rezerve u iznosu 311,34 mil. € ili 30,67 %, dok je finansiranje otplate glavnice javnog duga i dalje imalo dominantno učešće u strukturi finansiranja 49,98 % ili 507,34 mil. €. Finansiranje deficita iz bruto zaduženja iznosilo je 142,8 mil. € ili 14,06 %, dok je za finansiranje neto prometa hartija od vrijednosti izdvojen iznos od 53,58 mil. € ili 5,28%.

Prikaz 2 – Bruto zaduženje i finansiranje iz bruto zaduženja u 2019. godini

Visok nivo ostvarenog deficita u 2020. godini u iznosu 426,1 mil. €, dospjele otplate glavnice duga u iznosu 665,85 mil. € i potreba stvaranja fiskalne rezerve za narednu godinu, opredijelili su najveći nivo bruto zaduženja u posmatranom periodu u iznosu od 1.352,17 mil. €. Bruto zaduženje uz pozitivnu gotovinsku razliku od prometa hartijama od vrijednosti, omogućili su uravnoteženje gotovinskih tokova u sistemu javnih finansija.

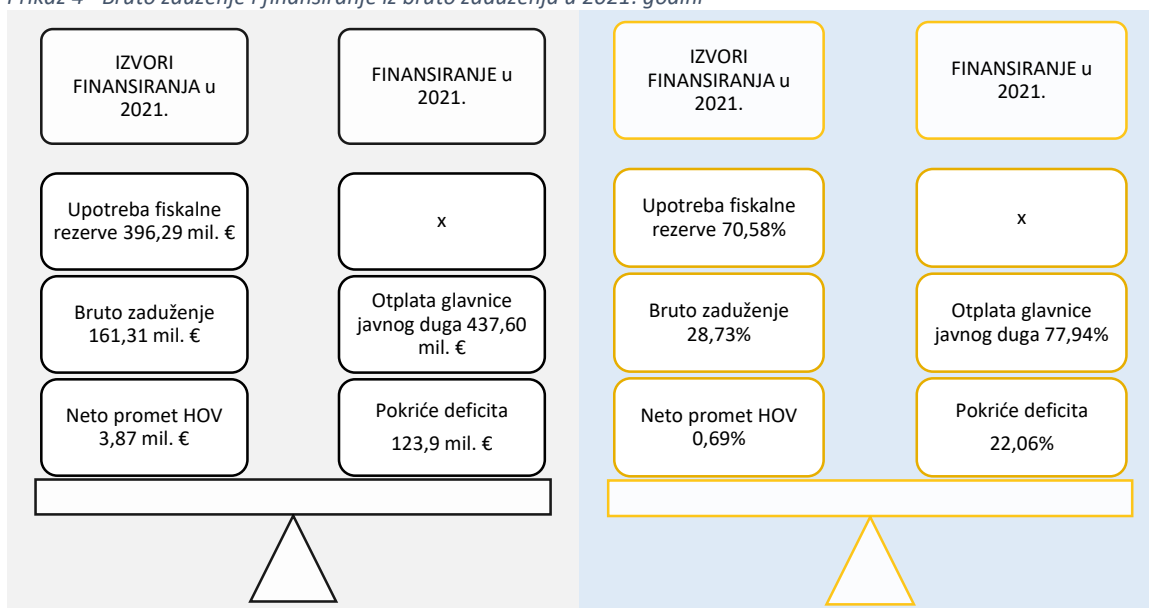
Prikaz 3 – Bruto zaduženje i finansiranje iz bruto zaduženja u 2020. godini

Najniži nivo bruto zaduženja ostvaren je u 2021. godini u iznosu od 161,31 mil. €, tako da je finansiranje otplate glavnice javnog duga u iznosu od 437,60 mil. € i deficita u iznosu 123,9 mil. € dodatno

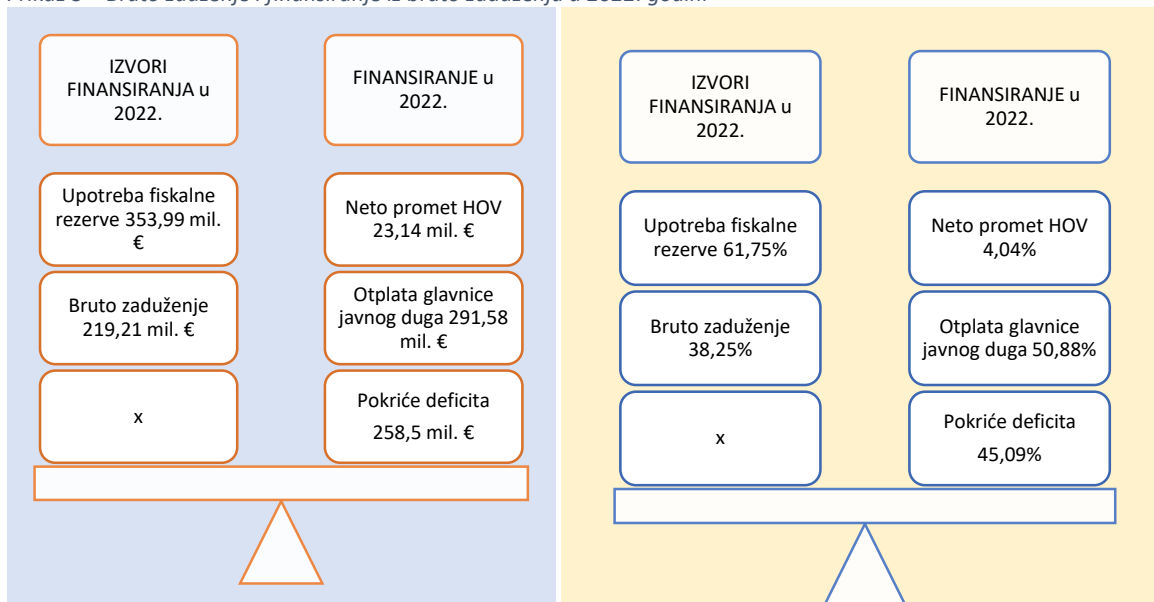
finansirano iz fiskalne rezerve u iznosu od 396,29 mil. € i iz neto prometa hartijama od vrijednosti u iznosu 3,87 mil. €.

Prikaz 4 - Bruto zauženje i finansiranje iz bruto zaduženja u 2021. godini

Sredstva fiskalne rezerve u iznosu od 353,99 mil. € uz bruto zaduženje u iznosu od 219,21 mil. €, u 2022. godini korišćeni su za finansiranje otplate glavnice duga u iznosu 291,58 mil. €, pokriće deficita 258,5 mil. € i neto prometa hartijama od vrijednosti u iznosu 23,14 mil. €. U ovoj godini je realizovan nizak nivo bruto zaduženja uz visok nivo korišćenja fiskalne rezerve.

Prikaz 5 – Bruto zauženje i finansiranje iz bruto zaduženja u 2022. godini

Tokom 2021. i 2022. godine otplata glavnice javnog duga je bila veća od bruto zaduženja, što je imalo za rezultat smanjenje nivoa javnog duga u nominalnom iznosu, kao i opadanje relativnog učešća u BDP-u sa 105,30% u 2020. na 69,20% u 2022. godini.

1.1. Zakon o budžetu za 2023. godinu

Zakon o budžetu Crne Gore za 2023. godinu donijela je Skupština Crne Gore 27. decembra 2022. godine⁵⁹. Zakonom je planiran gotovinski deficit u iznosu od 371.540.831,00 €, dok je pokriće deficita budžeta planirano iz transakcija finansiranja i kapitalnih transakcija u iznosu od 271.540.831,00 €, kao i smanjenjem gotovinskih depozita u iznosu od 100.000.000,00 €, što je prezentirano u narednoj tabeli:

Tabela 2: Zakon o budžetu za 2023. godinu, budžetski rezultat i izvora finansiranja

OPIS		Zakon o budžetu Crne Gore za 2023. godinu
1	Prihodi budžeta	2.137.718.310,59
111	Porezi	1.465.464.013,57
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	474.756.305,37
113	Takse	14.250.938,22
114	Naknade	41.688.257,28
115	Ostali prihodi	100.175.411,57
116	Donacije	41.383.384,58
2	Izdaci budžeta	2.509.259.141,59
21	Tekući izdaci	1.054.288.588,50
22	Transferi za socijalnu zaštitu	785.182.289,77
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	352.429.586,06
24	Kapitalni izdaci	251.078.525,93
26	Rezerve	38.847.999,00
27	Otplata garancija	2,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	27.432.150,33
3	SUFICIT/DEFICIT	-371.540.831,00
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-261.613.021,62
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA+ GOTOVINSKI DEPOZITI	371.540.831,00
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA / UPOTREBA GOTOVINSKOG SUFICITA	271.540.831,00
42	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	266.319.831,00
421	Pozajmice	599.181.830,69
422	Otplata glavnice duga	338.085.896,69
423	Primici od otplate kredita	9.747.904,00
424	Date pozajmice i krediti	4.524.007,00
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	5.221.000,00
431	Primici od prodaje imovine	6.000.000,00
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	779.000,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-100.000.000,00
49	Korigovani izdaci	2.509.259.141,59
50	Gotovinski prilivi	2.137.718.310,59
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-371.540.831,00
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA / UPOTREBA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG SUFICITA	371.540.831,00
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	266.319.831,00
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	5.221.000,00
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	-100.000.000,00

Zakonom o izmjenama zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu iz novembra mjeseca, povećani su budžetski prihodi u iznosu od 285.065.661,12 €, a budžetski rashodi za 129.837.649,81 €, dok je deficit budžeta planiran u iznosu od 216.312.819,69 €. Planirano je da se budžetski deficit finansira iz

⁵⁹ Sl. list Crne Gore“ br. 152/22

Izvršaj o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu

pozitivnog bilansa transakcija finansiranja u iznosu od 168.091.820,69 €, bilansa kapitalnih transakcija u iznosu od 5.220.999,00 €, uz korišćenje gotovine u iznosu od 43.000.000,00 €⁶⁰.

Tabela 3: Zakonom o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu

OPIS	Zakon o budžetu Crne Gore za 2023. godinu	Razlika	Zakon o izmjenama zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu	
1	Prihodi budžeta	2.137.718.310,59	285.065.661,12	2.422.783.971,71
111	Porezi	1.465.464.013,57	115.842.543,16	1.581.306.556,73
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	474.756.305,37	37.469.241,48	512.225.546,85
113	Takse	14.250.938,22	247.657,29	14.498.595,51
114	Naknade	41.688.257,28	4.270.949,79	45.959.207,07
115	Ostali prihodi	100.175.411,57	100.235.269,40	200.410.680,97
116	Donacije	41.383.384,58	27.000.000,00	68.383.384,58
2	Izdaci budžeta	2.509.259.141,59	129.837.649,81	2.639.096.791,40
21	Tekući izdaci	1.054.288.588,50	26.033.509,32	1.080.322.097,82
22	Transferi za socijalnu zaštitu	785.182.289,77	55.631.583,07	840.813.872,84
23	Transferi institucijama, pojedincima, nvo i javnom sektoru	352.429.586,06	15.226.100,22	367.655.686,28
24	Kapitalni izdaci	251.078.525,93	-2.907.493,58	248.171.032,35
26	Rezerve	38.847.999,00	35.333.546,28	74.181.545,28
27	Otplata garancija	2,00	0,00	2,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	27.432.150,33	520.404,50	27.952.554,83
3	SUFICIT/DEFICIT	-371.540.831,00	155.228.011,31	-216.312.819,69
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA / UPOTREBA GOTOVINSKOG SUFICITA	271.540.831,00	-98.228.011,31	173.312.819,69
42	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	266.319.831,00	-98.228.010,31	168.091.820,69
421	Pozajmice	599.181.830,69	-98.228.010,31	500.953.820,38
422	Otplata glavnice duga	338.085.896,69	0,00	338.085.896,69
423	Primici od otplate kredita	9.747.904,00	0,00	9.747.904,00
424	Date pozajmice i krediti	4.524.007,00	0,00	4.524.007,00
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	5.221.000,00	-1,00	5.220.999,00
431	Primici od prodaje imovine	6.000.000,00	0,00	6.000.000,00
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	779.000,00	1,00	779.001,00
44	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-100.000.000,00	57.000.000,00	-43.000.000,00
47	Korigovani izdaci	2.509.259.141,59	129.837.649,81	2.639.096.791,40
5	Gotovinski prilivi	2.137.718.310,59	285.065.661,12	2.422.783.971,71
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-371.540.831,00	155.228.011,31	-216.312.819,69
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA / UPOTREBA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG SUFICITA	371.540.831,00	-155.228.011,31	216.312.819,69
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	266.319.831,00	-98.228.010,31	168.091.820,69
612	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	5.221.000,00	-1,00	5.220.999,00
613	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00
614	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	0,00	0,00	0,00
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	-100.000.000,00	57.000.000,00	-43.000.000,00

Zakonom o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu planirane su promjene na prihodnoj strani koje se u najvećem dijelu odnose na uvećanje prihoda po osnovu: poreza na dodatu vrijednost u iznosu od 69.061.156,94 €, akciza u iznosu od 24.957.024,96 €, doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u iznosu od 35.000.000,00 €, donacija u iznosu od 27.000.000,00 €, kao i ostalih prihoda u iznosu od 100.235.269,40 €. Na strani izdataka, najveće promjene odnose se na: bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca u iznosu od 7.918.129,53 €, subvencije u iznosu od 11.850.001,00 €, prava iz oblasti socijalne zaštite u iznosu od 17.191.988,60 €, prava iz oblasti

⁶⁰ Nakon usvajanja Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu konstatovano je materijalno značajno neslaganje stvarno prenesenih depozita sa planom prenesenih depozita iskazano u članu 3 Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, u iznosu od 53.694.179,45 €

penzijskog i invalidskog osiguranja u iznosu od 37.645.435,98 €, transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu od 15.226.100,22 €, kao i budžetsku rezervu u iznosu od 35.333.546,28 €.

1.2. Tekući budžet

Tekući budžet iskazan u koloni planirano⁶¹, u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu, rezultat je korekcija utvrđenih izmjenama Zakona, kao i preusmjeravanjima u skladu sa članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti⁶². Struktura i nivo preusmjeravanja, po ekonomskoj klasifikaciji, prikazan je u narednoj tabeli:

Tabela 4: Preusmjeravanja po ekonomskoj klasifikaciji

OPIS	Neto preusmjerenja
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	17.791.403,66
Ostala lična primanja	1.826.411,56
Rashodi za materijal	-2.642.780,72
Rashodi za usluge	8.982.890,01
Rashodi za tekuće održavanje	-110.861,03
Kamate	-4.766.936,00
Renta	101.518,09
Subvencije	3.399.592,95
Ostali izdaci	-2.088.628,04
Transferi za socijalnu zaštitu	-11.585.897,26
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	19.126.678,50
Kapitalni izdaci	-738.076,18
Pozajmice i krediti	-240.000,00
Otplata garancija	0,00
Otplata obaveza iz prethodnog perioda	-2.829.494,79
Rezerve	-26.806.890,75
Kupovina hartija od vrijednosti	581.070,00
Otplata duga	0,00
Ukupno	0,00

Revizijom nijesu utvrđene materijalno značajne nepravilnosti u dijelu preusmjeravanja po ekonomskoj i programskoj klasifikaciji. Saldo preusmjeravanja u dijelu izdataka u zbirnom iznosu daje ravnotežni rezultat koji neto promjene svodi na nulti rezultat.

Najveći dio preusmjeravanja izvršen je u korist diskrecionih izdataka kao što su: transferi pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, rashodi za usluge, subvencije, pri čemu su umanjena sredstva rezervi, transfera za socijalnu zaštitu i kamata.

Skreće se pažnja Vladi Crne Gore i Ministarstvu finansija da ne vrše preusmjeravanja sredstava na teret transfera za socijalnu zaštitu i kamata, koje su mandatornog karaktera.

⁶¹ Kolona planirano je sastavni dio Predloga zakona o Završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu

⁶²"Sl. list Crne Gore", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21, 145/21, 027/23 i 125/23

Osnovne bilansne pozicije nakon rebalansa i preusmjerenja, prikazane su narednoj tabeli:

Tabela 5: Budžet nakon preusmjerenja i rebalansa (tekući budžet) po ekonomskoj klasifikaciji

OPIS		Zakon o izmjenama zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu	Neto preusmjerenja	Budžet nakon preusmjerenja i rebalansa – Tekući budžet
1	Prihodi budžeta	2.422.783.971,71	0,00	2.422.783.971,71
111	Porezi	1.581.306.556,73	0,00	1.581.306.556,73
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	512.225.546,85	0,00	512.225.546,85
113	Takse	14.498.595,51	0,00	14.498.595,51
114	Naknade	45.959.207,07	0,00	45.959.207,07
115	Ostali prihodi	200.410.680,97	0,00	200.410.680,97
116	Donacije	68.383.384,58	0,00	68.383.384,58
2	Izdaci budžeta	2.639.096.791,40	-341.070,00	2.638.755.721,40
21	Tekući izdaci	1.080.322.097,82	22.492.610,48	1.102.814.708,30
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	635.224.458,91	17.791.403,66	653.015.862,57
212	Ostala lična primanja	19.612.384,86	1.826.411,56	21.438.796,42
213	Rashodi za materijal	56.710.723,90	-2.642.780,72	54.067.943,18
214	Rashodi za usluge	71.054.582,26	8.982.890,01	80.037.472,27
215	Rashodi za tekuće održavanje	34.835.684,36	-110.861,03	34.724.823,33
216	Kamate	110.027.809,39	-4.766.936,00	105.260.873,39
217	Renta	12.241.037,41	101.518,09	12.342.555,50
218	Subvencije	72.823.266,96	3.399.592,95	76.222.859,91
219	Ostali izdaci	67.792.149,77	-2.088.628,04	65.703.521,73
22	Transferi za socijalnu zaštitu	840.813.872,84	-11.585.897,26	829.227.975,58
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevl i javnom sektoru	367.655.686,28	19.126.678,50	386.782.364,78
24	Kapitalni izdaci	248.171.032,35	-738.076,18	247.432.956,17
26	Rezerve	74.181.545,28	-26.806.890,75	47.374.654,53
27	Otplata garancija	2,00	0,00	2,00
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	27.952.554,83	-2.829.494,79	25.123.060,04
3	SUFICIT/DEFICIT	-216.312.819,69	341.070,00	-215.971.749,69
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-106.285.010,30	-4.425.866,00	-110.710.876,30
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA+ GOTOVINSKI DEPOZITI	216.312.819,69	-341.070,00	215.971.749,69
41	IZVORI FINANS GOT. DEFICITA / UPOTREBA GOT. SUFICITA	173.312.819,69	-341.070,00	172.971.749,69
42	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	168.091.820,69	240.000,00	168.331.820,69
421	Pozajmice	500.953.820,38	0,00	500.953.820,38
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	100.000.000,00		100.000.000,00
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	400.953.820,38		400.953.820,38
422	Otplata glavnice duga	338.085.896,69	0,00	338.085.896,69
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	96.555.896,69	0,00	96.555.896,69
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	241.530.000,00	0,00	241.530.000,00
423	Primici od otplate kredita	9.747.904,00	0,00	9.747.904,00
424	Date pozajmice i krediti	4.524.007,00	-240.000,00	4.284.007,00
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	5.220.999,00	-581.070,00	4.639.929,00
431	Primici od prodaje imovine	6.000.000,00	0,00	6.000.000,00
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	779.001,00	581.070,00	1.360.071,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-43.000.000,00	0,00	-43.000.000,00
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	0,00	0,00	0,00
49	Korigovani izdaci	2.639.096.791,40	-341.070,00	2.638.755.721,40
50	Gotovinski prilivi	2.422.783.971,71	0,00	2.422.783.971,71
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-216.312.819,69	341.070,00	-215.971.749,69
61	IZVORI FINANSIRANJA MOD. GOTOVINSKOG DEFICITA / UPOTREBA MOD. GOTOVINSKOG SUFICITA	216.312.819,69	-341.070,00	215.971.749,69
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	168.091.820,69	240.000,00	168.331.820,69
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	5.220.999,00	-581.070,00	4.639.929,00
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	-43.000.000,00	0,00	-43.000.000,00

1.3. Izvršenje budžeta

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu iskazan je gotovinski budžetski suficit u iznosu od 11.187.308,03 €, a modifikovani gotovinski suficit u iznosu od 8.938.581,31 €. Gotovinski suficit u iznosu od 11.187.308,03 €, ostvaren je uz pozitivan bilans transakcija finansiranja od 20.673.135,21 €, pozitivni bilans kapitalnih transakcija⁶³ u iznosu od 1.858.822,91 €, što je opredijelilo povećanje depozita u iznosu od 33.719.266,15 €, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 6 – uvećanje gotovinskih depozita

OPIS	iznos
<i>Budžetski suficit</i>	11.187.308,03
<i>Bilans transakcija finansiranja</i>	20.673.135,21
<i>Bilans kapitalnih transakcija</i>	1.858.822,91
<i>Povećanje gotovinskih depozita</i>	33.719.266,15

Prema podacima iz glavne knjige Trezora na dan 31.10.2023. godine utvrđen je gotovinski suficit budžeta u iznosu od 204.970.218,14 €, a za period od 01.11.2023. godine do 31.12.2023. godine gotovinski deficit budžeta u iznosu od 193.782.908,11 €. Ostvareni suficit za period od 01.01.2023. godine do 31.10.2023. godine u iznosu 204.970.218,14 €, kao i pozitivni bilans kapitalnih transakcija u iznosu od 1.757.823,26 € iskorišćeni su za pokriće negativnog bilansa transakcija finansiranja u iznosu od 95.427.137,06 € i uvećanje gotovine u iznosu od 111.300.904,34 €. Ostvareni deficit u periodu nakon 31.10.2023. godine u iznosu od 193.782.908,11 € finansiran je iz pozitivnog bilansa transakcija finansiranja u iznosu od 116.100.272,27 €, pozitivnog bilansa kapitalnih transakcija u iznosu od 100.999,65 €, kao i smanjenjem akumulirane gotovine do tog perioda u iznosu od 77.581.636,19 €.

Tabela 7: Vremensko razgraničenje bilansa

OPIS	01.januar - 31 oktobar 2023	01 novembar - 31 decembar 2023
<i>Budžetski suficit</i>	204.970.218,14	
<i>Budžetski deficit</i>		-193.782.908,11
<i>Bilans transakcija finansiranja</i>	-95.427.137,06	116.100.272,27
<i>Bilans kapitalnih transakcija</i>	1.757.823,26	100.999,65
<i>Smanjenje gotovinskih depozita</i>		-77.581.636,19
<i>Povećanje gotovinskih depozita</i>	111.300.904,34	

Analitički podaci u vezi sa gotovinskim transakcijama sa osnovnom strukturom prihoda, izdataka i izvorima finansiranja deficita ili upotrebe suficita prikazani su u narednoj tabeli:

⁶³ Označenih kao transakcije finansiranja

Izveštaj o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu

Tabela 8: Budžetski bilans centralnog nivoa u 2023. Godini

	OPIS	Tekući budžet	Izvršenje do31. oktobra	Izvršenje nakon 31. oktobra	IZVRŠENJE 2023
1	Prihodi budžeta	2.422.783.971,71	2.123.763.366,50	442.695.794,15	2.566.459.160,65
111	Porezi	1.581.306.556,73	1.411.723.982,47	254.292.497,06	1.666.016.479,53
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	512.225.546,85	439.354.755,71	136.375.834,54	575.730.590,25
113	Takse	14.498.595,51	13.057.305,98	2.959.847,08	16.017.153,06
114	Naknade	45.959.207,07	46.391.950,98	9.325.634,74	55.717.585,72
115	Ostali prihodi	200.410.680,97	157.473.519,49	24.231.964,30	181.705.483,79
116	Donacije	68.383.384,58	55.761.851,87	15.510.016,43	71.271.868,30
2	Izdaci budžeta	2.638.770.221,77	1.918.793.148,36	636.478.702,26	2.555.271.852,62
21	Tekući izdaci	2.638.755.721,40	794.872.816,56	277.760.513,89	1.072.633.330,45
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	1.102.814.708,30	505.400.742,59	137.737.996,24	643.138.738,83
212	Ostala lična primanja	653.015.862,57	14.007.201,14	4.410.958,69	18.418.159,83
213	Rashodi za materijal	21.438.796,42	31.047.272,88	14.621.742,69	45.669.015,57
214	Rashodi za usluge	54.067.943,18	51.287.996,96	21.022.372,13	72.310.369,09
215	Rashodi za tekuće održavanje	80.037.472,27	20.348.352,54	9.790.775,30	30.139.127,84
216	Kamate	34.724.823,33	81.516.116,45	42.928.700,09	124.444.816,54
217	Renta	105.260.873,39	8.511.049,37	2.987.791,03	11.498.840,40
218	Subvencije	12.342.555,50	44.543.899,18	29.836.066,84	74.379.966,02
219	Ostali izdaci	76.222.859,91	38.210.185,45	14.424.110,88	52.634.296,33
22	Transferi za socijalnu zaštitu	65.703.521,73	672.933.611,18	151.923.953,03	824.857.564,21
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	386.782.364,78	284.950.310,18	95.741.169,70	380.691.479,88
24	Kapitalni izdaci	247.432.956,17	138.840.257,65	99.801.493,25	238.641.752,90
26	Rezerve	47.374.654,53	12.791.703,06	5.476.216,25	18.267.919,31
27	Otplata garancija	2,00	2.813.572,16	0,00	2.813.572,16
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	25.123.060,04	11.590.877,57	5.775.356,14	17.366.233,71
3	SUFICIT/DEFICIT	-215.971.749,69	204.970.218,14	-193.782.908,11	11.187.308,03
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-110.710.876,30	286.486.334,59	-150.854.208,02	135.632.124,57
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA+ GOTOVINSKI DEPOZITI	215.971.749,69	-204.970.218,14	193.782.908,11	-11.187.308,03
41	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA / UPOTREBA GOTOVINSKOG SUFICITA	172.971.749,69	-93.669.313,80	116.201.271,92	22.531.958,12
42	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	168.331.820,69	-95.427.137,06	116.100.272,27	20.673.135,21
421	Pozajmice	500.953.820,38	125.764.189,49	192.468.202,97	318.232.392,46
4211	Pozajmice i krediti od domaćih izvora	100.000.000,00	0,00	159.000.000,00	159.000.000,00
4212	Pozajmice i krediti od inostranih izvora	400.953.820,38	125.764.189,49	33.468.202,97	159.232.392,46
422	Otplata glavnice duga	338.085.896,69	222.720.676,88	78.583.496,69	301.304.173,57
4221	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	96.555.896,69	65.126.297,12	9.409.267,78	74.535.564,90
4222	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	241.530.000,00	157.594.379,76	69.174.228,91	226.768.608,67
423	Primici od otplate kredita	9.747.904,00	10.818.945,54	3.037.566,45	13.856.511,99
424	Date pozajmice i krediti	4.284.007,00	9.289.595,21	822.000,46	10.111.595,67
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA (označenih kao transakcije finansiranja)	4.639.929,00	1.757.823,26	100.999,65	1.858.822,91
431	Primici od prodaje imovine	6.000.000,00	2.478.690,02	239.179,51	2.717.869,53
4311	Primici od prodaje finansijske imovine			45.666,23	45.666,23
4312	Primici od prodaje nefinansijske imovine	6.000.000,00	2.478.690,02	193.513,28	2.672.203,30
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	1.360.071,00	720.866,76	138.179,86	859.046,62
44	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	-43.000.000,00	111.300.904,34	-77.581.636,19	33.719.266,15
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	0,00	0,00	0,00	2.248.726,72
461	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine		0,00	0,00	10.911.179,32
462	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine		0,00	0,00	8.662.452,60 ⁶⁴
49	Korigovani izdaci	2.638.755.721,40	1.918.793.148,36	636.478.702,26	2.557.520.579,34
50	Gotovinski prilivi	2.422.783.971,71	2.123.763.366,50	442.695.794,15	2.566.459.160,65
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	-215.971.749,69	204.970.218,14	-193.782.908,11	8.938.581,31
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA / UPOTREBA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG SUFICITA	215.971.749,69	-204.970.218,14	193.782.908,11	-8.938.581,31
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	168.331.820,69	-95.427.137,06	116.100.272,27	20.673.135,21
612	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA (označenih kao transakcije finansiranja)	4.639.929,00	1.757.823,26	100.999,65	1.858.822,91
613	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00	0,00
614	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	0,00	0,00	0,00	2.248.726,72
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	-43.000.000,00	111.300.904,34	-77.581.636,19	33.719.266,15

⁶⁴ DRI je koristila stanje neizmirenih obaveza na kraju 2022. godine kako je iskazano u Predlogu zakona o izvršnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu, iz razloga što Ministarstvo finansija nije izvršilo korekciju po zaključku navedenom u Izveštaju o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu

2. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I RAČUNSKA TAČNOST

Revizijom finansijskih izvještaja potrošačkih jedinica je utvrđeno da u obrazloženju Predloga zakona o završnom računu budžeta za 2023. godinu⁶⁵, struktura izvora finansiranja izdataka Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja, nije prikazana u skladu sa stvarno ostvarenim izvorima finansiranja. Na ovaj način u obrazloženju Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu su umanjeni iskazani izvori finansiranja Fonda od namjenskih prihoda u iznosu od 107.847.509,70 €⁶⁶.

Ministarstvo finansija je dužno da usklađuje plan glavne knjige Trezora, po izvorima finansiranja sa planom prihoda navedenim godišnjim zakonom o budžetu i u obrazloženju predloga zakona o završnom računu budžeta iskazuje izvore finansiranja u skladu sa planiranim i ostvarenim prihodima.

Revizijom finansijskih izvještaja potrošačkih jedinica utvrđena su neslaganja finansijskih izvještaja sa Glavnom knjigom državnog trezora kod: Uprave za vode koja je iskazala kapitalne izdatke u iznosu od 316.894,49 € i ostale izdatke u iznosu od 12.379,79 €, dok je u Predlogu zakona o završnom računu budžeta navedeno da su kapitalni izdaci 307.214,49 €, a ostali izdaci 22.059,79 €; Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju koji je iskazao sopstvene prihode u iznosu od 20.538,66 €, dok je u Predlogu zakona o završnom računu budžeta navedeno da su sopstveni prihodi 30.538,66 €; Zaštitnika ljudskih prava i sloboda koji je iskazao opšte prihode u iznosu od 676.201,21 € i namjenske prihode u iznosu od 18.080,39 €, dok je u Predlogu zakona o budžetu Crne Gore navedeno da su sopstveni prihodi 694.281,60 €, a da namjenski prihodi nijesu ostvoreni.

Potrošačke jedinice su dužne da Ministarstvu finansija dostavljaju tačne finansijske izvještaje u skladu sa članom 44 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.⁶⁷

U narednom tabelarnom pregledu je dat zbirni prikaz materijalno značajnih grešaka koje utiču na tačnost izvještaja navedenih u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu:

⁶⁵ Kao posljedica neispravnog iskazivanja izvora finansiranja potrošnje u Glavnoj knjizi Trezora. Za više pogledati nivo ostvarenih doprinosa penzijskog i invalidskog osiguranja naveden u članu 3 Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu, „Budžet državnih fondova“ na strani 495 u okviru dijela „Obrazloženja“, kao i dio koji se odnosi na Fond penzijskog i invalidskog osiguranja u okviru dijela „Obrazloženje organizacione klasifikacije budžeta“

⁶⁶ Fond penzijskog i invalidskog osiguranja je iskazao namjenske prihode u iznosu od 528.800.327,14 €, a opšte prihode u iznosu od 36.726.484,89 €, dok je u Predlogu zakona o završnom računu budžeta navedeno da su namjenski prihodi 418.664.736,67 €, a opšti budžetski prihodi 146.862.075,36 €. Potrebno je napomenuti da je Fond penzijskog i invalidskog osiguranja koristio preliminarne podatke o ostvarenim doprinosima penzijskog i invalidskog osiguranja, a ne konačne. Ovo je rezultiralo razlikama u Finansijskom izvještaju, u odnosu na stvarne prihode po osnovu doprinosa penzijskog i invalidskog osiguranja u iznosu od 2.288.080,80 €

⁶⁷ "Sl. list Crne Gore", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21, 145/21, 027/23 i 125/23

Tabela 9: Zbirni prikaz materijalno značajnih grešaka

	OPIS	IZVRŠENJE	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (+)	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (-)	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	2.566.459.160,65	8.061.478,08	4.195.275,89	2.570.325.362,84
111	Porezi	1.666.016.479,53	0,00	0,00	1.666.016.479,53
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	575.730.590,25	0,00	0,00	575.730.590,25
113	Takse	16.017.153,06	98.395,78	0,00	16.115.548,84
114	Naknade	55.717.585,72	3.680.480,11	0,00	59.398.065,83
115	Ostali prihodi	181.705.483,79	4.282.602,19	4.195.275,89	181.792.810,09
116	Donacije	71.271.868,30	0,00	0,00	71.271.868,30
2	Izdaci budžeta	2.555.271.852,62	34.279.663,82	16.610.117,39	2.572.941.399,05
21	Tečući izdaci	1.072.633.330,45	722.482,22	4.063.548,26	1.069.292.264,41
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	643.138.738,83	0,00	0,00	643.138.738,83
212	Ostala lična primanja	18.418.159,83	8.462,02	0,00	18.426.621,85
213	Rashodi za materijal	45.669.015,57	1.631,69	0,00	45.670.647,26
214	Rashodi za usluge	72.310.369,09	712.388,51	10.000,00	73.012.757,60
215	Rashodi za tekuće održavanje	30.139.127,84	0,00	0,00	30.139.127,84
216	Kamate	124.444.816,54	0,00	692.067,18	123.752.749,36
217	Renta	11.498.840,40	0,00	0,00	11.498.840,40
218	Subvencije	74.379.966,02	0,00	3.361.481,08	71.018.484,94
219	Ostali izdaci	52.634.296,33	0,00	0,00	52.634.296,33
22	Transferi za socijalnu zaštitu	824.857.564,21	3.453.997,43	0,00	828.311.561,64
221	Prava iz oblasti socijalne zaštite	209.639.087,61	0,00	0,00	209.639.087,61
222	Sredstva za tehnološke viškove	24.251.935,38	0,00	0,00	24.251.935,38
223	Prava iz oblasti PIO	553.810.698,31	0,00	0,00	553.810.698,31
224	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	20.559.593,51	3.453.997,43	0,00	24.013.590,94
225	Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja	16.596.249,40	0,00	0,00	16.596.249,40
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	380.691.479,88	30.103.184,17	0,00	410.794.664,05
24	Kapitalni izdaci	238.641.752,90	0,00	9.990.000,00	228.651.752,90
26	Rezerve	18.267.919,31	0,00	0,00	18.267.919,31
27	Otplata garancija	2.813.572,16	0,00	0,00	2.813.572,16
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	17.366.233,71	0,00	2.556.569,13	14.809.664,58
3	SUFICIT/DEFICIT	11.187.308,03	-26.218.185,74	-12.414.841,50	-2.616.036,21
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	135.632.124,57	-26.218.185,74	-11.722.774,32	121.136.713,15
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA-GOTOVINSKI DEPOZITI	-11.187.308,03	26.218.185,74	12.414.841,50	2.616.036,21
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	22.531.958,12	17.019.023,15	115.735,91	39.435.245,36
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	411.400,00	115.735,91	20.968.799,30
411	Pozajmice	318.232.392,46	0,00	0,00	318.232.392,46
412	Otplata glavnice duga	301.304.173,57	0,00	0,00	301.304.173,57
413	Primici od otplate kredita	13.856.511,99	416.400,00	115.735,91	14.157.176,08
414	Date pozajmice i krediti	10.111.595,67	5.000,00	0,00	10.116.595,67
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	16.607.623,15	0,00	18.466.446,06
431	Primici od prodaje imovine	2.717.869,53	16.607.623,15	0,00	19.325.492,68
4311	Primici od prodaje finansijske imovine	45.666,23	0,00	0,00	45.666,23
4312	Primici od prodaje nefinansijske imovine	2.672.203,30	16.607.623,15	0,00	19.279.826,45
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	859.046,62	0,00	0,00	859.046,62
44	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	-9.199.162,59	-12.299.105,59	36.819.209,15
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
49	Korigovani izdaci	2.557.520.579,34	34.279.663,82	16.610.117,39	2.575.190.125,77
50	Gotovinski prilivi	2.566.459.160,65	8.061.478,08	4.195.275,89	2.570.325.362,84
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	8.938.581,31	-26.218.185,74	-12.414.841,50	-4.864.762,93
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	-8.938.581,31	26.218.185,74	12.414.841,50	4.864.762,93
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	411.400,00	115.735,91	20.968.799,30
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	16.607.623,15	0,00	18.466.446,06
611	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	-9.199.162,59	-12.299.105,59	36.819.209,15

U skladu sa nalazima revizije, neophodno je korigovati iskazane tokove u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu u sljedećim iznosima:

- Ostale prihode evidentirane na grupi računa 715 u iznosu od 181.705.483,79 € treba umanjiti za 4.195.275,89 € i uvećati:

- takse – grupa računa 713 u iznosu od 98.395,78 € koje se odnose na takse po osnovu intelektualne svojine u iznosu od 39.552,80 € i obavljanje zdravstvene djelatnosti u iznosu od 42.788,98 € i takse za nabavku i registraciju vatrenog oružja u iznosu od 16.054,00 €,
- naknade - grupa računa 714 u iznosu od 3.680.480,11 € koje se odnose na: naknade za državni premjer i katastar nepokretnosti u iznosu od 1.486.146,20 €, naknade za registraciju priključnih i motornih vozila u iznosu od 1.888.289,13 €, naknade za izdavanje vozačkih dozvola u iznosu od 234.903,71 €, kao i naknadu za obavljanje ribolova i marikulture u iznosu od 71.141,07 €,
- primitke od otplate kredita - grupa računa 731 koji se odnose na povraćaje kredita datih opštinama u iznosu od 416.400,00 €,
- **Ostale prihode treba uvećati u iznosu od 4.282.602,19 € pri čemu je:**
  - potrebno umanjiti primitke od otplate kredita na grupi računa 731 u iznosu od 115.735,91 €, po osnovu naplaćenih kamata za date kredite za samozapošljavanje od strane Zavoda za zapošljavanje Crne Gore,
  - potrebno uvećati ostala prava iz zdravstvene zaštite, na grupi računa 424 u iznosu od 1.066.923,28 €, na ime neevidentiranih transakcija po osnovu konvencija zdravstvenog osiguranja zaključenih sa drugim državama,
  - potrebno uvećati depozite na grupi računa 111 u iznosu od 3.099.943,00 €, po osnovu neevidentiranih prihoda od ekonomskog državljanstva koji se nalaze na posebnom bankarskom računu;
- **Primitke od prodaje imove (grupa računa 72) treba uvećati za neevidentirane prilive ostvarene od prodaje državne imovine u iznosu od 16.607.623,15 €⁶⁸, pri čemu je potrebno uvećati i izdatke na grupi računa 432 – Ostali transferi u istom iznosu⁶⁹;**
- **Rashode za usluge (grupa računa 414) je potrebno umanjiti u iznosu od 10.000,00 €, a uvećati grupu računa 432 – Ostali transferi po osnovu pomoći opštinama finansiranih iz prihoda od prodaje ekonomskog državljanstva;**
- **Kamate evidentirane na grupi računa 416 u iznosu od 124.444.816,54 € je potrebno umanjiti u iznosu od 692.067,18 € i uvećati grupu računa 414 – Rashodi za usluge, po osnovu obračuna negativnih kursnih razlika;**
- **Subvencije koje se evidentiraju na grupi računa 418 je potrebno umanjiti u iznosu od 3.361.481,08 € i uvećati transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru**

⁶⁸ Kojim je finansirano državno preduzeće Montepu u istom iznosu

⁶⁹ Za ove namjene Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023 godinu nije planiran odgovarajući iznos sredstava

(grupa računa 431) po osnovu pomoći pomoći licima koja se nalaze u stanju socijalne potrebe u plaćanju računa za električnu energiju;

- Kapitalne izdatke evedentirane na grupi računa 441 u iznosu od 238.641.752,90 € je potrebno umanjiti u iznosu od 9.990.000,00 €, a uvećati grupu računa 432 – Ostali transferi po osnovu pomoći opštinama finansiranih iz prihoda od prodaje ekonomskog državljanstva;
- Otplatu obaveza iz prethodnog perioda (grupa računa 463) je potrebno umanjiti u iznosu od 2.556.569,13 € i uvećati:
  - ostala lična primanja na grupi računa 412 u iznosu od 8.462,02 €, po osnovu naknada za učešća u komisijama,
  - rashode za materijal na grupi računa 413 u iznosu od 1.631,69 €,
  - rashode za usluge (grupa računa 414) u iznosu od 20.321,33 €,
  - ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite na računu 424 u iznosu od 2.387.074,15 € po osnovu liječenja u inostranstvu po konvencijama,
  - transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (grupa računa 431) u iznosu od 134.079,94 €, po osnovu isplate stare devizne štednje,
  - pozajmice i kredite na grupi računa 451 u iznosu od 5.000,00 €, po osnovu plaćanja po sudskoj presudi.

Prožimajući uticaj odnosi se na sljedeće:

- **Gotovinski deficit nakon izvršenih korekcija iznosi 2.616.036,21 €, dok je u Predlogu zakona o završnom računu budžeta za 2023. godinu iskazan gotovinski suficit u iznosu od 11.187.308,03 €;**
- **Modifikovani gotovinski deficit nakon izvršenih korekcija iznosi 4.864.762,93 €, a Predlogom zakona o završnom računu budžeta za 2023. godinu je iskazan modifikovani suficit u iznosu od 8.938.581,31 €;**
- **Neto promjena gotovinskih depozita iznosi 36.819.209,15 € dok je Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu iskazano u iznosu 33.719.266,15 €.**
- **Stanje gotovine na dan 31.12.2023. godine iznosi 83.139.530,03 €, dok je Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu iskazano u iznosu 80.039.587,03 €.**

Polazeći od činjenice da se, nakon izvršenih korekcija u skladu sa nalazima revizije, mijenja budžetski rezultat, preporučuje se da Vlada Crne Gore razmotri mogućnost pripreme amandmana na Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu.

Narednim tabelarnim pregledima, dat je analitički prikaz pojedinačnih nepravilnosti sa uticajem na finansijske iskaze koji su definisani Zakonom i podzakonskim aktima.

Utvrđena nepravilnost u dijelu evidencije javnih prihoda odnosi se na umanjeње ostalih prihoda u iznosu od 98.395,78 € i uvećanje taksi, bez uticaja na promjenu budžetskog rezultata i neto promjenu gotovine, kako je iskazano u narednoj tabeli:

Tabela 10: Tabela nepravilnosti u evidenciji prihoda budžeta

	OPIS	IZVRŠENJE	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (+)	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (-)	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	2.566.459.160,65	98.395,78	98.395,78	2.566.459.160,65
111	Porezi	1.666.016.479,53	0,00	0,00	1.666.016.479,53
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	575.730.590,25	0,00	0,00	575.730.590,25
113	Takse	16.017.153,06	98.395,78		16.115.548,84
114	Naknade	55.717.585,72			55.717.585,72
115	Ostali prihodi	181.705.483,79		98.395,78	181.607.088,01
116	Donacije	71.271.868,30			71.271.868,30
2	Izdaci budžeta	2.555.271.852,62	0,00	0,00	2.555.271.852,62
21	Tekući izdaci	1.072.633.330,45	0,00	0,00	1.072.633.330,45
22	Transferi za socijalnu zaštitu	824.857.564,21	0,00	0,00	824.857.564,21
23	Transferi institucijama, pojedincima, nvo	380.691.479,88			380.691.479,88
24	Kapitalni izdaci	238.641.752,90			238.641.752,90
26	Rezerve	18.267.919,31			18.267.919,31
27	Otplata garancija	2.813.572,16			2.813.572,16
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	17.366.233,71			17.366.233,71
3	SUFICIT/DEFICIT	11.187.308,03	98.395,78	98.395,78	11.187.308,03
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	135.632.124,57	98.395,78	98.395,78	135.632.124,57
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	-11.187.308,03	-98.395,78	-98.395,78	-11.187.308,03
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	22.531.958,12	0,00	0,00	22.531.958,12
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
411	Pozajmice	318.232.392,46	0,00	0,00	318.232.392,46
412	Otplata glavnice duga	301.304.173,57	0,00	0,00	301.304.173,57
413	Primici od otplate kredita	13.856.511,99			13.856.511,99
414	Date pozajmice i krediti	10.111.595,67			10.111.595,67
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
431	Primici od prodaje imovine	2.717.869,53	0,00	0,00	2.717.869,53
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	859.046,62	0,00	0,00	859.046,62
44	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	98.395,78	98.395,78	33.719.266,15
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
49	Korigovani izdaci	2.557.520.579,34	0,00	0,00	2.557.520.579,34
50	Gotovinski prilivi	2.566.459.160,65	98.395,78	98.395,78	2.566.459.160,65
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	8.938.581,31	98.395,78	98.395,78	8.938.581,31
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	-8.938.581,31	-98.395,78	-98.395,78	-8.938.581,31
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
611	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	98.395,78	98.395,78	33.719.266,15
	UTVRĐENE GREŠKE		98.395,78	98.395,78	

Nepravilnost u dijelu evidencije javnih prihoda koja se odnosi na umanjenje ostalih prihoda u iznosu od 3.680.480,11 € i uvećanje naknada, bez uticaja na promjenu budžetskog rezultata i neto promjenu gotovine, prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 11: Tabela nepravilnosti u evidenciji prihoda budžeta

	OPIS	IZVRŠENJE	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (+)	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (-)	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	2.566.459.160,65	3.680.480,11	3.680.480,11	2.566.459.160,65
111	Porezi	1.666.016.479,53	0,00	0,00	1.666.016.479,53
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	575.730.590,25	0,00	0,00	575.730.590,25
113	Takse	16.017.153,06			16.017.153,06
114	Naknade	55.717.585,72	3.680.480,11		59.398.065,83
115	Ostali prihodi	181.705.483,79		3.680.480,11	178.025.003,68
116	Donacije	71.271.868,30			71.271.868,30
2	Izdaci budžeta	2.555.271.852,62	0,00	0,00	2.555.271.852,62
21	Tekući izdaci	1.072.633.330,45	0,00	0,00	1.072.633.330,45
22	Transferi za socijalnu zaštitu	824.857.564,21	0,00	0,00	824.857.564,21
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	380.691.479,88			380.691.479,88
24	Kapitalni izdaci	238.641.752,90			238.641.752,90
26	Rezerve	18.267.919,31			18.267.919,31
27	Otplata garancija	2.813.572,16			2.813.572,16
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	17.366.233,71			17.366.233,71
3	SUFICIT/DEFICIT	11.187.308,03	3.680.480,11	3.680.480,11	11.187.308,03
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	135.632.124,57	3.680.480,11	3.680.480,11	135.632.124,57
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	-11.187.308,03	-3.680.480,11	-3.680.480,11	-11.187.308,03
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	22.531.958,12	0,00	0,00	22.531.958,12
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
411	Pozajmice	318.232.392,46	0,00	0,00	318.232.392,46
412	Otplata glavnice duga	301.304.173,57	0,00	0,00	301.304.173,57
413	Primici od otplate kredita	13.856.511,99			13.856.511,99
414	Date pozajmice i krediti	10.111.595,67			10.111.595,67
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
431	Primici od prodaje imovine	2.717.869,53	0,00	0,00	2.717.869,53
4311	Primici od prodaje finansijske imovine	45.666,23			45.666,23
4312	Primici od prodaje nefinansijske imovine	2.672.203,30			2.672.203,30
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	859.046,62	0,00	0,00	859.046,62
44	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	3.680.480,11	3.680.480,11	33.719.266,15
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
461	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	10.911.179,32			10.911.179,32
462	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	8.662.452,60			8.662.452,60
49	Korigovani izdaci	2.557.520.579,34	0,00	0,00	2.557.520.579,34
50	Gotovinski prilivi	2.566.459.160,65	3.680.480,11	3.680.480,11	2.566.459.160,65
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	8.938.581,31	3.680.480,11	3.680.480,11	8.938.581,31
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	-8.938.581,31	-3.680.480,11	-3.680.480,11	-8.938.581,31
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
611	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	3.680.480,11	3.680.480,11	33.719.266,15
	UTVRĐENE GREŠKE		3.680.480,11	3.680.480,11	

Utvrđena je nepravilnost u dijelu evidencije javnih prihoda, koja se odnosi na umanjeње ostalih prihoda u iznosu od 416.400,00 € i uvećanje primitaka od datih pozajmica i kredita. Utvrđena nepravilnost koriguje budžetski rezultat na način što umanjuje iskazani gotovinski suficit, bez uticaja neto promjenu gotovine, kako je iskazano u narednoj tabeli:

Tabela 12: Tabela nepravilnosti u evidenciji prihoda i priliva budžeta

	OPIS	IZVRŠENJE	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (+)	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (-)	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	2.566.459.160,65	0,00	416.400,00	2.566.042.760,65
111	Porezi	1.666.016.479,53			1.666.016.479,53
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	575.730.590,25			575.730.590,25
113	Takse	16.017.153,06			16.017.153,06
114	Naknade	55.717.585,72			55.717.585,72
115	Ostali prihodi	181.705.483,79	0,00	416.400,00	181.289.083,79
116	Donacije	71.271.868,30			71.271.868,30
2	Izdaci budžeta	2.555.271.852,62	0,00	0,00	2.555.271.852,62
21	Tekući izdaci	1.072.633.330,45			1.072.633.330,45
22	Transferi za socijalnu zaštitu	824.857.564,21			824.857.564,21
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	380.691.479,88			380.691.479,88
24	Kapitalni izdaci	238.641.752,90			238.641.752,90
26	Rezerve	18.267.919,31			18.267.919,31
27	Otplata garancija	2.813.572,16			2.813.572,16
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	17.366.233,71			17.366.233,71
3	SUFICIT/DEFICIT	11.187.308,03	0,00	416.400,00	10.770.908,03
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	135.632.124,57	0,00	416.400,00	135.215.724,57
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	-11.187.308,03	0,00	-416.400,00	-10.770.908,03
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	22.531.958,12	416.400,00	0,00	22.948.358,12
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	416.400,00	0,00	21.089.535,21
411	Pozajmice	318.232.392,46			318.232.392,46
412	Otplata glavnice duga	301.304.173,57			301.304.173,57
413	Primici od otplate kredita	13.856.511,99	416.400,00	0,00	14.272.911,99
414	Date pozajmice i krediti	10.111.595,67			10.111.595,67
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
431	Primici od prodaje imovine	2.717.869,53			2.717.869,53
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	859.046,62			859.046,62
44	Primljeni transferi	0,00			0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	416.400,00	416.400,00	33.719.266,15
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	2.248.726,72			2.248.726,72
49	Korigovani izdaci	2.557.520.579,34	0,00	0,00	2.557.520.579,34
50	Gotovinski prilivi	2.566.459.160,65	0,00	416.400,00	2.566.042.760,65
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	8.938.581,31	0,00	416.400,00	8.522.181,31
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	-8.938.581,31	0,00	-416.400,00	-8.522.181,31
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	416.400,00	0,00	21.089.535,21
612	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
613	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00	0,00
614	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	416.400,00	416.400,00	33.719.266,15
	UTVRĐENE GREŠKE		416.400,00	416.400,00	

Utvrđena nepravilnost u dijelu evidencije javnih prihoda i rashoda, u iznosu od 1.066.923,28 € odnosi se na uvećanje ostalih prihoda i uvećanje ostalih prava iz oblasti zdravstvene zaštite, bez uticaja na promjenu budžetskog rezultata i neto promjenu gotovine, kako je iskazano u narednoj tabeli:

Tabela 13: Tabela nepravilnosti u evidenciji prihoda i izdataka budžeta

	OPIS	IZVRŠENJE	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (+)	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (-)	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	2.566.459.160,65	1.066.923,28	0,00	2.567.526.083,93
111	Porezi	1.666.016.479,53			1.666.016.479,53
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	575.730.590,25			575.730.590,25
113	Takse	16.017.153,06			16.017.153,06
114	Naknade	55.717.585,72			55.717.585,72
115	Ostali prihodi	181.705.483,79	1.066.923,28	0,00	182.772.407,07
116	Donacije	71.271.868,30			71.271.868,30
2	Izdaci budžeta	2.555.271.852,62	1.066.923,28	0,00	2.556.338.775,90
21	Tekući izdaci	1.072.633.330,45			1.072.633.330,45
22	Transferi za socijalnu zaštitu	824.857.564,21	1.066.923,28	0,00	825.924.487,49
221	Prava iz oblasti socijalne zaštite	209.639.087,61			209.639.087,61
222	Sredstva za tehnološke viškove	24.251.935,38			24.251.935,38
223	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	553.810.698,31			553.810.698,31
224	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	20.559.593,51	1.066.923,28	0,00	21.626.516,79
225	Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja	16.596.249,40			16.596.249,40
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	380.691.479,88			380.691.479,88
24	Kapitalni izdaci	238.641.752,90			238.641.752,90
26	Rezerve	18.267.919,31			18.267.919,31
27	Otplata garancija	2.813.572,16			2.813.572,16
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	17.366.233,71			17.366.233,71
3	SUFICIT/DEFICIT	11.187.308,03	0,00	0,00	11.187.308,03
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	135.632.124,57	0,00	0,00	135.632.124,57
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	-11.187.308,03	0,00	0,00	-11.187.308,03
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	22.531.958,12	0,00	0,00	22.531.958,12
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
411	Pozajmice	318.232.392,46			318.232.392,46
412	Otplata glavnice duga	301.304.173,57			301.304.173,57
413	Primici od otplate kredita	13.856.511,99			13.856.511,99
414	Date pozajmice i krediti	10.111.595,67			10.111.595,67
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
431	Primici od prodaje imovine	2.717.869,53			2.717.869,53
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	859.046,62			859.046,62
44	Primljeni transferi	0,00			0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	0,00	0,00	33.719.266,15
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
49	Korigovani izdaci	2.557.520.579,34	1.066.923,28	0,00	2.558.587.502,62
50	Gotovinski prilivi	2.566.459.160,65	1.066.923,28	0,00	2.567.526.083,93
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	8.938.581,31	0,00	0,00	8.938.581,31
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	-8.938.581,31	0,00	0,00	-8.938.581,31
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
611	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	0,00	0,00	33.719.266,15
	UTVRĐENE GREŠKE		2.133.846,56	0,00	

Utvrđena je nepravilnost u dijelu evidencije prihoda od kamata, koja se odnosi na uvećanje ostalih prihoda i umanjenje primitaka od prodaje imovine u iznosu od 115.735,91 €. Ova nepravilnost uvećava iskazani gotovinski suficit bez uticaja na neto promjenu gotovine, kako je iskazano u narednoj tabeli:

Tabela 14: Tabela nepravilnosti u evidenciji prihoda uz efekat na budžetski rezultat

	OPIS	IZVRŠENJE	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (+)	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (-)	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	2.566.459.160,65	115.735,91	0,00	2.566.574.896,56
111	Porezi	1.666.016.479,53			1.666.016.479,53
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	575.730.590,25			575.730.590,25
113	Takse	16.017.153,06			16.017.153,06
114	Naknade	55.717.585,72			55.717.585,72
115	Ostali prihodi	181.705.483,79	115.735,91	0,00	181.821.219,70
116	Donacije	71.271.868,30			71.271.868,30
2	Izdaci budžeta	2.555.271.852,62	0,00	0,00	2.555.271.852,62
21	Tekući izdaci	1.072.633.330,45			1.072.633.330,45
22	Transferi za socijalnu zaštitu	824.857.564,21			824.857.564,21
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	380.691.479,88			380.691.479,88
24	Kapitalni izdaci	238.641.752,90			238.641.752,90
26	Rezerve	18.267.919,31			18.267.919,31
27	Otplata garancija	2.813.572,16			2.813.572,16
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	17.366.233,71			17.366.233,71
3	SUFICIT/DEFICIT	11.187.308,03	115.735,91	0,00	11.303.043,94
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	135.632.124,57	115.735,91	0,00	135.747.860,48
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	-11.187.308,03	-115.735,91	0,00	-11.303.043,94
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	22.531.958,12	0,00	115.735,91	22.416.222,21
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	115.735,91	20.557.399,30
411	Pozajmice	318.232.392,46			318.232.392,46
412	Otplata glavnice duga	301.304.173,57			301.304.173,57
413	Primici od otplate kredita	13.856.511,99	0,00	115.735,91	13.740.776,08
414	Date pozajmice i krediti	10.111.595,67			10.111.595,67
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91			1.858.822,91
431	Primici od prodaje imovine	2.717.869,53			2.717.869,53
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	859.046,62			859.046,62
44	Primljeni transferi	0,00			0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	115.735,91	115.735,91	33.719.266,15
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	2.248.726,72			2.248.726,72
461	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj tekuće godine	10.911.179,32			10.911.179,32
462	Stanje obaveza na dan 31.12.kraj prethodne godine	8.662.452,60			8.662.452,60
49	Korigovani izdaci	2.557.520.579,34			2.557.520.579,34
50	Gotovinski prilivi	2.566.459.160,65	115.735,91	0,00	2.566.574.896,56
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	8.938.581,31	115.735,91	0,00	9.054.317,22
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	-8.938.581,31	-115.735,91	0,00	-9.054.317,22
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	115.735,91	20.557.399,30
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
611	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	115.735,91	115.735,91	33.719.266,15
	UTVRĐENE GREŠKE		115.735,91	115.735,91	

Utvrđena nepravilnost u dijelu neevidentiranih ostalih prihoda, odnosi na neevidentirane prihode od ekonomskog državljanstva u iznosu od 3.099.943,00 €. Navedeni iznos uvećeva gotovinski suficit i gotovinske depozite, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 15: Tabela nepravilnosti u evidenciji ostalih prihoda uz efekat na budžetski rezultat i depozite

	OPIS	IZVRŠENJE	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (+)	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (-)	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	2.566.459.160,65	3.099.943,00	0,00	2.569.559.103,65
111	Porezi	1.666.016.479,53			1.666.016.479,53
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	575.730.590,25			575.730.590,25
113	Takse	16.017.153,06			16.017.153,06
114	Naknade	55.717.585,72			55.717.585,72
115	Ostali prihodi	181.705.483,79	3.099.943,00	0,00	184.805.426,79
116	Donacije	71.271.868,30			71.271.868,30
2	Izdaci budžeta	2.555.271.852,62	0,00	0,00	2.555.271.852,62
21	Tekući izdaci	1.072.633.330,45			1.072.633.330,45
22	Transferi za socijalnu zaštitu	824.857.564,21			824.857.564,21
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	380.691.479,88			380.691.479,88
24	Kapitalni izdaci	238.641.752,90			238.641.752,90
26	Rezerve	18.267.919,31			18.267.919,31
27	Otplata garancija	2.813.572,16			2.813.572,16
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	17.366.233,71			17.366.233,71
3	SUFICIT/DEFICIT	11.187.308,03	3.099.943,00	0,00	14.287.251,03
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	135.632.124,57	3.099.943,00	0,00	138.732.067,57
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	-11.187.308,03	-3.099.943,00	0,00	-14.287.251,03
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	22.531.958,12	0,00	0,00	22.531.958,12
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
411	Pozajmice	318.232.392,46			318.232.392,46
412	Otplata glavnice duga	301.304.173,57			301.304.173,57
413	Primici od otplate kredita	13.856.511,99			13.856.511,99
414	Date pozajmice i krediti	10.111.595,67			10.111.595,67
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
431	Primici od prodaje imovine	2.717.869,53			2.717.869,53
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	859.046,62			859.046,62
44	Primljeni transferi	0,00			0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	3.099.943,00	0,00	36.819.209,15
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
49	Korigovani izdaci	2.557.520.579,34	0,00	0,00	2.557.520.579,34
50	Gotovinski prilivi	2.566.459.160,65	3.099.943,00	0,00	2.569.559.103,65
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	8.938.581,31	3.099.943,00	0,00	12.038.524,31
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	-8.938.581,31	-3.099.943,00	0,00	-12.038.524,31
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
611	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	3.099.943,00	0,00	36.819.209,15
	UTVRĐENE GREŠKE		3.099.943,00	0,00	

Utvrđena nepravilnost u iznosu od 16.607.623,15 € dijelu evidencije primitaka i rashoda se odnosi na uvećanje primitaka od prodaje nefinansijske imovine i uvećanje transfera institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru. Ova nepravilnost umanjuje iskazani gotovinski suficit bez uticaja na neto promjenu gotovine, kako je iskazano u narednoj tabeli:

Tabela 16: Tabela nepravilnosti u evidenciji prihoda i izdataka budžeta

	OPIS	IZVRŠENJE	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (+)	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (-)	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	2.566.459.160,65	0,00	0,00	2.566.459.160,65
111	Porezi	1.666.016.479,53			1.666.016.479,53
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	575.730.590,25			575.730.590,25
113	Takse	16.017.153,06			16.017.153,06
114	Naknade	55.717.585,72			55.717.585,72
115	Ostali prihodi	181.705.483,79			181.705.483,79
116	Donacije	71.271.868,30			71.271.868,30
2	Izdaci budžeta	2.555.271.852,62	16.607.623,15	0,00	2.571.879.475,77
21	Tekuci izdaci	1.072.633.330,45			1.072.633.330,45
22	Transferi za socijalnu zaštitu	824.857.564,21			824.857.564,21
23	Transferi institucijama, pojedincima, nvo i javnom sektoru	380.691.479,88	16.607.623,15	0,00	397.299.103,03
24	Kapitalni izdaci	238.641.752,90			238.641.752,90
26	Rezerve	18.267.919,31			18.267.919,31
27	Otplata garancija	2.813.572,16			2.813.572,16
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	17.366.233,71			17.366.233,71
3	SUFICIT/DEFICIT	11.187.308,03	-16.607.623,15	0,00	-5.420.315,12
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	135.632.124,57	-16.607.623,15	0,00	119.024.501,42
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA-GOTOVINSKI DEPOZITI	-11.187.308,03	16.607.623,15	0,00	5.420.315,12
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	22.531.958,12	16.607.623,15	0,00	39.139.581,27
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21			20.673.135,21
411	Pozajmice	318.232.392,46			318.232.392,46
412	Otplata glavnice duga	301.304.173,57			301.304.173,57
413	Primici od otplate kredita	13.856.511,99			13.856.511,99
414	Date pozajmice i krediti	10.111.595,67			10.111.595,67
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	16.607.623,15	0,00	18.466.446,06
431	Primici od prodaje imovine	2.717.869,53	16.607.623,15	0,00	19.325.492,68
4311	Primici od prodaje finansijske imovine	45.666,23			45.666,23
4312	Primici od prodaje nefinansijske imovine	2.672.203,30	16.607.623,15	0,00	19.279.826,45
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	859.046,62			859.046,62
44	Primljeni transferi	0,00			0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	0,00	0,00	33.719.266,15
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
49	Korigovani izdaci	2.557.520.579,34	16.607.623,15	0,00	2.574.128.202,49
50	Gotovinski prilivi	2.566.459.160,65	0,00	0,00	2.566.459.160,65
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	8.938.581,31	-16.607.623,15	0,00	-7.669.041,84
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	-8.938.581,31	16.607.623,15	0,00	7.669.041,84
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
612	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	16.607.623,15	0,00	18.466.446,06
613	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00	0,00
614	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	0,00	0,00	33.719.266,15
	UTVRĐENE GREŠKE		33.215.246,30	0,00	

Utvrđena nepravilnost, koja se odnosi na rashode za usluge, koje treba umanjiti za 10.000,00 € i za isti iznos uvećati transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, nema uticaja na promjenu budžetskog rezultata i neto promjenu gotovine, kako je iskazano u narednoj tabeli:

Tabela 17: Tabela nepravilnosti u evidenciji izdataka budžeta

	OPIS	IZVRŠENJE	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (+)	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (-)	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	2.566.459.160,65	0,00	0,00	2.566.459.160,65
111	Porezi	1.666.016.479,53			1.666.016.479,53
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	575.730.590,25			575.730.590,25
113	Takse	16.017.153,06			16.017.153,06
114	Naknade	55.717.585,72			55.717.585,72
115	Ostali prihodi	181.705.483,79			181.705.483,79
116	Donacije	71.271.868,30			71.271.868,30
2	Izdaci budžeta	2.555.271.852,62	10.000,00	10.000,00	2.555.271.852,62
21	Tekući izdaci	1.072.633.330,45	0,00	10.000,00	1.072.623.330,45
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	643.138.738,83			643.138.738,83
212	Ostala lična primanja	18.418.159,83			18.418.159,83
213	Rashodi za materijal	45.669.015,57			45.669.015,57
214	Rashodi za usluge	72.310.369,09		10.000,00	72.300.369,09
215	Rashodi za tekuće održavanje	30.139.127,84			30.139.127,84
216	Kamate	124.444.816,54			124.444.816,54
217	Renta	11.498.840,40			11.498.840,40
218	Subvencije	74.379.966,02			74.379.966,02
219	Ostali izdaci	52.634.296,33			52.634.296,33
22	Transferi za socijalnu zaštitu	824.857.564,21			824.857.564,21
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	380.691.479,88	10.000,00	0,00	380.701.479,88
24	Kapitalni izdaci	238.641.752,90			238.641.752,90
26	Rezerve	18.267.919,31			18.267.919,31
27	Otplata garancija	2.813.572,16			2.813.572,16
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	17.366.233,71			17.366.233,71
3	SUFICIT/DEFICIT	11.187.308,03	-10.000,00	-10.000,00	11.187.308,03
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	135.632.124,57	-10.000,00	-10.000,00	135.632.124,57
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA-GOTOVINSKI DEPOZITI	-11.187.308,03	10.000,00	10.000,00	-11.187.308,03
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	22.531.958,12	0,00	0,00	22.531.958,12
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
411	Pozajmice	318.232.392,46			318.232.392,46
412	Otplata glavnice duga	301.304.173,57			301.304.173,57
413	Primici od otplate kredita	13.856.511,99			13.856.511,99
414	Date pozajmice i krediti	10.111.595,67			10.111.595,67
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
431	Primici od prodaje imovine	2.717.869,53			2.717.869,53
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	859.046,62			859.046,62
44	Primljeni transferi	0,00			0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	-10.000,00	-10.000,00	33.719.266,15
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	2.248.726,72			2.248.726,72
49	Korigovani izdaci	2.557.520.579,34	10.000,00	10.000,00	2.557.520.579,34
50	Gotovinski prilivi	2.566.459.160,65	0,00	0,00	2.566.459.160,65
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	8.938.581,31	-10.000,00	-10.000,00	8.938.581,31
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	-8.938.581,31	10.000,00	10.000,00	-8.938.581,31
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
611	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	-10.000,00	-10.000,00	33.719.266,15
	UTVRĐENE GREŠKE		10.000,00	10.000,00	

Utvrđena nepravilnost u iznosu od 692.067,18 € odnosi se na kamate, koje treba umanjiti za navedeni iznos i za isti iznos treba uvećati rashode za usluge, nema uticaja na promjenu budžetskog rezultata i neto promjenu gotovine, kako je iskazano u narednoj tabeli:

Tabela 18: Tabela nepravilnosti u evidenciji izdataka budžeta

	OPIS	IZVRŠENJE	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (+)	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (-)	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	2.566.459.160,65	0,00	0,00	2.566.459.160,65
111	Porezi	1.666.016.479,53			1.666.016.479,53
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	575.730.590,25			575.730.590,25
113	Takse	16.017.153,06			16.017.153,06
114	Naknade	55.717.585,72			55.717.585,72
115	Ostali prihodi	181.705.483,79			181.705.483,79
116	Donacije	71.271.868,30			71.271.868,30
2	Izdaci budžeta	2.555.271.852,62	692.067,18	692.067,18	2.555.271.852,62
21	Tekući izdaci	1.072.633.330,45	692.067,18	692.067,18	1.072.633.330,45
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	643.138.738,83			643.138.738,83
212	Ostala lična primanja	18.418.159,83			18.418.159,83
213	Rashodi za materijal	45.669.015,57			45.669.015,57
214	Rashodi za usluge	72.310.369,09	692.067,18	0,00	73.002.436,27
215	Rashodi za tekuće održavanje	30.139.127,84			30.139.127,84
216	Kamate	124.444.816,54	0,00	692.067,18	123.752.749,36
217	Renta	11.498.840,40			11.498.840,40
218	Subvencije	74.379.966,02			74.379.966,02
219	Ostali izdaci	52.634.296,33			52.634.296,33
22	Transferi za socijalnu zaštitu	824.857.564,21			824.857.564,21
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	380.691.479,88			380.691.479,88
24	Kapitalni izdaci	238.641.752,90			238.641.752,90
26	Rezerve	18.267.919,31			18.267.919,31
27	Otplata garancija	2.813.572,16			2.813.572,16
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	17.366.233,71			17.366.233,71
3	SUFICIT/DEFICIT	11.187.308,03	-692.067,18	-692.067,18	11.187.308,03
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	135.632.124,57	-692.067,18	0,00	134.940.057,39
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	-11.187.308,03	692.067,18	692.067,18	-11.187.308,03
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	22.531.958,12	0,00	0,00	22.531.958,12
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
411	Pozajmice	318.232.392,46			318.232.392,46
412	Otplata glavnice duga	301.304.173,57			301.304.173,57
413	Primici od otplate kredita	13.856.511,99			13.856.511,99
414	Date pozajmice i krediti	10.111.595,67			10.111.595,67
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
431	Primici od prodaje imovine	2.717.869,53			2.717.869,53
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	859.046,62			859.046,62
44	Primljeni transferi	0,00			0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	-692.067,18	-692.067,18	33.719.266,15
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	2.248.726,72			2.248.726,72
49	Korigovani izdaci	2.557.520.579,34	692.067,18	692.067,18	2.557.520.579,34
50	Gotovinski prilivi	2.566.459.160,65	0,00	0,00	2.566.459.160,65
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	8.938.581,31	-692.067,18	-692.067,18	8.938.581,31
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	-8.938.581,31	692.067,18	692.067,18	-8.938.581,31
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
611	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	-692.067,18	-692.067,18	33.719.266,15
	UTVRĐENE GREŠKE		692.067,18	692.067,18	

Utvrđena nepravilnost u iznosu od 3.361.481,08 € odnosi se na subvencije, koje treba umanjiti za navedeni iznos i za isti iznos uvećati transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, bez uticaja na promjenu budžetskog rezultata i neto promjenu gotovine, kako je iskazano u narednoj tabeli:

Tabela 19: Tabela nepravilnosti u evidenciji izdataka budžeta

	OPIS	IZVRŠENJE	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (+)	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (-)	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	2.566.459.160,65	0,00	0,00	2.566.459.160,65
111	Porezi	1.666.016.479,53			1.666.016.479,53
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	575.730.590,25			575.730.590,25
113	Takse	16.017.153,06			16.017.153,06
114	Naknade	55.717.585,72			55.717.585,72
115	Ostali prihodi	181.705.483,79			181.705.483,79
116	Donacije	71.271.868,30			71.271.868,30
2	Izdaci budžeta	2.555.271.852,62	3.361.481,08	3.361.481,08	2.555.271.852,62
21	Tekući izdaci	1.072.633.330,45	0,00	3.361.481,08	1.069.271.849,37
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	643.138.738,83			643.138.738,83
212	Ostala lična primanja	18.418.159,83			18.418.159,83
213	Rashodi za materijal	45.669.015,57			45.669.015,57
214	Rashodi za usluge	72.310.369,09			72.310.369,09
215	Rashodi za tekuće održavanje	30.139.127,84			30.139.127,84
216	Kamate	124.444.816,54			124.444.816,54
217	Renta	11.498.840,40			11.498.840,40
218	Subvencije	74.379.966,02	0,00	3.361.481,08	71.018.484,94
219	Ostali izdaci	52.634.296,33			52.634.296,33
22	Transferi za socijalnu zaštitu	824.857.564,21			824.857.564,21
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	380.691.479,88	3.361.481,08	0,00	384.052.960,96
24	Kapitalni izdaci	238.641.752,90			238.641.752,90
26	Rezerve	18.267.919,31			18.267.919,31
27	Otplata garancija	2.813.572,16			2.813.572,16
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	17.366.233,71			17.366.233,71
3	SUFICIT/DEFICIT	11.187.308,03	-3.361.481,08	-3.361.481,08	11.187.308,03
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	135.632.124,57	-3.361.481,08	-3.361.481,08	135.632.124,57
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	-11.187.308,03	3.361.481,08	3.361.481,08	-11.187.308,03
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	22.531.958,12	0,00	0,00	22.531.958,12
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
411	Pozajmice	318.232.392,46			318.232.392,46
412	Otplata glavnice duga	301.304.173,57			301.304.173,57
413	Primici od otplate kredita	13.856.511,99			13.856.511,99
414	Date pozajmice i krediti	10.111.595,67			10.111.595,67
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
431	Primici od prodaje imovine	2.717.869,53			2.717.869,53
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	859.046,62			859.046,62
44	Primljeni transferi	0,00			0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	-3.361.481,08	-3.361.481,08	33.719.266,15
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
49	Korigovani izdaci	2.557.520.579,34	3.361.481,08	3.361.481,08	2.557.520.579,34
50	Gotovinski prilivi	2.566.459.160,65	0,00	0,00	2.566.459.160,65
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	8.938.581,31	-3.361.481,08	-3.361.481,08	8.938.581,31
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	-8.938.581,31	3.361.481,08	3.361.481,08	-8.938.581,31
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
612	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
613	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00	0,00
614	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	-3.361.481,08	-3.361.481,08	33.719.266,15
	UTVRĐENE GREŠKE		3.361.481,08	3.361.481,08	

Utvrđena nepravilnost odnosi se na kapitalne izdatke, koje treba umanjiti za 9.990.000,00 € i za isti iznos treba uvećati transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, bez uticaja na promjenu budžetskog rezultata i neto promjenu gotovine, kako je iskazano u narednoj tabeli:

Tabela 20: Tabela nepravilnosti u evidenciji izdataka budžeta

	OPIS	IZVRŠENJE	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (+)	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (-)	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	2.566.459.160,65	0,00	0,00	2.566.459.160,65
111	Porezi	1.666.016.479,53			1.666.016.479,53
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	575.730.590,25			575.730.590,25
113	Takse	16.017.153,06			16.017.153,06
114	Naknade	55.717.585,72			55.717.585,72
115	Ostali prihodi	181.705.483,79			181.705.483,79
116	Donacije	71.271.868,30			71.271.868,30
2	Izdaci budžeta	2.555.271.852,62	9.990.000,00	9.990.000,00	2.555.271.852,62
21	Tekući izdaci	1.072.633.330,45			1.072.633.330,45
22	Transferi za socijalnu zaštitu	824.857.564,21			824.857.564,21
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	380.691.479,88	9.990.000,00	0,00	390.681.479,88
24	Kapitalni izdaci	238.641.752,90	0,00	9.990.000,00	228.651.752,90
26	Rezerve	18.267.919,31			18.267.919,31
27	Otplata garancija	2.813.572,16			2.813.572,16
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	17.366.233,71			17.366.233,71
3	SUFICIT/DEFICIT	11.187.308,03	-9.990.000,00	-9.990.000,00	11.187.308,03
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	135.632.124,57	-9.990.000,00	-9.990.000,00	135.632.124,57
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA-GOTOVINSKI DEPOZITI	-11.187.308,03	9.990.000,00	9.990.000,00	-11.187.308,03
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	22.531.958,12	0,00	0,00	22.531.958,12
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
411	Pozajmice	318.232.392,46			318.232.392,46
412	Otplata glavnice duga	301.304.173,57			301.304.173,57
413	Primici od otplate kredita	13.856.511,99			13.856.511,99
414	Date pozajmice i krediti	10.111.595,67			10.111.595,67
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
431	Primici od prodaje imovine	2.717.869,53			2.717.869,53
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	859.046,62			859.046,62
44	Primljeni transferi	0,00			0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	-9.990.000,00	-9.990.000,00	33.719.266,15
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	2.248.726,72			2.248.726,72
49	Korigovani izdaci	2.557.520.579,34	9.990.000,00	9.990.000,00	2.557.520.579,34
50	Gotovinski prilivi	2.566.459.160,65	0,00	0,00	2.566.459.160,65
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	8.938.581,31	-9.990.000,00	-9.990.000,00	8.938.581,31
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	-8.938.581,31	9.990.000,00	9.990.000,00	-8.938.581,31
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	0,00	0,00	20.673.135,21
612	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
613	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00	0,00
614	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
8	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	-9.990.000,00	-9.990.000,00	33.719.266,15
	UTVRĐENE GREŠKE		9.990.000,00	9.990.000,00	

Utvrđena je nepravilnost u dijelu koji se odnosi na otplatu obaveza iz prethodnog perioda, koji se umanjuju za iznos od 2.556.569,13 €, sa povećanjem tekućih izdataka u iznosu od 30.415,04 €,

transfera za socijalnu zaštitu u iznosu od 2.387.074,15 €, transfera institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu od 134.079,94 €, datih pozajmica i kredita u iznosu od 5.000,00 €. Navedena nepravilnost uvećava iskazani budžetski suficit u iznosu od 5.000,00 €, bez uticaja na neto promjenu gotovine, kako je iskazano u sljedećoj tabeli:

Tabela 21: Tabela nepravilnosti u evidenciji izdataka budžeta

	OPIS	IZVRŠENJE	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (+)	UKUPNO UTVRĐENE GRESKE (-)	KORIGOVANO STANJE
1	Prihodi budžeta	2.566.459.160,65	0,00	0,00	2.566.459.160,65
111	Porezi	1.666.016.479,53			1.666.016.479,53
112	Doprinosi za socijalnu zaštitu	575.730.590,25			575.730.590,25
113	Takse	16.017.153,06			16.017.153,06
114	Naknade	55.717.585,72			55.717.585,72
115	Ostali prihodi	181.705.483,79			181.705.483,79
116	Donacije	71.271.868,30			71.271.868,30
2	Izdaci budžeta	2.555.271.852,62	2.551.569,13	2.556.569,13	2.555.266.852,62
21	Tekući izdaci	1.072.633.330,45	30.415,04	0,00	1.072.663.745,49
211	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	643.138.738,83			643.138.738,83
212	Ostala lična primanja	18.418.159,83	8.462,02		18.426.621,85
213	Rashodi za materijal	45.669.015,57	1.631,69		45.670.647,26
214	Rashodi za usluge	72.310.369,09	20.321,33		72.330.690,42
215	Rashodi za tekuće održavanje	30.139.127,84			30.139.127,84
216	Kamate	124.444.816,54			124.444.816,54
217	Renta	11.498.840,40			11.498.840,40
218	Subvencije	74.379.966,02			74.379.966,02
219	Ostali izdaci	52.634.296,33			52.634.296,33
22	Transferi za socijalnu zaštitu	824.857.564,21	2.387.074,15	0,00	827.244.638,36
221	Prava iz oblasti socijalne zaštite	209.639.087,61			209.639.087,61
222	Sredstva za tehnološke viškove	24.251.935,38			24.251.935,38
223	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	553.810.698,31			553.810.698,31
224	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	20.559.593,51	2.387.074,15		22.946.667,66
225	Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja	16.596.249,40			16.596.249,40
23	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	380.691.479,88	134.079,94		380.825.559,82
24	Kapitalni izdaci	238.641.752,90			238.641.752,90
26	Rezerve	18.267.919,31			18.267.919,31
27	Otplata garancija	2.813.572,16			2.813.572,16
28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	17.366.233,71		2.556.569,13	14.809.664,58
3	SUFICIT/DEFICIT	11.187.308,03	-2.551.569,13	-2.556.569,13	11.192.308,03
31	PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	135.632.124,57	-2.551.569,13	-2.556.569,13	135.637.124,57
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA- GOTOVINSKI DEPOZITI	-11.187.308,03	2.551.569,13	2.556.569,13	-11.192.308,03
4	IZVORI FINANSIRANJA GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	22.531.958,12	-5.000,00	0,00	22.526.958,12
41	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	-5.000,00	0,00	20.668.135,21
411	Pozajmice	318.232.392,46	0,00	0,00	318.232.392,46
412	Otplata glavnice duga	301.304.173,57	0,00	0,00	301.304.173,57
413	Primici od otplate kredita	13.856.511,99	0,00	0,00	13.856.511,99
414	Date pozajmice i krediti	10.111.595,67	5.000,00		10.116.595,67
43	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
431	Primici od prodaje imovine	2.717.869,53	0,00	0,00	2.717.869,53
432	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	859.046,62	0,00	0,00	859.046,62
44	Primljeni transferi	0,00	0,00	0,00	0,00
45	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	-2.556.569,13	-2.556.569,13	33.719.266,15
46	Neto povećanje/smanjenje obaveza	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
49	Korigovani izdaci	2.557.520.579,34	2.551.569,13	2.556.569,13	2.557.515.579,34
50	Gotovinski prilivi	2.566.459.160,65	0,00	0,00	2.566.459.160,65
6	MODIFIKOVANI GOTOVINSKI DEFICIT/SUFICIT	8.938.581,31	-2.551.569,13	-2.556.569,13	8.943.581,31
61	IZVORI FINANSIRANJA MODIFIKOVANOG GOTOVINSKOG DEFICITA/UPOTREBA SUFICITA	-8.938.581,31	2.551.569,13	2.556.569,13	-8.943.581,31
611	BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA	20.673.135,21	-5.000,00	0,00	20.668.135,21
611	BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA	1.858.822,91	0,00	0,00	1.858.822,91
611	DONACIJE I TRANSFERI	0,00	0,00	0,00	0,00
611	NETO PROMJENA NEIZMIRENIH OBAVEZA	2.248.726,72	0,00	0,00	2.248.726,72
7	NETO PROMJENA GOTOVINE	33.719.266,15	-2.556.569,13	-2.556.569,13	33.719.266,15
	UTVRĐENE GREŠKE		2.556.569,13	2.556.569,13	

2.1. Izveštaj o novčanim tokovima

Izveštaj o novčanim tokovima (INT) za 2023. godinu sa podbilansima tekućih transakcija, kapitalnih transakcija i transakcija finansiranja, prikazan je u narednoj tabeli:

Tabela 22: Gotovinski tokovi u 2023. godini

OPIS	2022 – Utvrđeno revizijom	2023 -Završni račun	Razlika	2023 - Utvrđeno revizijom
BILANS TEKUĆIH TRANSAKCIJA				
TEKUĆI PRIHODI	1.976.060.898,04	2.509.043.804,34	4.166.866,28	2.513.210.670,62
TEKUĆA BUDŽETSKA POTROŠNJA	2.039.108.138,29	2.326.741.695,39	27.664.546,43	2.354.406.241,82
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA	-63.047.240,25	-	-23.497.680,15	-
VIŠAK GOTOVINE		182.302.108,95	-	158.804.428,80
BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA				
PRIMICI OD PRIVATIZACIJE I PRODAJE IMOVINE, IPA I DONACIJE	38.906.620,54	73.989.737,83	16.607.623,15	90.597.360,98
KAPITALNI IZDACI	257.474.459,17	239.500.799,52	-9.990.000,00	229.510.799,52
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA	-218.567.838,63	-165.511.061,69	-	-138.913.438,54
VIŠAK GOTOVINE		-	26.597.623,15	-
BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA				
PRILIVI OD POZAJMICA I KREDITA IZ DOMAĆIH I INOSTRANIH IZVORA	219.206.731,99	318.232.392,46	-	318.232.392,46
OTPLATA DUGA	291.576.693,18	301.304.173,57	-	301.304.173,57
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA	-72.369.961,19	-	-	-
VIŠAK GOTOVINE		16.928.218,89	-	16.928.218,89
NETO PROMJENA GOTOVINE				
GOTOVINSKI PRILIVI	2.234.174.250,57	2.901.265.934,63	20.774.489,43	2.922.040.424,06
GOTOVINSKI IZDACI	2.588.159.290,64	2.867.546.668,48	17.674.546,43	2.885.221.214,91
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA	-353.985.040,07	-	-	-
VIŠAK GOTOVINE		33.719.266,15	3.099.943,00	36.819.209,15
POČETNO STANJE GOTOVINE	403.324.755,33	46.320.320,88		46.320.320,88
POVEĆANJE/SMANJENJE GOTOVINE	-353.985.040,07	33.719.266,15	3.099.943,00	36.819.209,15
KRAJNJE STANJE GOTOVINE	49.339.715,26	80.039.587,03	3.099.943,00	83.139.530,03

Izveštajem o novčanim tokovima za 2023. godinu, korigovanim za nalaze utvrđene revizijom konstatuje se:

- da su tekuće aktivnosti u iznosu od 2.354.406.241,82 € finansirane iz tekućih prihoda koji iznose 2.513.210.670,62 €,
- da su kapitalni izdaci u iznosu od 229.510.799,52 € finansirani iz primitaka od prodaje imovine, sredstava iz IPA fondova i donacija u iznosu od 90.597.360,98 €,
- da je otplata duga u iznosu od 301.304.173,57 € finansirana iz priliva od pozajmica u iznosu od 318.232.392,46 €,
- nedostajuća sredstva za finansiranje kapitalnih izdataka od 138.913.438,54 € obezbijedena su iz viška gotovine tekućih transakcija,
- nakon pokrića nedostajućih sredstava bilansa kapitalnih transakcija, višak gotovine iz tekućih transakcija, kao i višak gotovine koje su generisale transakcije finansiranja, iskorišćeni su za uvećanje salda gotovinskih depozita u iznosu od 36.819.209,15 €, tako da stanje gotovine na 31.12.2023. godine iznosi 83.139.530,03 €.

2.2. Izvori finansiranja deficita/upotreba suficita

Izvori finansiranja deficita prikazani su za gotovinski i modifikovani gotovinski deficit. Izvori finansiranja gotovinskog deficita iskazuju se kroz neto pozajmice i prilive od prodaje imovine korigovane za neto date pozajmice. Finansiranje modifikovanog gotovinskog deficita dodatno se iskazuje i kroz pozitivnu neto promjenu neizmirenih obaveza. Na isti način, ostvareni suficit se može upotrijebiti za finansiranje kupovine HOV, negativnog bilansa neto datih pozajmica, uvećanje depozita centralnog nivoa, kao i negativnog bilansa transakcija pozajmljivanja/otplate duga. Gotovinski suficit/deficit modifikuje se za neto promjenu stanja neizmirenih obaveza i na taj način se iskazuje modifikovani rezultat budžeta. Struktura izvora finansiranja deficita/korišćenja suficita na gotovinskoj i modifikovanoj osnovi, prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 23: Izvori finansiranja deficita i upotreba suficita

OPIS	IZNOSI			IZNOSI		
	Predlog zakona o završnom računu za 2022. godinu	Korekcije	Utvrđeno revizijom 2022. godine	Predlog zakona o završnom računu za 2023. godinu	Korekcije	Utvrđeno revizijom 2023. godine
Gotovinski deficit/suficit budžeta	-250.360.402,65	51.021,48	-250.396.142,56	11.187.308,03	-13.803.344,24	-2.616.036,21
Povećanje/smanjenje depozita	357.004.434,45	-3.019.394,38	353.985.040,07	-33.719.266,15	-3.099.943,00	-36.819.209,15
Neto date pozajmice	-8.077.329,11	-86.761,39	-8.077.329,11	3.744.916,32	295.664,09	4.040.580,41
Kupovina hartija od vrijednosti	-27.692.761,82	35.739,91	-27.657.021,91	-859.046,62	-	-859.046,62
UKUPNO	70.873.940,87	-3.019.394,38	67.854.546,49	-19.646.088,42	-16.607.623,15	-36.253.711,57
Domaći izvori finansiranja	64.476.636,27	-	64.476.636,27	84.464.435,10	-	84.464.435,10
Inostrani izvori finansiranja	-139.865.991,84	3.019.394,38	-136.846.597,46	-67.536.216,21	-	-67.536.216,21
Prodaja imovine	4.515.414,70	-	4.515.414,70	2.717.869,53	16.607.623,15	19.325.492,68
UKUPNO	-70.873.940,87	3.019.394,38	-67.854.546,49	19.646.088,42	16.607.623,15	36.253.711,57
Modifikovani deficit/suficit budžeta	-220.266.922,59	139.136,48	-220.127.786,11	8.938.581,31	-13.803.344,24	-4.864.762,93
Povećanje/smanjenje depozita	357.004.434,45	-3.019.394,38	353.985.040,07	-33.719.266,15	-3.099.943,00	-36.819.209,15
Neto date pozajmice	-8.077.329,11	-86.761,39	-8.164.090,50	3.744.916,32	295.664,09	4.040.580,41
Kupovina hartija od vrijednosti	-27.692.761,82	35.739,91	-27.657.021,91	-859.046,62	-	-859.046,62
UKUPNO	100.967.420,93	-2.931.279,38	98.036.141,55	-21.894.815,14	-16.607.623,15	-38.502.438,29
Domaći izvori finansiranja	64.476.636,27	-	64.476.636,27	84.464.435,10	-	84.464.435,10
Inostrani izvori finansiranja	-139.865.991,84	3.019.394,38	-136.846.597,46	-67.536.216,21	-	-67.536.216,21
Prodaja imovine	4.515.414,70	-	4.515.414,70	2.717.869,53	16.607.623,15	19.325.492,68
Neto povećanje/smanjenje neizmirenih obaveza	-30.093.480,06	-88.115,00	-30.181.595,06	2.248.726,72	-	2.248.726,72
UKUPNO	-100.967.420,93	2.931.279,38	-98.036.141,55	21.894.815,14	16.607.623,15	38.502.438,29

Prema podacima iz Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu iskazan je gotovinski suficit u iznosu od 11.187.308,03 €, koji je uz pozitivni bilans neto datih pozajmica od 3.744.916,32 €, pozitivno neto zaduženje od 16.928.218,89 € i primitke od prodaje imovine od 2.717.869,53 €, finansirao kupovinu hartija od vrijednosti od 859.046,62 € i doveo do rasta depozita u iznosu od 33.719.266,15 €. Uz povećanje stanja neizmirenih obaveza od 2.248.726,72 €, iskazan je modifikovani budžetski suficit u iznosu od 8.938.581,31 €.

Revizijom je utvrđeno da treba uvećati prodaju imovine u iznosu od 16.607.623,15 € i neto date pozajmice u iznosu od 295.664,09 €, a umjesto iskazanog gotovinskog suficita, treba iskazati gotovinski deficit u iznosu od 2.616.036,21 €. Istovremeno se gotovinski deficit koriguje za neto povećanje neizmirenih obaveza, tako da modifikovani budžetski deficit, posle korekcija utvrđenih revizijom, iznosi 4.864.762,93 €.

2.3. Raspored sredstava sa centralnog računa

Državna revizorska institucija je izvršila provjeru fiskalnih i monetarnih transakcija na bazi podataka o stanjima i prometu na računima pribavljenih od Centralne banke Crne Gore, kao i drugih komercijalnih banaka i podataka Glavne knjige trezora.

Prikupljanje javnih prihoda - Državna revizorska institucija je izvršila provjeru usaglašenosti budžetskih prihoda i rashoda, kao i transakcija finansiranja sa podacima iskazanim u Centralnoj banci Crne Gore provjerom gotovinskih priliva i odliva preko računa koji su namijenjeni za prikupljanje i raspored javnih prihoda.

Uplata javnih prihoda uređena je Naredbom o načinu uplate javnih prihoda⁷⁰. Računi namijenjeni za uplatu javnih prihoda i prenos na Centralni račun državnog trezora su: Uprava prihoda i carina 805 (transakcioni račun 90700000008050150) i 820 (transakcioni račun 90700000008200112), Ministarstvo unutrašnjih poslova 825 (transakcioni račun 90700000008250164) i 840⁷¹ (transakcioni račun 90700000008400126). Naplata prihoda ministarstava i drugih organa uprave vrši se preko uplatnog računa 832, a prihodnu izjavu sačinjava Direktorat državnog trezora. Uplate javnih prihoda na uplatne račune po prihodnim jedinicama, prema podacima Centralne banke Crne Gore i njihov prenos na Centralni račun državnog trezora, dati su u narednoj tabeli:

Tabela 24: Naplata prihoda po prihodnim jedinicama

Opis	OBRAČUNSKI RAČUNI			
	Uplatni računi	Prilivi	Prenos na Centralni račun	Prenosi na ostale bankarske račune
Uprava prihoda i carina - Uprava carina	805	1.178.099.888,24	1.168.128.897,87	9.970.990,37
Uprava prihoda i carina - Poreska uprava	820	1.418.961.330,84	1.313.263.604,93	105.697.725,91
Ministarstvo unutrašnjih poslova	825	13.183.016,32	13.180.877,32	2.139,00
Ministarstvo unutrašnjih poslova	840	6.039.567,92	6.027.711,77	11.856,15
Ministarstva i drugi organi uprave	832	74.276.959,93	74.101.740,62	175.219,31
Ukupni transakcioni računi		2.690.560.763,25	2.574.702.832,51	115.857.930,74
Ostalo ⁷²		40.291,70		40.291,70
Ukupno		2.690.601.054,96	2.574.702.832,51	115.898.222,45

Ukupni prilivi kao i odlivi sredstava na uplatnim računima prihodnih jedinica iznose 2.690.601.054,96 €. Prenešena sredstva na Centralni račun državnog trezora iznose 2.574.702.832,51 €, dok se iznos od 115.898.222,45 € odnosi na prenos sredstava po osnovu povraćaja više uplaćenih sredstava, preusmjere, uključujući i raspored sredstava na račun Ministarstva finansija – naplata dospjelih, a nenaplaćenih poreza i doprinosa. Navedeni prenos sredstava je vršen sa računa Poreske uprave u

⁷⁰ "Sl. list Crne Gore", br. 129/21 i br. 013/23 od 3.2.2023. godine

⁷¹ Uprava policije

⁷² Razlika u iznosu od 40.291,71 € se odnosi na prenos sredstava (povraćaj i preusmjere) sa računa ministarstava, drugih organa uprave i pravosuđa (832), prenos neraspoređenih sredstava sa Centralnog računa državnog trezora na Glavni račun državnog trezora nakon 12h na 31.12.2023. godine, prenos sredstava po osnovu pogrešno realizovanih transakcija uključujući prenose koje se sprovode radi korekcije pogrešno realizovanih transakcija

iznosu od 105.697.725,91 €, Uprave carina u iznosu od 9.970.990,37 €, Ministarstva unutrašnjih poslova u iznosu od 13.995,15 €, drugih ministarstava i državnih organa u iznosu od 175.219,31 €.

Centralni račun državnog trezora - Priliv i odliv sredstava sa Centralnog računa državnog trezora u 2023. godini iznosio je 2.574.702.832,51 € i odnosi se na priliv od prihodnih jedinica i odlive sredstava kako je dato u narednoj tabeli i to:

Tabela 25: Centralni račun državnog trezora

CENTRALNI RAČUN - 907-83201-98			
Prilivi		Odlivi	
Uprava carina	1.168.128.897,87	2.356.303.330,47	Glavni račun državnog trezora
		44.479.048,87	Egalizacioni fond
Poreska uprava	1.313.263.604,93	9.300.914,05	Morsko dobro
		131.717.035,73	Opštine
Ministarstvo unutrašnjih poslova	19.208.589,09	200.257,84	Veterinarska komora i ambulante
		698.474,01	Zajednica opština
Ministarstva i drugi organi uprave	74.101.740,62	743.467,41	DOO "Fond za zaštitu životne sredine"
		31.260.304,13	Raspored po rješenjima MF
Ukupno	2.574.702.832,51	2.574.702.832,51	UKUPNO

Odliv sredstava sa Centralnog računa državnog trezora u 2023. godini iznosi 2.574.702.832,51 € i u istom iznosu izvršen je raspored na sljedeće korisnike:

Egalizacioni fond u iznosu od 44.479.048,87 €, kao sredstva koja se obezbjeđuju iz prihoda u skladu sa članom 15 Zakona o finansiranju lokalne samouprave⁷³.

JP Morsko dobro u iznosu 9.300.914,05 €, kao pripadajući dio naknade za korištenje morskog dobra, prihoda koje ostvaruje Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore na način utvrđen Zakonom o morskome dobru⁷⁴ i cjenovnikom početnih naknada za korišćenje/zakup morskog dobra.

Fond za zaštitu životne sredine d.o.o. u iznosu od 743.467,41 €, kao pripadajuća ekološka naknada (eko-naknade) za: ispuštanje zagađujućih materijala u vazduh, uvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač, kao i stvaranje i deponovanje opasnog otpada u skladu sa Zakonom o životnoj sredini⁷⁵ i Uredbom o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine⁷⁶.

Opštine u iznosu od 131.717.035,73 €. Sredstva su prenešena u skladu sa Zakonom o finansiranju lokalne samouprave⁷⁷.

⁷³ „Sl.list Crne Gore”, br. 03/19 i 86/22. Sredstva se obezbjeđuju iz sledećih prihoda: poreza na dohodak fizičkih lica u visini od 11% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu, osim poreza na dohodak fizičkih lica na neprijavljeni prihod u visini od 20% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu; poreza na promet nepokretnosti u visini od 20% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu; poreza na upotrebu motornih vozila, plovnih objekata, vazduhoplova i letilica u visini od 100% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu; koncesionih naknada od igara na sreću u visini od 40% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu

⁷⁴ „Sl. list RCG”, br. 14/92, 59/92, 27/94, „Sl. list Crne Gore”, br. 51/08, 21/09, 73/10 i 40/11 (čl. 5 i 8)

⁷⁵ „Sl.list Crne Gore”, br. 52/16, 73/19 i 73/19 (čl. 73 i 77)

⁷⁶ „Sl. list RCG”, br. 26/97, 9/00, 52/00, „Sl. list Crne Gore”, br. 33/08, 5/09, 64/09, 40/11, 49/11, 119/22

⁷⁷ „Sl.list Crne Gore”, br. 003/19 i 086/22. Sredstva se prenose u skladu sa čl. 11, 12, 13 i 14, navedenog zakona

Veterinarsku komoru⁷⁸ i veterinarske ambulante u iznosu 200.257,84 € koji se odnosi na pripadajući dio naknade za izvršene preglede kopitara, papkara, živine, kunića i divljači prije i poslije klanja i svježeg mesa u iznosu od 20% i naknada za obavljanje poslova službenih kontrola u iznosu od 60%, u skladu sa Zakonom o veterinarstvu⁷⁹. Visina pomenutih naknada utvrđena je Odlukom o visini naknade za izvršene preglede kopitara, papkara, živine, kunića i divljači prije i poslije klanja i svježeg mesa⁸⁰. **Zajednicu opština** u iznosu od 698.474,01 €, koja odnosi se na sredstva kojima se obezbjeđuje finansiranje rada Zajednice opština Crne Gore. Visina članarine određena kao dio prihoda koji se ustupaju opštinama po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica utvrđena je Odlukom o visini članarine za finansiranje rada Zajednice opština (član 2)⁸¹.

Raspored po rješenjima Ministarstva finansija u iznosu od 31.260.304,13 € koji se odnosi na povraćaj i preusmjere poreza.

Glavni račun državnog trezora u iznosu od 2.356.303.330,47 €.

- U procesu revizije je utvrđeno da se pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda, kao što su JP Morsko dobro, Fond za zaštitu životne sredine d.o.o., Veterinarska komora i ambulante, ne finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore, već kroz raspodjelu prihoda putem prihodnog modula.

Preporučuje se da se pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore.

2.4. Glavni račun državnog trezora

Pregled stanja i prometa sredstava na računu broj 907-0000083001-19 - Glavni račun državnog trezora, preko kojeg se vrše uplate i isplate državnog novca za potrebe korisnika budžeta dat je u narednoj tabeli:

Tabela 26: Glavni račun državnog trezora

GLAVNI RAČUN DRŽAVNOG TREZORA – 907-0000083001-19

Početno stanje depozita na Glavnom računu trezora	43.418.144,72	2.751.241.229,34	Odlivi sa Glavnog računa državnog Trezora
Priliv sa Centralnog račun Trezora	2.356.303.330,47	2.749.231.229,34	Odlivi koji su proknjiženi u Glavnoj knjizi trezora
Ostali konsolidovani prilivi - direktne uplate na Glavni račun Trezora	383.618.958,89	2.010.000,00	Povraćaj pogrešnih uplata - nekonsolidovani odlivi
Direktne uplate na Glavni račun trezora po osnovu pogrešnih uplata - nekonsolidovani prilivi	2.010.000,00		
Prilivi na Glavni račun državnog Trezora	2.741.932.289,36		
Ukupni priliv (sa početnim stanjem depozita)	2.785.350.434,08	34.109.204,74	Krajnje stanje gotovine na Glavnom računu državnog Trezora

⁷⁸ Veterinarskoj komori i veterinarskim ambulantomata prenjeta su sredstva u ukupnom iznosu od 200.257,84 €

⁷⁹ "Sl.list Crne Gore", br. 30/12, 48/15, 57/15, 52/16 i 43/18 (čl. 41, 138a, 138f i 156)

⁸⁰ "Sl.list Crne Gore", br. 70/18

⁸¹ „Sl list Crne Gore“, br.06/19

Raspoloživa sredstva na Glavnom računu državnog trezora iznosila su 2.785.350.434,08 € i nastala su iz priliva u iznosu od 2.741.932.289,36 € i početnog stanja gotovine u iznosu od 43.418.144,72 €. Iskazani prilivi na Glavni račun državnog trezora se odnose na prilive sa Centralnog računa trezora u iznosu od 2.356.303.330,47 €, direktne uplate na Glavni račun u iznosu od 383.618.958,89 € i na prilive od pogrešnih uplata u iznosu od 2.010.000,00 €, koje nijesu proknjižene u Glavnoj knjizi trezora.

Odliv sredstava sa Glavnog računa državnog trezora iznosio je 2.751.241.229,34 € i odnosi se odlive u iznosu od 2.749.231.229,34 € koji su proknjiženi u Glavnoj knjizi trezora, i na odlive u iznosu od 2.010.000,00 €, po osnovu povraćaja pogrešnih uplata po rješenjima Ministarstva finansija. Krajnje stanje gotovine na Glavnom računu trezora iznosi 34.109.204,74 €.

Glavni račun državnog trezora – Ostali konsolidovani prilivi - direktne uplate na Glavni račun Trezora, se odnose na sljedeće transakcije:

Tabela 27: Glavni račun državnog trezora (ostali prilivi)

GLAVNI RAČUN DRŽAVNOG TREZORA – Ostali direktni prilivi - 9070000083001-19	
<i>Ostali prilivi - direktne uplate na Glavni račun Trezora</i>	383.618.958,89
<i>Direktne uplate povučenih kredita i obveznica od rezidenata i nerezidenata</i>	220.095.203,70
<i>Direktne uplate donacija</i>	71.055.167,83
<i>Direktne uplate prihoda od ekonomskog državljanstva</i>	63.199.507,80
<i>Direktne uplate anuiteta opština i državnih preduzeća po osnovu pozajmica države</i>	13.102.123,43
<i>Direktne uplate naplaćenih garancija i povraćaja avansa</i>	6.193.887,94
<i>Direktne uplate prihoda od zakupa</i>	5.408.895,99
<i>Druge direktne uplate</i>	4.564.172,20
Direktne proknjižene uplate na Glavni račun Trezora	383.618.958,89

Prema raspoloživoj dokumentaciji direktne uplate u iznosu od 383.618.958,89 € se odnose na prenose sredstava na Glavni račun državnog trezora sa državnih bankovnih računa/partija otvorenih u Centralnoj banci i u poslovnim bankama i iste obuhvataju: Direktne uplate povučenih kredita i obveznica od rezidenata i nerezidenata u iznosu od 220.095.203,70 €, direktne uplate donacija u iznosu od 71.055.167,83 €, direktne uplate prihoda od ekonomskog državljanstva u iznosu od 63.199.507,80 €, direktne uplate anuiteta opština i državnih preduzeća po osnovu pozajmica države u iznosu od 13.102.123,43 €, direktne uplate naplaćenih garancija i povraćaja avansa u iznosu od 6.193.887,94 €, direktne uplate prihoda od zakupa u iznosu od 5.408.895,99 €, druge direktne uplate⁸² u iznosu od 4.564.172,20 €.

⁸² Uplaćene donacije i ostali prihodi u više manjih iznosa koje Analiza fiskalnih i monetarnih transakcija nije obuhvatila

2.5. Drugi bankarski računi

Pored stanja i prometa na Glavnom računu trezora, u narednoj tabeli prikazana je i evidencija transakcija sredstava na drugim bankarskim računima kod Centralne banke Crne Gore i komercijalnih banaka za potrebe korisnika budžeta:

Drugi računi kod Centralne banke i komercijalnih banaka

<i>Početno stanje konsolidovanih depozita na drugim računima kod Centralne banke Crne Gore i komercijalnih banaka</i>	2.902.176,16	118.315.437,14	Konsolidovani odlivi sa drugih računa Centralne banke Crne Gore i komercijalnih banaka
<i>Konsolidovani prilivi na druge račune Centralne banke Crne Gore i komercijalnih banaka</i>	161.343.645,27	36.347.191,95	Plaćena glavnica i kamata iz priliva po osnovu Hedžing aranžmana
<i>Prilivi povučenih kredita i obveznica od rezidenata i nerezidenata</i>	97.137.188,76	9.892.991,66	Odlivi za infrastrukturu od opšteg značaja finansirani direktno sa računa kredita
<i>Priliv po osnovu prekida Hedžing aranžmana</i>	59.870.382,37	8.741.260,67	Odlivi za date transferne zajmove
<i>Prilivi od kamata na depozite u bankama</i>	3.315.507,81	5.474.719,93	Odlivi za uređenje zemljišta izvršeni direktno sa računa kredita
<i>Prilivi po osnovu taksi diplomatsko-konzularnih prihoda i druga novčana sredstva Ministarstva vanjskih poslova</i>	499.608,35	2.167.940,91	Odlivi za bankarske naknade i smanjena depozita po osnovu negativnih kursnih razlika
<i>Drugi konsolidovani prilivi⁸³</i>	520.957,98	1.974.973,00	Nabavka vojne opreme finansirane iz kredita
		1.962.517,14	Odlivi za konsultantske usluge izvršeni direktno sa računa kredita
		1.366.200,57	Transforni prenosi sredstava opštinama izvršeni direktno sa računa kredita
		1.227.802,50	Odlivi za investiciono održavanje izvršeni direktno sa računa kredita
		138.179,86	Odlivi za dokapitalizaciju IRF prenosom sredstava sa računa u komercijalnim bankama
		46.278.918,77	Plaćena glavnica i kamata iz priliva po osnovu kredita
		2.742.740,18	Drugi konsolidovani odlivi van Glavnog računa trezora ⁸⁴
<i>Ukupni priliv (sa početnim stanjem)</i>	164.245.821,43	45.930.384,29⁸⁵	Krajnje stanje konsolidovanih depozita na drugim računima kod Centralne banke Crne Gore i komercijalnih banaka

Konsolidacija (evidentiranje) priliva na druge račune Centralne banke Crne Gore i komercijalnih banaka u iznosu od 161.343.645,27 €, odnosi se na: prilive povučenih kredita i obveznica od rezidenata i nerezidenata u iznosu od 97.137.188,76 €, prilive po osnovu prekida hedžing aranžmana u iznosu od 59.870.382,37 €, prilive od kamata na depozite u bankama 3.315.507,81 €, prilive po osnovu taksi diplomatsko-konzularnih prihoda u iznosu od 499.608,35 €, kao i druge konsolidovane prilive u iznosu od 520.957,98 €.

Na isti način izvršena je i konsolidacija (evidentiranje) odliva sa drugih računa Centralne banke Crne Gore i komercijalnih banaka u iznosu od 118.315.437,14 €, koje se odnose na: plaćanje glavnice i kamate iz priliva po osnovu kredita u iznosu od 46.278.918,77 €, plaćanje glavnice i kamate iz priliva

⁸³ Priliv po osnovu donacija i ostalih prihoda u više manjih iznosa koje nijesu obuhvaćene Analizom fiskalnih i monetarnih transakcija.

⁸⁴ Odliv u više manjih iznosa koji nijesu obuhvaćene Analizom fiskalnih i monetarnih transakcija

⁸⁵ Revizijom je utvrđeno da je krajnje stanje gotovine na drugim bankarskim računima 49.030.327,29 €

po osnovu Hedžing anranžmana u iznosu od 36.347.191,95 €, izdatke za infrastrukturu od opšteg značaja izvršenih sa računa kreditora u iznosu od 9.892.991,66 €, date transferne zajmove izvršenih sa računa kreditora u iznosu od 8.741.260,67 €, izdatke za uređenje zemljišta izvršenih sa računa kreditora u iznosu od 5.474.719,93 €, odlive za bankarske naknade i smanjenja depozita po osnovu negativnih kursnih razlika u iznosu od 2.167.940,91 €, nabavku vojne opreme finansirane direktno iz kredita 1.974.973,00 €, plaćene konsultantske usluge izvršene sa računa kredita 1.962.517,14 €, transferni prenosi sredstava opštinama izvršenih sa računa kredita u iznosu od 1.366.200,57 €, plaćeno investiciono održavanje izvršeno sa računa kredita u iznosu od 1.227.802,50 €, prenos sredstava za bankarskih računa na račun Investiciono-razvojnog fonda radi dokapitalizacije u iznosu od 138.179,86 € i druge konsolidovane odlive van Glavnog računa trezora u iznosu od 2.742.740,18 €.

2.6. Konsolidovani račun trezora

Konsolidovani račun trezora – Nakon sprovedene analize fiskalnih i monetarnih transakcija, utvrđen je pregled konsolidovanih priliva i odliva sa početnim i konačnim stanjem konsolidovanih depozita u sljedećem tabelarnom pregledu:

Tabela 28: Konsolidovani račun trezora

Opis	Početno stanje konsolidovanih depozita	Prilivi	Odlivi	Konačno stanje konsolidovanih depozita
Glavni račun trezora	43.418.144,72	2.739.922.289,36	2.749.231.229,34	34.109.204,74
Drugi računi	2.902.176,16	161.343.645,27	118.315.437,14	45.930.384,29
Ukupno	46.320.320,88	2.901.265.934,63	2.867.546.666,48	80.039.589,03⁸⁶

Početno stanje konsolidovane gotovine je iznosilo 46.320.320,88 €, koje se sastoji od 43.418.144,72 € gotovine na Glavnom računu trezora i 2.902.176,16 € konsolidovanih depozita na drugim računima kod Centralne banke Crne Gore i komercijalnih banaka.

Ukupni konsolidovani prilivi u iznosu od 2.901.265.934,63 € se sastoje od evidentiranih priliva na Glavnom računu trezora u iznosu od 2.739.922.289,36 €, kao i evidentiranih priliva na drugim bankarskim računima kod Centralne banke Crne Gore i komercijalnih banaka u iznosu od 161.343.645,27 €. Takođe, ukupni konsolidovani odlivi u iznosu od 2.867.546.666,48 € se odnose na evidentirane odlive sa Glavnog računa trezora u iznosu od 2.749.231.229,34 €, kao i evidentirane odlive sa drugih bankarskih računa kod Centralne banke Crne Gore i komercijalnih banaka u iznosu od 118.315.437,14 €.

Konačno stanje konsolidovane gotovine koja nastaje evidencijom početnog stanja i transakcija na Konsolidovanom računu trezora, iznosi 80.039.589,03 € i isti obuhvata depozite na Glavnom računu

⁸⁶ Revizijom je utvrđeno da je krajnje stanje konsolidovanih depozita 83.139.530,03 €

trezora u iznosu od 34.109.204,74 € i depozite na drugim računima kod Centralne banke Crne Gore i komercijalnih banaka u iznosu od 45.930.384,29 €.

U procesu revizije je utvrđeno da odredbe člana 7 Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu⁸⁷ koje se odnose na obavezu uplate i evidencije nekonsolidovanih sopstvenih prihoda javnih ustanova (kao i naknadne potrošnje i evidencije tih sredstava), koje se finansiraju iz budžeta, nijesu primjenjive na sve javne ustanove. Ograničena primjena je u vezi sa stavom 5 člana 7 Zakona o budžetu za 2023. godinu, kojim je propisano da javna ustanova mora biti prepoznata organizacionom i/ili programskom klasifikacijom godišnjeg zakona o budžetu da bi bila predmet konsolidacije. Iz ovog razloga nije izvršena konsolidacija (evidentiranje) prihoda od sopstvene djelatnosti i donacija u iznosu 40.672.393,58 €, kao i potrošnja u iznosu od 37.781.682,09 €, kako je dato u sljedećoj tabeli⁸⁸:

Tabela 29: Nekonsolidovana evidencija

Potrošačka kod	Naziv budžetskog korisnika	Ostvareni iznos nekonsolidovanih sopstvenih prihoda	Potrošnja nekonsolidovanih sopstvenih prihoda
40705	Ispitni Centar	9.576,50	9.576,50
40709	Centar za stručno obrazovanje	2.520,00	2.520,00
40912	Nacionalna turistička organizacija Crne Gore	415.964,08	246.559,99
50401	Crnogorska akademija nauka i umjetnosti	4.013,64	
40701	Ministarstvo prosvjete - predškolske ustanove	5.703.574,97	5.006.071,80
40701	Ministarstvo prosvjete - osnovne škole	1.103.739,75	1.080.980,03
40701	Ministarstvo prosvjete - muzičke škole	310.537,41	289.964,23
40701	Ministarstvo prosvjete - srednje škole	4.562.640,93	4.408.488,15
40701	Ministarstvo prosvjete - specijalne škole	238.924,00	238.924,00
40701	Ministarstvo prosvjete - domovi učenika	492.538,00	492.538,00
40701	Ministarstvo prosvjete - ju visokog obrazovanja	9.965.145,05	8.863.690,05
40701	Zavod za udžbenike i nastavna sredstva	535.813,00	535.813,00
40801	Ministarstvo kulture i medija - ju kulture	1.592.928,93	1.428.560,02
41601	Ministarstvo rada i socijalnog staranja - ju socijalne i dječije zaštite	3.905.819,25	3.905.819,25
60201	Fond za zdravstveno osiguranje - javne zdravstvene ustanove	11.828.658,07	11.272.177,07
	UKUPNO	40.672.393,58	37.781.682,09

Preporučuje se Skupštini Crne Gore da razmotri mogućnost, da u cilju usklađivanja sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, izmijeni normu godišnjeg zakona o budžetu koja se odnosi na konsolidaciju sopstvenih prihoda javnih ustanova, na način da se u Glavnoj knjizi trezora evidentiraju svi nekonsolidovani primici i izdaci (sopstveni prihodi, donacije i drugi, kao i njihova potrošnja) svih javnih ustanova koje se finansiraju iz budžeta Crne Gore.

⁸⁷ "Sl. list Crne Gore", br. 152/22 i 106/23

⁸⁸ Uključeni su primici navedenih porošačkih jedinica i javnih ustanova koje su označene kao sopstveni prihodi i donacije i potrošnja do iznosa iskazanih prihoda (ako je potrošnja veća od prihoda), pri čemu su kompletno izuzete ustanove: JU Službeni list i AU Montefarm koje vrše izrađivanje i predaju finansijskih iskaza Poreskoj upravi

2.7. Glavna knjiga trezora

Članom 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti definisano je da je Glavna knjiga trezora osnovna knjiga dvojnog knjigovodstva. U skladu sa članom 71 Zakona⁸⁹, Državni trezor vodi Glavnu knjigu trezora, dok je članom 64 Zakona definisano da način vođenja računovodstva budžeta propisuje Ministarstvo finansija. Prema podacima iz Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu, prilivi i odlivi sredstava Konsolidovanog računa državnog trezora evidentirani u Glavnoj knjizi trezora sa početnim i krajnjim stanjem sredstava prikazani su u narednoj tabeli:

GLAVNA KNJIGA TREZORA			
Početno stanje	46.320.320,88	643.138.738,83	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca
Porezi	1.666.016.479,53	18.418.159,83	Ostala lična primanja
Doprinosi	575.730.590,25	45.669.015,57	Rashodi za materijal
Takse	16.017.153,06	72.310.369,09	Rashodi za usluge
Naknade	55.717.585,72	30.139.127,84	Rashodi za tekuće održavanje
Ostali prihodi	181.705.483,79	124.444.816,54	Kamate
Primici od prodaje imovine	2.717.869,53	11.498.840,40	Renta
Primici od otplate kredita	13.856.511,99	74.379.966,02	Subvencije
Donacije i transferi	71.271.868,30	52.634.296,33	Ostali izdaci
Pozajmice i krediti	318.232.392,46	209.639.087,61	Prava iz oblasti socijalne zaštite
		24.251.935,38	Sredstva za tehnološke viškove
		553.810.698,31	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja
		20.559.593,51	Ostala prava iz oblasti zdrav. zaštite
		16.596.249,40	Ostala prava iz oblasti zdrav.osiguranja
		380.691.479,88	Transferi inst., poj. nev. i javnom sektoru
		239.500.797,52	Kapitalni izdaci
		10.111.595,67	Pozajmice i krediti
		301.304.173,57	Otplata duga
		2.813.572,16	Otplata garancija
		17.366.233,71	Otplata obaveza iz prethodnog perioda
		18.267.919,31	Rezerve
Ukupni prilivi	2.901.265.934,63	2.867.546.666,48	Ukupni odlivi
Ukupni priliv + p/s	2.947.586.255,51	80.039.589,03⁹⁰	Krajnje stanje sredstava

Revizijom je utvrđeno da informacioni sistem koji podržava Glavnu knjigu trezora ne sadrži sve klase propisane Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.⁹¹

- Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora nije u cjelosti obezbijedilo evidenciju stanja finansijske imovine (klasa 1), kao ni evidenciju obaveza (klasa 2) u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

⁸⁹ "Sl. list Crne Gore", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21, 145/21, 027/23

⁹⁰ Revizijom je utvrđeno da je krajnje stanje konsolidovanih depozita 83.139.530,03 €

⁹¹ "Sl. list Crne Gore", br. 72/16, 106/20 i 80/21

Ministarstvo finansija treba da obezbijedi punu primjenu Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, kroz informacioni sistem koji podržava Glavnu knjigu trezora.

2.8. Izveštaj o neizmirenim obavezama

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo finansija nije obezbijedilo evidenciju obaveza u Glavnoj knjizi trezora u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, već samo evidenciju stanja obaveza na kraju godine po osnovu dostavljenih izvještaja potrošačkih jedinica⁹².

Ukupne nekonsolidovane obaveze u 2023. godini iznosile su 248.309.649,25 €, i iste obuhvataju: nekonsolidovane neizmirene obaveze u iznosu od 11.264.736,95 €, obaveze formirane u 2023. godini, koje su dospjele na plaćanje nakon 31.12.2023. godine u iznosu od 116.903.201,50 € i obaveze budžetskih korisnika prema drugim budžetskim korisnicima i budžetu u iznosu od 120.141.710,80 €.

Konsolidacija obaveza izvršena je na nivou dvadeset i dvije potrošačke jedinice budžeta i uglavnom po osnovu poreza i doprinosa i otplate obaveza iz prethodnih godina za Fond penzijskog i invalidskog osiguranja u ukupnom iznosu od 120.498.977,03 €. Najznačajniji iznos obaveza koje se konsoliduju predstavljaju obaveze Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja u iznosu od 119.748.896,56 €, a koje se odnose na neplaćene obaveze Fonda za doprinose za zdravstvenu zaštitu penzionera, iz ranijeg perioda.

Struktura i stanje **konsolidovanih obaveza** u ukupnom iznosu od 127.810.672,22 € prikazani su u narednoj tabeli:

Tabela 30: Stanje konsolidovanih obaveza

Potrošačke jedinice budžeta (88)		Iznos
1	Neizmirene obaveze iz 2022.godine i ranijih godina koje su na dan 31.12.2023.godine ostale neizmirene	780.986,46
2	Neizmirene obaveze formirane u 2023.godini, dospjele za plaćanje do 31.12.2023.godine	10.130.192,86
3	Ukupne neizmirene obaveze (1+2)	10.911.179,32
4	Obaveze formirane u 2023.godini, dospjele za plaćanje nakon 31.12.2023.godine	116.899.492,90
6	Stanje ukupnih obaveza na 31.12.2023.godine (3+4)	127.810.672,22

⁹² GKT koja je dostavljena DRI ne sadrži bazu neizvršenih obaveza (klasu dva) koje se dostavljaju u pregledima neizvršenih obaveza od strane potrošačkih jedinica Ministarstvu finansija, a u cilju izrade konačnog izvještaja o neizmirenim obavezama svih budžetskih korisnika. Zatim prilikom izrade zahtjeva za plaćanje, konstatuje se da u Trezoru ne postoji evidencija na koje se neizvršene obaveze zatvaraju. Državni revizor je u procesu revizije mogao da potvrdi da FZO Crne Gore, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, ZZZ Crne Gore, Tužilački savjet, Sudski savjet, Fond za obeštećenje, Uprava za saobraćaj, Uprava za kapitalne projekte kao i javne ustanove koje su u sastavu drugih potrošačkih jedinica, imaju pomoćnu evidenciju obaveza koja je sistemskog karaktera

Ukupne konsolidovane obaveze se odnose na konsolidovane neizmirene obaveze u iznosu od 10.911.179,32 €, kao i konsolidovane obaveze koje dospijevaju nakon fiskalne godine u iznosu od 116.899.492,90 €.

Ukupne obaveze u 2023. godini su za 25.314.595,98 € veće od ukupno iskazanih obaveza za 2022. godinu, pri čemu su neizmirene obaveze u 2023. godini iskazane u većem iznosu za 2.336.841,17 € u odnosu na iskazane neizmirene obaveze u 2022. godini. Podaci o neizmirenim obavezama za 2022. i 2023. godinu prikazani su u narednoj tabeli:

Tabela 31: Pregled obaveza po vrstama

RB	Vrste neizmirenih obaveza	Neizmirene obaveze 2022.	Obaveze koje dospijevaju nakon 31.12.2022. godine	Ukupne obaveze 2022.	Neizmirene obaveze 2023	Obaveze koje dospijevaju nakon 31.12.2023. godine	Ukupne obaveze 2023
1	Obaveze za tekuće izdatke (1.1.+1.2.+1.3)	5.113.839,13	28.398.017,88	33.511.857,01	5.090.221,58	30.316.882,51	35.407.104,09
1,1	Obaveze za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca	61.524,60	0,00	61.524,60	85.167,88	271,29	85.439,17
1,2	Obaveze za ostala lična primanja	98.504,90	7.000,78	105.505,68	119.316,02	58.459,52	177.775,54
1,3	Obaveze za ostale tekuće izdatke	4.953.809,63	28.391.017,10	33.344.826,73	4.885.737,68	30.258.151,70	35.143.889,38
2	Obaveze po transferima za socijalnu zaštitu	2.818.607,33	58.951.422,24	61.770.029,57	2.344.761,83	68.300.146,25	70.644.908,08
3	Obaveze za transfere institucijama, pojedincima i kreditima	245.064,16	2.607.139,46	2.852.203,62	203.052,96	15.448.898,76	15.651.951,72
4	Obaveze za kapitalne izdatke	279.453,45	3.965.158,51	4.244.611,96	3.159.606,31	2.828.665,13	5.988.271,44
5	Obaveze po pozajmicama i kreditima	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6	Obaveze po osnovu otplate dugova	117.374,08	0,00	117.374,08	113.536,64	4.900,25	118.436,89
7	Obaveze iz rezervi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	UKUPNE NEIZMIRENE OBAVEZE (1+2+3+4+5+6)	8.574.338,15	93.921.738,09	102.496.076,24	10.911.179,32	116.899.492,90	127.810.672,22

Najveći rast iskazanih konsolidovanih obaveza u 2023. godini zabilžen je kod: Fonda za zdravstveno osiguranje (u iznosu od 10.297.692,25 €), Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja (u iznosu od 7.669.152,79 €), Uprave za saobraćaj (u iznosu od 3.001.299,52 €), Ministarstva rada i socijalnog staranja u iznosu od 2.714.655,22 € i Uprave za kapitalne projekte (u iznosu od 1.024.536,16 €)⁹³.

- Revizijom Izveštaja o neizmirenim obavezama, utvrđeno je da su sledeće potrošačke jedinice izvršile ugovaranje obaveza iznad planiranih i odobrenih sredstava što nije u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti⁹⁴: Zavod za školstvo u iznosu od 161.117,84 €⁹⁵, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u iznosu od 81.906,11 €⁹⁶, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja u iznosu od 35.175,55 €⁹⁷.

⁹³ Razlozi za rast obaveza kod navedenih subjekata se odnose na rast obaveza: za transfere za zdravstvenu zaštitu kod Fonda za zdravstveno osiguranje; obaveza za transfere za socijalnu zaštitu kod Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja i Ministarstva rada i socijalnog staranja, kao i iskazivanje obaveza za kapitalne izdatke po osnovu zadržanih sredstava od strane Uprave za saobraćaj i Uprave za kapitalne projekte

⁹⁴ Službeni list Crne Gore", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21, 145/21, 027/23, 125/23.

⁹⁵ iznos se odnosi na usluge smještaja u dječijim odmaralištima po osnovu projekta "Cetinje - jedna priča."

⁹⁶ Iznos se odnosi na subvencije za sprovođenje mjera utvrđenih programom obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja

⁹⁷ Iznos se odnosi na naknade po osnovu ugovora o djelu

Potrošačke jedinice su dužne da u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ugovaraju obaveze do iznosa planiranih i odobrenih sredstava u skladu sa zakonom o budžetu države.

- U procesu revizije utvrđeno je da potrošačka jedinica Sudski savjet nije redovno izmirivala dospjele obaveze za nabavku administrativnog materijala što nije u skladu sa članom 48 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojim je utvrđeno da neplaćene obaveze iz prethodne fiskalne godine imaju prioritet u plaćanju.

Državna revizorska institucija se uzdržava od potvrđivanja obaveza Sudskog savjeta iskazanih na pozicijama 2146 – Advokatske, notarska i pravne usluge i 2192 – Izdaci po osnovu troškova sudskih postupaka u ukupnom iznosu od 195.075,51 € zbog činjenice da se nijesu sprovele sve radnje kako bi se rasknjižile obaveze koje su naplaćene prinudnim izvršenjem.

Sudski savjet je dužan da se pridržava odredbi člana 48 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i da redovno izmiruje dospjele obaveze, kao i da sprovede sve radnje kako bi rasknjižio obaveze koje su naplaćene prinudnim izvršenjem.

- U postupku revizije, prilikom provjere da li potrošačke jedinice postupaju u skladu sa tačkom 19a Uputstva o radu državnog trezora⁹⁸, na uzorku od dvadeset i jedne potrošačke jedinice, utvrđeno je da je samo jedna potrošačka jedinica⁹⁹ postupila u skladu sa navedenom obavezom, dok jedanaest potrošačkih jedinica¹⁰⁰ nije izvršilo usaglašavanja sa dobavljačima prilikom izrade godišnjih pregleda o neizvršenim obavezama, sedam potrošačkih jedinica je izvršilo djelimično¹⁰¹ usaglašavanje, a za dvije potrošačke jedinice se nije moglo izvršiti potvrđivanje zbog organizacionih promjena¹⁰².

Potrošačke jedinice su dužne da izrađuju preglede o neizvršenim obavezama nakon usklađivanja obaveza sa dobavljačima u skladu sa tačkom 19a Uputstva o radu državnog trezora.

⁹⁸ Sl. list Crne Gore, br. 053/14, 072/15, 069/19, 096/21, 085/23, 091/23.

⁹⁹ Ministarstvo kulture i medija

¹⁰⁰ Potrošačke jedinice koje nijesu vršile usaglašavanje sa dobavljačima su: Fond za obeštećenje, Zavod za zapošljavanje, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo sporta i mladih, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo finansija, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija

¹⁰¹ Potrošačke jedinice koje su djelimično izvršile usaglašavanje sa dobavljačima: Fond za zdravstveno osiguranje, Uprava za kapitalne projekte, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, šumarstva i vodoprivrede, Uprava za saobraćaj, Ministarstvo pravde, Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo unutrašnjih poslova su potrošačke jedinice koje su izvršile djelimično

¹⁰² Izmjenom Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, organizacione promjene nastupile su 01.01.2024. godine kada su od Uprave prihoda i carina i Uprave za katastar i državnu imovinu formirane: Poreska uprava, Uprava carina, Uprava za državnu imovinu i Uprava za nekretnine, pri čemu nijesu definisane nadležnosti koje se odnose na izradu finansijskih izvještaja, među koje spadaju pregledi neizvršenih obaveza i izvještaj o neizmirenim obavezama

- Vlada Crne Gore je Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave izvršila organizacione promjene¹⁰³ kod Uprave prihoda i carina i Uprave za katastar i državnu imovinu, a da pri tom nije utvrdila jasne nadležnosti koje se odnose na izradu godišnjih finansijskih izvještaja.

Preporučuje se Vladi Crne Gore da prilikom donošenja uredbe o organizacionim promjenama potrošačkih jedinica, utvrdi i nadležnosti koje se odnose na izradu godišnjih finansijskih izvještaja.

2.8.1. Obaveze Fonda za zdravstveno osiguranje

Iskazane ukupne konsolidovane obaveze Fonda za zdravstveno osiguranje u 2023. godini iznose 25.928.767,69 €, što je za 10.298.149,48 €, ili 65,88% više od iskazanih ukupnih konsolidovanih obaveza u 2022. godini. Iskazane neizmirene obaveze Fonda za zdravstveno osiguranje u 2023. godini iznose 3.745.322,78 €, što je za 1.509.972,07 €, ili 28,73% manje od iskazanih neizmirenih obaveza u 2022. godini.

U narednoj tabeli je dat uporedni prikaz najvećih obaveza Fonda za zdravstveno osiguranje 2022. i 2023. godine:

Tabela 32: Fond za zdravstveno osiguranje – Obaveze

Eko. klas.	Naziv pozicije	Stanje konsolidovanih neizmirenih obaveza 2022. godine -	Stanje konsolidovanih obaveza (nedospjelih) formiranih u 2022. godini dospjele za plaćanje nakon 31.12.2022. -	Stanje konsolidovanih ukupnih obaveza 2022. godine - korigovano	Stanje konsolidovanih neizmirenih obaveza 2023. godine -	Stanje konsolidovanih obaveza (nedospjelih) formiranih u 2023. godini dospjele za plaćanje nakon 31.12.2023. -	Stanje konsolidovanih ukupnih obaveza 2023. godine - korigovano
2131	Administrativni materijal	27.214,19	34.961,23	62.175,42	17.962,24	45.495,16	63.457,40
2132	Materijal za zdravstvenu zaštitu	921.497,46	2.187.103,99	3.108.601,45	312.624,23	3.156.058,76	3.468.682,99
2134	Rashodi za energiju	314.894,68	573.346,77	888.241,45	144.866,36	537.905,99	682.772,35
2135	Rashodi za gorivo	80.286,47	171.658,41	251.944,88	71.520,93	224.553,15	296.074,08
2139	Ostali rashodi za materijal	633.845,50	558.564,32	1.192.409,82	388.777,46	352.276,95	741.054,41
2145	Usluge prevoza	144.621,36	0	144.621,36	132.158,81	9.465,70	141.624,51
2149	Ostale usluge	113.739,44	31.748,04	145.487,48	48.766,23	39.648,03	88.414,26
2153	Tekuće održavanje opreme	38.807,19	60.267,04	99.074,23	36.171,64	404.900,27	441.071,91
2196	Komunalne naknade	23.936,82	37.902,47	61.839,29	35.932,11	61.785,75	97.717,86
2241	Liječenje van Crne Gore	76.893,90	1.048.835,63	1.125.729,53	23.298,04	355.474,66	378.772,70
2251	Ortopedske sprave i pomagala	824,56	371.791,58	372.616,14	3.167,57	791.478,72	794.646,29
2252	Naknade za bolovanje preko 60 dana	2.488.670,81	0	2.488.670,81	2.138.233,84	0,00	2.138.233,84
2311	Transferi za zdravstvenu zaštitu	9.400,25	2.291.675,93	2.301.076,18	10.399,72	15.055.030,95	15.065.430,67
2415	Izdaci za opremu	49.688,24	2.758.636,01	2.808.324,25	205.588,72	959.927,30	1.165.516,02
2419	Ostali kapitalni izdaci	47.642,72	42.762,01	90.404,73	0,00	16.413,51	16.413,51
	Ostale vrste izdataka - ukupno	283.331,26	206.069,93	489.401,19	175.854,88	173.030,01	348.884,89
	Ukupno	5.255.294,85	10.375.323,36	15.630.618,21	3.745.322,78	22.183.444,91	25.928.767,69

Najveće obaveze Fonda za 2023. godine su iskazane na pozicijama: transferi za zdravstvenu zaštitu u iznosu od 15.065.430,67 €, naknade za bolovanje preko 60 dana u iznosu od 2.138.233,84 €, izdaci za opremu u iznosu od 1.165.516,02 € i materijal za zdravstvenu zaštitu u iznosu od 3.468.682,99 €.

¹⁰³ "Sl. list Crne Gore", br. 098/23, 102/23, 113/23

2.9. Prekoračenje budžetske potrošnje

Revizijom je utvrđeno da potrošnja po odgovarajućim sintetičkim pozicijama prekoračena u iznosu od **101.804.548,24 €**. Na pozicijama na kojima su utvrđena prekoračenja, ukupno planirana sredstva (sredstva nakon preusmjerenja i rebalansa) su iznosila 160.655.424,66 €, a ukupno izvršenje 262.459.972,90 €.

Struktura utvrđenih prekoračenja u iznosu od 101.804.548,24 € data je u narednoj tabeli:

Tabela 33: Prekoračenje budžetske potrošnje

Opis	Iznos
Ukupan iznos prekoračenja	101.804.548,24
Dozvoljena prekoračenja	101.804.548,24
Dozvoljena prekoračenja – kamate	19.363.518,47
Dozvoljena prekoračenja - otplata glavnice duga i garancije	2.813.571,16
Dozvoljena prekoračenja - međunarodni ugovori (donacije, IPA sredstva, potrošnja finansirana iz kredita, kofinansiranje donacija i kreditnih ugovora)	69.062.604,79
Dozvoljena prekoračenja – izvršenje prema opštinama koji se odnose na potrošnju prihoda od ekonomskog državljanstva	9.960.000,00
Dozvoljena prekoračenja - izdaci finansirani prodajom državne imovine, pružanjem usluga i refundacijama kod Ministarstva odbrane	536.655,29
Dozvoljena prekoračenja - otplata obaveza iz prethodnog perioda	68.198,53

U procesu revizije utvrđeno je da su navedena prekoračenja dozvoljena na osnovu odredbi Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti¹⁰⁴ i Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu¹⁰⁵, i to:

1. U skladu sa članom 60 **Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti**, ukupni iznos od 22.177.089,63 € koji se odnosi na plaćanje kamata u iznosu od 19.363.518,47 € i plaćena garancija u iznosu od 2.813.571,16 €.
2. U skladu sa **Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu** ukupni iznos od 79.627.458,61 € koji se odnosi na:
  - Prekoračenje potrošnje Ministarstva odbrane na pozicijama 4131 - Administrativni materijal i 4416 – Izdaci za investiciono održavanje u ukupnom iznosu 536.655,29 € na osnovu člana 6 stav 7 (koji navodi da će se prodaje naoružanja i vojne opreme, prodaje i izdavanja bivše vojne imovine (nepokretnosti) i pružanja usluga, kao i sredstva po osnovu refundacije troškova od strane NATO izvršavati do iznosa od 2.000.000,00 € za finansiranje partnerskih ciljeva i koristiti za opremanje vojske);
  - Prekoračenje potrošnje Uprave za kapitalne projekte na pozicijama 4412 - Izdaci za lokalnu infrastrukturu i 4413 - Izdaci za građevinske objekte u ukupnom iznosu od 9.960.000,00 € na

¹⁰⁴ "Sl. list Crne Gore", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21, 145/21, 023/13

¹⁰⁵ "Sl. list Crne Gore", br. 152/22 i 106/23

osnovu člana 6 stav 5 (koji navodi da će se izvršiti do iznosa od 1 milion eura po jedinici lokalne samouprave, kako je Uprava i izvršila);

- Prekoračenje zabilježeno na poziciji 4630 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda, kod više potrošačkih jedinica u ukupnom iznosu od 68.198,53 € na osnovu člana 15 (koji predviđa da će se transakcije finansiranja izvršavati do nivoa ostvarenja)¹⁰⁶;
- Prekoračenje u iznosu od 69.062.604,79 € koja se odnose na: prekoračenja finansirana iz IPA sredstava i drugih donacija na osnovu člana 12 (koji navodi da će se izdaci koji se finansiraju iz donacija izvršavati do njihovog ostvarenja), prekoračenja finansirana iz kreditnih aranžmana na osnovu člana 10 stav 1 (koji navodi da će se izdaci potrošačkih jedinica tekućeg budžeta izvršavati do nivoa ostvarenja), i člana 11 stav 1 (koji navodi da će se izdaci potrošačkih jedinica kapitalnog budžeta izvršavati do nivoa ostvarenja).

3. GOTOVINSKI DEPOZITI DRŽAVE

Ukupna sredstva na državnim računima na 31.12.2023. godine iznosila su 316.190.245,14 €, 145.982,93 USD, 3.736,00 CHF, 170,62 GBP, 234,51 CAD, što ukupno iskazano u Euro valuti iznosi 316.326.747,45 €. Neutrošena sredstva budžetskih korisnika na 31.12.2023. godine iznosila su 2.737.518,42 €, a vrijednost zlata na 31.12.2023. godine iznosila je 72.372.886,15 €.

Ukupna vrijednost sredstava na državnim računima sa zlatom i neutrošenim sredstvima na dan 31.12.2023. godine iznosila je 391.437.152,02 €.

Od navedenog iznosa, iznos od 152.412.475,13 € je iskazan u stanju depozita na 31.12.2023. godine, dok iznos od 239.024.676,89 € predstavlja stanja na državnim bankarskim računima koja ne ulaze u stanje depozita, već se iskazuju u obrazloženju Predloga Zakona o završnom računu budžeta za 2023. godinu.

I Stanje depozita na dan 31.12.2023. godine

Depoziti budžeta Crne Gore na dan 31.12.2023. godine u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu iskazani su u iznosu 80.039.588,98 €, bez zlata. Ukupna vrijednost depozita sa zlatom (38.477,69 unci) na dan 31.12.2023. godine iznosila je 152.412.475,13 €. Struktura depozita na dan 31.12.2023. godine data je u tabeli:

¹⁰⁶ Zakon o budžetu Crne Gore u članu 8 predviđa da će se prinudno izvršenje sudskih presuda planirati i izvršavati sa pozicije 4630 – Otplata obaveza iz prethodne godine, a Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti u članu 2 stav 1 alineja 2 u transakcije finansiranja ubraja i otplatu obaveza iz prethodnog perioda

Tabela 34: Stanje depozita na dan 31.12.2023. godine

I	Stanja na državnim računima	77.302.070,56
1	Računi kod CBCG (računi MF)	72.301.854,40
2	Računi kod CKB	2.122.193,32
2.1.	Računi MF	1.919.287,50
2.2.	Računi državnih fondova	202.905,82
3	Računi kod Prave banke (računi MF)	1.164.927,76
4	Računi kod Erste banke (računi MF)	1.713.095,08
II	Neurošena sredstva budžetskih korisnika	2.737.518,42
1	Depoziti ambasada	626.657,43
2	Potrošačke jedinice budžeta	2.110.860,99
	UKUPNO bez zlata (I+II)	80.039.588,98
III	Zlato	72.372.886,15
	Ukupno sa zlatom (I+II+III)	152.412.475,13

Stanje sredstava na državnim računima: Navedeno stanje depozita na državnim računima u iznosu od 77.302.070,56 € potvrđeno je IOS-ima Centralne banke Crne Gore i IOS-ima komercijalnih banaka (CKB, Prva banka i Erste banka). U postupku revizije, utvrđeno je da je Ministarstvo finansija postupilo u skladu sa preporukom Državne revizorske institucije i u stanje depozita, na dan 31.12.2023. godine evidentiralo i sredstva koja su se na kraju godine nalazila na računima kredita u ukupnom iznosu od 15.326.985,70 €.

Neurošena sredstva budžetskih korisnika (iznos od 2.737.518,42 €): Za navedeni iznos utvrđeno je da se iznos od 626.657,43 € odnosi na depozite ambasada za koji se ne podnosi obrazac 8, već se depozit evidentira na osnovu rješenja Ministarstva finansija, dok se iznos od 2.110.860,99 € odnosi na neurošena sredstva od strane sedamnaest potrošačkih jedinica, koje Ministarstvu finansija dostavljaju podatke ne propisanom obrascu 8 - Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine. Na bazi pomenutih obrazaca, Ministarstvo finansija je kreiralo rješenja o knjiženju po kojima su stornirani izdaci u Glavnoj knjizi državnog trezora, te uvećani depoziti za naznačene iznose.

Zlato: Depoziti uključuju i 38.477,69 unci zlata po tržišnoj cijeni od 2.078,40 USD za uncu, što po zvaničnom kursu CBCG na 31.12.2023. godine iznosi 72.372.886,15 €, a što je potvrđeno dostavljenim IOS-om Centralne banke Crne Gore.

II Stanja na državnim bankarskim računima koja ne ulaze u stanje depozita

U stanje depozita na dan 31.12.2023. godine nije evidentiran iznos od 239.024.676,89 € koji predstavlja stanje na državnim bankarskim računima koja ne ulaze u stanje depozita, već se isti iskazuje u obrazloženju Predloga Zakona o završnom računu budžeta za 2023. godinu:

Tabela 35: Stanje sredstava na državnim računima koji ne ulaze u stanje depozita

Banka	STANJE SREDSTAVA NA DRŽAVNIM RAČUNIMA KOJE NE ULAZI U STANJE DEPOZITA - Iskazano u tekstualnom dijelu Predloga Zakona o završnom računu budžeta za 2023. godinu												
	PIB Ministarstva finansija		PIB Potrošačke jedinice i javnih ustanova					Računi Donacija/IPA			Računi kredita	Sredstva za Projekat 1000+	Sredstva za podršku privredi
	EUR	CHF	EUR	USD	CHF	GBP	CAD	EUR	USD	CHF	EUR	EUR	EUR
CBCG	5.082.525,43		13.982.100,52					28.680.430,36					
CKB	675.176,11	1.236,00	36.085.078,17	42.063,57				8.645.462,72	78.918,02	2.500,00	268.475,99	11.521.371,28	7.595.182,15
ERSTE			690.942,15								6,16	4.097.045,98	7.595.182,15
HIPOTEKARNA			6.012.195,01			170,62		34.206,73					2.531.416,28
NLB			17.856.113,47	25.001,34				115.909,92				10.595.029,54	3.544.270,41
PRVA BANKA			50.125.376,84				234,51	317.168,00				497.970,16	1.518.781,20
ADDIKO			188.486,53									951.130,32	4.050.568,89
LOVČEN			113.639,06									1.812.916,67	4.050.568,89
ZAPAD			332.716,94										2.531.749,61
ZIRAAT													1.519.114,53
ADRIATIC													2.531.416,28
UNIVERSAL													2.531.749,61
Atlas banka u stečaju			58.495,34										
Ambasade								148.205,18					
Ukupno po valutama	5.757.701,54	1.236,00	125.445.144,03	67.064,91	0,00	170,62	234,51	37.941.382,91	78.918,02	2.500,00	268.482,15	29.475.463,95	40.000.000,00
Ukupno u valuti Euro	5.757.701,54	1.334,77	125.445.144,03	60.692,23	0,00	196,33	160,16	37.941.382,91	71.419,03	2.699,78	268.482,15	29.475.463,95	40.000.000,00
Ukupno u valuti Euro zbir po kategorijama	5.759.036,31		125.506.192,75					38.015.501,72			268.482,15	29.475.463,95	40.000.000,00
STANJE SREDSTAVA NA DRŽAVNIM RAČUNIMA KOJE NE ULAZI U STANJE DEPOZITA												239.024.676,89	

a) **Računi na PIB Ministarstva finansija:** Ukupno utvrđeno stanje sredstava na računima na PIB Ministarstva finansija na 31.12.2023. godine obuhvata sredstva u dvije valute i to: iznos od 5.757.701,54 € i 1.236,00CHF. Stanje na dan 31.12.2023. godine preračunato u Euro valuti iznosilo je 5.759.036,31 €. Navedeni iznos konfirmisan je IOS-ima Centralne banke Crne Gore i Crnogorske komercijalne banke.

b) **Računi na PIB potrošačkih jedinica i javnih ustanova, po bankama i valutama:** Ukupno utvrđeno stanje sredstava na računima na PIB potrošačkih jedinica na dan 31.12.2023. godine obuhvata sredstva u dvije valute i to: iznos od 86.041.139,82 € i 25.089,10 USD. Stanje na dan 31.12.2023. godine preračunato u Euro valuti iznosilo je 86.063.844,89 €¹⁰⁷.

Ukupno utvrđeno stanje sredstava na računima javnih ustanova na dan 31.12.2023. godine obuhvata sredstva u četiri valute i to: iznos od 39.404.004,21 €, 41.975,81 USD, 234,51 CAD i 170,62 GBP. Stanje na dan 31.12.2023. godine preračunato u Euro valuti iznosilo je 39.442.347,86 €.

Ukupna sredstva na računima potrošačkih jedinica i računima ustanova na 31.12.2023. godine iznosila su 125.445.144,03 €, 67.064,91 USD, 234,51 CAD i 170,62 GBP, što izraženo u euro valuti ukupno iznosi 125.506.192,75 €.

¹⁰⁷ Od ukupnog iznosa od **86.063.844,89 €, 58.849.322,59 €** je konfirmisano IOS-ima banaka, odnosno analitičkim karticama po pojedinačnim računima. Od ukupno konfirmisanog iznosa od 58.849.322,59 €, računi sa najvećim krajnjim stanjem vode se kod Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine (Račun za eksproprijaciju - krajnje stanje 41.277.285,94 €) i kod Uprave za državnu imovinu (Račun za držanje privremeno oduzetih novčanih sredstava u krivičnom postupku – kranje stanje 13.980.685,32 €)

Konfirmacije stanja računa na PIB potrošačkih jedinica i javnih ustanova vrši se na osnovu obrazaca 6 koje potrošačke jedinice dostavljaju Ministarstvu finansija.

Imajući u vidu da je evidentno kašnjenje i neažurnost u dostavljanju navedenih obrazaca, kao i to da nije dostavljen dio obrazaca koji se odnosi na donatorske račune javnih ustanova, a koji su identifikovani tokom revizije Predloga zakona o završnom računu za 2022. godinu, u postupku revizije nije bilo moguće donijeti zaključak o ukupnom stanju sredstava na državnim računima koji nose oznaku "PIB potrošačkih jedinica" i "Računi javnih ustanova."

- Revizijom je utvrđeno da dio računa koji su iskazani u Predlogu zakona o završnom računu za 2022. godinu, a koji se odnose na donatorske račune javnih ustanova nijesu objelodanjeni na 31.12.2023. godine, što uslovljava iskazivanje rezerve u vezi zaključka o ukupnom stanju sredstava na državnim računima koji nose oznaku "PIB potrošačkih jedinica" i "Računi javnih ustanova."

Potrošačke jedinice nijesu, Ministarstvu finansija, ažurno dostavljale obrasce 6 – Potvrda stanja na računu kod banke, usljed nedovoljno preciznih zakonskih propisa koji definišu navedenu obavezu.

Potrošačke jedinice su obavezne da dostavljaju obrasce na način i u rokovima propisanim Uputstvom o radu državnog trezora.

- Potrošačke jedinice nijesu postupale u skladu sa Uputstvom o radu državnog trezora¹⁰⁸ kojim je propisano da se potvrda stanja na računima dostavlja Ministarstvu finansija do kraja januara tekuće za prethodnu godinu.

Ministarstvo finansija i potrošačke jedinice su dužni da postupaju u skladu sa tačkom 86 Uputstva o radu državnog trezora.

- c) **Računi donacija/IPA:** Računi donacija i IPA sredstava su namjenski računi, otvoreni na PIB Ministarstva finansija, kod banaka u Crnoj Gori, a za potrebe donatorskih projekata za potrošačke jedinice. Ukupno utvrđeno stanje sredstava na računima donacija na 31.12.2023. godine obuhvata sredstva u tri valute i to: 37.941.382,91 €, 78.918,02 USD i 2.500,00 CHF. Stanje na dan 31.12.2023. godine preračunato u Euro valuti iznosilo je 38.015.501,71 €.

Iznos od 37.867.296,53 € konfirmisan je IOS-ima Centralne banke Crne Gore i poslovnih banaka, dok se iznos od 148.205,18 € evidentira na osnovu rješenja Ministarstva finansija i isti se odnosi na Ministarstvo vanjskih poslova – depoziti ambasada¹⁰⁹.

¹⁰⁸ "Službeni list Crne Gore", br. 053/14, ... 096/21, 085/23, 091/23

¹⁰⁹ Krajnje stanje u iznosu od 148.205,18 € nije potvrđeno na računima banaka (nijesu dostavljeni računi na kojima su sredstva, već samo pomoćna evidencija), jer se sredstva vode kod ambasada u inostranstvu

d) **Računi kredita**: U procesu revizije, na bazi raspoložive dokumentacije, utvrđeno je da je u toku 2023. godine postojalo 18 bankovnih računa, koji su otvoreni za potrebe kredita. Računi kredita otvoreni su na PIB Ministarstva finansija. Stanje sredstava na računima kredita na dan 31.12.2023. godine iznosilo je 15.595.467,85 € i isto je confirmisano IOS-ima Centralne banke Crne Gore i poslovnih banaka.

Napomena: Od ukupnog iznosa od 15.595.467,85 €, dio sredstava u iznosu od 15.326.985,70 € je konsolidovan u skladu sa preporukom DRI, datom u Predlogu zakona o završnom računu za 2022. godinu i iskazan u stanje depozita, dok se dio 268.475,15 € odnosi na krajnje stanje sredstava na računu vezanom za "Poljski kredit" (koji se realizuje van GRT), a dio od 7,00 € odnosi se na krajnje stanje na prolaznim računima koji služe za devizna plaćanja sa računa kredita.

e) **Sredstva za Projekat 1000+ i Projekat podrške MSP**: Za Projekat "1000+" nijesu otvarani bankovni računi već je vršena isplata sredstava poslovnim bankama (iz kreditnih sredstava CEB-a) shodno Okvirnom ugovoru o zajmu između Banke za razvoj Savjeta Evrope – CEB-a i Vlade Crne Gore – Ministarstva finansija, te shodno Sporazumima o poslovnoj saradnji potpisanim sa komercijalnim bankama koje učestvuju u Projektu i Ugovorima o saradnji na sprovođenju Projekta 1000+ Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija i Ministarstva održivog razvoja sa komercijalnim bankama. Isplata sredstava vršena po nalogu Ministarstva finansija (na osnovu dopisa Ministarstva održivog razvoja i turizma) sa državnih bankovnih računa/partija koji su otvoreni na PIB Ministarstva finansija, na koja su sredstva povraćena od Banke za razvoj Savjeta Evrope – CEB-a.

Ukupna sredstva koja se nalaze kod komercijalnih banaka na 31.12.2023. godine obuhvataju iznos od 29.475.463,95 € za projekat 1000+ i iznos od 40.000.000,00 € za projekat Podrška privredi.

Stanje navedenih sredstava confirmisano je IOS-ima komercijalnih banaka u Crnoj Gori.

Konsolidacija računa Agencije za investicije Crne Gore: Račun za razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave br. 510000000011724236, otvoren je od strane Agencije za investicije, u Crnogorskoj komercijalnoj banci.

Utvrđeno je da je, na osnovu date preporuke Državne revizorske institucije, Ministarstvo finansija aktom "Mišljenje na zahtjev za određivanje dinamike povlačenja sredstava", broj 02-430/23-400/2 predložilo Agenciji da se saldiranje sredstava navedenog računa za razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave, vrši jednom mjesečno i to 25-og u mjesecu.

Na osnovu uvida u analitičku karticu računa, utvrđeno je da je početno stanje posmatranog računa Agencije, na 01.01.2023. godine iznosilo 32.999.849,80 €, uplate tokom godine (ostvarenih po osnovu ekonomskog državljanstva) iznosile su 33.300.000,00 €, dok su isplate u toku 2023. godine iznosile

63.199.906,80 € i odnosile su se na prenose sredstava na Glavni račun trezora. Prenosi su evidentirani u Glavnoj knjizi na poziciji 715.

Krajnje stanje na računu na 31.12.2023. godine iznosilo je 3.099.943,00 €, i isto nije iskazano u depozitima u Predlogu zakona o završnom računu budžeta za 2023. godinu.

Iznos od 3.099.943,00 € je prenešen na GRT dana 19.01.2024. godine.

- Revizijom je utvrđeno da tokom 2023. godine sredstva sa Računa za razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave nijesu konsolidovana u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, obzirom da se transakcije nijesu evidentirale u momentu nastanka u Glavnoj knjizi trezora, već naknadno i to putem pet zbirnih prenosa u toku 2023. godine. Agencija za investicije nije prenosila sredstva po dinamici predloženoj od strane Ministarstva finansija.¹¹⁰ U evidenciji Ministarstva finansija ova sredstva se vode pod kategorijom "ostalo", dok je u Predlogu zakona o završnom računu budžeta stanje na računu iskazano u obrazloženju – grupa "Računi na PIB potrošačkih jedinica". Krajnje stanje na navedenom računu na 31.12.2023. godine iznosilo je 3.099.943,00 €.

Potrebno je da se izvrši konsolidacija sredstava na računu Agencije za investicije Crne Gore koji se vodi kod CKB banke. Potrebno je da Ministarstvo finansija evidentira sredstva na grupi računa 715 – Ostali prihodi u iznosu od 3.099.943,00 € i da za isti iznos izvrši uvećanje finansijske imovine na klasi 1 (gotovinske depozite).

Preporučuje se Agenciji za investicije Crne Gore da vrši prenos sredstava sa Računa za razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave po dinamici predloženoj od strane Ministarstva finansija.

4. ZAVRŠNI PORESKI RAČUN

Poreska uprava nije izradila Završni poreski račun za 2023. godinu do 31. marta tekuće godine, što nije u skladu sa članom 19 stav 4 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu¹¹¹, koji propisuje da je Poreski organ dužan da završni poreski račun dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Poreska uprava je dužna da Završni poreski račun dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće za prethodnu godinu, a u skladu sa članom 19 stav 4 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu¹¹².

¹¹⁰ Dokument br. 02-430/23-400/2 od 01.02.2023. godine

¹¹¹ Službeni list Republike Crne Gore, br. 081/06 od 29.12.2006

¹¹² Službeni list Republike Crne Gore, br. 081/06 od 29.12.2006

U postupku revizije, utvrđeno je, da knjigovodstveno stanje poreskog duga na dan 31.12.2023. godine ne predstavlja stvarni iznos poreskog duga ili preplate koji su evidentirani u poreskom informacionom sistemu, tj. na individualnim analitičkim računima poreskih obveznika iz sledećih razloga, a koji se odnose na:

- vanbilansno vođenje reprograma opština, javnih preduzeća i ustanova čiji je osnivač opština (reprogram sa presjekom stanja na 31.12. 2014. godine);
- nesređenu evidenciju na analitičkim računima državnih organa – dug državnih organa;
- neproknjižena ukinuta rješenja o reprogramu za 2022. i 2023. godinu¹¹³;
- vanbilansna evidencija odloženog plaćanja po rješenjima nadležnog poreskog organa;
- nerealizovana rješenja o preusmjeru sredstava i
- reprogram 2004. godina, koji je i dalje evidentiran na analitičkim računima obveznika.¹¹⁴

Reprogram opština, javnih preduzeća i ustanova (2014. godina) - U postupku revizije, utvrđeno je da se za reprogram opština, javnih preduzeća i ustanova (31.12.2014) čiji je osnivač opština dospelost obaveza po reprogramu i naplata po dospjelim obvezama na analitičkim karticama ovih poreskih obveznika prate vanbilansno, bez evidencije kroz poreski informacioni sistem. Naime, Vlada Crne Gore je na sjednici od 19.02.2015. godine usvojila Informaciju o reprogramu poreskog duga opština i u vezi sa tim donijela zaključke kojima je, između ostalog opštinama i javnim preduzećima i ustanovama čiji je osnivač opština, odobrila reprogram poreskog duga po osnovu poreza i doprinosa na zarade zaposlenih, s utvrđenim stanjem na dan 31.12.2014. godine u ukupnom iznosu od 90.032.195,01 € koji se odnosi na šesnaest opština.

Utvrđeno je na osnovu dostavljene evidencije subjekta revizije, da na dan 31.12.2023. godine ukupni dospjeli dug opština sa njihovim javnim preduzećima i ustanovama po ugovoru o reprogramu iznosi 37.833.174,10 €, dok je naplaćen iznos od 36.696.620,01 €.

Utvrđeno je i da opština Danilovgrad javne ustanove i preduzeća u sastavu opštine i Prijestonica Cetinje sa javnim ustanovama i preduzećima u sastavu Prijestonice kasne sa izmirivanjem dospjelih anuiteta shodno Ugovoru o reprogramu. Ukupan dospjeli, a neplaćeni dug Prjestonice Cetinje sa javnim preduzećima i ustanovama shodno Ugovoru o reprogramu porekog duga opština (2015) iznosi 954.027,23 €, a opštine Danilovgrad sa javnim preduzećima i ustanovama 182.826,86 €, što čini ukupan iznos od 1.136.554,09 €. Utvrđeno je kašnjenje sa plaćanjem tekućih obaveza i sa podnošenjem IOPPD prijava¹¹⁵.

¹¹³ Objasnjeno u dijelu poglavlja Reprogram 2022

¹¹⁴ Zastara potraživanja – velika vjerovatnoća otpisa potraživanja zbog zastare

¹¹⁵ "Izveštaj o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima"

Takođe, na osnovu dostavljene vanbilansne evidencije od strane subjekta revizije, utvrđeno je da je ukupni tekući dug opština, preduzeća¹¹⁶ i ustanova koji su potpisali ugovor o reprogramu poreskog duga opština iznosi 29.094.445,91 €, dok dug za preostale poreske obaveze po različitim poreskim oblicima je 1.966.983,90 €, što čini ukupan iznos od 31.061.429,81 €.

Poreska uprava je dužna da shodno članu 3 Ugovora o reprogramu poreskog duga opština prati realizaciju obaveza i o tome kvartalno izvještava nadležno ministarstvo¹¹⁷, te da u saradnji sa istim, a shodno članu 7 Ugovora pokrene procedure raskida usled neplaćanja dospjelih i tekućih poreskih obaveza, a u konačnom preduzme sve mjere prinudne naplate za dospjele neizmirene poreske obaveze, shodno čl. 56 i 59 Zakona o poreskoj administraciji i člana 8 Ugovora o reprogramu poreskog duga opština.

Poreska uprava treba da Reprogam poreskog duga sa opštinama, preduzećima i ustanovama (2015) realizuje na analitičkim računima poreskih obveznika, a shodno članu 8 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu.

Evidencija poreskog duga/preplate kod državnih organa - U postupku revizije utvrđeno je da evidencije analitičkih računa državnih organa nijesu sređene, pa nije moguće sa sigurnošću utvrditi koliki je njihov iznos poreskog duga/preplate, tj. da li se zaista radi o realnom poreskom dugu/preplati ili je uzrok u podnošenju poreskih prijava za jednog te istog porskog obveznika više od jednog puta.¹¹⁸ Naime, Vlada Crne Gore je na sjednici od 21.04.2016. godine razmotrila i usvojila informaciju o poreskom dugu i mjerama za efikasniju naplatu i donijela Zaključak¹¹⁹ br. 08-86 od 28.04.2016. godine kojim se pod tačkom 4 zadužuju državni organi i javne ustanove koji na analitičkim računima u Poreskoj evidenciji imaju iskazana dugovna salda i preplate da poreskoj upravi podnesu valjanu dokumentaciju, na osnovu koje će se tačno utvrditi računovodstveno stanje. Takođe, novim Zaključkom Vlade Crne Gore br. 08-2148 od 25.08.2016. godine Vlada Crne Gore je razmotrila informaciju o poreskom dugu na dan 20.07.2016. godine koju je dostavilo Ministarstvo finansija, te pod tačkom 3 zadužila Poresku upravu da u saradnji sa drugim državnim organima, u najkraćem roku, riješi pitanje evidentiranog poreskog duga pojedinih državnih organa.

¹¹⁶ Pravna lica u većinskom vlasništvu države koja obavljaju poslove od javnog interesa

¹¹⁷ Ministarstvo finansija

¹¹⁸ Izjašnjenje subjekta u postupku revizije: Dug državnih organa iz sistema nije tačan, iz razloga što na nekim karticama primjer: škole, imamo preplate, a neke škole duguju, što ukazuje na nesređene analitičke kartice, koje moraju da se u saradnji sa nadležnim ministarstvima usaglase i dovede knjigovodstveno stanje na pravo stanje salda.

Takođe kod državnih organa imamo neredovne podnosiocima prijava IOPPD po osnovu poreza i doprinosa iz i na lična primanja, tako da kod tih organa po podnošenju navedenih prijava shodno predviđenim zakonskim rokovima dug će biti veći.

¹¹⁹ sa oznakom Interno

Poreska uprava je u periodu od 2017 – 2020 sprovodila aktivnosti u cilju utvrđivanja stvarnog stanja poreskog duga/preplate državnih organa, te su aktivnosti u tom periodu rezultirale smanjenjem evidencije poreskog duga državnih organa na analitičkim računima za preko 50.000.000,00 €¹²⁰.

- U postupku revizije na osnovu evidencije od strane subjekta revizije utvrđeno je da poreski dug državnih organa¹²¹ na dan 31.12.2022. godine iznosio 50.024.746,71 €, dok je na dan 31.12.2023. godine iznosio 52.007.707,04 €, te je evidentno da Poreski organ od 2020. godine nije vršio aktivnosti u cilju utvrđivanja stvarnog poreskog duga/preplate kod državnih organa, a shodno prethodno donijetim zaključcima Vlade Crne Gore.

Poreska uprava treba da kontinuirano sprovodi aktivnosti u cilju utvrđivanja stvarnog stanja poreskog duga/preplate kod državnih organa.

Vanbilansna evidencija odloženog plaćanja po rješenjima nadležnog poreskog organa - Evidencija nerealizovanih odloženih plaćanja po rješenjima nadležnog poreskog organa se vodi vanbilansno.

Shodno članu 10 Uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja Poreski organ dužan je da vodi evidenciju o odloženim poreskim i neporeskim potraživanjima, vrsti i iznosu odloženih potraživanja i načinu njihovog izmirivanja.

Evidencija koja je dostavljena od strane subjekta ne sadrži podatak o poreskom obliku – vrsti poreza koji je odložen, te se konstatuje da evidencija nije potpuna, tj. nije u skladu sa dijelom člana 10 navedene Uredbe. Takođe, dostavljena evidencija vodi se vanbilansno, tj. nije evidentirana kroz poreski informacioni sistem, niti na idividualnim analitičkim računima poreskih obveznika.

Prema podacima od strane subjekta na dan 31.12.2023. godine, ukupni broj poreskih obveznika kojima su odložena dospjela Poreska potraživanja je 283 sa ukupnim iznosom poreskog potraživanja u iznosu od 11.969.551,96 € od čega se na osnovni dug odnosi iznos od 11.703.338,49 € a na kamatu iznos od 266.213,47 €.

Ukupni iznos dospjelih rata iznosi 10.064.837,85 € dok je naplaćen iznos od 8.990.447,51 €.

Poreski organ dužan je da vodi evidenciju o odloženim poreskim i neporeskim potraživanjima i po vrsti odloženih potraživanja, shodno članu 10 Uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja¹²², kao i da sva rješenja o odloženom plaćanju shodno navedenoj Uredbi evidentira kroz poreski informacioni sistem tj. realizuje na analitičkim računima poreskih obveznika, a shodno članu 8 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu.

¹²⁰ Na dan 20.07.2016. godine dug državnih organa je iznosio 106.001.805,17 €, na dan 30.06.2019. iznosio je 54.216.464,38 €, dok je na dan 31.12.2020. godine cca 50.000.000,00 €

¹²¹ nijesu uključeni obveznici koji se finansiraju iz opštinskog budžeta i vjerske zajednice

¹²² Službeni list Crne Gore, br. 057/18 od 10.08.2018

Nerealizovana rješenja o preusmjeru sredstava - Sa početkom primjene Zakona o objedinjenoj registraciji i naplati¹²³, došlo je do promjene načina obračunavanja i plaćanja obaveza po osnovu poreza i doprinosa na dohodak fizičkih lica. Za istu vrstu prihoda, koji se odnose na različite periode obračuna, postoje različiti uplatni računi. Pored postojećih pojedinačnih računa za svaku vrstu prihoda na koje se uplaćuju obaveze do 31.12.2010. godine otvoren je jedinstveni račun poreza na dohodak fizičkih lica i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na koji se vrše uplate za obaveze za koje se odnose na period nakon 01.01.2011. godine. Istovremeno postojanje jedinstvenog i pojedinačnih računa dovelo je do velikog broja pogrešnih uplata, te su poreski obveznici umjesto na jedinstveni račun poreza na dohodak fizičkih lica i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje svoje obaveze uplaćivali na pojedinačne račune za obaveze koje se odnose nakon 01.01.2011. godine, što ih je dovelo u stanje preplate na pojedinačne račune, a evidentiran poreski dug na jedinstvenom računu. Poreska uprava je na osnovu zahtjeva donosila Rješenja o preusmjeru sredstava sa pojedinačnih računa na jedinstveni račun.

Prihodi koji su naplaćeni preko jedinstvenog računa evidentiraju se u posebnom knjigovodstvu i šalju Državnom trezoru posebnom prihodnom izjavom. **Između dva knjigovodstvena Sistema i dvije prihodne izjave ne postoji komunikacija-integrirana veza – objedinjenost, što ima za posledicu da se realizacija rješenja o preusmjeru sredstava između pojedinačnih računa i jedinstvenog računa ne može realizovati u Poreskoj upravi. Takođe, poreskim obveznicima se ne mogu vratiti pogrešno usmjerena sredstva, jer na pojedinačnim računima više nema dnevnog priliva. Iz tog razloga realizaciju rješenja o preusmjeru sredstava sprovode periodično u Državnom trezoru.**

Državni trezor dostavlja specifikaciju nakon izvršenih preusmjera poreskoj upravi koja vrši unos podataka iz specifikacija u poresko knjigovodstvo preko ručnog naloga storno uplata, dok se prenesena sredstva na jedinstvenom računu evidentiraju u Poreskoj upravi i preko swift uplata narednog dana, novom prihodnom izjavom prosleđuju Državnom trezoru.

Poreska uprava treba da kroz sprovođenje projekta Reforma Poreske administracije¹²⁴ obezbijedi jedinstveni poreski informacioni sistem, koji će obuhvatati/sadržati jedinstveni knjigovodstveni sistem, analitičke račune obveznika i izvještavanje.

Apsolutna zastara: U postupku revizije, takođe je utvrđeno da, Poreska uprava primjenjuje institut zastarjelosti poreza, na način što se donose rješenja o prestanku poreske obaveze usled zastarjelosti poreza¹²⁵. Poreski organ, po službenoj dužnosti donosi rješenje o prestanku poreske obaveze zbog apsolutne zastarjelosti.

¹²³ "Službeni list RCRNE GORE", br. 029/05, "Službeni list Crne Gore", br. 073/10, 075/10, 040/11, 145/21

¹²⁴ Koja se finansira od sredstava Svjetske banke

¹²⁵ U skladu sa članom 103 Zakona o poreskoj administraciji

Pravo na utvrđivanje i naplatu poreza ne zastarijeva za potraživanja koja su obezbijeđena zalogom ili hipotekom, osim u dijelu naplate kamate i drugih novčanih davanja¹²⁶. Na osnovu evidencije od strane subjekta revizije, utvrđeno je da je u toku 2023. godine donijeto 1.512 Rješenja o apsolutnoj zastari na iznos ukupnog poreskog duga 2.446.564,25 € od čega se na osnovni dug odnosi iznos od 962.203,82, a na kamatu 1.484.360,43 €.

Reprogram poreskog potraživanja

Zakonom o reprogramu poreskog potraživanja¹²⁷ uređeni su uslovi i način ostvarivanja prava na odloženo plaćanje dospjelih poreskih obaveza poreskog obveznika, pri čemu se pod poreskim potraživanjem smatraju dospjela, a neplaćena poreska potraživanja nastala po osnovu: poreza (dobit pravnih lica, dohodak fizičkih lica, dodata vrijednost, promet nepokretnosti i kafa); doprinosa (penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje, osiguranje za slučaj nezaposlenosti i Fond rada); koncesionih naknada.

Reprogram poreskog potraživanja (april 2022. godine): Shodno članu 6 stav 1 Zakona o reprogramu poreskog potraživanja Ministarstvo finansija¹²⁸ je uputilo Javni poziv za reprogram poreskog potraživanja 20.04.2022. godine, a isti je objavljen na zvaničnoj internet stranici Ministarstva finansija i Poreske uprave¹²⁹.

Rok za podnošenje zahtjeva za reprogram poreskog duga definisan je u skladu sa članom 6 zakona i iznosio je 45 dana od dana objavljivanja javnog poziva, a najkasnije do 03.06.2022. godine.

Zahtjeve za reprogram poreskog potraživanja, kao i donošenje Rješenja o reprogramu poreskog potraživanja sprovodile su Područne jedinice Poreske uprave, tj. po mjesnoj nadležnosti, shodno članu 37 Zakona o upravnom postupku¹³⁰.

Analitička i sintetička evidencija o reprogramu poreskog potraživanja, kao i izvještavanje o istom sprovodi Sektor za operativu u oblasti naplate u saradnji sa Sektorom za informacione tehnologije u centrali Poreske uprave.

Broj donesenih rješenja o reprogramu poreskog potraživanja: Na osnovu navedenog poziva, Poreska uprava je donijela ukupno 5209¹³¹ rješenja o reprogramu poreskog potraživanja¹³², na ukupni iznos od

¹²⁶ Ne zastarijeva ni doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje shodno članu 25 Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje

¹²⁷ Službeni list Crne Gore br. 145/21

¹²⁸ U 2022. godini u momentu raspisivanja Javnog poziva Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

¹²⁹ U 2022. godini u momentu raspisivanja Javnog poziva Uprava prihoda i carina

¹³⁰ Službeni list Crne Gore, br. 056/14 od 24.12.2014, 020/15 od 24.04.2015, 040/16 od 30.06.2016, 037/17 od 14.06.2017.

¹³¹ Tri poreska obveznika (DOO Crnagoracoop NB PIB 02425785, AGRO-KOOPERATIVA JAVORAK PIB 02109930 i DOO CRNOGORSKI FOND ZA SOLIDARNU STAMBENU IZGRADNJU PIB 02247097) se vode vanbilansno (ručno donijeta Rješenja o reprogramu poreskog potraživanja i planu otplate za obveznike, kao i vanbilansna evidencija, tj. praćenje reprograma od strane Područnih jedinica Poreske uprave), te nijesu evidentirani kroz poreski informacioni sistem, dok je za 5.206 obveznika reprogram sproveden kroz poreski informacioni sistem i na analitičkim računima poreskih obveznika

¹³² Nakon isteka navedenog roka, Poreska uprava¹³² je donosila Rješenja o reprogramu poreskog potraživanja, koja su shodno članu 8 Zakona sadržala podatke o: iznosu poreskog potraživanja na dan objavljivanja javnog poziva; pojedinačnim iznosima kamate i troškova postupka u vezi sa poreskim potraživanjem; iznosu jednokratne uplate od 10% od ukupnog iznosa poreskog potraživanja utvrđenog rješenjem o

161.738.435,03 €, od čega je 5.206 rješenja evidentirano kroz poreski informacijski sistem, dok se tri rješenja vode vanbilansno¹³³ (nису evidentirana kroz poreski informacijski sistem).

Broj rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskog potraživanja: Od ukupno donesenih 5.209 Rješenja o poreskom potraživanju po osnovu navedenog javnog poziva, Poreska uprava je do 31.12.2022. godine je donijela 4 Rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskog potraživanja¹³⁴, a u periodu od 01.01. – 31.12.2023. godine donijela 444 rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskog potraživanja.

Ukupan iznos poreskog potraživanja koji je ukinut navedenim rješenjima iznosi 55.836.867,45 €, od čega je iznos od 11.981.677,18 € ukinut rješenjima iz 2022.godine, dok se iznos od 43.855.190,27 € odnosi na rješenja o ukidanju poreskog reprograma koja su donesena tokom 2023. godine¹³⁵.

Ukupno poresko potraživanje za navedena 448 ukidna rješenja o reprogramu poreskog potraživanja iznosilo je 55.836.867,45 € od čega se iznos od 47.711.817,32 € odnosio na osnovni dug, a iznos od 8.125.050,13 € na kamatu.

- U postupku revizije utvrđeno je da ukinuta rješenja o reprogramu poreskog potraživanja u 2022 i 2023. godini, nisu evidentirana u poreskom informacijskom sistemu, tj. nisu sistemski sprovedeni na analitičkim računima poreskih obveznika, što utiče na postupak utvrđivanja iznosa zaduženja osnovnog duga i obračuna kamate na dospjele, a neizmirene poreske obaveze.

Poreska uprava je dužna da sva ukidna rješenja o reprogramu poreskog potraživanja evidentira u poreskom informacijskom sistemu i realizuje na analitičkim računima poreskih obveznika, a shodno članu 8 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu¹³⁶.

Prema poreskim obveznicima kod kojih je ukinuto rješenje o reprogramu poreskog potraživanja Poreska uprava pokreće postupak prinudnog izvršenja, međutim ukoliko se naplata poreskog potraživanja ne može izvršiti prinudnim izvršenjem, neophodno je da subjekt revizije inicira predloge za pokretanje stečajnog postupka¹³⁷, shodno članu 56 i 59 Zakona o poreskoj administraciji i člana 11 stav 2 i 3 Zakona o reprogramu poreskog potraživanja.

---

reprogramu poreskog potraživanja u roku od deset dana, od dana donošenja rješenja; broju i iznosu mjesečnih rata i njihovo dospijeće i rokove za plaćanje iznosa poreskog potraživanja utvrđenog rješenjem i izmirivanje tekućih obaveza po osnovu javnih prihoda.

¹³³ Iznos od 3.552.019,51 €

¹³⁴ Za sva četiri Poreska obveznika je sproveden ispitni postupak. Poreski obveznik Vektra – Jakić je uložio žalbu na Ukinuto Rješenje o reprogramu poreskog potraživanja, koja je odbijena od strane Drugostepenog organa – Ministarstva finansija

¹³⁵ Od ukupnog iznosa poreskog potraživanja koji je ukinut rješenjima, iznos od 19.133.968,51 € se odnosi na velike poreske obveznike, dok se preostali iznos odnosi na ostala ukidna rješenja o reprogramu poreskog potraživanja po područnim jedinicama – ekspoziturama.

¹³⁶ Za nerealizovana rješenja o reprogramu poreskih potraživanja, tj. za rješenja koja se vanbilansno – ručno vode, zbog nekompletne evidencije vođenja vanbilansno od strane subjekta, nije se moglo utvrditi po vrsti prihoda dospjele i naplaćene poreske obaveze

¹³⁷ Shodno riječima službenika kod subjekta revizije, od 2020. godine Poreska uprava kao organ nije bila inicijator pokretanja stečajnih postupaka kod poreskih obveznika, te kao jedan od razloga je navela čestu promjenu menadžmenta, te nedostavljanje inicijativa od strane područnih jedinica / ekspozitura za pokretanje stečajnog postupka kod poreskih obveznika, shodno članu 11 stav 3 Zakonu o reprogramu poreskog potraživanja 2022.godine

Shodno navodima službenika Poreske uprave, izrada aplikativnog rješenja koja će omogućiti realizaciju zahtjeva za ukidanje rješenja o reprogramu za 2022. i 2023. godinu je u toku, tj. u pripremi su testne procedure za ukidanje i poništenje rješenja.

U postupku revizije dodatno je dato objašnjenje od strane subjekta revizije da rješenja o reprogramu poreskih potraživanja nad kojima je pokrenut upravni postupak, odnosno koja su bila u postupku za žalbu nije moguće vratiti u pređašnje stanje, ukoliko se postupak pozitivno riješi po stranku, a ako je isto prethodno ukinuto kroz poreski informacijski sistem.

Iznos dospjelih i naplaćenih poreskih potraživanja: Od početka sprovođenja reprograma poreskog potraživanja 2022. godine do 31.12.2023. godine ukupno dospjele poreske obaveze po reprogramu poreskih potraživanja¹³⁸ iznose 51.321.478,18 €, a naplaćen je iznos 28.888.263,68 € (56,29%), što je prikazano u tabeli:

Tabela 36: Dospjeli i naplaćeni prihodi

VRSTA PRIHODA	DOSPJELO 2022	NAPLAĆENO 2022	DOSPJELO 2023	NAPLAĆENO 2023	UKUPNO DOSPJELO 2022-2023	UKUPNO NAPLAĆENO 2022-2023
Za Rješenja koja su evidentirana kroz poreski informacijski sistem	21.447.201,29	13.283.598,80	28.877.157,69	15.475.863,84	50.324.358,98	28.759.462,64
Porez na dohodak fizičkih lica	709.499,64	569.566,22	2.048.967,30	1.281.125,32	2.758.466,94	1.850.691,54
Porez na dobit	1.508.793,95	1.337.031,21	3.535.176,79	1.589.362,12	5.043.970,74	2.926.393,33
Porez na promet nepokretnosti	627.555,61	507.704,06	556.896,86	335.489,00	1.184.452,47	843.193,06
PDV	550.009,51	443.257,49	1.567.205,64	874.436,85	2.117.215,15	1.317.694,34
Koncesije i druge naknade	54,44	54,44	1.444.402,60	11.528,53	1.444.457,04	11.582,97
Doprinos za PIO	16.348.271,37	9.488.963,20	17.313.915,43	10.052.471,26	33.662.186,80	19.541.434,46
Doprinos za zdravstveno osiguranje	1.603.369,25	892.206,08	2.072.165,42	1.179.156,91	3.675.534,67	2.071.362,99
Doprinos za osiguranje od nezaposlenosti	90.528,26	40.146,78	301.726,50	134.185,59	392.254,76	174.332,37
Doprinos za Fond rada	9.119,26	4.669,32	36.701,15	18.108,26	45.820,41	22.777,58
Za Rješenja koja nisu evidentirana kroz poreski informacijski sistem	470.627,00	80.594,28	526.492,20	48.206,76	997.119,20	128.801,04
UKUPNO (I + II):	21.917.828,29	13.364.193,08	29.403.649,89	15.524.070,60	51.321.478,18	28.888.263,68

RERPROGRAM 2017

Zakonom o reprogramu poreskog potraživanja¹³⁹ je izvršeno odlaganje naplate dospjelih poreskih potraživanja kod 7.064 poreska obveznika pri čemu je reprogramirana glavnica 162.122.865,41 €. Od 7.064 donešena rješenja o reprogramu 6.749 rješenja je evidentirano u poreskom informacionom sistemu (poresko potraživanje u iznosu od 150.923.729,17 €), dok 315 rješenja nije evidentirano u poreskom informacionom sistemu, već se vodi vanbilansno-ručno (poresko potraživanje u iznosu od

¹³⁸ Obaveze koje se vode kroz poreski informacijski sistem i vanbilansno - ručno

¹³⁹ Službeni list Crne Gore, br. 083/16

11.199.136,24 €). Od navedenog, ukupno dospjele poreske obaveze do kraja 2023. godine iznosile su 154.357.990,77 €, a naplaćen je iznos od 95.609.699,17 €, što je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 37: Prikaz po vrsti dospjelih i naplaćenih ukupnih poreskih prihoda

VRSTA PRIHODA	UKUPNO DOSPJELO DO 31.12.2022.	UKUPNO NAPLAĆENO DO 31.12.2022.	UKUPNO DOSPJELO DO 31.12.2023.	UKUPNO NAPLAĆENO DO 31.12.2023.
Za Rješenja koja su evidentirana kroz poreski informacijski sistem (I)	145.954.277,98	89.307.638,51	146.467.508,70	89.845.123,55
Porez na dohodak fizičkih lica	21.772.819,16	11.507.684,25	21.936.091,65	11.650.666,31
Porez na dobit	3.222.927,10	2.445.076,33	3.248.569,44	2.510.803,36
Porez na promet nepokretnosti	4.126.407,50	2.849.689,23	4.140.869,55	2.907.674,63
PDV	31.835.570,06	14.511.448,29	31.980.355,17	14.584.985,46
Koncesije i druge naknade	6.223.658,00	1.398.459,51	6.223.658,00	1.398.459,88
Doprinosi za PIO	49.395.198,87	38.452.204,51	49.420.718,53	38.528.361,02
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	25.785.899,48	16.134.850,30	25.903.866,65	16.240.903,57
Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	3.222.498,47	1.796.025,86	3.241.120,59	1.809.201,95
Doprinosi za Fond rada	369.299,34	212.200,23	372.259,12	214.067,37
Za Rješenja koja nisu evidentirana kroz poreski informacijski sistem (II)	7.890.482,07	5.764.575,62	7.890.482,07	5.764.575,62
UKUPNO (I + II):	153.844.760,05	95.072.214,13	154.357.990,77	95.609.699,17

Izvor podataka: Analitičke i sintetičke Evidencije Poreske uprave¹⁴⁰

5. PRIMICI BUDŽETA

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu primici su planirani u iznosu od 2.752.648.045,30 €. Nakon rebalansa iznosili su 2.939.485.696,08 €, dok su u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu iskazani u iznosu od 2.901.265.934,63 €. Ostvareni primici budžeta iskazani u skladu sa članom 5 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, za period od 2019. godine do 2023. godine, dati su u narednoj tabeli:

Tabela 38: Primici budžeta iskazani po godinama

Ekonomska klasifikacija	2019	2020	2021	2022	2023
Tekući prihodi	1.838.734.728,98	1.573.194.638,95	1.861.403.799,97	1.961.016.332,41	2.495.187.292,35
Primici od prodaje imovine	4.278.082,92	8.547.250,96	4.453.578,24	4.515.414,70	2.717.869,53
Primici od otplate kredita	8.269.563,31	7.414.914,75	10.101.545,13	15.044.565,63	13.856.511,99
Donacije i transferi	38.208.325,87	57.919.486,82	39.876.694,44	34.391.205,84	71.271.868,30
Pozajmice i krediti	1.015.018.293,43	1.352.168.389,01	123.577.703,63	216.187.337,61	318.232.392,46
Ukupno	2.904.508.994,51	2.999.244.680,49	2.039.413.321,41	2.231.154.856,19	2.901.265.934,63

Struktura naplate po prihodnim jedinicama odgovara iznosima iskazanim u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu, kako je prikazano u narednoj tabeli:

¹⁴⁰ Za rješenja koja nisu evidentirana kroz poreski informacijski sistem posljednja evidencija od strane subjekta je zaključno sa 2021. godinom

Tabela 39: Struktura naplate po prihodnim jedinicama

Naziv grupa	Uprava prihoda i carina - Poreska uprava	Uprava prihoda i carina - Uprava carina	Ministarstvo finansija i drugi državni organi	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Ministarstvo unutrašnjih poslova - Uprava policije	Ukupno
Tekući prihodi	1.128.448.777,37	1.138.750.480,61	211.145.677,83	10.814.644,77	6.027.711,77	2.495.187.292,35
Porezi	527.387.045,43	1.138.629.434,10				1.666.016.479,53
Doprinosi	575.730.590,25					575.730.590,25
Takse	11.175,59	55.185,80	12.307.982,48	3.457.546,69	185.262,50	16.017.153,06
Naknade	21.908.820,28		29.339.364,49	4.469.400,95		55.717.585,72
Ostali prihodi	3.411.145,82	65.860,71	169.498.330,86	2.887.697,13	5.842.449,27	181.705.483,79
Primici od prodaje imovine			2.717.869,53			2.717.869,53
Primici od otplate kredita			13.856.511,99			13.856.511,99
Donacije i transferi			70.781.419,95	490.448,35		71.271.868,30
Pozajmice i krediti	2.276.498,53		315.955.893,93			318.232.392,46
UKUPNO	1.130.725.275,90	1.138.750.480,61	614.457.373,23	11.305.093,12	6.027.711,77	2.901.265.934,63

5.1. Tekući prihodi

Zakonom o budžetu za 2023. godinu, 715 - Ostali prihodi planirani su u iznosu od 100.175.411,58 €, a kroz izmjene Zakona o budžetu uvećani su na iznos od 200.410.680,98 €. Tokom 2023. godine ostali prihodi su realizovani u iznosu od 181.705.483,79 € i obuhvataju prihode od kapitala, novčane kazne i oduzete imovinske koristi, prihode koje organi ostvaruju vršenjem svoje djelatnosti i ostale prihode.

Prihodi od kapitala (7151) su realizovani u iznosu od 82.939.787,46 €, a u postupku revizije revidiran je iznos od 81.905.404,84 € koji se odnosi na sljedeće prihode:

- Prihodi od kamata (revidirani iznos 5.294.699,62 €) – U postupku revizije utvrđeno je da revidirani iznos obuhvata prihode od kamata po osnovu transefrnih zajmova opštinama i preduzećima u iznosu od 1.828.620,06 €, prihode na depozite kod CBCG u iznosu od 3.360.813,03 € i prihode od kamate za projekat 1000+ u iznosu od 105.266,53 €. Od ukupno revidiranog iznosa 5.294.699,62 €, uplata od 105.266,53 € se odnosi na naplatu prekotransakcionog računa shodno Naredbi o načinu uplate javnih prihoda, dok ostatak od 5.189.433,09 € predstavlja direktne uplate na Glavni račun trezora.
- Priliv ostvaren po osnovu raskida hedžing aranžmana, realizovan je u iznosu od 59.870.382,37 €. ¹⁴¹ Priliv je evidentiran na Glavnom računu trezora, na osnovu rješenja Ministarstva finansija.
- Prihod od akcija i udijela u dobiti (revidirani iznos od 11.614.822,98 €) - U postupku revizije utvrđeno da se navedeni iznos odnosi na uplate od strane šest pravnih lica ¹⁴² i da se navedeni prilivi odnose na dio potraživanja po osnovu dobiti privrednih društava u vlasništvu države za 2021. i 2022. godinu. Uplata je izvršena na transakcioni račun, koji je propisan Naredbom o načinu uplate javnih prihoda.

¹⁴¹ Detaljnije u dijelu Izveštaja koji se odnosi na Hedžing

¹⁴² Montenegrobonus DOO Cetinje, Crnogorski elektroproenosni sistem AD Podgorica, Regionalni vodovod crnogorsko primorje DOO Budva, Pošta Crne Gore AD Podgorica, Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić i Crnogorski operater tržišta električne energije DOO

- Prihodi od zakupa: U postupku revizije utvrđeno je da se revidirani iznos od 6.125.499,87 € u najvećem dijelu odnosi na prihode od zakupa koji se naplaćuju preko računa 832-52007-55 Prihodi po osnovu zakupa - Ministarstvo finansija, uključujući i direktne uplate preko Glavnog računa trezora. Prihodi od zakupa realizovani su u ukupnom iznosu od 6.059.497,83 € od čega je iznos od 650.601,84 € evidentiran preko transakcionog računa, shodno Naredbi o načinu uplate javnih prihoda, dok iznos od 5.408.895,99 € predstavlja direktne uplate na Glavni račun trezora.

U postupku revizije je za iznos od 650.601,84 € koji je realizovan na transakcionom računu br. 832-52007-55¹⁴³ utvrđeno da je dio priliva u iznosu od 174.000,00 € dokumentovan od strane Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, a dio priliva u iznosu od 51.533,86 € od strane Uprave za državnu imovinu po osnovu ugovora iz prethodnog perioda (perioda prije 01.01.2023. godine), dok za iznos od 425.067,98 € nije moguće potvrditi osnov priliva.

Za uplate koje su evidentirane na GRT u iznosu od 5.408.895,99 € utvrđeno je da se iste odnose na uplate po osnovu zakupa od više pravnih lica. U Ministarstvu finansija se ne nalazi dokumentacija na bazi koje se može potvrditi navedeni osnov uplate, već je u procesu revizije, od potrošačkih jedinica prikupljen dio ugovora po osnovu kojih je izvršena naplata u 2023. godini i utvrđeno da su ugovori zaključeni u periodu od 2009. do 2018. godine.

U postupku revizije pored navedenog utvrđeno je i sljedeće:

- U Ministarstvu finansija postoji pomoćna evidencija potraživanja po osnovu prihoda od kamata, dok su za evidenciju potraživanja po osnovu prihoda od akcija i udijela u dobiti preduzete aktivnosti na upostavljanju iste. Za prihode od zakupa ne postoji evidencija potraživanja, u svim slučajevima (ni pomoćna ni osnovna)¹⁴⁴. Takođe, za iznos od 425.067,98 €, koji je evidentiran u Ministarstvu finansija na ime prihoda od zakupa, nije moguće potvrditi osnov priliva jer ne postoji dokumentacija na osnovu koje je evidentiran priliv. Ministarstvo finansija-Državni trezor nije u cjelosti uskladio vođenje Glavne knjige sa važećim Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, što za posledicu ima nemogućnost usaglašavanja stanja i potvrđivanja iskazanih iznosa sa budžetskim računima.

---

¹⁴³ Prema Naredbi o načinu uplate javnih prihoda u revidiranom periodu navedeni račun bio je u nadležnosti Ministarstva finansija, dok je prema Naredbi koja je važila u vrijeme vršenja revizije navedeni račun bio u nadležnosti Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine

¹⁴⁴ U Ministarstvu odbrane postoji evidencija, dok u Ministarstvu finansija ne postoji

Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora treba da obezbijedi evidenciju stanja finansijske imovine (klasa 1), uključujući i evidenciju u okviru ostalih klasa u cilju obuhvata evidencije svih poslovnih transakcija. Ministarstvo finansija treba da u cjelosti uskladi vođenje Glavne knjige trezora sa važećim Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Potrošačke jedinice treba da za sve transakcije iz Glavne knjige trezora obezbijede relevantnu dokumentaciju kojom će se potvrditi osnov evidentiranih primitaka i izdataka.

- Od ukupno revidiranog iznosa u vrijednosti od 81.905.404,84 €, iznos od 69.468.711,45 € naplaćen je preko Glavnog računa trezora, a evidentiran u Glavnoj knjizi direktnim knjiženjima, uključujući i knjiženja po rješenjima. Naplata javnih prihoda vrši se direktnim uplatama na Glavni račun državnog trezora broj 907-83001-19. Naredbom o naplati javnih prihoda, utvrđeni računi preko kojih se vrši naplata javnih prihoda, među kojima se ne nalazi Glavni račun državnog trezora. Za prihode evidentirane u Glavnoj knjizi državnog trezora naplaćenog preko Glavnog računa državnog trezora, nijesu sprovedene procedure propisane Uputstvom o radu državnog trezora (odjeljak IV- Prikupljanje prihoda).

Preporučuje se potrošačkim jedinicama koje ostvaruju prihode po bilo kom osnovu da u saradnji sa svim učesnicima (obveznicima uplate prihoda, Ministarstvom finansija) a kroz usaglašene radne procedure obezbijede naplatu, evidentiranje i iskazivanje ostvarenih prihoda u skladu sa važećim propisima (Naredbom o naplati prihoda Način plaćanja, Uputstvom o radu državnog trezora IV Prikupljanje prihoda i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština).

Novčane kazne i oduzete imovinske koristi (7152) su realizovane u iznosu od 18.035.052,99 €, a u postupku revizije revidiran je iznos od 11.707.877,88 €. Utvrđeno je da se navedeni iznos odnosi na kamate za neblagovremeno plaćanje carinskog duga i poreza i doprinosa po osnovu bruto zarada u iznosu od 2.491.733,69 € i prilive od novčanih kazni u iznosu od 9.216.144,19 € koji su ostvarene od strane Uprave policije i više inspekcija¹⁴⁵. U postupku revizije, utvrđeno je da su uplate navedenog revidiranog iznosa, izvršene u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda, na propisanim transakcionim računima.

Prihodi koje organi ostvaruju vršenjem svoje djelatnosti (7153), realizovani su u iznosu od 2.201.726,06 €, a u postupku revizije revidiran je iznos od 1.995.070,62 € koji je ostvaren od strane

¹⁴⁵ Tržišna inspekcija, inspekcija rada i dr...

Uprave za katastar i državnu imovinu i Uprave policije. Uplate su izvršene u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda, na propisanim transakcionim računima.

- U postupku revizije utvrđeno je da iznos od 1.486.146,20 € predstavlja nepravilnu evidenciju i isti je shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opštine trebalo evidentirati na 7149 - Ostale naknade¹⁴⁶.

Potrošačke jedinice su dužne da transakcije evidentiraju u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Ostali prihodi (7155) realizovani su u iznosu od 78.528.916,28 €, a u postupku revizije, revidiran je iznos od 77.663.901,59 €, kojim je utvrđeno da su uplate u iznosu od 4.541.228,08 € izvršene preko transakcionih računa koji su otvoreni u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda, dok se iznos od 73.122.673,51 € odnosi na direktne uplate na Glavni račun trezora.

Za direktne uplate na GRT¹⁴⁷ u iznosu od 73.122.673,15 € utvrđeno je da isti obuhvata:

- iznos od 65.112.942,42 € koji se odnosi na prenos sredstava na GRT sa računa: Agencije za investicije (iznos od 63.199.507,80 €), CBCG - račun Fonda za podršku opštinama za predfinansiranje donatorskih projekata (iznos od 1.738.783,70 €) i CKB - prenos sredstava po osnovu povraćaja PDV, po fakturi (iznos od 174.650,92 €);
- iznos od 5.000.000,00 € koji se odnosi na aktiviranje bankarskih garancija¹⁴⁸ za dva projekta („Bobotov hotel and resort“ Žabljak i „Hotel sa vilama 4“ Žabljak);
- iznos od 339.313,94 € koji se odnosi na povraćaje sredstava po osnovu izvršenih isplata, koje su u prethodnom periodu bile evidentirane kao izdatak;
- iznos od 416.400,00 € odnosi se na povraćaj dijela pozajmica zdravstvenim ustanovama, odobrenim u cilju realizacija projekata koji se finansiraju iz evropskih fondova;
- iznos od 1.008.301,75 € koji se odnosi na prilive po osnovu penala za raskid ugovora za izgradnju obilaznice Rožaje - II faza i naplate zatezne kamate po osnovu presude Osnovnog suda na ime raskida ugovora o korišćenju sredstava za sufinansiranje programa sportskih subjekata za 2017. godinu;
- iznos od 293.391,52 € odnosi se na prilive po osnovu provizije po osnovu kredita datih opštinama (transferni zajmovi);
- iznos od 952.324,88 € nije identifikovan¹⁴⁹.

¹⁴⁶ Naplata se vrši u skladu sa Zakonom o državnom premjeru i katastru nepokretnosti i u skladu sa Uredbom o visini naknada za korišćenje podataka državnog premjera i katastra nepokretnosti

¹⁴⁷ Nepravilnost i preporuka koje se odnose na naplatu javnih prihoda na osnovu direktnih uplata na Glavni račun trezora data je u dijelu koji se odnosi na Prihode od kapitala (7151)

¹⁴⁸ MF nema dokumentaciju, već je ista pribavljena od strane Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.

¹⁴⁹ Preporuka data u dijelu koji se odnosi na Prihode od zakupa

Prilikom evidentiranja transakcija na računu 7155 - Ostali prihodi utvrđena je nepravilna evidencija u ukupnom iznosu od 4.200.632,30 € koja obuhvata sljedeće:

- Iznos od 1.066.923,28 € - u postupku revizije utvrđeno da je u Glavnoj knjizi manje evidentiran prihod za navedeni iznos, a na ime naplate potraživanja po osnovu izvršenih obračuna po konvencijama u 2023. godini u prebijenom iznosu. Ukupno potraživanje po ovom osnovu iznosilo je 1.152.786,05 €, a nakon prebijanja međusobnih potraživanja u iznosu od 1.066.923,28 €, naplaćen je i evidentiran iznos od 85.862,77 €. **Iznos od 1.066.923,28 € nije evidentiran i za isti iznos je potrebno uvećati poziciju 7155 – Ostali prihodi.**

- Iznos od 3.133.709,02 € koja zahtijeva korekcije na dvije budžetske pozicije i odnosi se na sledeće potrošačke jedinice i budžetske pozicije:

Tabela 40: Nepravilna evidencija (7155 – Ostali prihodi)

Potrošačka jedinica	Iznos	Sa (-)	Na (+)
M.poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	71.141,07	7155	7149
M.ekonomskog razvoja i turizma	39.552,80	7155	7136
Ministarstvo zdravlja	42.788,98	7155	7136
Uprava policije	131.433,38	7155	7153
M.odbrane	293.145,95	7155	7151
MUP	1.888.289,13	7155	7149
MUP	234.903,71	7155	7149
MUP	16.054,00	7155	7131
M. Finansija (GRT)	416.400,00	7155	7311
UKUPNO:	3.133.709,02¹⁵⁰		

- Revizijom je, takođe, utvrđeno da je razlog nepravilne evidencije i naplata više vrsta prihoda preko jednog transakcionog računa (računa oznake 832), što dovodi do evidencije koja nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Preporučuje se da se ne vrše direktne uplate na Glavni račun državnog trezora i da prihodne jedinice u saradnji sa Ministarstvom finansija, a kroz usaglašene radne procedure, obezbijede naplatu, evidentiranje i iskazivanje ostvarenih prihoda u skladu sa važećim propisima.

Ministarstvo finansija i potrošačke jedinice su dužne da obezbijede da se transakcije evidentiraju u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

- Takođe, utvrđeno je da iznos od 2.808.151,60 € predstavlja primitke od povraćaja više plaćenih izdataka iz ranijeg perioda.¹⁵¹

¹⁵⁰ Iznosi koji se odnose na nepravilnu klasifikaciju kod Uprave policije (131.433,38 €) i Ministarstva odbrane (293.145,95 €) nemaju uticaja na računsku tačnost jer predstavljaju nepravilnu evidenciju u okviru iste grupe računa (715)

¹⁵¹ NAPOMENA: Takođe, za iznos koji se odnosi na povraćaj sredstava koji su bili evidentirani kao izdaci prethodnih godina u toku terenskog rada, prezentiran je zahtjev za povraćaj sredstava akt br. 01-402/23-7452/1 od 28.12.2023. godine, kojim se Ministarstvo rada i socijalnog

Potrebno je da Ministarstvo finansija razmotri uvođenje konta ekonomske klasifikacije za primitke od povraćaja više plaćenih izdataka iz prethodnog perioda.

5.2. Primici od prodaje imovine

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, primici od prodaje imovine planirani su u iznosu od 6.000.000,00 €, a realizovani su u iznosu od 2.717.869,53 € kod sljedećih subjekata: Ministarstvo finansija, Ministarstvo odbrane, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Zavod za zapošljavanje i Uprava za imovinu i Fond za obeštećenje.

U postupku revizije, revidiran je iznos od 2.709.664,47 €, i utvrđeno je sljedeće:

- da je priliv je naplaćen u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda, na propisanim evidencionim računima;
- na odabranom uzorku ugovora o prodaji, utvrđeno je da se prodaja imovine vršila u skladu sa Zakonom o državnoj imovini Uredbom o prodaji i davanju u zakup državne imovine;
- iznos od 45.666,23 € evidentiran je kao priliv od prodaje finansijske imovine, kod Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja. Navedeni priliv ostvaren je po osnovu raspodjele viška diobne mase imaoocima akcija u stečajnom dužniku „Gorica AD“, srazmjerno vlasničkom udjelu¹⁵²;
- za prodaju nefinansijske imovine po ugovoru br. UZZ br. 77/2023 od 30.1.2023.godine, utvrđeno je da prihod od prodaje nije u cjelosti evidentiran u Glavnoj knjizi trezora. Za državnu imovinu prodatu u iznosu od 16.807.012,15 €, u Glavnoj knjizi evidentiran je iznos od 199.389,00 € koji se odnosi na dio sredstava koje je kupac CEDIS prenio na naplatni račun 832-52006-58, **dok ostatak u iznosu od 16.607.623,15 € nije naplaćen u korist budžeta.** Isti je namijenjen za otplatu dijela kredita koji je „Monteput“ d.o.o. zaključio sa IRF-om u cilju izgradnje elektroenergetske infrastrukture (koja je predmet ostvarene prodaje uključujući i zemljište na kome je ista sagrađena). **Za navedeni iznos potrebno je uvećati budžetsku poziciju 721 – Primici od prodaje nefinansijske imovine;**
- U postupku revizije utvrđeno je da Ministarstvo finansija i Uprava za državnu imovinu ne vrše kontrolu priliva sredstava na transakcioni račun 832-52006-58¹⁵³ preko kojeg se vrši naplata prihoda od prodaje državne imovine i ne vode evidenciju potraživanja po ovom osnovu. Ministarstvo odbrane posjeduje pomoćne evidencije koje se odnose na prilive od otkupa stanova.

---

staranja obraća Crnogorskoj komercijalnoj banci da izvrši povraćaj u iznosu od 4.445.336,71 € na račun Glavni račun državnog trezora. Procedura u vezi realizacije po ovom zahtjevu je u toku

¹⁵² Shodno rješenju privrednog suda st.br. 275/11, višak diobne mase raspoloživ za raspodjelu imaoocima akcija iznosio je 200.000,00 €.

Vlasnički udio Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja je 22.8311536%

¹⁵³ Prema Naredbi o načinu uplate javnih prihoda u revidiranom periodu navedeni račun bio je u nadležnosti Ministarstva finansija, dok je prema Naredbi koja je važila u vrijeme vršenja revizije navedeni račun bio u nadležnosti Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine

- Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine posjeduje dokumentaciju (osam ugovora) za evidentirani priliv na računu 832-52006-58 u iznosu od 523.071,00 €, dok ostatak uplata u iznosu od 203.687,84 € nije identifikovan¹⁵⁴.
- Na transakcionom računu Uprave za katastar i državnu imovinu 832-181-42 evidentiran je iznos od 207.016,12 €. Utvrđeno je da iznos na navedenom kontu (72111) nije u cjelosti evidentiran u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, jer se na transakcioni račun 832-181-42 koji služi za naplatu prihoda od vraćanja stambenih kredita, vrši naplata više vrsta prihoda koji pripadaju različitim klasifikacionim grupama (klasa 72 – Primici od prodaje imovine, klasa 73 – Primici od otplate kredita na ime glavnice i 715 – Ostali prihodi-primici na ime otplate kamate na kredite). **Iznos neadekvatno evidentiranih prihoda nije moguće utvrditi** jer se iznos od 207.016,12 € sastoji od velikog broja pojedinačnih transakcija relativno male vrijednosti.¹⁵⁵

5.3. Primici od otplate kredita

Zakonom o budžetu za 2023. godinu, primici od otplate kredita planirani su u iznosu od 9.747.904,00 €, a realizovani su u iznosu od 13.856.511,99 €.

U postupku revizije, revidiran je iznos od 13.845.203,10 € za koji je utvrđeno da je iznos od 11.362.339,73 € direktno uplaćen na Glavni račun trezora¹⁵⁶, dok je iznos od 2.482.863,39 € uplaćen preko evidencionih računa, u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda.

Primici od otplate kredita drugim nivoima vlasti – iznos od 7.865.090,04 € obuhvata primitke od otplate kredita datih opštinama (transferni zajam-glavnica) u iznosu od 6.837.683,28 €, primitke od otplate kredita datih opštinama iz tekuće rezerve – iznos od 493.333,31 € i prihode od povraćaja kredita za samozapošljavanje¹⁵⁷ – iznos od 534.073,45 €.

U postupku revizije utvrđeno je da u Ministarstvu finansija postoji pomoćna evidencija koja se odnosi na potraživanja po osnovu transfernih zajmova i potraživanja po osnovu kredita datih opštinama iz tekuće budžetske rezerve.

- Preko transakcionog računa 832-3202-97 koji služi za evidentiranje prihoda od povraćaja kredita za samozapošljavanje, vrši se naplata različitih vrsta prihoda koji pripadaju različitim kategorijama računa 73 – Primici od otplate kredita i 71 – Tekući prihodi što dovodi do toga da se primici u

¹⁵⁴ Preporuka data u dijelu koji se odnosi na Prihode od zakupa

¹⁵⁵ Preporuka data u dijelu koji se odnosi na Ostale prihode

¹⁵⁶ Nepravilnost u vezi direktnih uplata na Glavni račun trezora konstatovana u dijelu 715 – Ostali prihodi

¹⁵⁷ U postupku revizije utvrđeno je da organizaciona cjelina koja vrši naplatu ovih prihoda obezbjeđuje evidenciju potraživanja po datim kreditima u osnovnoj i pomoćnoj evidenciji, dok u Ministarstvu finansija ne postoje evidencije o potraživanjima po ovom osnovu

Glavnoj knjizi ne iskazuju u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Na navedenom računu evidentiran je priliv od 534.073,45 € od čega se iznos od 415.310,30 € odnosi na naplaćenu glavnice, iznos od 115.735,91 € na naplaćenu kamatu i iznos od 3.027,24 € na naplatu po osnovu refundacije sudskih troškova. Shodno navedenom, **potrebno je izvršiti reklasifikaciju iznosa od 115.735,91 € na način što će se umanjiti budžetska pozicija 7311 – Primici od otplate kredita drugim nivoima vlasti, a uvećati 7151 – Prihodi od kapitala.**

Ministarstvo finansija i potrošačke jedinice su dužne da obezbijede da se transakcije evidentiraju u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Primici od otplate kredita datih državnim preduzećima – iznos od 4.031.323,14 €: Navedeni priliv se odnosi na:

- Uplatu od Regionalnog vodovoda u iznosu od 500.000,00 €, na ime izmirenja obaveza po osnovu državne garancije a koje je na osnovu zaključaka Vlade Crne Gore iz 2022. godine izvršilo Ministarstvo finansija prema Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD).

- Uplata od Opšte bolnice Bar, u iznosu od 270.000,00 €. Navedeni iznos naplaćen je po osnovu izdataka na ime date pozajmice, koja je odobrena zaključkom Vlade Crne Gore iz 2021. godine.

- Uplata od strane DOO Montenegro Bonus, u iznosu od 190.840,00 €, na ime izdataka iz Tekuće budžetske rezerve, koji su odobreni Zaključkom Vlade iz 2021.godine.

- Naplatu glavnice po kreditima datih javnim preduzećima (transferni zajmovi) u iznosu od 3.070.483,14 €.

- U postupku revizije je utvrđeno da Ministarstvo finansija posjeduje pomoćnu evidenciju po kreditima datih javnim preduzećima koji se odnose na transferne zajmove, dok u Ministarstvu ne postoje evidencije o potraživanjima po osnovu aktiviranih državnih garancija i drugih pozajmica javnim preduzećima.

Ministarstvo finansija – Državni trezor, nije u cjelosti uskladio vođenje Glavne knjige sa važećim Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji i nije uspostavio evidenciju datih pozajmica na način utvrđen navedenim Pravilnikom, na poziciji 113 – Pozajmice i krediti koji služi za evidentiranje plaćanja koji se odnose na izdatke nastale po osnovu isplata u kojima se finansijskim i nefinansijskim institucijama, opštinama i pojedincima ustupa novčana vrijednost na određeno vrijeme uz obavezu te strane da vrati primljenu vrijednost sa određenom naknadom /kamatom u ravnomjernim periodičnim isplatama ili odjednom.

Ministarstvo finansija treba da u cjelosti uskladi vođenje Glavne knjige trezora sa važećim Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, odnosno

Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora treba da obezbijedi potpunu evidenciju stanja nefinansijske imovine, finansijske imovine, evidenciju obaveza i kapitala, uključujući i evidenciju u okviru ostalih klasa u dijelu korektivnih računa u cilju obuhvata evidencije svih poslovnih transakcija.

Primici od otplate kredita datih drugim institucijama (Projekat 1000+) - iznos od 1.678.816,82 €:

Navedeni priliv odnosi na naplatu obaveza za glavnica, po ugovorima o saradnji na sprovođenju projekta 1000+ sa komercijalnim bankama.

Po ovom osnovu je u 2023. godini naplaćena glavnica u iznosu od 1.678.816,32 € i kamata u iznosu od 115.068,78 €. Preostali iznos za naplatu na dan 31.12.2023.godine po osnovu glavnice iznosi 69.156.686,89 €, a po osnovu kamata 536.801,62 €.

Ministarstvo finansija za navedena potraživanja posjeduje samo pomoćnu evidenciju, ali ne i osnovnu, odnosno navedena potraživanja nijesu evidentirana u Glavnoj knjizi.

Primici od otplate kredita datih fizičkim licima – iznos od 281.281,99 €:

U postupku revizije, revidirani su prilivi u iznosu od 269.973,12 € koji su ostvareni kod Uprave za imovinu, Ministarstva prosvjete, Fonda za zdravstveno osiguranje i Zavoda za zapošljavanje, a po osnovu otplate studentskih i stambenih kredita i isti su evidentirani na evidencionim računima koji su propisani Naredbom o načinu uplate javnih prihoda.

U postupku revizije, utvrđeno je:

- da prilivi koji su naplaćeni na transakcionim računima Uprave za imovinu (832-179-48), Fonda za zdravstveno osiguranje (832-186-27) i Zavoda za zapošljavanje (832-3204-91), nijesu u cjelosti evidentirani u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet, jer se preko navedenih računa vrši naplata prihoda koji pripadaju različitim klasifikacionim grupama (klasa 73 - Primici od otplate kredita i klasa 71 Tekući prihodi, u okviru koje se vrši evidencija prihoda od kapitala (7151). Na navedenim računima evidentiran je iznos glavnice i kamata koje pripadaju različitim klasifikacionim računima shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore.¹⁵⁸

- da Ministarstvo prosvjete i Zavod za zapošljavanje imaju evidencije potraživanja po ovom osnovu, dok Uprava za katastar i državnu imovinu i Fond za zdravstveno osiguranje ne posjeduju potpunu i pouzdanu evidenciju potraživanja.

- U Ministarstvu finansija ne postoje procedure sa operativnim pisanim uputstvima za rad i utvrđenim odgovornostima za poslove koji se obavljaju u Državnom trezoru (vođenje glavne

¹⁵⁸ Nepravilnost već konstatovana u dijelu 715 – Ostali prihodi

knjige trezora, upravljanje računovodstvenim sistemom državnih primitaka), a u skladu sa Zakonom o upravljanju i finansijskim kontrolama u javnom sektoru.

Ministarstvo finansija treba da uspostavi i sprovodi unutrašnje kontrole utvrđivanjem internih pravila i procedura za radne procese koji se obavljaju u Državnom trezoru (vođenje glavne knjige trezora, upravljanje računovodstvenim sistemom državnih primitaka), a u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

5.4. Donacije i transferi

Zakonom o budžetu za 2023. godinu, donacije su planirane u iznosu od 41.383.384,58 €, a kroz izmjene Zakona o budžetu iste su uvećane na iznos od 68.383.384,58 €. Tokom 2023.godine ostvareno je izvršenje u iznosu od 71.271,868,30 € i isto je iskazano u Predlogu Zakona o završnom računu budžeta Države za 2023. godinu.

Navedeni primici evidentirani su u Glavnoj knjizi trezora po osnovu naloga za prenos u iznosu od 70.917.380,47 €¹⁵⁹, dok je iznos od 354.487,83 € evidentiran na osnovu rješenja Ministarstva finansija¹⁶⁰.

Ukupno evidentirani prilivi po osnovu donacija u iznosu od 71.271,868,30 € obuhvataju:

- Iznos od 30.500.000,00 €. Navedeni iznos nije iskazan u obrascu 7, jer predstavlja direktnu donaciju Evropske komisije - Direktna budžetska podrška Evropske komisije Crnoj Gori, za prevazilaženje energetske krize;
- Iznos od 40.771.664,53 €. Navedeni iznos je evidentiran u Glavnoj knjizi po osnovu prenos sredstava sa donatorskih računa na Glavni račun trezora, u iznosu od 40.562.684,53 € i direktnog plaćanja od strane donatora izvođaču radova u iznosu od 208.980,00 €. Potrošačke jedinice po osnovu korišćenja donatorskih sredstava, u skladu sa Uputstvom o radu državnog trezora, izvještavaju Ministarstvo finansija na obrascu 7 - Godišnji izvještaj korišćenje donatorskih sredstava;
- iznos od 203,77 € je od strane komercijalne banke greškom prenesen na Glavni račun trezora.

¹⁵⁹ Potrošačka jedinica upućuje Ministarstvu finansija Zahtjev za povlačenje i otpuštanje sredstava iz donacija - sa donatorskih računa, uz instrukciju za način knjiženja na klasi 4, shodno namjeni sredstava. Nakon kontrole iznosa zahtijevanih sredstava, u odnosu na saldo na računu donacija, Ministarstvo finansija upućuje banci Nalog za prenos sredstava u određenom iznosu, u korist Glavnog računa Državnog Trezora broj 907-83001-19, koji glasi na iznos sredstava koji je sadržan u zahtjevima za plaćanje. U momentu prenosa sredstava (koja se po pravilu uplaćuju na GRT), transakcija se knjiži u Glavnoj knjizi Državnog Trezora, na klasi 7 (na prihodnoj strani), kao i na klasi 4 (na strani izdataka). Preostala sredstva na računima donacija ostaju na računima do nastanka potrebe za trošenjem u skladu sa projektima, ili se sa računa donacija vraćaju donatorima (ukoliko ne dođe do realizacije projekta ili dijela projekta). Zahtjev za transfer sredstava, odnosno Nalog za prenos sredstava predstavljaju osnovu za knjiženje u Glavnoj knjizi Državnog trezora

¹⁶⁰ Sredstva donatora se ne prenose na donatorske račune na PIB Ministarstva finansija, odnosno na GRT, već se vrše direktna plaćanja dobavljaču, od sredstava donatora. Ova sredstva se u Glavnoj knjizi Državnog trezora knjiže na osnovu Rješenja za knjiženje

Direktna donacija Evropske komisije (iznos od 30.500.000,00 €) izvršena je skladu sa Finansijskim sporazumom, čiji je period implementacije 24 mjeseca, a koji je potpisan između ovlašćenih predstavnika Evropske komisije i Vlade Crne Gore¹⁶¹.

Sporazumom je definisano da se pravdanje sredstava koja su Crne Gore dodijeljena po osnovu direktne budžetske podrške odvija kroz ispunjenje indikatora i izvještavanje kroz Zahtjeve za uplatu narednih varijabilnih tranši – koje će se dodjeljivati po ocjeni ispunjavanja indikatora u prethodnom periodu.

Prva tranša direktne budžetske podrške iznosila je 27.000.000,00 € i evidentirana kao priliv na Glavni račun trezora 23.03.2023.godine, a druga tranša od 3.500.000,00 € evidentirana na Glavni račun trezora 29.12.2023. godine.

- U postupku revizije nije bilo moguće utvrditi u kom iznosu i za koju namjenu su utrošena navedena sredstva¹⁶² iz razloga što kod potrošačkih jedinica koje sprovode program budžetske podrške ne postoji naziv programa ili aktivnosti koje bi dovelo u vezu izvor sredstava Evropske komisije sa namjenom odnosno potrošnjom budžetskih sredstava, što nije u skladu sa tačkom 144 Uputstva o radu Državnog trezora kojim je definisano da Ministarstvo obezbjeđuje vođenje evidencije u Glavnoj knjizi trezora kako bi se obezbijedila tačna evidencija svih donatorskih sredstava na način koji će jasno prikazati svaki iznos primljenih sredstava od donatora po određenom programu ili projektu, odnosno pregled po potrošačkoj organizaciji i kao krajnjem korisniku donatorskih sredstava. Takođe, Ministarstvo finansija nije postupilo u skladu sa tačkom 147 Uputstva o radu Državnog trezora, kojim je definisano otvaranje posebnog računa, za svaki pojedinačni Finansijski sporazum ili Odluku Evropske komisije, na kom će se evidentirati povlačenje sredstava dobijenih u okviru pretpristupne pomoći Evropske unije.

Preporučuje se da Ministarstvo finansija razmotri mogućnost uparivanja evidencije finansijskih sredstava iz donacija direktne budžetske podrške sa budžetskim izdacima koji su namijenjeni realizaciji Akcionog plana, u skladu sa Sporazumom sa Evropskom Komisijom.

Potrebno je da Vlada Crne Gore u saradnji sa resornim ministarstvima sačinjava godišnji izvještaj o realizovanim indikatorima, u skladu sa Sporazumom sa Evropskom Komisijom.

Donacije koje su izvršene od strane potrošačkih jedinica (iznos od 40.771.664.53 €): Navedeni iznos je evidentiran u GK po osnovu prenosa sredstava sa donatorskih računa na Glavni račun trezora, u

¹⁶¹ Sporazum potpisan 27.02.2023. godine

¹⁶² Na osnovu evidencije u GK, izdaci koji su finansirani iz donacija (opis izvora finansiranja „Donacija“ i „IPA“) iznosili su 40.628.615,91 €, a prilivi po osnovu donacija iznosili su 71.271.868,30 €

iznosu od 40.562.684,53 € i direktnog plaćanja od strane donatora izvođaču radova u iznosu od 208.980,00 €. Potrošačke jedinice po osnovu korišćenja donatorskih sredstava, u skladu sa Uputstvom o radu državnog trezora, izveštavaju Ministarstvo finansija na obrascu 7 - Godišnji izveštaj korišćenje donatorskih sredstava. Sumarni prikaz podataka koji su od strane potrošačkih jedinica evidentirani u obrascu 7, dat je u tabeli koja slijedi:

Tabela 41: Obrazac 7

Zbirni podaci - donacije	Početno stanje na donatorskim računima na 01.01.2023. g.	Prilivi na donatorskim računima tokom 2023. g.	Prenos sredstava sa donatorskih računa na GRT	Utrošeno sa GRT tokom 2023. godine	Vraćeno donatoru i partnerima u projektu	Krajnje stanje na donatorskim računima na 31.12.2023. g.
Sredstva sa donatorskih računa	47,588,653.26	32,385,560.90	40,562,684.53	40,419,635.49	1,225,303.40	38,015,811.30
Direktna plaćanja (Uprava za saobraćaj)			208,980.00	208,980.00		
UKUPNO	47,588,653.26	32,385,560.90	40,771,664.53	40,628,615.49	1,225,303.40	38,015,811.30

Izvor podataka: Pojedinačni izveštaji potrošačkih jedinica

U postupku revizije, utvrđeno je sledeće:

- Početno stanje na donatorskim računima iznosilo je 47.588.652,26 € i isto je potvrđeno IOS-ima komercijalnih banaka.
- Na donatorskim računima u toku 2023. godine, ukupno je uplaćeno donatorskih sredstava u iznosu od 32.385.560,90 €, što je utvrđeno uvidom u analitičke kartice pojedinačnih donatorskih računa.
- Tokom 2023. godine je za donatorske projekte izvršeno jedno direktno plaćanje u iznosu od 208.980,00 €. Navedeni iznos je u Glavnoj knjizi trezora, evidentirana i na prihodnoj i na rashodnoj strani i odnosi se na projekat "Rehabilitacija magistralnih puteva" (donacija EIB).
- Tokom 2023.godine je sa donatorskih računa izvršen prenos sredstava na GRT (Glavni račun trezora) u iznosu od 40.562.684,53 €.
- Ukupan iznos donatorskih sredstava koja su utrošena sa Glavnog računa trezora, iznosio je 40.419.636,13 €.
- Ukupan iznos sredstava koja su sa donatorskih računa vraćena donatoru i/ili prenesena partnerima u projektu, iskazan je u iznosu od 1.225.303,40 €.

Krajnje stanje na računima donacija iznosi 38.015.811,30 € i isto je potvrđeno IOS-ima komercijalnih banaka. Međutim, krajnje stanje koje bi se dobilo na osnovu navedenih podataka iznosilo bi 39.411.528,63 €, odnosno 313.462,33 € više u odnosu na krajnje stanje koje je potvrđeno IOS-ima

banaka. Navedena razlika obuhvata iznos od 143.048,40 € koji se odnosi na sredstva koja su zadržana na GRT¹⁶³ i iznos od 170.413,93 € koji se odnosi na bankarske provizije i kursne razlike.

Uvidom u Glavnu knjigu utvrđeno je da je od navedenih podataka evidentiran samo iznos koji se odnosi na prenos sredstava sa donatorskih računa na GRT u iznosu od 40.562.684,53 € i 208.980,00 € koji se odnosi na direktna plaćanja od strane donatora, izvođaču radova, dok u Glavnoj knjizi trezora nije evidentirano: Početno stanje, odlivi po osnovu vraćenih sredstava donatorima i bankarskih provizija kao ni krajnje stanje.

- Ministarstvo finansija kroz informacioni sistem koji podržava Glavnu knjigu trezora nije obezbijedilo evidenciju prometa novčanih sredstava na državnim računima, preko kojih se vrše transakcije vezane za donacije.
- Revizijom je utvrđeno da potrošačke jedinice netačno popunjavaju i neažurno dostavljaju obrasce 7, što dodatno potvrđuje potrebu evidencije prometa i stanja na računima donacija u Glavnoj knjizi Državnog trezora.
- Za iznos od 143.048,40 € koji predstavlja razliku između sredstava koja su prenijeta na GRT i sredstava koja su utrošena nije moguće utvrditi da li su ista utrošena do kraja godine i za koje namjene. Revizijom je, na osnovu uzorka računa, utvrđeno da dio ukupnog iznosa od 143.048,40 € zadržanog na GRT, čini 69.675,00 € zadržanih na zahtjev Ministarstva unutrašnjih poslova. Ministarstvo unutrašnjih poslova je izdatke za potrebe donatorskih pozicija plaćalo sa budžetskih pozicija iz tekućeg budžeta, da bi se naknadno – uz saglasnost Ministarstva finansija, iznos od 69.675,00 € povukao sa donatorskih računa i zadržao na Glavnom računu državnog trezora, kako bi se pokrili izdaci planirani tekućim budžetom. Navedeni primjer prakse navodi na zaključak da potrošačke jedinice ne postupaju po unaprijed propisanim pravilima i procedurama kada je korišćenje donatorskih sredstava u pitanju.
- Ministarstvo finansija nije donijelo akt koje bi bliže odredile postupak namjenskog korišćenja donatorskih sredstava.

Preporučuje se Ministarstvu finansija da donese akt koji bi bliže odredio postupak evidencije namjenskog korišćenja donatorskih sredstava.

---

¹⁶³ Razlika između ukupno prenešenih sredstava na GRT i ukupno utrošenih sredstava sa GRT-a

5.5. Pozajmice i krediti

Zakonom o budžetu za 2023. godinu, Pozajmice i krediti su planirani u iznosu od 599.181.830,69 €, a izmjenama budžeta smanjeni su na iznos od 500.953.820,38 €. Tokom 2023. godine, po osnovu pozajmica i kredita realizovan je iznos od **318.232.392,46 €**.

7511 – Pozajmice i krediti iz domaćih izvora: Pozajmice i krediti iz domaćih izvora realizovani su u iznosu od 159.000.000,00 € obuhvataju zaduženje na osnovu:

- Kreditnih ugovora sa poslovnim bankama u zemlji (iznos od 109.000.000,00 €): Ministarstvo finansija je tokom 2023. godine zaključilo osam kreditnih ugovora sa poslovnim bankama, radi obezbjeđenja nedostajućih sredstava za budžet i stvaranja fiskalne rezerve.
- Emisije HOV na domaćem tržištu, putem koje se Država zadužila u iznosu od 50.000.000,00 €, a na osnovu zaključka Vlade Crne Gore br. 08-402/23-5348/2 od 23.11.2023. godine. Otplata navedenog duga, dopijeva tokom 2024. godine.

7512 – Pozajmice i krediti iz inostranih izvora: Ministarstvo finansija je, u toku 2023. godine, sa tri inostrana kreditora zaključilo četiri kreditna aranžmana (novo zaduženje), u vrijednosti od 134.298.180 € i to:

- Kreditni aranžman sa Deutche bankom u visini od 100.000.000,00 €, za potrebe finansiranja budžeta.
- Kreditni aranžman sa Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj (IBRD) za realizaciju Projekta olakšica u trgovini i transportu na Zapadnom Balkanu u iznosu od 14.453.750,00 € i
- Kreditni aranžman sa Hapoalim bankom za potrebe Vojske Crne Gore, obuhvata dva ugovora i to: ugovor o avansnom plaćanju, zaključen na iznos od 2.976.664,50 € i ugovor o izvoznom kreditu, zaključen na iznos od 16.867.765,50 €.

Povlačenje sredstava izvršeno je samo po osnovu Deutche kredita (u ukupnom iznosu na koji je kredit zaključen), dok po osnovu ostalih kreditnih aranžmana koji su zaključeni tokom 2023. godine nije bilo povlačenja sredstava¹⁶⁴.

Na računu 7512 - Pozajmice i krediti iz inostranih izvora evidentiran je iznos od 159.232.392,46 €. Utvrđeno je da ukupno evidentirani iznos obuhvata iznos povučenih sredstava iz:

- kredita koji je zaključen tokom 2023.godine (novo zaduženje) u iznosu od 100.000.000,00 € (kredit zaključen sa Deutche bank-om za potrebe finansiranja budžeta). Utvrđeno je da je tokom 2023. godine utrošen iznos od 94.462.275,84 €, a da je na dan 31.12.2023.godine na navedenom računu

¹⁶⁴ Tokom 2023. godine, za kredit sa IBRD-om, izvršeno je samo plaćanje naknada za obradu kredita u iznosu od 36.250,00 €

preostalo sredstava u iznosu od 5.537.724,16 €. Za navedeni kredit nije otvaran poseban račun, jer isti nije vezan za potrebe projekta, već za potrebe finansiranja budžeta.

- kreditnih aranžmana koji su zaključeni u ranijem periodu (za realizaciju projekata) u ukupnom iznosu od 59.232.392,46 € od čega se iznos od 51.838.708,28 € odnosi na povlačenje sredstava tokom 2023. godine, dok se iznos od 7.393.684,18 € odnosi na knjiženje ranije povučenih sredstava (koje je izvršeno na osnovu preporuke DRI¹⁶⁵). Po ovom osnovu, tokom 2023. godine utrošen je iznos od 43.981.097,93 €, dok je na dan 31.12.2023.godine preostao iznos od 15.251.294,53 €. Pozitivna kamata obračunata je u iznosu od 75.691,17 €, pa je stanje sredstava na dan 31.12.2023.godine iznosilo 15.326.985,70 € isto je evidentirano na računima Ministarstva finansija (računi otvoreni za potrebe kredita) i uključeno u stanje depozita na kraju godine.

Pregled ukupno povučenih sredstava po osnovu kreditnih aranžmana iz ranijeg perioda, izvršenih isplata i stanja sredstava na dan 31.12.2023. godine dat je u tabeli koja slijedi:

Tabela 42: Pregled ukupno povučenih sredstava po osnovu kreditnih aranžmana iz ranijeg perioda, izvršenih isplata i stanje sredstava na dan 31.12.2023. godine

Kreditor	Ukupno povučena sredstva tokom 2023.godine	Iznos povučenih sredstava iz ranijih godina	Ukupno evidentirano u GK	Plaćanja		Preostala sredstva na račun, na dan 31.12.2023.	Pozitivna kamata	Stanje na 31.12.2023. godine
				Plaćanja van GRT/direktna plaćanja (izvođaču radova)	Plaćanja sa GRT-Isplaćeno sa računa MF			
	-1-	-2-	3=1+2	-4-	-5-	6=3-4-5	-7-	8=6+7
IBRD	10.149.692,88	3.629.819,34	13.779.512,22	7.320.462,42	3.914.426,16	2.544.623,64		2.544.623,64
EBRD	9.892.991,66	0,00	9.892.991,66	9.892.991,66	0,00	0,00		0,00
KFW	11.025.960,32	60.625,03	11.086.585,35	10.910.931,75	152.616,71	23.036,89		23.036,89
CEB	1.814.777,50	0,00	1.814.777,50	314.777,50	58.450,00	1.441.550,00	29.268,17	1.470.818,17
IFAD	180.312,92	264.540,52	444.853,44	0,00	367.762,98	77.090,46		77.090,46
EIB	16.800.000,00	3.438.699,29	20.238.699,29	1.419.537,92	7.654.167,83	11.164.993,54	46.423,00	11.211.416,54
Hapopolim	1.974.973,00	0,00	1.974.973,00	1.974.973,00	0,00	0,00		0,00
UKUPNO:	51.838.708,28	7.393.684,18	59.232.392,46	31.833.674,25	12.147.423,68	15.251.294,53	75.691,17	15.326.985,70
				43.981.097,93				

¹⁶⁵ na osnovu preporuke koja je evidentirana u Izveštaju o reviziji Predloga ZRB, za 2022.godinu

5.6. Hedžing aranžman

Za izgradnju auto-puta Bar-Boljare, ugovor sa Exim bankom zaključen je 2014. godine, na iznos od 944 miliona američkih dolara, sa fiksnom kamatnom stopom od 2% godišnje, grejs periodom od 6 godina i rokom otplate od 14 godina.

Ministarstvo finansija je, uz saglasnost Vlade, 2021. godine realizovalo transakciju unakrsnog valutnog svopa (hedžing aranžman¹⁶⁶) vezanu za navedeni kreditni aranžman.

Hedžing aranžman zaključen je sa četiri renomirane međunarodne investicione banke i to: Goldman Sachs International, Merrill Lynch International, Societe Generale i Deutsche bank AG.

Pregled osnovnih podataka o zaključenom hedžing aranžmanu dat je u tabeli:

Tabela 43: Hedžing aranžman

Datum transakcije(Trade Date):	jul, 2021. godine
Efektivni datum (Effective Date):	21.01.2021
Datum okončanja transakcije (Termination Date):	21.01.2035
Ponderisani devizni kurs (Currency Pair):	EUR/USD (1,181274)
Fixed Rate - Fiksna kamatna stopa USD - Strana A	2,00%
Fixed Rate - Fiksna ponderisana kamatna stopa EUR - Strana B	0,88%
Broj rata - polugodišnje USD	28
Rata	USD 29.214.481,63
Ukupno	USD 818.005.485,75
Broj rata - polugodišnje EUR	28
Rata EUR	24.731.323,92
Ukupno EUR	692.477.069,69
Obavezno usaglašavanje:	ugovornih klauzula koje uslovljavaju prijevremenu terminaciju Ugovora
Obavezna prijevremena terminacija ugovora	jul, 2023. godine

Hedžing aranžman je zaključen na period od 14 godina, sa obaveznom prekidom nakon dvije godine (tzv. Mandatory Termination), sa prosječnom ponderisanom kamatnom stopom od 0,88% (kamatna stopa iz hedžing aranžmana) i sa prosječnim kursom eur/usd od 1,18 (kurs eur/usd iz hedžing aranžmana). Ukupno je hedžovan iznos 818 miliona američkih dolara, što je predstavljalo iznos do tada povučenih sredstava iz kredita sa Exim Kina bankom.

U skladu sa originalnim planom otplate, saglasno ugovoru sa kineskom Exim bankom, planirani su tokovi novca u valuti USD - koje će banke iz Hedžing aranžmana uplaćivati na datume isplate prema kreditoru. Istovremeno, planirani su tokovi novca u Euro valuti, koje je Ministarstvo finansija u skladu sa ugovorom dužno bankama isplatiti – pri čemu se iznos dolarske glavnice konvertuje po kursu od

¹⁶⁶ Unakrsni valutni svop funkcioniše po principu razmjene eurskih i dolarskih gotovinskih tokova između ugovornih strana, u skladu sa ugovorenim uslovima i u skladu sa planom otplate kredita za koji se hedžing aranžman veže

1,18 eur/usd, dok se na navedeni iznos glavnice iskazane u eurima zaračunava prosječna kamata od 0,88%.

Ministarstvo finansija je **raskinulo aranžman** u junu 2023. godine po sledećoj proceduri:

1. Na sjednici održanoj 01. juna 2023. godine Vlada Crne Gore je Zaključkom broj 07-038-55 usvojila Informaciju o hedžing aranžmanu, zaključenom u julu 2021. godine, s Analizom mogućnosti vezanih za dalju realizaciju hedžing aranžmana i donijela zaključke kojim se zadužuje Ministarstvo finansija da preduzme aktivnosti na prekidu hedžing aranžmana, zaključenog 2021. godine sa međunarodnim bankama Goldman Sachs International, Merrill Lynch International, Societe Generale i Deutsche bank AG i ovlastila ministra mr Aleksandra Damjanovića da potpiše potrebnu dokumentaciju za realizaciju transakcije. U informaciji je prezentovan efekat na uštede na glavicu i kamatu u ukupnom iznosu od 23.718.228,52 €.

2. Prateći kretanja kursa EUR/USD, kao i informacije dostavljene od strane banaka Ministarstvo finansija je utvrdilo da podaci pokazuju da je situacija na valutnom tržištu prilično neizvjesna, iako su projekcije banaka po pitanju kretanja odnosa EUR/USD dosta ujednačene. Uzevši u obzir tekući aranžman unakrsnog valutnog svopa i njegovu svrhu, rizike koji se mogu prepoznati, kao i spremnost banaka da podrže moguće opcije koje stoje na raspolaganju, Ministarstvo finansija je realizovalo prekid aranžmana 02. juna i 05. juna 2023. godine i prezentiralo Vladi ostvarene rezultate kroz Informaciju o rezultatima prekida hedžing aranžmana zaključenog u julu 2021. godine¹⁶⁷.

Finansijski efekat - po osnovu raskida hedžing aranžmana:

Na osnovu prekida aranžmana, Ministarstvo finansija je ostvarilo priliv u iznosu od \$64.032.122,57, što iskazano u Euro valuti iznosi 59.870.382,37 €, koliko je i evidentirano u Glavnoj knjizi Državnog trezora.

Tabela 44: Finansijski efekti hedžing aranžmana

RB	Naziv Banke	Iznos USD	Kurs na dan priliva	Evidentirano u GK - 7151
1	Merill Lynch	23.616.364,24	1.069	22.092.015,19
2	Societe generale	16.265.758,33	1.069	15.215.863,73
3	Deutsche bank	9.500.000,00	10.683	8.892.633,16
4	Goldman	14.650.000,00	10.717	13.669.870,30
5	UKUPNO	64.032.122,57		59.870.382,38

Priliv od 59.870.382,37 € knjižen je u Glavnoj knjizi na kontu 7151 – Ostali prihodi, po zvaničnom kursu Centralne banke Crne Gore, na dan priliva. Navedeni priliv **evidentiran je na kontu 213812** analitičkog

¹⁶⁷ Na sjednici održanoj 8. juna 2023. godine, Vlada je Zaključkom broj 07-430/23-58/2 usvojila "Informaciju o rezultatima prekida hedžing aranžmana zaključenog u julu 2021. godine", koju je dostavilo Ministarstvo finansija

računa CBCG pod nazivom „depozit po viđenju“ Vlade Crne Gore Ministarstva finansija, ostvarenog po osnovu hedžing aranžmana. Povodom raskida aranžmana, Ministarstvo finansija nije imalo drugih finansijskih obaveza prema bankama iz hedžing ugovora. Transakcije provizije banaka uračunate su u “mark to market” iznose.

U Glavnoj knjizi je na dan 31. 12.2023. godine evidentirana negativna kursna razlika u iznosu od 692.067,18 € ostvarena na depozitnom računu Ministarstva finansija kod Centralne banke Crne Gore, koja je nastala kao razlika kursa dolara na dan kada je ostvaren prihod u dolarima i knjižen u eurima, kursa dolara na dane kada je knjižen prihod od kamata koji je ostvaren u dolarima i knjižen u eurima i kursa dolara na dan 31.12.2023. godine, kada je usaglašeno stanje depozita iskazano u eurima sa Centralnom bankom Crne Gore¹⁶⁸, (analitička kartica CBCG za period od 01.01. 31.12.2023. godine, konto 213812) uzimajući u obzir srednji kurs Centralne banke. Prikaz toka usaglašavanja dat je u sljedećoj tabeli:

Tabela 45: Usaglašeni tokovi hedžing aranžmana

Opis	Iznos
Krajnje stanje na računu u valuti USD	\$24.201.050,96
Prethodno kursiranje u Euro valuti	22.593.470,76 €
Stanje u Euro valuti na 31.12.2023. godine	21.901.403,58 €
Kursne razlike na 31.12.2023. godine	692.067,18 €

Prikaz finansijskih efekata tokom trajanja hedžing aranžmana:

Za utvrđivanje ukupnog finansijskog efekta tokom trajanja hedžing aranžmana korišćena je sljedeća dokumentacija: pisma kreditora Exim o dospeljuću duga na datume dospeljuća; ugovoreni amortizacioni plan sa hedžing bankama; nalozi za prenos deviznih sredstava koje je upućivalo Ministarstvo finansija Centralnoj banci prilikom odliva za obaveze po hedžing ugovoru; pregledi izvršenog plaćanja upućeni od strane CBCG prema Ministarstvu finansija.

Detaljan prikaz finansijskih efekata (glavnica i kamata) tokom trajanja aranžmana dat je u sljedećoj tabeli:

¹⁶⁸ Analitička kartica CBCG za period od 01.01. 31.12.2023. godine, konto 213812

Tabela 46: Efekat hedžing aranžmana

OPIS	datum	valuta	GLAVNICA	KAMATA	UKUPNO UŠTEDE
Dug Exim banci	21.07.2021.	\$	\$29.214.481,62	\$8.120.764,22	
Zvanični kurs CBCG	21.07.2021.	1 \$ / 1 €	1,17750	1,17750	
Dug Exim banci	21.07.2021.	€	24.810.600,10 €	6.896.615,05 €	
Povučeno nakon 21.07.2021.		\$	0,00	0,00	
Zvanični kurs CBCG		1 \$ / 1 €	1,00	1,00	
Plaćeno nakon 21.07.2021.		€	0,00	0,00	
Hedžovani cjelokupni dug	21.07.2021.	\$	\$29.214.481,63	\$8.225.499,61	
Kurs iz hedžing ugovora/koeffcijent kamate	21.07.2021.	1 \$ / 1 €	1,181274	2,68622	
Hedžovani cjelokupan dug	21.07.2021.	€	24.731.323,92 €	3.062.106,16 €	
UKUPNO UŠTEDE			79.276,18	3.834.508,88	3.913.785,07

OPIS	datum	valuta	GLAVNICA	KAMATA	UKUPNO UŠTEDE
Dug Exim banci	21.01.2022	\$	\$30.471.975,04	\$8.203.742,89	
Zvanični kurs CBCG	21.01.2022	1 \$ / 1 €	1,1338	1,1338	
Dug Exim banci	21.01.2022	€	26.875.970,22 €	7.235.617,30 €	
Povučeno nakon 21.07.2021.		\$	1.257.493,42	140.545,96	
Zvanični kurs CBCG		1 \$ / 1 €	1,13380	1,13380	
Povučeno nakon 21.07.2021.		€	1.109.096,33	123.960,10	
Hedžovani dio duga	21.01.2022	\$	\$29.214.481,63	\$8.063.196,93	
Kurs iz hedžing ugovora/koeffcijent kamate	21.01.2022	1 \$ / 1 €	1,18127	2,68622	
Hedžovani dio duga	21.01.2022	€	24.731.323,92 €	3.001.685,76 €	
Ukupno plaćeno			25.840.420,25 €	3.125.645,86 €	
UKUPNO UŠTEDE			1.035.549,97 €	4.109.971,44 €	5.145.521,41 €

OPIS	datum	valuta	GLAVNICA	KAMATA	UKUPNO UŠTEDE
Dug Exim banci	21.07.2022	\$	\$32.412.619,68	\$8.208.329,57	
Zvanični kurs CBCG	21.07.2022	1 \$ / 1 €	1,01990	1,01990	
Dug Exim banci	21.07.2022	€	31.780.193,82 €	8.048.170,97 €	
Povučeno nakon 21.07.2021.		\$	3.198.138,05	570.365,65	
Zvanični kurs CBCG		1 \$ / 1 €	1,01990	1,01990	
Povučeno nakon 21.07.2021.		€	3.135.736,89	559.236,84	
Hedžovani dio duga	21.07.2022	\$	\$29.214.481,63	\$7.637.963,92	
Kurs iz hedžing ugovora/koeffcijent kamate	21.07.2022	1 \$ / 1 €	1,18127	2,68622	
Hedžovani dio duga	21.07.2022	€	24.731.323,92 €	2.843.384,30 €	
Ukupno plaćeno			27.867.060,81 €	3.402.621,13 €	
UKUPNO UŠTEDE			3.913.133,02 €	4.645.549,84 €	8.558.682,85 €

OPIS	datum	valuta	GLAVNICA	KAMATA	UKUPNO UŠTEDE
Dug Exim banci	21.01.2023	\$	\$32.785.674,66	\$8.375.452,51	
Zvanični kurs CBCG	21.01.2023	1 \$ / 1 €	1,08260	1,08260	
Dug Exim banci	21.01.2023	€	30.284.199,76 €	7.736.423,90 €	
Povučeno nakon 21.07.2021.		\$	3.571.193,04	909.529,43	
Zvanični kurs CBCG		1 \$ / 1 €	1,08260	1,08260	
Povučeno nakon 21.07.2021.		€	3.298.718,86	840.134,33	
Hedžovani dio duga	21.01.2023	\$	\$29.214.481,63	\$7.465.923,08	
Kurs iz hedžing ugovora/koeffcijent kamate	21.01.2023	1 \$ / 1 €	1,18127	2,68622	
Hedžovani dio duga	21.01.2023	€	24.731.323,92 €	2.779.338,67 €	
Ukupno plaćeno			28.030.042,78 €	3.619.473,00 €	
UKUPNO UŠTEDE			2.254.156,98 €	4.116.950,90 €	6.371.107,88 €
					23.989.097,21 €

Revizijom je utvrđen iznos ukupnog finansijskog efekta koji je hedžing aranžman imao na uštede kod isplata glavnice i kamate za ukupno 4 rate tokom trajanja aranžmana, u iznosu od **23.989.097,21 €¹⁶⁹**, kako je i prikazano u nastavku:

1. Tokovi novca na **21.07.2021. godine**

Plaćanje prve rate u skladu sa hedžing aranžmanom izvršeno je 21.07.2021. godine. Po osnovu amortizacionog plana, potraživanja Exim banke na ovaj datum iznosila su 29.214.481,62 \$ za glavnice i 8.120.764,22 \$ na ime kamate. U skladu sa amortizacionim planom, definisanim ugovorom o hedžing aranžmanu, od 4 banke po hedžing ugovoru je povučeno 29.214.481,63 \$ za plaćanje glavnice i 8.225.499,61 \$ za plaćanje kamate, za koje je država bankama iz hedžing ugovora isplatila 24.731.323,92 € za glavnice i 3.062.106,16 € za kamatu, u skladu sa ugovorom.

Za plaćanje kamate na navedeni datum, od hedžing banaka je prihodovano 8.225.499,61 \$, dok je potraživanje Exim banke iznosilo 8.120.764,22 \$. Razlika u obračunu kamate kod ova dva amortizaciona plana (kineske banke i hedžing banaka) javlja se u obračunu u slučaju prve rate, iz razloga što se kod amortizacionog plana hedžing banaka pošlo od pretpostavke da je cjelokupan iznos duga prema Exim-u povučen jednokratno, pa se obračunava prva (precijenjena) rata za kamatu, koja je od potraživanja Exim-a veća za 104.735,39\$¹⁷⁰. Navedeni višak priliva od hedžing banaka je na 21.07.2021. godine iskorišćen za plaćanje commitment fee (naknade za nepovučena sredstva), što je utvrđeno uvidom u rješenje o knjiženju Ministarstva finansija, kao i uvidom u Glavnu knjigu iz 2021. godine. Kod plaćanja prve rate država je ostvarila uštede od 79.276,18 € za plaćanje glavnice i 3.834.508,88 € za plaćanje kamate. Ukupna ušteta kod plaćanja prve rate iznosi **3.913.785,07 €**.

2. Tokovi novca na **21.01.2022. godine**

Plaćanje druge rate u skladu sa hedžing aranžmanom izvršeno je 21.01.2022. godine. Po osnovu amortizacionog plana, potraživanja Exim banke na ovaj datum iznosila su 30.471.975,04 \$ za glavnice i 8.203.742,89 \$ na ime kamate (iznosi dospijeća na navedeni datum sadrže dio duga koji je hedžovan, kao i dospijeće obaveza po povlačenjima od Exim-a koja su izvršena nakon 21.07.2021. godine - nehedžovani dio duga).

U skladu sa amortizacionim planom, definisanim ugovorom o hedžing aranžmanu, od 4 banke po hedžing ugovoru je povučeno 29.214.481,63 \$ za plaćanje glavnice, kao i 8.063.196,93 \$ za plaćanje kamate. Shodno Ugovoru o hedžing aranžmanu, država je bankama iz hedžinga isplatila 24.731.323,92 € za glavnice i 3.001.685,76 € na ime kamate. Navedeni iznosi sadržani su u ukupno plaćenim sredstvima po dospijeću prema Exim-u na dan 21.01.2022. godine, koja su utvrđena po osnovu

---

¹⁶⁹ Uštede prezentovane od strane Ministarstva finansija u "Informaciji o hedžing aranžmanu, zaključenom u julu 2021. godine, s analizom mogućnosti vezanih za dalju realizaciju hedžing aranžmana" iznose 23.718.228,52 €. Razlika u uštedama koje je prikazalo Ministarstvo finansija u Informaciji javlja se iz razloga što je Ministarstvo finansija u prikazu ušteta koristilo prosječni dnevni kurs koji je korišćen u proračunu kod planiranja raskida aranžmana

¹⁷⁰ Prikaz cjelokupnog obračuna glavnice i kamate po Ugovoru o hedžing aranžmanu dostavlja se u prilogu Zapisnika

rješenja o knjiženju Ministarstva finansija, kao i uvidom u Glavnu knjigu iz 2022. godine. Kod plaćanja druge rate država je ostvarila uštede od 1.035.549,98 € za plaćanje glavnice i 4.109.971,44 € za plaćanje kamate. Ukupna ušteda kod plaćanja druge rate iznosi **5.145.521,42 €**.

3. Tokovi novca na **21.07.2022. godine**

Plaćanje treće rate u skladu sa hedžing aranžmanom izvršeno je 21.07.2022. godine. Po osnovu amortizacionog plana, potraživanja Exim banke na ovaj datum iznosila su 32.412.619,68\$ za glavnice i 8.208.329,57\$ na ime kamate (iznosi dospijeća na navedeni datum sadrže dio duga koji je hedžovan, kao i dospijeće obaveza po povlačenjima od Exim-a koja su izvršena nakon 21.07.2021. godine - nehedžovani dio duga).

U skladu sa amortizacionim planom, definisanim ugovorom o hedžing aranžmanu, od četiri banke po hedžing ugovoru je povučeno 29.214.481,63 \$ za plaćanje glavnice, kao i 7.637.963,92 \$ za plaćanje kamate. Shodno Ugovoru o hedžing aranžmanu, država je bankama iz hedžinga isplatila 24.731.323,92 € za glavnice i 2.843.384,30 € na ime kamate. Navedeni iznosi sadržani su u ukupno plaćenim sredstvima po dospijeću prema Exim-u na dan 21.07.2022. godine, koja su utvrđena po osnovu rješenja o knjiženju Ministarstva finansija, kao i uvidom u Glavnu knjigu iz 2022. godine. Kod plaćanja treće rate država je ostvarila uštede od 3.913.133,02 € za plaćanje glavnice i 4.645.549,83 € za plaćanje kamate. Ukupna ušteda kod plaćanja treće rate iznosi **8.558.682,86 €**.

4. Tokovi novca na **21.01.2023. godine**

Plaćanje četvrte rate u skladu sa hedžing aranžmanom izvršeno je 21.01.2023. godine. Po osnovu amortizacionog plana, potraživanja Exim banke na ovaj datum iznosila su 32.785.674,66 \$ za glavnice i 8.375.452,51 \$ na ime kamate (iznosi dospijeća na navedeni datum sadrže dio duga koji je hedžovan, kao i dospijeće obaveza po povlačenjima od Exim-a koja su izvršena nakon 21.07.2021. godine - nehedžovani dio duga).

U skladu sa amortizacionim planom, definisanim ugovorom o hedžing aranžmanu, od četiri banke po hedžing ugovoru je povučeno 29.214.481,63 \$ za plaćanje glavnice, kao i 7.465.923,08 \$ na ime kamate. Shodno Ugovoru o hedžing aranžmanu, država je bankama iz hedžinga isplatila 24.731.323,92 € za glavnice i 2.779.338,67 € za kamatu. Revizijom je utvrđeno da je stvarni odliv po osnovu glavnice i kamate za 126,00 € veći u odnosu na evidenciju po rješenjima Ministarstva finansija. Kod plaćanja četvrte rate država je ostvarila uštede od 2.254.156,98 € za plaćanje glavnice i 4.116.950,90 € za plaćanje kamate. Ukupna ušteda kod plaćanja četvrte rate iznosi **6.371.107,88 €**.

Ukupan efekat koji je hedžing aranžman imao na uštede kod isplata glavnice i kamate za ukupno četiri rate toko trajanja aranžmana, iznosio je **23.989.097,21 €**. Uvidom u Rješenja o knjiženju Ministarstva finansija, Obavještenja o prilivu izdatih od strane Centralne banke Crne Gore, uz koje su priložene Swift

poruke izvršenih plaćanja, utvrđeno je da je prilikom raskida Hedžing aranžmana ostvaren priliv sredstava u iznosu od **59.870.382,37 €**.

Ukupni finansijski efekti hedžing aranžmana prikazani su u sljedećoj tabeli¹⁷¹:

Tabela 47: Ukupni efekti od Hedžing aranžmana

Rb	Ukupni efekti od Hedžing aranžmana	Iznos
1	Uštede koje su ostvarene po osnovu hedžovanog kursa i kamatne stope	23.989.097,21 €
2	Prilivi ostvareni po osnovu prekida Hedžing aranžmana	59.870.382,37 €
3	Ukupan finansijski efekat hedžing aranžmana na 31.12.2023. godine (1+2)	83.859.479,58 €

6. IZDACI BUDŽETA

Izdaci budžeta iskazani u skladu sa ekonomskom klasifikacijom za period 2019-2023. godine, dati su u narednoj tabeli:

Tabela 48: Izdaci budžeta iskazani po ekonomskoj klasifikaciji po godinama

	OPIS	2019	2020	2021	2022	2023
41	Tekući izdaci	822.772.770,02	858.015.865,81	875.790.931,35	923.673.941,22	1.072.633.330,45
42	Transferi za socijalnu zaštitu	554.348.899,90	558.678.968,50	567.405.550,30	667.285.836,71	824.857.564,21
43	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	219.689.949,61	281.248.902,50	257.066.480,46	353.517.907,93	380.691.479,88
44	Kapitalni izdaci	402.214.320,08	230.877.683,28	204.674.628,10	268.150.642,00	239.500.797,52
45	Pozajmice i krediti	3.176.935,98	1.611.467,00	1.315.523,00	23.121.894,74	10.111.595,67
46	Otplata dugova	566.666.961,78	684.621.514,33	471.520.882,96	327.453.338,79	321.483.979,44
47	Rezerva	24.296.455,59	116.413.709,20	71.230.165,42	24.955.729,25	18.268.919,31
	UKUPNO	2.593.166.292,96	2.731.468.110,62	2.449.004.161,59	2.588.159.290,64	2.867.547.666,48

Izdaci budžeta iskazani u skladu sa funkcionalnom klasifikacijom za period od 2019.–2023. godine dati su u narednoj tabeli:

Tabela 49: Izdaci budžeta iskazani po funkcionalnoj klasifikaciji po godinama

	OPIS	2019	2020	2021	2022	2023
1	Opšte javne službe	874.463.512,61	1.053.606.035,81	771.388.966,46	624.975.971,55	641.645.803,99
2	Obrana	80.409.527,12	54.052.209,48	62.440.421,24	59.411.908,79	71.315.407,59
3	Javni red i bezbjednost	168.387.484,46	168.332.316,27	156.744.886,73	158.545.886,97	195.651.244,95
4	Ekonomski poslovi	391.662.261,57	304.307.741,87	267.243.192,82	316.366.111,49	307.199.507,92
5	Zaštita životne sredine	11.184.704,17	11.913.365,38	15.241.174,26	17.097.065,28	22.932.102,27
6	Poslovi stanovanja i zajednice	5.151.842,94	4.223.553,50	1.475.230,52	0,00	0,00
7	Zdravstvo	258.623.421,17	304.854.099,31	329.211.533,71	424.633.446,72	419.543.754,68
8	Sport, kultura i religija	48.481.832,47	50.128.567,50	42.447.941,92	48.091.316,27	57.637.381,17
9	Obrazovanje	192.947.544,99	201.293.684,13	214.339.435,66	232.778.150,45	288.765.197,52
10	Socijalna zaštita	561.854.161,46	578.756.537,37	588.471.378,27	706.259.433,12	862.856.266,39
	UKUPNO	2.593.166.292,96	2.731.468.110,62	2.449.004.161,59	2.588.159.290,64	2.867.546.666,48

Izdaci budžeta iskazani u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu iznose 2.867.546.666,48 €. U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih izdataka u 2023. godini po strukturi izdataka:

¹⁷¹ Negativne kursne razlike obračunate na 31.12.2023. godine je na kontu 213812 analitičkog računa CBCG pod nazivom „depozit po viđenju" Vlade Crne Gore Ministarstva finansija, ostvarenog po osnovu hedžing aranžmana, iznosile su 692.067,18 €

Tabela 50: Izdaci budžeta u 2023. godini iskazani po ekonomskoj klasifikaciji

EK	Izdaci	Izdaci budžeta u 2023. godini				
		Zakon o budžetu	Rebalans (29.11.2023. godine)	Preusmjerenja	Tekući budžet	Predlog zakona o završnom računu budžeta
411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	627.306.329,07	7.918.129,53	17.791.403,66	653.015.862,57	643.138.738,83
412	Ostala lična primanja	19.652.018,74	-39.633,88	1.826.411,56	21.438.796,42	18.418.159,83
413	Rashodi za materijal	53.726.729,59	2.983.994,31	-2.642.780,72	54.067.943,18	45.669.015,57
414	Rashodi za usluge	66.414.663,02	4.639.922,24	8.982.890,01	80.037.472,27	72.310.369,09
415	Rashodi za za tekuće održavanje	35.579.121,74	-743.437,38	-110.861,03	34.724.823,33	30.139.127,84
416	Kamate	109.927.809,38	100.000,01	-4.766.936,00	105.260.873,39	124.444.816,54
417	Renta	12.254.306,27	-13.268,86	101.518,09	12.342.555,50	11.498.840,40
418	Subvencije	60.973.265,96	11.850.001,00	3.399.592,95	76.222.859,91	74.379.966,02
419	Ostali izdaci	68.454.347,42	-662.197,65	-2.088.628,04	65.703.521,73	52.634.296,33
	Ukupno	1.054.288.591,19	26.033.509,32	22.492.610,48	1.102.814.708,30	1.072.633.330,45

6.1. Tekući izdaci

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu tekući izdaci planirani su u iznosu od 1.054.288.591,19 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja raspoloživa sredstva iskazana su u iznosu od 1.102.814.708,30 €, a tokom godine ostvareni su izdaci u ukupnom iznosu od 1.072.633.330,45 €.

6.1.1. Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca (411)

Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca planirani su u iznosu od 627.306.329,07 €, a nakon izmjena budžeta i izvršenih preusmjerenja isti su uvećani na iznos od 653.015.862,57 €. Tokom 2023. godine na računima grupe 411 - Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca evidentiran je iznos od 643.138.738,83 €, što je prikazano u tabeli koja slijedi:

Tabela 51: Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca

411 - Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca		Plan	Rebalans		Preusmjerenje		Tekući budžet	Izvršenje
			+	-	+	-		
4111	Neto zarade	470.076.344,43	6.319.189,03	859.649,07	14.584.957,82	13.061.229,99	477.059.612,22	471.081.302,37
4112	Porez	21.832.345,46	721.510,66	40.720,14	5.893.829,16	299.436,34	28.107.528,80	27.016.751,73
4113	Doprinosi na teret zaposlenog	88.950.309,18	1.046.325,99	140.390,47	3.086.113,64	1.444.573,57	91.497.784,77	89.932.355,03
4114	Doprinosi na teret poslodavca	43.269.801,69	827.410,37	58.440,16	8.571.222,91	279.166,32	52.330.828,49	51.292.422,61
4115	Prizez	3.177.528,62	103.475,25	581,93	827.191,17	87.504,82	4.020.108,29	3.815.907,09
	UKUPNO:	627.306.329,38	9.017.911,30	1.099.781,77	32.963.314,70	15.171.911,04	653.015.862,57	643.138.738,83

Izvor podataka: Glavna knjiga

U postupku revizije revidiran je iznos od 15.291.986,94 € koji je realizovan kod sledećih subjekata: Ministarstvo finansija, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo javne uprave, Uprava za katastar i državnu imovinu i Fond penzijskog i invalidskog osiguranja.

U postupku revizije utvrđeno je sledeće:

- Sa računa grupe 411 - Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca vršile su se samo isplate koje se odnose na zarade zaposlenih i pripadajuće poreze i doprinose;
- Broj zaposlenih, za koje je izvršen obračun i isplata zarada sa računa grupe 411 - Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca, po mjesecima, dat je u tabeli:

Tabela 52: Broj zaposlenih kojima je isplaćena zarada sa računa grupe 411 - Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca

2023. godina	Ministarstvo finansija	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	Ministarstvo javne uprave	Uprava za katastar i državnu imovinu	Fond penzijskog i invalidskog osiguranja
Januar	255	136	106	519	201
Fenruar	260	137	107	517	201
Mart	265	138	105	512	201
April	275	138	106	512	202
Maj	271	142	105	510	202
Jun	272	139	105	506	200
Jul	272	141	104	503	198
Avgust	275	142	105	503	199
Septembar	283	141	104	502	200
Oktobar	286	142	104	503	199
Novembar	255	119	105	498	198
Decembar	257	120	111	501	198

Izvor podataka: Platni spiskovi, po mjesecima, za revidirane subjekte

- Uvidom u zbirne rekapitulacije zarada, po mjesecima, utvrđeno je da su navedeni subjekti, pored zarade za redovan rad, vršili obračun i isplate po osnovu: dodatka na zaradu, varijabilnog dijela zarade, bolovanja, roditeljskog odsustva, suspenzije, naknade funkcionerima po prestanku funkcije i dr.

Na odabranom uzorku utvrđeno je:

- da se obračun zarade za redovan rad vršio u skladu sa Uputstvom o načinu obračuna zarade i naknade zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad¹⁷²;
- da koeficijenti na osnovu kojih je izvršen obračun zarada, odgovaraju koeficijentima koji su definisani Zakonom o zaradama u javnom sektoru¹⁷³ i Granskim kolektivnim ugovorom za oblast uprave i pravosuđa¹⁷⁴;
- da je varijabilni dio zarade isplaćivan na osnovu rješenja starješine organa i u skladu sa Odlukom o varijabilnom dijelu zarade¹⁷⁵, kojom je definisano da varijabilni dio zarade iznosi do 50% prosječne zarade u Crnoj Gori u prethodnoj godini;
- da su naknade po prestanku funkcije isplaćivane na osnovu rješenja kojima se ostvaruje pravo na isplatu nakande po prestanku funkcije u periodu od jedne godine, a koja su donešena od strane Administrativnog odbora Skupštine Crne Gore ili Komisije za kadrovska pitanja;
- da se zarada zaposlenih uvećavala na osnovu: Odluke o dodatku na osnovnu zaradu za obavljanje poslova na određenim mjestima¹⁷⁶, u iznosu do 30% osnovne zarade; Odluke o dodatku na osnovnu zaradu za obavljanje poslova na radnim mjestima za decentralizovano/centralizovano, indirektno/direktno i podijeljeno upravljanje sredstvima u okviru instrumenta pretpristupne podrške (IPA)¹⁷⁷, u iznosu do 30% osnovne zarade i na osnovu Granskog kolektivnog ugovora (uvećanje zarade

¹⁷² „Sl.list Crne Gore“, br. 8/22, 20/22 i 35/23

¹⁷³ „Sl.list Crne Gore“, br. 016/16, 083/16...152/22

¹⁷⁴ „Sl.list Crne Gore“, br. 018/23

¹⁷⁵ „Sl.list Crne Gore“, br 032/16, 028/17

¹⁷⁶ „Sl.list Crne Gore“, br. 060/17, 036/18...151/22, 082/23 i 096/23

¹⁷⁷ „Sl.list Crne Gore“, br. 013/19

po času - za rad noću (50%), za prekovremeni rad (50%) i za rad na dane državnog ili vjerskog praznika (150%) kao i za uvećanje po osnovu naučnog zvanja (magistru - 0,80 obračunske vrijednosti koeficijenta u bruto iznosu i doktoru nauka - 1,20 obračunske vrijednosti koeficijenta u bruto iznosu). Sva uvećanja zarade izvršena su na osnovu pojedinačnih rješenja starješine organa kojima se odobrava isplata;

- da se umanjeње zarade vršilo zbog privremene spriječenosti za rad (obračun uglavnom na 90% zarade) i suspenzije (obračun na 60% zarade).

Pored navedenog, utvrđene su sledeće i nepravilnosti:

- **Fond penzijskog i invalidskog osiguranja:** Fond tokom 2023. godine nije vršio plaćanje doprinosa zbog nezapošljavanja lica sa invaliditetom, što nije u skladu sa članom 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom¹⁷⁸, kojim je propisana obaveza poslodavcu koji nije zaposlio lice sa invaliditetom da, za svako lice koje nije zaposlio, prilikom mjesečne isplate zarada i naknada zarada zaposlenih, uplati poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Fond penzijskog i invalidskog osiguranja treba da postupa u skladu sa članom čl. 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom kojim je propisana obaveza plaćanja doprinosa zbog nezapoljavanja lica sa invaliditetom.

- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i Uprava za katastar i državnu imovinu vršili su obračun i isplatu uvećanja zarade po osnovu prekovremenog rada, a u postupku vršenja revizije nije dostavljen dokaz da su navedeni subjekti postupili u skladu sa članom 64 Zakona o radu kojim je propisano da se prekovremeni rad uvodi pisanom odlukom poslodavca i da se o uvođenju istog obavještava inspektor rada.

Potrošačke jedinice su dužne da, u slučaju potrebe za prekovremenim radom, postupaju u skladu sa čl. 64 stav 2 i 5 Zakona o radu kojim je propisano da se prekovremeni rad uvodi pisanom odlukom poslodavca i da se o uvođenju istog obavještava inspektor rada.

6.1.2. Konsultantske usluge (4147)

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu u okviru sintetičke grupe računa 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije planirana su sredstva u iznosu od 27.833.962,97 €. Nakon izvršenih izmjena Zakona o budžetu i preusmjerenja, budžetska sredstva su iznosila 32.660.150,79 €, dok je izvršenje evidentirano u iznosu od 32.177.200,54 €.

¹⁷⁸ "Sl. list Crne Gore", br. 049/08, 073/10...055/16

U okviru ove sintetičke grupe testiran je uzorak u ukupnom iznosu od 4.778.971,09 €¹⁷⁹ i to kod Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Ministarstva finansija i Uprave za kapitalne projekte i isti se odnosi na isplate po osnovu zaključenih ugovora sa fizičkim i pravnim licima. Isplate zaključenih ugovora finansirane su iz opštih budžetskih prihoda, kredita, namjenskih prihoda i IPA sredstava.

Kod revidiranih subjekata revizije utvrđeno je sljedeće:

Ministarstvo finansija, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i Ministarstvo ekonomskog razvoja zaključivali su ugovore o konsultantskim uslugama sa fizičkim i pravnim licima sa preciziranim predmetom ugovora i opisom posla, definisanim periodom trajanja ugovora, te dostavljenim dokazima u vidu izvještaja o izvršenom poslu. Kod navedenih Ministarstava ugovori su zaključivani za poslove koji nijesu sistematizovani aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, a prilikom isplate ugovorenih iznosa ispravno je vršen obračun poreza, doprinosa, prireza.

- Uprava za kapitalne projekte je tokom 2023. godine zaključila ugovore o konsultantskim uslugama¹⁸⁰ sa 11 fizičkih lica za obavljanje poslova čiji opis odgovara opisu poslova iz akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave¹⁸¹, što nije u skladu sa čl. 34-52 Zakona o državnim službenicima i namještenicima, kojim je propisana procedura popune radnog mjesta za poslove koji su definisani aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.

Uprava za kapitalne projekte je dužna da za poslove koji su utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta popunu radnih mjesta vrši u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima.

- Uprava za kapitalne projekte je za 5 fizičkih lica vršila isplate naknade bez podnijetog izvještaja koji bi potvrdio da je ugovorena obaveza izvršena, što nije u skladu sa tačkama 23 i 25 Uputstva o radu državnog trezora¹⁸².

Uprava za kapitalne projekte treba da vrši isplate ugovorenih naknada nakon dostavljanja izvještaja o sprovedenim aktivnostima i poslovima koji su predmet ugovora angažovanih lica, a u skladu sa tačkama 23 i 25 Uputstva o radi državnog trezora odnosno nakon što se utvrdi da je izvršena usluga.

¹⁷⁹ Ukupni testirani uzorak, što čini 14,85% od ukupno izvršene pozicije od 32.177.200,54 €

¹⁸⁰ Ugovori zaključeni sa 11 lica sa različitim periodom trajanja

¹⁸¹ Isplate fizičkim licima sa kojim su sklopljeni ugovori se odnose na: praćenje realizacije projekata u Ski centrima, administrativne pomoći i procesure u upravi, pripremanje projektnih zadataka, pripremanje tenderske dokumentacije, tehnička podrška i savjetovanje u okviru Uprave, dostavljanje i izrada finansijskih izvještaja o realizovanim sredstvima u Ski centrima

¹⁸² Takođe, za preostalih šest (od ukupno 11 revidiranih) ugovora utvrđeno je da je izvještaj dostavljan u vidu informacije

6.1.3. Kamate (416)

Zakonom o budžetu za 2023. godinu, izdaci po osnovu kamata planirani su u iznosu od 109.927.809,38 €, a nakon izmjena i izvršenog preusmjerenja sredstava isti su umanjeni na iznos od 105.260.873,39 €.

Tokom 2023. godine, isplate po ovom osnovu iznosile su 124.444.816,50 €.

U postupku revizije revidiran je iznos 124.213.518,47 € koji je realizovan od strane Ministarstva finansija, a koji u ukupnom izvršenju učestvuje sa 99,81%.

Ministarstvo finansija je po osnovu kamata, tokom 2023. godine, izvršilo isplate u iznosu od 124.213.518,47 € i to: Kamate rezidentima - iznos od 15.135.323,15 € i Kamate nerezidentima - iznos od 109.078.195,32 €.

Kamate rezidentima: Iznos od 15.135.323,15 € obuhvata:

- isplatu kamate po osnovu kredita rezidentima, u iznosu od 9.090.173,84 €. Isplata kamata vršila se na osnovu pojedinačnih rješenja Ministra finansija i u iznosima koji odgovaraju amortizacionim planovima otplate kredita;
  - isplatu kamate po osnovu državnih zapisa, u iznosu od 829.942,13 €. Vlada Crne Gore je zaključkom br. 08-402/23-5348/2 od 23.11.2023. godine usvojila informaciju o emisiji državnih zapisa u cilju obezbjeđenja nedostajućih sredstava za finansiranje budžeta za 2023. godinu i stvaranje fiskalne rezerve i zadužila Ministarstvo finansija da, do kraja 2023. godine, preduzme sve potrebne aktivnosti u vezi sa emisijom ili emisijama državnih zapisa u iznosu do 50.000.000,00 €. Tokom 2023. godine, po ovom osnovu, izvršena je samo isplata kamate i to u sledećim iznosima: 187.803,12 € za državne zapise ročnosti 91 dan, 347.735,90 € za državne zapise, ročnosti 182 dana i 294.403,11 €, za državne zapise, ročnosti 273 dana;
  - isplatu kamate po osnovu državnih obveznica, u iznosu od 4.523.140,00 €. Utvrđeno je da se isplata vršila na osnovu pojedinačnih rješenja Ministra i na osnovu izvještaja Centralno klirinško depozitarnog društva koji sadrži podatke o vlasnicima i broju HoV za obveznice oznake GB1-2026, GB1-2024 I GB2-2024;
  - isplatu po osnovu negativnih kursnih razlika, u iznosu od 692.067,18 €. Utvrđeno je da se navedeni iznos odnosi na isplatu po osnovu negativnih kursnih razlika, koja je ostvarena na depozitnom računu Ministarstva finansija, po osnovu hedžing aranžmana.
- Isplata po osnovu negativnih kursnih razlika koje su ostvarene na depozitnom računu Ministarstva finansija po osnovu hedžing aranžmana, u iznosu od 692.067,18 €, evidentirana je na računu 4161-Kamate rezidentima, a istu je shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne

Gore i budžete opština, trebalo evidentirati na računu 4144 - Bankarske usluge i negativne kursne razlike¹⁸³.

Ministarstvo finansija je dužno da transakcije evidentira u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Kamate nerezidentima: Iznos od 109.078.195,32 € obuhvata: isplate kamata po osnovu ino-kredita, u iznosu od 54.528.779,68 €, isplate kvartalnih troškova po osnovu MMF aranžmana, u iznosu od 3.361.915,63 € i isplate kamata po osnovu EUROBOND obveznica u iznosu od 51.187.500,00 €. Struktura izvršenih isplata data je u tabeli koja slijedi:

Tabela 53: Kamate INO krediti

RB	Kreditor	Valuta po ugovoru	4162 - Kamata
			EUR
A	Ino krediti		54.528.779,68
1	Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	€	6.027.541,69
2	Pariski klub povjerilaca	€	637.421,41
	Pariski klub povjerilaca	USD, CHF I NOK	257.766,51
3	Međunarodna asocijacija za razvoj (IDA)	SDR	104.998,37
4	Evropska investiciona banka (EIB)	€	2.215.312,16
5	Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	€	2.307.138,88
6	Banka za razvoj savjeta Evrope (CEB)	€	747.135,38
7	Evropska komisija	€	112.500,00
8	Njemačka banka za razvoj (KFW)	€	890.037,56
9	IFAD	€	130.643,51
10	Mađarski zajam	€	515,69
11	Poljski zajam	€	9.453,44
12	Francuski kredit NATIXIS	€	2.788,27
13	Kineska Exim banka* hedžovani iznos	€	2.779.338,66
	Kineska Exim banka* nehedžovani iznos	USD	7.892.880,81
14	Španski kredit (Instituto del credito oficial (ICO)	€	10.322,02
15	Export Development Canada EDC - helikopteri	€	199.548,63
16	HAPOALIM banka Izrael - oklopna vozila	€	279.563,14
17	Credit Suisse banka	€	0,00
18	Banka intesa	€	0,00
19	Sindicirani zajam - OTP-Erste group-Zagrebačka banka	€	0,00
20	Sindicirani zajam - PBG	€	11.267.866,17
21	Sindicirani zajam - PBG 2	€	13.926.696,27
22	Deutsche bank	€	4.729.311,11
B	Instrumenti brzog finansiranja - MMF	SDR	3.361.915,63
C	EUROBOND obveznice	€	51.187.500,00
UKUPNO (A+B+C)			109.078.195,31

Izvor podataka: GK i dokumentacija koja se odnosi na pojedinačne isplate

U postupku revizije utvrđeno je da je od ukupno isplaćenog iznosa koji je evidentiran na računu 4162 - Kamate nerezidentima, iznos od 72.017.339,25 € isplaćen iz sredstava koja su evidentirana na Glavnom računu trezora, dok je iznos od 37.060.856,06 € isplaćen iz depozita koji se vode kod CBCG i

¹⁸³ U postupku revizije, od strane Ministarstva finansija dobijeno je i pojašnjenje koje se odnosi na nepravilno evidentiranje navedenog iznosa. Shodno pojašnjenju, razlog nepravilne evidencije je u tome što je prihod od raskida hedžing aranžmana evidentiran po kursu na dan priliva i po kursu na dan 31.12.21023. godine. S obzirom na činjenicu da je tek početkom januara, nakon isteka fiskalne godine, dobijena zvanična informacija o kursu na kraju godine, tek tada je utvrđen iznos negativnih kursnih razlika, a u tom trenutku nije bilo sredstava niti je postojala mogućnost preusmjeravanja sredstava na poziciju 4144 – Bankarske usluge i negativne kursne razlike, što je i razlog za evidentiranje navedenog iznosa u okviru budžetske pozicije 416 – Kamate, a sve u cilju tačne finansijske evidencije

to: iz depozita ostvarenih emisijom Eurobond obveznica 2020 - iznos od 15.000,00 €; iz depozita ostvarenih po osnovu hedžing aranžmana - iznos od 7.066.425,07 € i iz depozita ostvarenih zaduženjem kod Deutche bank - iznos od 29.979.430,99 €.

a) Isplate kamata po osnovu ino-kredita

Ministarstvo finansija je na ime kamate po osnovu ino-kredita izvršilo isplatu u iznosu od 54.528.779,68 €, od čega je iznos od 39.940.435,81 € isplaćen iz sredstava koja su evidentirana na Glavnom računu trezora, dok je preostali iznos od 14.588.343,87 € isplaćen iz depozita¹⁸⁴.

U postupku revizije utvrđeno je da su se isplate vršile na osnovu pojedinačnih rješenja Ministra finansija, koji u prilogu sadrže obavještenje kreditora o dospjelim obavezama po osnovu kredita (glavnica, kamata i naknade), dopis Ministarstva finansija Centralnoj banci Crne Gore da izvrši prenos sredstva kreditoru i swift o izvršenoj isplati¹⁸⁵.

Utvrđeno je da su redovno izmirivane dospjele obaveze, osim za kredit sa Ruskom federacijom (model Pariski klub), zbog ograničenja mogućnosti plaćanja preko američkih i evropskih korespondentih banaka. Obaveze prema Ruskoj federaciji, usljed nemogućnosti plaćanja nijesu izmirivane ni za 2022. ni za 2023. godinu, pa je dug prema Ruskoj federaciji isti kao na kraju 2021. godine, prije uvođenja moratorijuma i iznosi 9.474.757,23 USD.

U postupku revizije, pored navedenog, utvrđeno je i sledeće:

- Plaćanja koja se odnose na realizaciju kreditnih obaveza (glavnica i kamata) prema inostranstvu, koje dopijevaju u neurskim valutama (CHF, USD i NOK) su se vršila na osnovu dopisa Centralne banke Crne Gore kojim se zahtijeva uplata sredstava od strane Ministarstva finansija na transakcioni račun Centralne banke Crne Gore. Međutim, kod plaćanja obaveza prema inostranstvu u neurskim valutama, nije bilo moguće unaprijed utvrditi tačan iznos u EUR-ima zbog činjenice da na kupovinu deviza utiče više faktora koji su u svakom trenutku podložni promjenama (kretanje kursa, troškovi konverzije, provizija banke i sl.) i isto je rezultiralo naknadnim doplatama, odnosno povraćajima u odnosu na prvobitno isplaćeni iznos¹⁸⁶.

Shodno navedenom, prilikom evidentiranja plaćanja koja se odnose na izmirivanje kreditnih obaveza prema zemljama članicama Pariskog kluba, koje dopijevaju u neurskim valutama, usljed izvršenih doplata i povraćaja (storniranja iznosa) došlo je do nepravilne evidencije u Glavnoj knjizi trezora. Kreditne obaveze za neurske valute (glavnica i kamata), iznosile su ukupno 10.847.623,25 €, a

¹⁸⁴ Iz depozita ostvarenih emisijom Eurobond obveznica 2020 - isplaćen je iznos od 15.000,00 €, iz depozita ostvarenih po osnovu hedžing aranžmana - iznos od 7.066.425,07 € i iz depozita ostvarenih zaduženjem kod Deutche bank - iznos od 7.506.918,80 €

¹⁸⁵ Samo je isplata po osnovu poljskog kredita (za Željeznicu Crne Gore) izvršena preko CKB, a sve ostalo preko CBCG

¹⁸⁶ Dakle, Ministarstvo finansija je vršilo prenos sredstava na transakcioni račun CBCG, na osnovu dopisa o trenutnom kursu, a nakon izvršenog plaćanja kreditnih obaveza, CBCG je dostavljala Ministarstvu obračun izvršenih plaćanja, sa podacima o kursu po kojem su kupljene valute. Na osnovu ovog izvještaja vršile su se naknadne doplate ili povraćaji sredstava, zavisno od toga da li je prvobitno uplaćeni iznos veći ili manji od stvarnog obračuna. Za iznos koji treba korigovati, vršilo se storniranje iznosa koji su evidentirani u Glavnoj knjizi

Ministarstvo finansija je u Glavnoj knjizi na računima koji služe za evidenciju otplate duga (glavnice) i kamate, evidentiralo iznos od 10.841,082,84 €, odnosno manje je evidentiran iznos od 6.540,41 €.

- Razlika između stvarne obaveze i evidentiranih plaćanja po osnovu otplate glavnice i kamate, iznosi 6.540,41 € i ista predstavlja nepravilnu evidenciju, koja obuhvata:
  - Iznos od 3.693,47 €. Navedeni iznos je evidentiran na računu 4612 – Otplata duga u iznosu od 3.077,38 € i na računu 4144 – Bankarske usluge i negativne kursne razlike u iznosu od 616,09 €, a trebao je biti evidentiran u okviru računa 4162 – Kamate nerezidentima i
  - Iznos od 2.846,94 € koji je evidentiran na računu 4144 - Bankarske usluge i negativne kursne razlike, a trebao je biti evidentiran na računu 4612 - Otplata duga nerezidentima.

Ministarstvo finansija je dužno da transakcije evidentira u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

b) Isplate kvartalnih troškova po osnovu MMF aranžmana

Iznos od 3.361.915,63 €, odnosi se na četiri isplate koje su odobrene pojedinačnim rješenjima Ministra finansija, a u skladu sa Memorandumom o sporazumijevanju, zaključenim dana 23.6.2020.godine¹⁸⁷.

c) Isplate kamata po osnovu EUROBOND obveznica

Iznos od 51.187.500,00 € obuhvata isplate po osnovu EUROBOND obveznica koje su emitovane 2018, 2019. i 2020. godine.

6.1.4. Subvencije (418)

Subvencije su, Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, planirane u iznosu od 60.973.265,96 €, a kroz izmjene Zakona o budžetu i izvršena preusmjerenja uvećane su na iznos od 76.222.859,91 €. Tokom 2023. godine, ukupno je realizovan iznos od 74.379.966,02 €.

U postupku revizije, revidiran je iznos od 12.320.304,80 € koji je realizovan kod sledećih potrošačkih jedinica: Uprava za željeznice, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove i Zavod za zapošljavanje Crne Gore.

Uprava za željeznice: U postupku revizije je utvrđeno da se revidirani iznos od 6.300.000,00 € odnosi na izvršena plaćanja prema AD Željeznički prevoz Crne Gore, shodno Ugovoru o obavezi pružanja usluga prevoza putnika od javnog interesa za period 01.01.-31.12.2023. godine, a na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore 07-344/23-903/2 od 07.03.2023. godine¹⁸⁸.

¹⁸⁷ Akt br. 06/3050/1 od 23.6.2020. godine

¹⁸⁸ Za navedenu vrstu pomoći, Agencija za zaštitu konkurencije je donijela mišljenje br. 01-430/21-646/5 od 29.07.2021. godine, kojim je zaključeno da "naknada za pokrivanje dijela troškova nastalih u vezi sa pružanjem usluge prevoza putnika od javnog interesa Željezničkom prevozom Crne Gore AD Podgorica, ne predstavlja državnu pomoć u smislu Zakona o kontroli državne pomoći"

Ministarstvo rada i socijalnog staranja: U postupku revizije je utvrđeno da se revidirani iznos od 3.361.481,08 € odnosi na izvršena plaćanja prema Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić, a u cilju pomoći licima koja se nalaze u stanju socijalne potrebe u podmirenju računa za struju.

Navedene isplate izvršene su na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-011/23-149/2 od 20.01.2023. godine i u skladu sa Uputstvom o postupku i načinu sprovođenja Programa subvencioniranja računa za električnu energiju br. 01-108/23-209/2 od 24.01.2023. godine, za period od 1.01.2023. do 31.12.2023. godine.

- **Ministarstvo rada i socijalnog staranja** je plaćanja prema Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić u iznosu od 3.361.481,08 €, koja se odnose na pomoći licima koja se nalaze u stanju socijalne potrebe u podmirenju računa za struju evidentiralo na 4181 – Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga, a iste je shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, trebalo evidentirati u okviru računa grupe 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je dužno da transakcije evidentira u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove: Revidirani iznos od 1.537.772,37 € odnosi se na isplate po osnovu sprovođenja Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja u 2023. godini¹⁸⁹ koji je donijelo Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede¹⁹⁰, a za čije sprovođenje je odgovorna Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove i veterinarske organizacije koje obavljaju poslove od javnog interesa (javni poslovi), a koje se biraju nakon sprovedenog javnog konkursa.

Najveći iznos izvršenih isplata odnosi se na ugovore i rješenja o ustupanju javnih poslova (iznos od 1.373.920,67 €) za koje je u postupku revizije utvrđeno da je uz svaku fakturu priložena prateća dokumentacija predviđena mjerama programa (zahtjev za plaćaje, nalog za knjiženje, faktura, laboratorijski izvještaj, rješenje službenog veterinara, zapisnik službenog veterinara, potvrda o izvršenim laboratorijskim ispitivanjima, zapisnik o izvršenom inspekcijom pregledu, izvještaj o dijagnostičkim ispitivanjima, tuberkulinske liste i ostalo). Preostali iznos odnosi se na isplate po osnovu nabavke materijala za zdravstvenu zaštitu, zakup prostora, smještaja i hrane, usluge bankarske provizije, konsultantske usluge, ostale usluge, finansiranje školarine zaposlenim, jednokratne pomoći

¹⁸⁹ "Službeni list Crne Gore", br. 048/23 od 08.05.2023.

¹⁹⁰ Shodno članu 47 stav 3 Zakona o veterinarstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 030/12 od 08.06.2012, 048/15 od 21.08.2015, 057/15 od 07.10.2015, 052/16 od 09.08.2016, 043/18 od 03.07.2018)

studentima, naknade za dodatni rad zaposlenim i druge izdatke, što je takođe predviđeno Programom mjera.

- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja u 2023. godini¹⁹¹ donijelo **21.03.2023.** godine, odnosno **24.04.2023.** godine¹⁹² što nije u skladu sa članom 47 stav 3 Zakona o veterinarstvu.¹⁹³

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede dužno je da Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja donese najkasnije do 31. decembra tekuće za narednu godinu, a shodno članu 47 Zakona o veterinarstvu.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore: U postupku revizije revidiran je iznos od 1.121.051,35 € za koji je utvrđeno da se odnosi na isplate nastale po osnovu sprovođenja Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom¹⁹⁴ i Pravilnika o uslovima, kriterijumima i postupku ostvarivanja prava na subvencije.¹⁹⁵

Kontrolom namjenskih subvencija utvrđeno je da Zavod posjeduje Interne procedure iz 2022. godine¹⁹⁶, koje se odnose na ostvarivanje prava poslodavca na subvencije i to za: zarade za zaposleno lice sa invaliditetom; bespovratna sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada za zapošljavanje lica sa invaliditetom; učešće u finansiranju ličnih troškova asistenta (pomagača u radu) lica sa invaliditetom; dodjelu kreditnih sredstava pod povoljnim uslovima za kupovinu mašina, opreme i alata potrebnom za zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Isplate subvencija vršile su se na osnovu ugovora koji se zaključuju između Zavoda i korisnika subvencija.

- Za iznos od 154.676,38 € koji se odnosi na isplate za četiri pravna lica¹⁹⁷ utvrđeno je da su izvršene na osnovu prethodno predatih zatjeva od strane pravnih lica i da su se odnosile na period od više mjeseci, što nije u skladu sa čl. 4 i 5 zaključenih ugovora. Članom 4 ugovora propisana je obaveza za korisnika da do kraja tekućeg mjeseca Zavodu podnese dokaze o isplati zarade za korisnika subvencije i uplati doprinosa za socijalno osiguranje, za prethodni mjesec, dok je članom 5 ugovora propisano da "u slučaju nepoštovanja ugovornih obaveza od strane korisnika sredstava, Zavod stiče

¹⁹¹ ("Službeni list Crne Gore", broj 35/23)

¹⁹² Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja u 2023. godini br. 04-312/23-1926/4 od 21. marta 2023. godine je danom objavljivanja Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja u 2023. godini br. 04-312/23-1926/5 od 24. aprila 2023. godine prestao da važi.

¹⁹³ ("Službeni list Crne Gore", br. 30/12, 48/15, 52/16 i 43/18)

¹⁹⁴ ("Službeni list Crne Gore", br. 049/08 od 15.08.2008, 073/10 od 10.12.2010, 039/11 od 04.08.2011, 055/16 od 17.08.2016)

¹⁹⁵ ("Službeni list Crne Gore", br. 039/12 od 23.07.2012, 046/14 od 31.10.2014)

¹⁹⁶ 02/22-22770 od 11.11.2022. godine

¹⁹⁷ SLOGA KD u iznosu od 90.926,05 €, FUN FUN DOO u iznosu od 33.139,24 €, TARA AEROSPACE AND DEFENCE PRODUCTS u iznosu od 12.229,42 € i SAVEZ SLIJEPIH Crne Gore u iznosu od 18.381,67 €

pravo na jednostrani raskid ugovora i na naknadu svih troškova koje je imao u vezi izvršavanja ovog dijela obaveza“ i na taj način izbjegne isplate sredstava za više mjeseci odjednom.

- Zavod – Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom za Ugovor broj 02-107-1625/2/21 od 19.01.2023. godine nije pratio realizaciju ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada u skladu sa čl. 4 i 5 ugovora između Fonda i poslodavca i tačkom 11 interne procedure „Ostvarivaje prava poslodavca na subvenciju koja se odnosi na bespovratna sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada za zapošljavanje lica sa invaliditetom“. U slučaju nedostavljanja dokaza o kupovini sredstava za navedenu namjenu subjekat revizije je bio dužan da zatraži povraćaj neutrošenih sredstava i postupi u skladu sa članom 9 stav 5 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Preporučuje se Zavodu – Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom da postupa u skladu sa internim procedurama i odredbama ugovora zaključenih sa korisnicima subvencija i da u slučaju izvršenih isplata za koje naknadno nijesu dostavljeni dokazi zatraži povraćaj sredstava i postupi u skladu sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

6.1.5. Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu (4191)

Zakonom o budžetu za 2023. godinu, izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu planirani su u iznosu od 16.589.759,12 €, a nakon izmjena budžeta i izvršenog preusmjerenja sredstava isti su uvećani na iznos od 21.370.482,32 €. Tokom 2023. godine, isplate po ovom osnovu iznosile su 16.713.665,04 €.

U postupku revizije su obuhvaćeni izdaci koji se odnose na ugovore o djelu u ukupnom iznosu od 3.829.366,51 € i to: Ministarstvo finansija u iznosu od 216.731,59 €; Ministarstvo saobraćaja i pomorstva u iznosu od 494.210,33 €; Uprava za inspeksijske poslove u iznosu od 441.414,60 € i Uprava za katastar i državnu imovinu u iznosu od 2.677.009,99 €.

- U postupku revizije je utvrđeno da su Ministarstvo finansija, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Uprava za inspeksijske poslove i Uprava za katastar i državnu imovinu ugovore o djelu zaključivali za poslove koji su definisani Pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta navedenih organa, pri čemu je jedan broj lica bio angažovan na duži vremenski period (šest mjeseci do godinu dana).

Potrošačke jedinice su dužne da za poslove koji su utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta popunu radnih mjesta vrše u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, a da ugovore o djelu zaključuju isključivo za poslove koji nijesu utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u skladu sa članom 669 Zakona o obligacionim odnosima.

- U ugovorima o djelu koje su zaključili Ministarstvo finansija, Uprava za inspeksijske poslove i Uprava za katastar i državnu imovinu nije definisana obaveza podnošenja izvještaja kojim bi se potvrdilo da je lice obavilo posao za koji je angažovano, dok je u ugovorima koji su zaključeni u Ministarstvu saobraćaja ista definisana. Angažovana lica u Ministarstvu saobraćaja i pomorstva i Upravi za inspeksijske poslove u manjem broju su dostavljala izvještaje o obavljenom poslu, dok istih nije bilo kod Ministarstva finansija i Uprave za katastar i državnu imovinu, tako da su isplate vršene bez dokaza o izvršenom poslu kod svih navedenih potrošačkih jedinica.

Potrošačke jedinice treba da, prije isplate naknade po osnovu zaključenog ugovora, obezbijede dokaz da je lice obavilo posao za koji je angažovano, kako bi se obezbijedilo poštovanje Uputstva o radu državnog trezora (tač. 23 i 25) kojim je, između ostalog, definisano da se zahtjev za plaćanje ovjerava nakon što se utvrdi da je fizičko ili pravno lice izvršilo uslugu ili dostavilo robu.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i Uprava za katastar i državnu imovinu u 2023. godini nijesu posjedovale internu proceduru koja se odnosi na angažovanje lica po osnovu ugovora o djelu.

6.2. Transferi za socijalnu zaštitu

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu transferi za socijalnu zaštitu planirani su u iznosu od 785.182.289,77 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja raspoloživa sredstva iskazana su u iznosu od 829.227.975,58 €, a tokom godine ostvareni su izdaci u ukupnom iznosu od 824.857.564,21 €.

6.2.1. Prava iz oblasti socijalne zaštite (421)

Zakonom o budžetu za 2023. godinu, transferi po osnovu prava iz oblasti socijalne zaštite planirani su u iznosu od 190.160.811,71 €, a nakon izmjena budžeta i izvršenog preusmjerenja sredstava isti su uvećani na iznos od 210.952.589,31 €. Tokom 2023. godine, isplate po ovom osnovu iznosile su 209.639.087,61 € i finansirane su iz opštih prihoda budžeta.

Pregled planiranog iznosa, izvršenih izmjena i izvršenja tokom 2023. godine po vrsti izvršenih isplata, dat je u narednoj tabeli:

Tabela 54: Prava iz oblasti socijalne zaštite (421)

421 - Prava iz oblasti socijalne zaštite	Plan	Rebalans		Preusmjerenje		Tekući budžet	Izvršenje
		+	-	+	-		
Dječiji dodaci	50.414.199,88	4.322.838,38	0	1.521.840,39	5.000.000,00	51.258.878,65	51.255.578,65
Boračko-invalidska zaštita	5.000.000,00	389.569,08	0	0	220.538,92	5.169.030,16	5.169.030,16
Materijalno obezbjeđenje porodice	10.000.000,00	488.893,20	0	0	1.038.200,44	9.450.692,76	8.911.995,68
Porodiljska odsustva	30.000.000,00	3.018.825,39	0	550.000,00	73.111,00	33.495.714,39	33.495.048,33
Tuđa njega i pomoć	40.000.000,00	5.439.186,72	0	13.091.206,54	0	58.530.393,26	58.509.831,87
Ishrana djece u predškolskim ustanovama	1.000.000,00	41.503,59	0	0	104.150,00	937.353,59	586.808,81
Izdržavanje šticećenika u domovima	5.024.914,19	494.008,85	0	44.628,43	0	5.563.551,47	5.316.003,45
Ostala prava iz oblasti socijalne zaštite	48.721.697,64	2.997.163,39	0	0	5.171.886,00	46.546.975,03	46.394.790,66
UKUPNO:	190.160.811,71	17.191.988,60	0	15.207.675,36	11.607.886,36	210.952.589,31	209.639.087,61

Struktura izvršenih plaćanja:

Dječiji dodaci: Izdaci po ovom osnovu iznosili su 51.255.578,65 € i veći su za 25.498.006,24 €, odnosno 98,99% u odnosu na prethodnu 2022. godinu, a odnose se na dodatak za djecu iz socijalno zaštitnih kategorija¹⁹⁸ i dječiji dodatak za djecu do 18 godina.

Materijalno obezbjeđenje porodice: Izdaci po ovom osnovu iznosili su 8.911.995,68 € i veći su za 24.947,27 € (odnosno 0,28%) u odnosu na prethodnu 2022. godinu. Navedeni iznos obuhvata isplate po osnovu materijalnog obezbjeđenja za porodicu, odnosno pojedinca i po osnovu troškova sahrane koji su isplaćeni korisnicima materijalnog obezbjeđenja.

Porodiljska odsustva: Izdaci po ovom osnovu iznosili su 33.495.048,33 €, i veći su za 14.499.175,23 €, (odnosno 76,33%) u odnosu na prethodnu 2022. godinu. Navedeni iznos obuhvata isplate za refundaciju naknade zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo, refundaciju naknade zarade za rad sa polovinom radnog vremena, za isplatu naknade po osnovu rođenja djeteta, za porodilje kod Zavoda za zapošljavanje i za isplatu naknade za novorođeno dijete.

Tuđa njega i pomoć: Izdaci po ovom osnovu evidentirani su u ukupnom iznosu od 58.509.831,87 € i veći su za 19.799.252,37 € (odnosno 51,15%) u odnosu na prethodnu 2022. godinu. Navedeni iznos obuhvata isplate po osnovu lične invalidnine, dodatka za njegu i pomoć licima kojima je zbog tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili senzornih oštećenja ili promjena u zdravstvenom stanju neophodna njega i pomoć, naknade roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu, povlastice na putovanje lica sa invaliditetom, kao i troškove prevoza djece i mladih sa posebnim potrebama.

Ishrana djece u predškolskim ustanovama: Izdaci po ovom osnovu iznosili su 586.808,81 € i veći su za 36.597,78 € (odnosno 6,65%) u odnosu na prethodnu 2022. godinu.

Izdržavanje šticećenika u domovima: Izdaci po ovom osnovu iznosili su 5.316.003,45 € i veći su za 1.769.174,27 € (odnosno 49,88%) u odnosu na prethodnu 2022. godinu, a odnose se na izdržavanje šticećenika u domovima, izdatke za porodični smještaj, hraniteljstva porodičnog smještaja i starateljstva i izdatke za domski smještaj van Crne Gore.

Ostala prava iz oblasti socijalne zaštite: Izdaci po ovom osnovu evidentirani su u ukupnom iznosu od 46.394.790,66 € i veći su za 12.368.969,15 € (odnosno 36,35%) u odnosu na prethodnu 2022. godinu, a odnose se na: isplate naknada po osnovu rođenja troje i više djece, a koje su to pravo ostvarile po osnovu radnog odnosa, shodno Odluci Ustavnog suda Crne Gore od 19. aprila 2017. godine; uplatu doprinosa korisnicima naknade po Odluci Ustavnog suda Crne Gore od 19. aprila 2017. godine (iznos

---

¹⁹⁸ shodno članu 42 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, (izuzev dodatka za djecu do navršene 18 godine života)

od 151.739,75 €); obeštećenje bivšim korisnicama naknada po osnovu rođenja troje ili više djece i na troškove realizacije Programa socijalne uključenosti korisnika u program rada sticanja socijalnih i funkcionalnih vještina, kod „PAMARK“ Podgorica, shodno Ugovoru br. 107-100/21-4740/4 od 28.12.2021. godine.

Zaključak: Na uvećanje izdataka po osnovu dječijih dodataka, materijalnog obezbjeđenja porodice, porodiljskog odsustva, tuđe njege i pomoći, ishrane djece u predškolskim ustanovama, izdržavanja šticećenika u domovima, i ostalih prava iz oblasti socijalne zaštite uticale su: izmjene Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti¹⁹⁹, odluke²⁰⁰ o usklađivanju visine naknada za ostvarivanje prava na materijalno obezbeđenje i visine materijalnih davanja iz socijalne i dječije zaštite osnova za ostvarivanje prava na materijalno obezbeđenje i visine materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite, uvećanje zarada u Crnoj Gori u 2023. godini i uvećani broj korisnika prava iz oblasti socijalne zaštite.

Boračko-invalidska zaštita: Izdaci po ovom osnovu iznosili su 5.169.030,16 € i veći su za 346.401,24 € (odnosno 7,18%) u odnosu na 2022. godinu. Isplata je izvršena za prosječno 1.880 korisnika i za namjene koje su definisane članom 20 Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti.

Socijalna davanja, shodno Zakonu o boračkoj i invalidskoj zaštiti lica sa invaliditetom, pokazuju trend pada u odnosu na 2022 .godinu kada je u pitanju broj korisnika zbog same strukture korisnika koju čine: boraci; porodice palih boraca; ratni vojni invalidi i mirnodopski vojni invalidi (vojni invalidi); civilni invalidi rata; članovi porodica umrlih boraca, vojnih invalida i civilnih invalida rata. Na uvećanje izdataka po ovom osnovu uticala su usklađivanja shodno Odlukama o usklađivanju mjesečnih novčanih primanja korisnika prava iz boračke i invalidske zaštite²⁰¹.

6.2.2. Naknade nezaposlenim licima (4224)

Zakonom o budžetu za 2023. godinu, naknade nezaposlenim licima planirane su kod Zavoda za zapošljavanje u iznosu od 27.500.000,00 €, a nakon izmjena budžeta i izvršenog preusmjerenja sredstava isti su umanjene na iznos od 24.267.108,43 €. Tokom 2023. godine, isplate po ovom osnovu iznosile su 24.148.636,55 €. Isplate naknada nezaposlenim licima odnose se na:

- Novčane naknade za korisnike koji su stekli pravo po Zakonu o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti u iznosu od 40% minimalne zarade. Naknada je isplaćena za 102 497 korisnika u ukupnom bruto iznosu od 21.961.257,42 €;
- Novčane naknade invalidima rada II i III kategorije koji su ostvarili pravo na novčanu naknadu po Zakonu o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti u visini najniže penzije, naknada je isplaćivana u iznosima shodno odlukama o usklađivanju nominalnog iznosa najniže

¹⁹⁹ "Sl. list Crne Gore", br.027/13 od 11.06.2013...003/23 od 10.01.2023. godine

²⁰⁰ "Sl. list Crne Gore", br. 015/23, 020/23 i br. 080/23

²⁰¹ "Sl. list Crne Gore", br.15/23 i 79/23

penzije koje donosi Upravni odbor Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja. Isplata naknada izvršena je za 1 245 korisnika u ukupnom bruto iznosu od 417.423,21 €;

- Novčane naknade za korisnike u iznosu od 120% obračunske vrijednosti koeficijenta, shodno članu 57 Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti. Naknada je isplaćena za 13 542 korisnika u ukupnom bruto iznosu od 1.769.955,92 €.

6.2.3. Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja (423)

Zakonom o budžetu za 2023. godinu, prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja planirani su u iznosu od 529.750.402,06 €, a nakon izmjena budžeta i izvršenog preusmjerenja sredstava isti su uvećani na iznos od 555.728.938,04 €. U 2023. godini, isplate po ovom osnovu iznosile su 553.810.698,31 € i iste su finansirane iz budžeta u iznosu od 27.298.451,94 € i iz namjenskih prihoda u iznosu od 526.512.246,37 €²⁰². Pregled planiranog iznosa, izvršenih izmjena i izvršenja tokom 2023. godine, po vrsti isplate dat je u narednoj tabeli:

Tabela 55: Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja (423)

423 - Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	Plan	Rebalans		Preusmjerenje		Tekući budžet	Izvršenje
		+	-	+	-		
4231 Starosna penzija	321.514.970,26	24.420.856,50	0,00	722.199,51	7.015.845,68	339.642.180,59	339.547.653,99
4232 Invalidska penzija	73.678.560,82	2.666.012,30	0,00	143.341,81	2.509.359,71	73.978.555,22	73.935.078,81
4233 Porodična penzija	111.775.377,87	8.062.282,34	0,00	0,00	3.600.000,00	116.237.660,21	115.805.831,77
4234 Naknade	9.309.901,10	329.354,78	0,00	0,00	0,00	9.639.255,88	9.181.772,79
4235 Dodaci	1.797.579,19	0,00	33.000,00	131.589,86	0,00	1.896.169,05	1.750.407,39
4236 Ostala prava	11.674.012,82	2.199.930,06	0,00	1.230.394,93	769.220,72	14.335.117,09	13.589.953,56
UKUPNO:	529.750.402,06	37.678.435,98	33.000,00	2.227.526,11	13.894.426,11	555.728.938,04	553.810.698,31

Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, obuhvataju isplatu prava na penzije i drugih prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju i primjenom 24 međunarodna sporazuma o socijalnom osiguranju u 2023. godini.

Strukturu rashoda po osnovu prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja po vrstama prava čine: starosna penzija, invalidska penzija, porodična penzija, naknade, dodaci i ostala prava i prikazani su u tabeli:

Tabela 56: Struktura rashoda po osnovu prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja

Konto	Naziv konta	2021	2022	2023	Razlika 2023/2022	Index 2023/2022	Razlika 2023/2021	Index 2023/2021
423-1	Starosna penzija	259.015.477,34	285.685.784,16	339.547.653,99	53.861.869,83	118,85	80.532.176,65	131,09
423-2	Invalidska penzija	60.323.638,20	64.530.348,36	73.935.078,81	9.404.730,45	114,57	13.611.440,61	122,56
423-3	Porodična penzija	85.335.320,64	97.646.348,79	115.805.831,77	18.159.482,98	118,60	30.470.511,13	135,71
423-4	Naknade	9.927.082,36	8.664.858,93	9.181.772,79	516.913,86	105,97	-745.309,57	92,49
423-5	Dodaci	1.589.428,94	1.598.206,68	1.750.407,39	152.200,71	109,52	160.978,45	110,13
423-6	Ostala prava po međunarodnim sporazumima	10.768.465,93	11.959.076,46	13.589.953,56	1.630.877,10	113,64	2.821.487,63	126,20
423-7	Doprinosi za zdravstvenu zaštitu pensionera	4.048.405,38	0,00	0,00	0,00	0,00	-4.048.405,38	0,00
	Ukupno	431.007.818,79	470.084.623,38	553.810.698,31	83.726.074,93	117,81	122.802.879,52	128,49

Izvor podataka: GK (Novčani tok 2023)

²⁰² U obrazloženju Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu navedeno je da su predmetne isplate u iznosu od 553.810.698,31 € finansirane iz budžeta u iznosu od 146.771.399,10 € i namjenskih prihoda u iznosu od 407.039.299,21 € (str. 768)

Broj korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja: Broj korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja u decembru 2023.godine bio je 125.817 korisnika, što je za 1,25% ili 1.550 korisnika više u odnosu na broj korisnika za decembar 2022. godini kada je iznosio 124.267 korisnika.

U narednoj tabeli prikazana je struktura korisnika:

Tabela 57: Struktura korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja

Korisnici prava PENZIJSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA	Penzioneri	Korisnici ostalih prava	Broj korisnika u 2023.godini
	-1-	-2-	3=1+2
Korisnici u Crnoj Gori	111.778	3.807	115.585
Korisnici van Crne Gore	10.160	72	10.232
UKUPNO:	121.938	3.879	125.817

Struktura izvršenih isplata:

Izdaci za starosne penzije iznosili su 339.547.653,99 € i veći su za 53.861.869,83 € (odnosno 18,85%) u odnosu na 2022. godinu. Posmatrajući dinamiku isplata po mjesecima u 2023. godini najveći iznos isplata izvršen je u decembru (30.668.605,92 €), dok je najniži iznos isplaćen u januaru (25.793.840,89 €).

Izdaci za invalidske penzije iznosili su 73.935.078,81 € i veći su za 9.404.730,45 € (odnosno 14,57%) u odnosu na 2022.godinu. Posmatrajući dinamiku isplata po mjesecima u 2023. godini najveći iznos isplata izvršen je u oktobru (6.563.086,34 €), dok je najniži iznos isplaćen u januaru (5.738.027,63 €).

Izdaci za porodične penzije iznosili su 115.805.831,77 € i veći su za 18.159.482,98 € (odnosno 18,60%) u odnosu na 2022. godinu. Posmatrajući dinamiku isplata po mjesecima u 2023. godini najveći iznos isplata izvršen je u decembru (10.373.775,61 €), dok je najniži iznos isplaćen u januaru (8.882.806,03 €).

Izdaci za naknade iznosili su 9.181.772,79 € i veći su za 516.913,86 € (odnosno 5,97%) u odnosu na 2022. godinu. Posmatrajući dinamiku isplata po mjesecima u 2023. godini najveći iznos isplata izvršen je u avgustu mjesecu (827.466,28 €), dok je najniži iznos isplaćen u januaru mjesecu (687.432,34 €). Navedeni izdaci obuhvataju naknade za pogrebne troškove, naknade po osnovu tjelesnog oštećenja i naknade nezaposlenim invalidima rada.

Dodaci su ostvareni u ukupnom iznosu od 1.750.407,39 € i veći su za 152.200,71 € (odnosno 9,52%), u odnosu na 2022. godinu. Čine ih dodaci za spomenicu u ukupnom iznosu od 25.535,92 € i dodaci za tuđu njegu i pomoć u ukupnom iznosu od 1.724.871,47 €. Posmatrajući dinamiku isplata po mjesecima u 2023. godini najveći iznos isplata izvršen je u oktobru (153.902,31 €), dok je najniži iznos isplaćen u januaru (137.657,22 €).

Izdaci po osnovu ostalih prava - penzije koje se isplaćuju po sporazumima o socijalnom osiguranju, ostvareni su u ukupnom iznosu od 13.589.953,56 € i veći su u odnosu na 2022. godinu za 1.630.877,10 € (odnosno za 13,64%). Posmatrajući dinamiku isplata po mjesecima u 2023. godini najveći iznos

isplata izvršen je u decembru mjesecu (1.463.146,13 €), dok je najniži iznos isplaćen u februaru mjesecu (1.023.849,68 €).

Na povećanje izdataka po osnovu prava iz oblasti penzijsko-invalidskog osiguranja uticala su redovna²⁰³ i vanredna usklađivanja²⁰⁴ penzija. Najveći iznos isplata izvršen je u decembru 2023. godine (49.984.992,01 €), dok je najniži iznos isplaćen u januaru (42.310.100,47 €). Prosječna isplata je iznosila 46.150.891,53 €.

6.3. Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru

Revizija je izvršena kod sledećih potrošačkih jedinica: Ministarstvo pravde, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i Fond penzijskog i invalidskog osiguranja.

Ministarstvo pravde: U postupku revizije, revidiran je iznos od 298.959,59 € koji je evidentiran na budžetskoj poziciji 4315 – Transferi političkim partijama, strankama i udruženjima. Utvrđeno je da navedeni iznos obuhvata isplate prema deset vjerskih zajednica, koje su izvršene na ime pružanja materijalne pomoći za izgradnju, rekonstrukciju, sanaciju i adaptaciju vjerskih objekata.

Vjerske zajednice su Ministarstvu pravde, dostavljale zahtjeve za finansiranje, tj. pružanje finansijske pomoći, sa propratnom dokumentacijom, a isplate su odobravane pojedinačnim rješenjima ministra, na osnovu člana 35 stav 2 Zakona o slobodi vjeroispovjesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica²⁰⁵, kojim je definisano da se iz državnog budžeta i budžeta lokalne samouprave vjerskoj zajednici mogu odobriti sredstva za aktivnosti kojima se afirmiše duhovna, kulturna i državna tradicija Crne Gore, kao i za podršku socijalnim, zdravstvenim, karitativnim i humanitarnim aktivnostima od posebnog značaja. Utvrđeno je da su vjerske zajednice dostavljale dopise kojima se pruža informacija o utrošenim, neutrošenim ili dijelu utrošenih sredstava sa dostavljenim fakturama kao dokazima, bankarskim izvodima o stanju sredstava na računu, te uplatnicama po fakturama i obrazloženjem²⁰⁶.

- U postupku revizije, utvrđeno je da Ministarstvo pravde nema donešen Interni akt kojim će definisati postupak i procedure, kao i način blagovremenog vršenja kontrole namjenskog trošenja sredstava prilikom isplate sredstava sa budžetske pozicije računa grupe 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, a shodno članu 36 Zakona o državnoj upravi i članu 7 stav 1 tačka 6 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

²⁰³ Redovna usklađivanja vršena su na osnovu Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju. Za sva usklađivanja Upravni odbor je donosio pojedinačne odluke

²⁰⁴ Vanredna usklađivanja vršena su na osnovu Zaključaka vlade Crne Gore. Za sva usklađivanja Upravni odbor je donosio pojedinačne odluke.

²⁰⁵ Službeni list Crne Gore, br. 074/19, 008/21

²⁰⁶ U cilju poštovanja člana 36 Zakona o slobodi vjeroispovjesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica, tj. u cilju kontrole zakonitosti namjenskog trošenja sredstava vjerske zajednice iz državnog budžeta

Preporučuje se Ministarstvu pravde da donese Interni akt kojim će definisati postupak i procedure, kao i način kontrole namjenskog trošenja sredstava prilikom isplate sredstava sa budžetske pozicije računa grupe 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, a shodno članu 36 Zakona o državnoj upravi²⁰⁷ i članu 7 stav 1 tačka 6 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru²⁰⁸.

Ministarstvo kulture i medija: U postupku revizije, revidiran je cjelokupni iznos od 3.788.068,64 € koji je evidentiran na budžetskoj poziciji 4319 – Ostali transferi institucijama, pri čemu je iznos od 3.168.368,64 € finansiran iz opštih budžetskih prihoda, a iznos od 619.700,00 € iz namjenskih prihoda. Utvrđeno je da su isplate izvršene na ime: podrške razvoju medijskog pluralizma, u iznosu od 499.357,34 €; prenosa radiodifuznog signala na teritoriji Crne Gore preko radiodifuznog predajnika u iznosu od 743.604,71 €; upravljanja ljudskim i materijalnim resursima, u iznosu od 22.962,48 €; zaštite, očuvanja i razvoja kulturne baštine za finansiranje i sufinansiranje projekata i programa javnim ustanovama i vjerskim zajednicama, u iznosu od 634.973,56 € i na ime produkcije i umjetničkog stvaralaštva u iznosu od 1.887.170,55 €. Utvrđeno je da se navedeni iznos, uglavnom odnosi na isplate javnim ustanovama²⁰⁹. Najznačajniji iznos isplaćen je JU Filmski centar (iznos od 1.645.602,55 €²¹⁰) čiji je osnov sadržan u Zakonu o kinematografiji, a koji je JU Filmski centar prenosio krajnjim korisnicima sa kojima su zaključeni ugovori, nakon sprovedene procedure po javnom konkursu za sufinansiranje projekata filmske produkcije. Osnov za izvršene isplate sadržan je u zakonskim i podzakonskim aktima i to: Zakonu o medijima, (član 17), Zakona o Nacionalnom javnom emiteru RTCRNE GORE (član 22), Granski kolektivni ugovor za oblast uprave i pravosuđa (član 24), Zakon o zaštiti kulturnih dobara (član 128), Zakon o kulturi (čl. 68-70), zaključci Vlade, Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara, Zakon o kinematografiji (član 16).

- U postupku revizije utvrđeno je da Ministarstvo kulture i medija nije postupalo u skladu sa odredbama zaključenih ugovora o sufinansiranju projekata koji se odnose na program zaštite i očuvanja kulturnih dobara i čl. 80 i 82 Zakona o kulturi²¹¹, a koje se odnose na obavezu praćenja realizacije obaveza iz ugovora u toku cijelog trajanja projekta.

Ministarstvo kulture i medija dužno je da postupa u skladu sa odredbama zaključenih ugovora i preduzme sve aktivnosti koje se odnose na praćenje realizacije ugovora u toku cijelog trajanja

²⁰⁷ Službeni list Crne Gore, br. 078/18, 070/21, 052/22

²⁰⁸ Službeni list Crne Gore, br. 075/18

²⁰⁹ JU Crnogorska kinoteka, JU Crnogorsko narodno pozorište, JU Filmski centar, JU Kraljevsko pozorišet Zetski dom, JU muzički centar i vjerske zajednice (iznos od 11.000,00 €).

²¹⁰ Od navedenog iznosa, iznos od 588.200,00 € finansiran je iz namjenskih prihoda od sredstava Filmskog fonda (čl.14, stav 1 tačka 6 Zakona o kinematografiji)

²¹¹ Službeni list Crne Gore", br. 049/08, 016/11...038/12. Iz navedenog proizilazi da Ministarstvo treba da preduzme aktivnosti da obezbijedi poštovanje navedenih odredbi, odnosno da (ukoliko utvrdi da realizator ne dostavlja periodične izvještaje, zahtijeva dostavljanje istih i u slučaju nedostavljanja, raskine ugovor jer nijesu ispoštovane ugovorene obaveze (kako je i definisano članom 6 zaključenog ugovora).

projekta, kako bi se obezbijedilo namjensko korišćenje sredstava, koje je propisano čl. 80 i 82 Zakona o kulturi.

- U postupku revizije, utvrđeno je da Ministarstvo kulture i medija nema donešen Interni akt²¹² kojim će definisati postupak i procedure, kao i način blagovremenog vršenja kontrole namjenskog trošenja sredstava prilikom isplate sredstava sa budžetske pozicije računa grupe 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, a shodno članu 36 Zakona o državnoj upravi i članu 7 stav 1 tačka 6 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Preporučuje se Ministarstvu kulture i medija da donese Interni akt kojim će definisati postupak i procedure, kao i način kontrole namjenskog trošenja sredstava prilikom isplate sredstava sa budžetske pozicije računa grupe 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, a shodno članu 36 Zakona o državnoj upravi²¹³ i članu 7 stav 1 tačka 6 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru²¹⁴.

- Ministarstvo kulture i medija Crne Gore, je objavilo Konkurs za dodjelu sredstava za sufinansiranje projekata Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara Crne Gore u 2023. godini²¹⁵, bez prethodno usvojenog Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu²¹⁶, što nije u skladu sa članom 128 Zakona o zaštiti kulturnih dobara²¹⁷, kojim je propisano da se sredstva za očuvanje kulturnih dobara koriste u skladu sa Programom zaštite i očuvanje kulturnih dobara.

Ministarstvo kulture i medija Crne Gore treba da obezbijedi da se Konkurs za dodjelu sredstava za sufinansiranje projekata Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara Crne Gore objavljuje nakon usvojenog Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara, a u skladu sa članom 128 Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija: Ukupni iznos od 5.721.023,59 € evidentiran na sintetičkom računu 431-9 – Ostali transferi institucijama odnosio se na isplate:

- u cilju obezbjeđivanja sredstava za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u prosvjeti u iznosu od 700.000,00 €. Isplate izvršene Sindikatu prosvjete Crne Gore, a u okviru nastavka saradnje Vlade Crne Gore - Ministarstva prosvjete nauka i inovacija²¹⁸ sa navedenim sindikatom, a shodno Zaključku Vlade

²¹² U postupku revizije subjekt revizije se izjasnio: "Ministarstvo kulture i medija je u toku 2023. godine zaključilo dva ugovora o djelu za obavljanje poslova koji se odnose na analizu i kontrolu potrošnje sredstava prilikom realizacije projekata iz svih zaključenih ugovora iz oblasti kulture, i pripremi izvještaja koji sadrži detaljnu ocjenu stanja sa preporukama za postupanje, u skladu sa pravilima struke. **U toku je izrada Internog pravila kojim će biti propisana kontrola namjenskog trošenja budžetskih sredstava sa budžetske pozicije 431- Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru"**

²¹³ Službeni list Crne Gore, br. 078/18, 070/21, 052/22

²¹⁴ Službeni list Crne Gore, br. 075/18

²¹⁵ 28.12.2022. godine

²¹⁶ Donešen 04.05.2023. godine

²¹⁷ Službeni list Crne Gore, br. 049/10, 040/11, 044/17, 018/19

²¹⁸ U 2023. godini Ministarstvo prosvjete pravni sledbenik

Crne Gore br. 07-011/23-3543/2 od 03.08.2023. godine. Ministarstvo prosvjete, nauka i inovacija²¹⁹ navedena sredstva transferiše Sindikatu prosvjete Crne Gore koje sredstva uplaćuje Stambenoj zadruzi Solidarno u cilju plaćanja neizmirenih dospjelih obaveza po dugoročnom kreditu br. 00-421-0102751.6²²⁰, namijenjen za realizaciju izgradnje stambenih jedinica za prosvjetne radnike, opština Budva.

- za podršku u obrazovanju učenika i studenata, u iznosu od 2.918.838,16 €. Navedeni iznos obuhvata isplate dotacija²²¹, isplate za komunalne usluge i električnu energiju i isplate po osnovu Granskog kolektivnog ugovora²²².
- za razvoj nauke i tehnologije u iznosu od 1.290.280,00 € koji obuhvata isplate za: sufinansiranje naučno istraživačkih projekata, dodjelu stipendija za doktorska istraživanja na univerzitetima u Crnoj Gori i za sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti na osnovu Konkursa za sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti u 2023. godini.
- za upravljanje ljudskim i materijalnim resursima. Revidirani iznos od 362.000,00 € obuhvata isplate u iznosu od 300.000,00 € Kancelariji Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS), na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-011/23-2349/2 od 18.05.2023. godine za projekat „Funkcionalna analiza obrazovne infrastrukture sa preporukama za unapređenje“ i avansu isplatu u iznosu od 62.000,00 €, na osnovu ugovora koji je zaključen između Specijalne olimpijade Crne Gore i Ministarstva prosvjete nauke i inovacija br. 01-011/23-6016/1 od 19.07.2023. godine, a u cilju pripremnih radnji za pravovremeno otpočinjanje realizacije aktivnosti.
- za uređenje, razvoj i nadzor svih nivoa obrazovanja, iznos od 384.500,00 €, koji je isplaćen Zavodu za udžbenike i nastavna sredstva po dostavljenim zahtjevima.

Transferi obrazovanju²²³: Tokom 2023. godine, sa budžetske pozicije 4312 - Transferi obrazovanju izvršena je isplata u ukupnom iznosu od 1.700.000,00 € koja obuhvata isplate Mešihatu Islamske zajednice u iznosu od 800.000,00 € i SVJ Gimnazija Sveti Sava u iznosu od 900.000,00 €.

- U postupku revizije, utvrđeno je da Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija nema donešen Interni akt kojim će definisati postupak i procedure, kao i način blagovremenog vršenja kontrole namjenskog trošenja sredstava prilikom isplate sredstava sa budžetske pozicije računa grupe 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, a shodno članu 36 Zakona o

²¹⁹ U 2023. godini Ministarstvo prosvjete pravni sledbenik

²²⁰ Garancija Ministarstva finansija br. 06-32157/1

²²¹ Isplate dotacija izvršene na osnovu rješenje u kojima je precizno naveden iznos cijene, kao i iznosi koje dotira Ministarstvo prosvjete nauke i inovacija, pojedinačno po smještajnim jedinicima i gradovima (a nakon sprovedene procedure javnog konkursa, zaključivanja ugovora o javno-privatnom partnerstvu za smještaj i ishranu učenika).

²²² Jubilarne nagrade, pomoć u liječenju, otpremnine, pregled zaposlenih, i sl.

²²³ Navedeni dio je u vezi i sa realizacijom preporuka iz prethodnog perioda

državnoj upravi²²⁴ i članu 7 stav 1 tačka 6 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru²²⁵.

Preporučuje se Ministarstvu prosvjete nauke i inovacija da donese interni akt kojim će definisati postupak i procedure, kao i način kontrole namjenskog trošenja sredstava prilikom isplate sredstava sa budžetske pozicije računa grupe 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, a shodno članu 36 Zakona o državnoj upravi i članu 7 stav 1 tačka 6 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Fond penzijskog i invalidskog osiguranja: Fond penzijskog i invalidskog osiguranja je tokom 2023. godine, sa budžetske pozicije 431-6 – Transferi za jednokratne socijalne pomoći realizovao iznos od 6.309.710,00 €, koji obuhvata sledeće isplate: Isplate jednokratnih pomoći zaposlenima, na osnovu člana 24 Granskog kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa i Odluke Upravnog odbora Fonda (39.870,00 €); Isplate stogodišnjacima (4.750,00 €²²⁶); Isplate jednokratne pomoći penzionerima iz paketa pomoći Evropske komisije 6.065.010,00 €, isplate jednokratne pomoći penzionerima u 2023. godini u iznosu od 71.800,00 €²²⁷, isplate za jednokratne pomoći iz decembra 2022. godine, u iznosu od 98.280,00 € i Isplate po odluci Upravnog odbora, u iznosu 30.000,00 €.

- **Isplate jednokratne pomoći penzionerima u 2023. godini u iznosu od 71.800,00 €, izvršene su na osnovu Odluke Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja br. 17 od 11.02.2011. godine²²⁸, kojom je izvršen prenos ovlašćenja na Direktora Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja u dijelu davanja jednokratnih pomoći penzionerima, kao i donacija fizičkim i pravnim licima, do iznosa od 500,00 €. Imajući u vidu da je od 2011. godine došlo do donošenja novog Statuta Fonda i imenovanja novih članova Upravnog odbora, isti je trebao da donese novu odluku o prenosu ovlašćenja.**

Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore treba da donese novu odluku o prenosu ovlašćenja direktoru kojom se vrše isplate jednokratne novčane pomoći penzionerima, a koja će biti usklađena sa aktuelnim statutom Fonda.

²²⁴ Službeni list Crne Gore, br. 078/18 od 04.12.2018, 070/21 od 25.06.2021, 052/22 od 13.05.2022. godine

²²⁵ Službeni list Crne Gore, br. 075/18 od 23.11.2018. godine

²²⁶ 19 penzionera, stogodišnjaci, iznos po 250,00 €

²²⁷ Na osnovu člana 122 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, čl. 18 Statuta Fonda i Odluke Upravnog odbora Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja br 17 od 11.02.2011. godine.

²²⁸ Upravni odbor Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja donio je Odluku br. 17 od 11.02.2011. godine o prenosu ovlašćenja na Direktora Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja u dijelu davanja jednokratnih pomoći penzionerima, kao i donacija fizičkim i pravnim licima, do iznosa od 500,00 €

6.4. Kapitalni izdaci

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu kapitalni izdaci planirani su u iznosu od 251.857.526,93 €. Nakon izvršenih izmjena Zakona i presmjerenja sredstava isti su umanjeni i iznosili su 248.793.027,17 €. Ukupno izvršenje kapitalnih izdataka iznosilo je 239.500.797,52 € koji su finansirani iz sljedećih izvora: opšti prihodi budžeta u iznosu od 132.299.958,39 €, namjenski²²⁹ u iznosu od 63.188.989,70 €, kredita u iznosu od 33.566.817,30 €, IPA sredstava u iznosu od 9.023.488,86 €, donacija u iznosu od 1.027.518,75 € i sopstvenih prihoda u iznosu od 394.024,52 €.

6.4.1. Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti (4418)

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, na poziciji 4418 – Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti planirana su ukupna sredstva u iznosu od 779.000,00 €. Nakon izvršenih izmjena budžeta i izvršenog preusmjerenja sredstava, isti su uvećani na iznos od 1.360.071,00 €. Tokom 2023. godine, izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti realizovani su u iznosu od 859.046,62 € kod sledećih potrošačkih jedinica: Ministarstvo finansija (iznos od 720.866,76 €) i Ministarstva ekonomskog razvoja u iznosu od 138.179,86 €.

Ministarstvo finansija: U postupku revizije, utvrđeno je da je evidentirana isplata u iznosu od 720.866,76 €, u cjelosti finansirana iz opštih budžetskih prihoda, a ista se odnosi na transakcije kupovine akcijskog kapitala i plaćanje berzanskih provizija za kupovinu akcija kod: AD “Luka Bar” u iznosu od 496.372,98 € i Montenegroberze AD u iznosu od 224.493,78 €.

U postupku revizije utvrđeno je da se kupovina akcija vršila na osnovu Zaključaka Vlade Crne Gore u kojima je navođen maksimalni iznos do kojeg se može izvršiti kupovina akcija i maksimalni iznos cijene po akciji.

Pregled najbitnijih podataka koji se odnose na kupovinu akcija, koju je izvršilo Ministarstvo finansija, dat je u sledećoj tabeli:

Tabela 58: Kupovina akcija – Ministarstvo finansija

4418 - Kupovina HoV	Kupljene akcije	Broj akcija	Vrijednost/Pro sječna cijena akcije	Ukupno plaćeno	Troškovi provizije	Zaključak Vlade Crne Gore	Opis zaključka Vlade:
Ministarstvo finansija	Luka Bar a. d.	555555	0.8909	494,917.82	1,455.16	Z.br. 07-011-23-577/2 od 9.2.2023.godine	kupovina akcija do 500.000 €, po max cijeni od 0.900 €/po akciji
	Montenegro berza a. d.	197	600	118,200.00	366.42	Z.br. 07-011-23-2431/2 od 25.5.2023 godine	kupovina akcija do 120.000 €, po max cijeni od 600 €/po akciji
	Montenegro berza a. d.	176	600	105,600.00	327.36	Z.br. 07-430/23-3384/2 od 7.4.2023 godine	kupovina akcija do 106.000 €, po max cijeni od 600 €/po akciji
	UKUPNO MF:				718,717.82	2,148.94	
				720,866.76			

²²⁹ „Namjenski“ izvor sredstava odnosi se na sredstva prikupljena u skladu sa članom 10 stav 1 tačka 2 Odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore – ekonomsko državljanstvo

Ministarstvo ekonomskog razvoja: Kontrolisani izdaci se odnose na dokapitalizaciju Investiciono razvojnog fonda na osnovu Zaključka Vlade²³⁰, kojim se daje nalog Direkciji za razvoj malih i srednjih preduzeća da izvrši prenos novčanih sredstava na račun IRF-a, kao dio osnivačkog kapitala, a u skladu sa članom 5 stav 4 Zakona o investiciono-razvojnog fondu Crne Gore²³¹. Ministarstvo ekonomskog razvoja je uputilo dopise bankama da se sa bankarskih računa na kojima su se nalazila slobodna sredstva u trenutku davanja naloga, prenesu na račun Investiciono-razvojnog fonda u cilju dokapitalizacije u ukupnom iznosu 138.179,86 €.

- Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo finansija nije propisalo jasne kriterijume po kojima su transakcije kupovine hartija od vrijednosti u ukupno iznosu od 859.046,62 € koje su izvršene od strane Ministarstva finansija i Ministarstva ekonomskog razvoja evidentirane na poziciji 4418 – Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti predstavljene kao transakcije finansiranja, a ne kao kapitalne transakcije ili transfer.

Potrebno je da Ministarstvo finansija inicira stvaranje zakonskih pretpostavki na osnovu kojih bi se donijeli jasni kriterijumi po kojima bi se transakcije kupovine hartija od vrijednosti mogle klasifikovati kao transakcije finansiranja.

6.5. Pozajmice i krediti

Zakonom o budžetu za 2023. godinu Pozajmice i krediti planirani su u iznosu od 4.524.007,00 €. Izmjenom Zakona o budžetu, navedeni iznos nije promijenjen, ali je kroz preusmjerenje sredstava izvršeno umanjeње na iznos od 4.284.007,00 €. Ukupno je realizovan iznos od 10.111.595,67 €.

Zaključkom Skupštine Crne Gore²³² broj: 33/22-1/8, od 27.12.2022 godine, u tački 2 navedeno je da će transferne zajmove, koji nijesu planirani godišnjim Zakonom o budžetu Crne Gore, Ministarstvo finansija evidentirati do visine njihovog ostvarenja, sa ovlašćenjem da se za ove namjene otvori odgovarajuća pozicija u skladu sa ekonomskom klasifikacijom. U postupku revizije revidiran je cjelokupni iznos koji je realizovan u 2023. godini i utvrđeno sledeće:

Pozajmice i krediti finansijskim institucijama (4512) - Realizovani iznos od 314.777,50 € odnosi se na Projekat rješavanja stambenih potreba građana po povoljnim uslovima (1000+). Tokom 2023. godine, izvršeno je povlačenje sredstva od Banke za razvoj Savjeta Evrope (CEB) u iznosu od 314.777,50 €²³³. Minsitarstvo finansija je izvršilo prenos navedenih sredstava u korist računa komercijalnih banaka u Crnoj Gori: Erste (iznos od 23.650,00 €), NLB (iznos od 56.650,00 €), Lovćen banka (iznos od 24.200,00

²³⁰ br.03-2242 od 25.03.2010. godine i br.07-040/23-2843/2 od 22.06.2023. godine

²³¹ („Sl. list Crne Gore“, br. 88/09 ,40/10 i 80/17)

²³² „Sl. list Crne Gore“, br. 150/2022

²³³ Revizijom je utvrđeno da su ukupno povučena sredstva evidentirana u Glavnoj knjizi na osnovu rješenja Ministarstva finansija

€) i CKB banke (iznos od 210.277,50 €), a u skladu sa Sporazumom o poslovnoj saradnji, koji je tokom 2020. godine zaključen između Ministarstva finansija Crne Gore, Ministarstva održivog razvoja i turizma i komercijalnih banaka.

Revizijom je utvrđeno da je cjelokupni iznos prenosa kreditnih sredstava CEB-a u 2023. godini evidentiran u Glavnoj knjizi.

Pozajmice i krediti pojedincima (4513) - Revizijom je utvrđeno da se iznos od 4.259.410,00 € odnosi na isplate po osnovu studentskih kredita koje je Ministarstvo prosvjete plasiralo preko komercijalnih banaka u Crnoj Gori. Isplate su izvršene na osnovu rješenja Ministarstva finansija kojima se vršio prenos sredstava komercijalnim bankama, na osnovu rekapitulara za isplate po komercijalnim bankama, koje je dostavljalo Ministarstvo prosvjete.

U Ministarstvu prosvjete ne postoji automatizovana centralizovana evidencija potraživanja po osnovu datih studentskih kredita iz budžeta Crne Gore, ali se vodi evidencija uplata u excel tabelama, po pojedinačnim korisnicima studentskog kredita, koji su izmirili obavezu. Podatak dobijen od Ministarstva prosvjete i nauke, pokazuje da je na 31.12.2023. godine ukupno potraživanje po studentskim kreditima iznosilo je 14.273.360,15 €.

Pozajmice i krediti opštinama (4514) - Realizovani iznos od 5.537.408,17 €, odnosi se na transferne zajmove opštinama, po osnovu kredita Evropske investicione banke EIB u iznosu od 1.288.094,25 € (za projekat vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda) i Njemačke razvojne banke KfW u iznosu od 4.249.313,92 € (za projekat vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda; u primorskom regionu (faza V) i u Podgorici (faza I)).

Ministarstvo finansija, nema centralizovanu evidenciju potraživanja po pozajmicama i kreditima, ali ima pomoćnu evidenciju koja se vodi u Direktoratu za državni trezor.

6.6. Otplata dugova

6.6.1. Otplata duga (461)

Zakonom o budžetu za 2023. godinu, izdaci po osnovu otplate duga planirani su u iznosu od 338.085.896,69 €²³⁴. Tokom godine, nije bilo promjena u iznosima koji se odnose na otplatu duga, ni kroz izmjene zakona o budžetu ni kroz presumjeravanje sredstava.

Na ime otplate duga, izvršene su isplate u ukupnom iznosu od 301.304.173,57 € i iste su realizovane kod: Ministarstva finansija (99,97% u odnosu na ukupne isplate po ovom osnovu), Ministarstva

---

²³⁴ Prilikom izmjena i dopuna budžeta nije bilo promjena koje se odnose na otplatu duga.

poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (0,01%) i Regionalnog ronilačkog centra za podvodno deminiranje i obuku ronilaca (0,02%).

Struktura izvršenih isplata po osnovu otplate duga je sledeća:

- otplatu HoV i kredita rezidentima (4611) - iznos od 74.535.564,90 € i
- otplatu HoV i kredita nerezidentima (4612) u iznosu od 226.670.448,97 €.

Otplata kredita i HOV rezidentima: Po ovom osnovu tokom 2023. godine vršene su isplate od strane: Ministarstva finansija (74.479.668,21 €) i Regionalnog ronilačkog centra (55.896,69 €).

Ministarstvo finansija je tokom 2023. godine, vršilo isplate glavnice po osnovu ugovora o kreditu i po osnovu emitovanih državnih zapisa. Utvrđeno je da se isplata glavnice po osnovu kredita, u iznosu od 35.479.668,21 € vršila na osnovu pojedinačnih rješenja i u iznosima koji odgovaraju amortizacionim planovima otplate kredita, dok je iznos od 39.000.000,00 € isplaćen je na ime glavnice duga po osnovu dospjelih državnih zapisa-ročnosti 182 dana, koji su emitovani u novembru i decembru 2022. godine. Za isplate po ovom osnovu izvršen je prenos sa Glavnog računa Državnog trezora, na račun za likvidnost budžeta, odakle su izmirene dospjele obaveze. Tokom 2023. godine nije bilo isplata glavnice po osnovu državnih obveznica.

U Glavnoj knjizi je evidentiran prenos sredstava **Regionalnom ronilačkom centru** u iznosu od 55.896,69 € (mjesečni prenos sredstava, po dinamici od 4.658,06 €). Uvidom u dokumentaciju koja je dostavljena od strane Regionalnog ronilačkog centra utvrđeno je da je, na ime otplate glavnice duga, izvršena isplata u ukupnom iznosu od 40.094,24 €.

- Regionalnom ronilačkom centru je po osnovu otplate duga, iz Glavne knjige, sa budžetske pozicije 4611 - Otplata kredita i HOV rezidentima, izvršen prenos od 55.896,69 €, a isti je po ovom osnovu izvršio isplate u ukupnom iznosu od 40.094,24 €.

Preporučuje se Ministarstvu finansija da sa Regionalnim ronilačkim centrom, na kraju godine izvrši sravnjenje podataka koje se odnose na otplatu duga kako bi evidentirani iznos odgovarao iznosu realizovanih plaćanja.

Otplata HOV i kredita nerezidentima: Po ovom osnovu isplaćen je iznos od 226.768.608,67 € i to od: Ministarstva finansija (226.741.101,49 €) i Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede i (27.507,18 €).

Ministarstvo finansija: Struktura izvršenih isplata sa budžetske pozicije 4612 - Otplata HoV i kredita nerezidentima, koju je izvršilo Ministarstvo finansija, data je u tabeli koja slijedi:

Tabela 59: Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima

RB	Kreditor	Valuta po ugovoru	4612 - Glavnica
			EUR
A	Ino krediti		208.155.632,17
1	Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	€	15.290.383,45
2	Pariski klub povjerilaca	€	6.833.789,09
	Pariski klub povjerilaca	USD, CHF I NOK	3.112.105,83
3	Međunarodna asocijacija za razvoj (IDA)	SDR	4.917.807,65
4	Evropska investiciona banka (EIB)	€	9.169.636,01
5	Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	€	6.512.614,55
6	Banka za razvoj savjeta Evrope (CEB)	€	2.672.755,84
7	Evropska komisija	€	0,00
8	Njemačka banka za razvoj (KFW)	€	13.740.229,23
9	IFAD	€	323.334,00
10	Mađarski zajam	€	147.831,94
11	Poljski zajam	€	347.275,06
12	Francuski kredit NATIXIS	€	459.223,00
13	Kineska Exim banka* hedžovani iznos	€	24.731.323,92
	Kineska Exim banka* nehedžovani iznos	USD	32.574.313,91
14	Španski kredit (Instituto del credito oficial (ICO)	€	452.885,54
15	Export Development Canada EDC - helikopteri	€	3.657.012,68
16	HAPOALIM banka Izrael - oklopna vozila	€	3.732.591,00
17	Credit Suisse banka	€	0,00
18	Banka intesa	€	0,00
19	Sindicirani zajam - OTP-Erste group-Zagrebačka banka	€	0,00
20	Sindicirani zajam - PBG	€	48.571.428,57
21	Sindicirani zajam - PBG 2	€	30.909.090,90
22	Deutsche bank	€	0,00
B	Instrumenti brzog finansiranja - MMF	SDR	18.585.469,32
C	EUROBOND obveznice	€	0,00
UKUPNO (A+B+C)			226.741.101,49

izvor podataka: Glavna knjiga

Ino-krediti:

U postupku revizije utvrđeno je da su redovno izmirivane dospelje obaveze, osim za kredit sa Ruskom federacijom (model Pariski klub) zbog uvođenja moratorijuma na fiskalne obaveze Crne Gore prema Ruskoj federaciji, usljed nemogućnosti plaćanja u eurima i dolarima²³⁵.

Od ukupno isplaćenog iznosa (208.155.632,17 €) po osnovu glavnice za ino kredite, iznos od 163.420.319,84 € isplaćen je iz sredstava koja su evidentirana na Glavnom računu trezora dok je dio od 44.735.312,33 € isplaćen iz depozita koji se vode kod CBCG i to:

- iz depozita ostvarenih zaduženjem kod Deutche bank-e iznos od 15.454.545,45 €²³⁶ i
- iz depozita ostvarenih po osnovu hedžing aranžmana, iznos od 29.280.766,88 €²³⁷.

Auto-put, plaćanje obaveza po osnovu kredita:

Tokom 2023. godine, isplaćene su dvije rate po osnovu kreditne obaveze, pri čemu su tokom isplate prve rate (januar) važili uslovi iz zaključenog hedžing aranžmana, dok je druga rata (jul) izmirena po važećem kursu dolara na dan dospijeca kreditne obaveze, jer je hedžing aranžman raskinut u junu

²³⁵ Informacija stanja duga sa Ruskom federacijom (PC Rusija), Pismo zamjenika ministra finansija Ruske federacije br. 01/6-211/2 od 14.4.2022.g i prevod.

²³⁶ Iznos iskorišćen za plaćanje sindiciranog zajma.

²³⁷ Iznos iskorišćen za plaćanje julske rate glavnice za auto-put.

2023. godine. Pregled ukupno izvršenih plaćanja po ovom osnovu u toku 2023. godine dat je u narednoj tabeli:

Tabela 60: Ukupna plaćanja - Autoput

Ukupne isplate za 2023. godinu	EUR		USD	
	glavnica	kamata	glavnica	kamata
	57.305.637,83	10.672.219,47	65.571.349,35	16.287.728,66

Plaćanje I rate: Na osnovu instrukcija za plaćanje, dobijenih od kineske Exim banke koje sadrže iznos dospjele glavnice, kamate i naknade (commitment fee), vršene su isplate na sledeći način: od banaka sa kojima je zaključen hedžing aranžman dobija se instrukcija za plaćanje koji sadrži ugovorene uslove, odnosno iznose USD i EUR koje treba da uplatiti. Za hedžovani iznos sa Glavnog računa trezora vršen prenos sredstava na transakcioni račun Centralne banke Crne Gore. Centralna banka Crne Gore je, zatim, sredstva prenosila bankama sa kojima je zaključen hedžing aranžman²³⁸, u iznosima koji odgovaraju definisanim planovima otplate. Banke sa kojima je zaključen hedžing preko Centralne banke Crne Gore uplaćivale su Ministarstvu dogovoreni USD iznos i na kraju Ministarstvo je dalo nalog Centralnoj banci Crne Gore da se izvrši uplata i kineskoj Exim banci, na način da koristi USD koje je dobilo od banaka sa kojima je zaključen hedžing aranžman, dok se za ostatak vršila doplata u EUR sa GRT-a ili depozita i taj iznos je konvertovan po kursu, na dan plaćanja. Za preostali (nehedžovani) dio isplata se vršila po kursu koji je važio na dan isplate i iz sredstava na teret depozita po viđenju. Nakon izvršenog plaćanja, Centralna banka Crne Gore je dopisom obavještavala Ministarstvo finansija da je izvršen prenos sredstava kineskoj Exim banci uz koji je priložena i potvrda o prenosu sredstava (swift).

Plaćanje II rate: Isplata druge rate, čije obaveze dopijevaju 21.07.2023. godine, vršila se po kursu koji je važio na dan isplate i iz sredstava na teret depozita po viđenju, koji su ostvareni po osnovu hedžing aranžmana. Nakon izvršenog plaćanja, Centralna banka Crne Gore je dopisom obavještavala Ministarstvo finansija da je izvršen prenos sredstava kineskoj Exim banci uz koji je priložena i potvrda o prenosu sredstava (swift). Pregled izvršenih plaćanja tokom 2023.godine, dat je u tabeli koja slijedi:

Tabela 61: Izvršena plaćanja po osnovu kredita - Autoput

Ukupne isplate za 2023.godinu	EUR		USD	
	glavnica	kamata	glavnica	kamata
	57.305.637,83	10.672.219,47	65.571.349,35	16.287.728,66
Januar	EUR		USD	
	glavnica	kamata	glavnica	kamata
	Obaveza za plaćanje		32.785.674,67	8.375.452,51
hedžing	24.731.323,92	2.779.338,66	29.214.481,64	7.465.923,08
nehedžovani iznos	3.293.547,03	826.455,74	3.571.193,04	909.529,43
UKUPNO JANUAR	28.024.870,95	3.605.794,40	32.785.674,68	8.375.452,51
Jul	EUR		USD	
	glavnica	kamata	glavnica	kamata
	Obaveza za plaćanje		32.785.674,67	7.912.276,15
isplata	29.280.766,88	7.066.425,07	32.785.674,67	7.912.276,15
UKUPNO JUL	29.280.766,88	7.066.425,07	32.785.674,67	7.912.276,15

Izvor: Dokumentacija na osnovu koje je izvršena isplata Exim china banci.

²³⁸ Prenos sredstava bankama odgovara iznosu glavnice i kamate koji je definisan planovima otplate (po kursu, koji je definisan hedžing aranžmanom).

Instrumenti brzog finansiranja - MMF: Tokom 2023.godine izvršena je isplata u iznosu od 18.585.469,32 € koja se odnosi na isplate dvije rate po osnovu RFI aranžmana kod Međunarodnog monetarnog fonda. **Eurobond obveznice** - Tokom 2023. godine nije bilo isplate glavnice, po ovom osnovu.

6.6.2. Otplata garancija (462)

Zakonom o budžetu za 2023. godinu, izdaci po osnovu otplate garancija planirani su u iznosu od 2,00 €. Tokom godine, kroz izmjene budžeta nije bilo promjena u iznosima koji se odnose na otplatu duga po osnovu garancija. Po ovom osnovu realizovan je iznos od 2.813.572,16 € i isti se odnosi na izmirenje obaveza Vlade Crne Gore prema Exim Kina banci, po osnovu državne garancije (iz 2010. godine) izdate za potrebe kreditnog aranžmana koji je zaključen između Exim Kina banke i Crnogorske plovidbe a. d. Kotor, za kupovinu dva broda. Navedene isplate izvršene su na osnovu dva Zaključka Vlade Crne Gore²³⁹. U navedenim zaključcima evidentirano je da je Ministarstvo finansija dužno da nakon plaćanja garantovanog iznosa, potrebnu dokumentaciju dostavi Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, dok je u informacijama koje su dostavljene Vladi, između ostalog navedeno da će Ministarstvo finansija zahtijevati od kompanije da nadoknadi troškove koje je država imala po osnovu izmirenih obaveza u vezi sa garancijom.

- Od ukupno isplaćenog iznosa od 2.819.413,28 € utvrđeno je da je iznos od 2.813.572,16 € evidentiran u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, dok je iznos od 5.841,12 € evidentiran na računu 4144 - Bankarske usluge i negativne kursne razlike, a isti je u skladu sa navedenim Pravilnikom trebao biti evidentiran na poziciju 4622 – Otplata garancija u inostranstvu²⁴⁰.

Ministarstvo finansija treba da evidentira transakcije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opštine.

6.6.3. Otplata obaveza iz prethodnog perioda (463)

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu²⁴¹ na poziciji 4630 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda su planirana sredstva u iznosu od 27.432.150,66 €, kod 81 potrošačke jedinice. Nakon izvršenih izmjena i dopuna Zakona o budžetu Crne Gore i izvršenih preusmjeravanja sredstava, sredstva su umanjena na iznos od 25.123.060,41 €, a tokom 2023. godine realizovan je iznos od 17.366.233,71 €. U postupku revizije revidiran je iznos od 2.722.215,33 €²⁴², što predstavlja 89,47% od

²³⁹ Zaključci br. 07-142/23-693/2 od 15.2.2023 i 07-430/23-3819/2 od 28.07.2023. godine

²⁴⁰ Razlog opisan u dijelu koji se odnosi na plaćanje neeurkih valuta (461-Otplata duga)

²⁴¹ Službeni list Crne Gore", br. 152/22 od 30.12.2022. godine

²⁴² Uzorak nije obuhvatio isplate po osnovu sudskih rješenja koja se evidentiraju na predmetnoj poziciji

izvršenja ostalih izdataka na ovoj poziciji i to kod sledećih potrošačkih jedinica: Ministarstvo finansija, Zavod za zapošljavanje Crne Gore i Fond za zdravstveno osiguranje.

Ministarstvo finansija – Revidirani iznos od 134.079,94 € odnosi se na izdatke za izmirenje duga po osnovu stare devizne štednje u ukupnom iznosu od 133.929,94 € i izdatke za plaćanje po osnovu isplate duga obeštećenja korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja u iznosu od 150,00 €.

- Sa pozicije 463 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda, Ministarstvo finansija je izvršilo plaćanje ostalih vrsta izdataka u ukupnom iznosu od 134.079,94 € koji imaju prirodu izdatka tekućeg perioda, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Navedeni iznos trebalo je evidentirati na grupi računa 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru.

Potrebno je da se Ministarstvo finansija pridržava Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština²⁴³ te da dospjele tekuće obaveze plaća sa odgovarajućih pozicija za koje su po tom osnovu planirana sredstva Zakonom o budžetu u tekućoj godini.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore – revidirani iznos od 9.987,38 € odnosi se na plaćanje ostalih vrsta izdataka koje imaju prirodu izdatka tekućeg perioda, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština i iste je trebalo evidentirati na 4127 – Ostale naknade u iznosu od 8.462,02 € i 4141 – Službena putovanja u iznosu od 1.525,36 €.

Fond za zdravstveno osiguranje – revidirani iznos od 2.578.148,01 €. Nakon izvršenog sravnjenja sa subjektom revizije utvrđeno je da je iznos od 158.829,37 € bio prethodno evidentiran kao neizmirena obaveza, dok iznos od 2.419.318,64 € nije bio evidentiran kao neizmirena obaveza u 2022. godini i ranijim godinama.

- Fond za zdravstveno osiguranje je sa pozicije 4630 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda, izvršio plaćanja u ukupnom iznosu od 2.412.501,81 € koja imaju prirodu izdatka tekućeg perioda, što nije u skladu Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Navedeni iznos je trebalo evidentirati na način prikaza u narednoj tabeli:

Tabela 62: Reklasifikacija – Fond za zdravstveno osiguranje

Sa pozicije	Na poziciju	Opis izdatka	Iznos	Napomena
463		Otplata obaveza iz prethodnog perioda	2.412.501,81	
	413	Rashodi za materijal	1.631,69	Administrativni materijal - preuzeti dug
	414	Rashodi za usluge	18.795,97	Komunikacione i bankarske usluge
	424	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	2.387.074,15	Isplate za liječenje po konvencijama i međunarodnim sporazumima
	431	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	5.000,00	Pozajmice i krediti, po presudi Osnovnog suda (poništen oglas za dodjelu kredita)

²⁴³ ("Službeni list Crne Gore", br. 072/16 od 18.11.2016, 106/20 od 02.11.2020, 080/21 od 23.07.2021)

- U postupku revizije utvrđeno je za iznos od 6.816,83 €²⁴⁴ da se odnosi na fakture od različitih dobavljača²⁴⁵ koje su obračunate tokom 2021. i 2022. godine, a iste su u Fondu zavedene tokom 2023. godine. Imajući u vidu navedeno u postupku revizije nije bilo moguće utvrditi da li su navedene fakture stvarno ispostavljene tokom 2023. godine ili su ispostavljene u ranijem periodu, a zavedene preko arhive tokom 2023. godine.

Fond za zdravstveno osiguranje treba da vrši redovno usaglašavanje obaveza sa dobavljačima, a u skladu sa tačkom 19 i 19a Uputstva o radu državnog trezora, kako bi izvještaji prikazali stvarno stanje neizvršenih obaveza.

- U postupku revizije utvrđeno je da Fond za zdravstveno osiguranje ne posjeduje internu proceduru kojom se bliže definiše procedura isplate po osnovu liječenja osiguranika u inostranstvu po konvencijama, međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju, kao ni internu proceduru za izvještavanje o neizmirenim obavezama.

Preporučuje se Fondu za zdravstveno osiguranje da donese interne procedure kojima će bliže definisati procedura koja se odnosi na isplatu po osnovu liječenja osiguranika u inostranstvu po konvencijama i međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju, kao i izvještavanje o neizmirenim obavezama, a u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Zakonom o državnoj upravi.

7. IZVJEŠTAJ O IZDACIMA BUDŽETSKIH REZERVU

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu²⁴⁶ na poziciji 471-Tekuća budžetska rezerva planirana su sredstva u iznosu od 38.847.999,00 € i ista su, kroz izmjene Zakona o budžetu Crne Gore²⁴⁷ i izvršena preusmjerenja sredstava, umanjena na iznos od 47.374.654,53 €. Tokom 2023. godine realizovan je iznos od 18.267.919,31 € i isti je evidentiran na budžetskoj poziciji 4710 - Tekuća budžetska rezerva, a isplate su izvršene na osnovu:

- zaključaka Vlade Crne Gore (iznos od 16.913.796,90 €);
- odluka Komisije za raspodjelu dijela sredstava budžetske rezerve (iznos od 140.900,00 €) i
- odluka Vladine Komisije za procjenu šteta od elementarnih nepogoda (iznos od 1.213.222,41 €).

Realizacija u iznosu od 18.267.919,31 € evidentirana je i u Izvještaju o izdacima budžetskih rezervi za 2023. godinu²⁴⁸ koji je dostavilo Ministarstvo finansija.

²⁴⁴ izdaci po osnovu isplate komunalnih usluga, materijalnih troškova, poštanskih usluga, usluga bankarske provizije, usluga prevođenja, servisa mašine

²⁴⁵ Crnogorska komercijalna banka, S press plus doo, Tekom promet d.o.o., Nautilus Pazici Podgorica, Centar za engleski jezik i pre, Frigoelektro d.o.o., Posta Crne Gore doo

²⁴⁶ "Sl. list Crne Gore", br. 152/22 od 30.12.2022. godine

²⁴⁷ "Sl. list Crne Gore", br. 106/23 od 29.11.2023. godine

²⁴⁸ Akt br. 21-430/24-2796/1 od 12.4.2024. godine

U postupku revizije utvrđene su sledeće nepravilnosti:

- Utvrđeno je prekoračenje dozvoljene potrošnje sredstava budžetske rezerve za finansiranje redovnih djelatnosti kod pet potrošačkih jedinica: Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvo pravde, Ministarstvo sporta i mladih i Ministarstvo kapitalnih investicija, što nije u skladu sa članom 3 stav 1 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve.

Potrošačke jedinice²⁴⁹ su dužne da sredstva tekuće budžetske rezerve koriste u visini limita koji je predviđen aktom²⁵⁰ o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve.

Pregled revizijom utvrđenih nepravilnosti, po potrošačkim jedinicama, je sljedeći:

- **Ministarstvo finansija** - Uvidom u Registar državne pomoći de minimis utvrđeno je da Ministarstvo finansija nije evidentiralo dodijeljene pomoći (de minimis) u ukupnom iznosu od 812.400,00 €, što nije u skladu sa članom 6 stav 2 Priloga 7 Pravilnika o listi pravila državne pomoći i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o državnoj pomoći²⁵¹, kojim je, između ostalog propisana, obaveza vođenja evidencije o dodijeljenim državnim pomoćima, pomoćima male vrijednosti (de minimis pomoći) i državnim pomoćima Covid 19.

Ministarstvo finansija dužno je da sve državne pomoći dodijeljene po osnovu de minimis pomoći evidentira u Registar državne pomoći De Minimis pomoći²⁵², posebno za svakog korisnika državne pomoći.

- **Ministarstvo finansija** – Utvrđeno je da je Zaključcima Vlade Crne Gore br. 08-430/23-5560/2 od 11.12.2023 i br. 08-430/23-6116/2 od 25.12.2023. godine, Vlada Crne Gore usvojila informaciju o pristupanju Crne Gore grupi donatora u Međunarodnom udruženju za razvoj (International Development Association – IDA), prihvatila instrument obavezivanja²⁵³ i dala saglasnost da se Međunarodnom udruženju za razvoj odobri donacija u iznosu od 1.000.000,00 američkih dolara, koji će se uplatiti u tri jednake rate, iz budžetske rezerve, na sljedeći način: prva rata do kraja 2023. godine, druga rata do kraja 2024. godine i treća rata do 30.06.2025. godine.

²⁴⁹ Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma (pravni nasljednik: Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine), Ministarstvo pravde, Ministarstvo sporta i mladih i Ministarstvo kapitalnih investicija (pravni nasljednik: Ministarstvo saobraćaja i pomorstva).

²⁵⁰ Tokom 2023. godine važio je Pravilnik o o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, dok je u februaru 2024. godine donesena Odluka o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve.

²⁵¹ "Službeni list Crne Gore", br. 085/22 od 02.08.2022. godine

²⁵² Registar de minimis pomoći

²⁵³ U informaciji o pristupanju Crne Gore grupi donatora, navedeno je da je Crna Gora dužna da dostavi Instrument obavezivanja, da bi zvanično postala donator, a kojim se obavezuje da će uplatiti iznos od 1.000.000,00 USD. Instrument obavezivanja potpisan je 18.12.2023. godine br. 04-430/23-5579/1. Vlada Crne Gore – Ministarstvo finansija se obavezalo da će, shodno Rješenju Upravnog odbora Međunarodnog udruženju za razvoj (IDA) br. 248 Dodatna sredstva: Davedeseto povlačenje sredstava, koja je usvojena 31.03.2022. godine, a u skladu sa paragrafom 3 Rješenja izvršiti upis u iznosu od 1.000.000,00 američkih dolara.

Vlada je zadužila Ministarstvo finansija da za donaciju IDA, iz Tekuće budžetske rezerve uplati sredstva u skladu sa dinamikom iz zaključka. Po ovom osnovu u 2023. godini sa pozicije tekuće budžetske rezerve plaćeno je 266.951,41 € (330.000,00 USD)

Imajući u vidu da je Vlada (Ministarstvo finansija) u decembru 2023. godine upoznata sa obavezom uplate naredne dvije rate čiji je rok definisan za decembar 2024. i 2025. godinu, ne postoji razlog da se navedene rate plaćaju iz sredstava budžetske rezerve koja se, shodno članu 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, koristi za neplanirane i nedovoljno planirane izdatke tokom fiskalne godine.

Preporučuje se da se korišćenje sredstava tekuće budžetske rezerve koristi za izdatke koji su neplanirani i nedovoljno planirani tokom fiskalne godine, a da se za isplate koje dospijevaju u budućem periodu godišnjim zakonom budžeta države planira isplata sa budžetske pozicije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

- **Ministarstvo finansija** izvršilo je isplatu sredstava JP Aerodromi Crne Gore, bez prethodno pribavljenog mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije u ukupnom iznosu od 3.547,64 €, što nije u skladu sa čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći.

Ministarstvo finansija je dužno da se prilikom pružanja pomoći privrednim društvima pridržava čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći²⁵⁴.

- **Ministarstvo saobraćaja i pomorstva** - Isplata sredstava „To Montenegro“ d. o. o. po osnovu refundacije troškova premije osiguranja za osiguranje vazduhoplova tipa Embraer 190-200 LR reg. oznake 40-AOC (za period 2020-2023.godine) u ukupnom iznosu od 380.162,54 €, izvršena je bez prethodno pribavljenog mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije, što nije u skladu sa čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći.

Ministarstvo saobraćaja²⁵⁵ je dužno da se prilikom pružanja pomoći privrednim društvima pridržava čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći.

- **Ministarstvo prosvjete - Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija:** Revizijom je utvrđeno da za tri ugovora o dodjeli subvencija za kupovinu stana nijesu izvršene isplate u iznosima koji su definisani ugovorima. Ukupna obaveza za navedena tri ugovora, iznosila je 63.984,00 €, a u GK je evidentiran iznos od 73.272,00 € (više isplaćeno od ugovorene vrijednosti za 9.288,00 €). Naime, prilikom isplate dva ugovora o dodjeli subvencija izvršene su isplate u većem iznosu od iznosa koji

²⁵⁴ Službeni list Crne Gore, br. 012/18 od 23.02.2018. godine

²⁵⁵ Pravni sljedbenik Ministarstva saobraćaja i pomorstva

je definisan ugovorima, u ukupnoj vrijednosti od 31.992,00 €, dok po jednom ugovoru uopšte nije izvršena isplata, iako je po istom trebalo isplati iznos od 22,704.00 €²⁵⁶, što je detaljno prikazano u tabeli koja slijedi:

Tabela 63: Ministarstvo prosvjete – Isplata po osnovu ugovora o dodjeli subvencija

Ugovori o dodjeli subvencija	ugovorom definisan iznos za isplatu	Isplaćeno i evidentirano u GK	Razlika (više/manje isplaćeno)	
			+	-
ugovor br. 11/1-01-430/23-1007/37	25,112.00	50,224.00	25,112.00	
ugovor br. 11/1-01-430/23-1007/79	16,168.00	23,048.00	6,880.00	
ugovor br. 11/1-01-430/23-1007/24	22,704.00	0.00		22,704.00
Ukupno:	63,984.00	73,272.00	31,992.00	22,704.00

Neopodno je da Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija zahtijeva povraćaj više isplaćenih sredstava u iznosu 31.992,00 €, kao i da postupi u skladu sa ugovorom o dodjeli subvencije za kupovinu stana br. 11/01-430/23-1007/24 od 04.10.2023. godine kojim je definisana isplata u iznosu od 22.704,00 €, dok je Ministarstvo finansija dužno da u skladu sa članom 9 stav 5 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti za iznos povraćenog novca stornirati izdatke i uveća gotovinske depozite na konsolidovanom računu trezora.

Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine (pravni sljedbenik Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma):

- Zaključkom Vlade Crne Gore br. 07-322/23-3557/2 od 12.07.2023. godine odobrena su sredstva u iznosu od 577.000,00 € za koji nije priložena propratna dokumentacija. Naime zaključkom je, između ostalog, definisana obaveza da „Regionalni vodovod preduzme sve potrebne aktivnosti za nabavku i ugradnju mobilnih postrojenja za prečišćavanje vode“. Navedena nabavka još uvijek nije realizovana, a Regionalni vodovod je dobio sredstva u avgustu 2023.godine²⁵⁷.

Navedena isplata nije u skladu sa tačkom 3 Pravilnika o bližim uslovima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve²⁵⁸ i sa Uputstvom o radu Državnog trezora kojim je definisano ovjeravanje i odobravanje plaćanja od strane potrošačkih jedinica.

²⁵⁶ Napomena: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je, 18.3.2024. godine, dopisom br. 11/1-430/23-1514/8 obavijestilo Ministarstvo finansija o navedenoj grešci i zahtijevalo da se izvrši preusmjerenje iznosa od 22.704,00 € na ugovor po kom nije izvršena isplata. U postupku revizije, nije dat na uvid dokaz da je Ministarstvo finansija postupilo u skladu sa navđenim dopisom

²⁵⁷ U postupku revizije nije bilo moguće utvrditi da li su i za koje namjene utrošena sredstva u iznosu od od 577.000.00 €, koja je DOO Regionalni vodovod „Crnogorsko primorje“, dobio na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-322/23-3557/2 od 12.07.2023. godine (za realizaciju hitne mjere za nabavku i ugradnju dva mobilna postrojenja za prečišćavanje vode iz neposredne blizine vodozahvata "Bolje sestre"), jer navedena nabavka još uvijek nije realizovana. U izjašnjenju od 03.06.2024. godine DOO „Regionalnom vodovodu crnogorsko primorje“ se navodi da sredstva uplaćena od strane Vlade Crne Gore su na računu ovog društva, te su dostavili dokaz da su prenijeta sredstva na računu ovog društva - Potvrdu o likvidnosti za period 01.01.-04.06.2024. godine izdata od strane Hipotekatne banke AD sa stanjem sredstava na računu (520000000004355084) na dan 04.06.2024. u iznosu od 650,427.72 €. Navedena sredstva nijesu bila izdvojena na posebni račun, već na redovni-glavni račun preduzeća. U Izjašnjenju na Preliminarni izvještaj od 25.09.2024. godine Ministarstvo je navelo da je za predmetnu nabavku donesena Odluka o izboru najpovoljnije ponude i da je upućen predlog ugovora izabranom ponuđaču.

²⁵⁸ kojim je propisano da potrošačka jedinica za korišćenje sredstava podnosi Ministarstvu finansija zahtjev sa **partećom dokumentacijom**.

Vlada i resorna ministarstva su dužni da prije usvajanja zaključaka i plaćanja iz tekuće budžetske rezerve obezbijede relevantnu dokumentaciju kojom se vrši pravdanje odobrenog iznosa, kako je i predviđeno aktom o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve i Uputstvom o radu Državnog trezora. U situacijama kada nije obezbijedena propratna dokumentacija, u predlogu Zaključka treba navesti okvirni iznos za koji se traži saglasnost, a isplatu izvršiti nakon što resorno ministarstvo potvrdi Ministarstvu finansija opravdanost isplate na bazi relevantne dokumentacije.

Ministarstvo zdravlja: Isplata u iznosu od 19.021,00 € izvršena je na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 04-445/2 od 10.02.2022. godine i odnosi se na isplatu po osnovu programa podrške građanima za post Covid rehabilitaciju. (Napomena: nepravilnost i preporuka, evidentirana je u Izveštaju o reviziji predloga završnog računa budžeta za 2022. godinu).

Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore: Isplate izvršene na osnovu presuda Evropskog suda za ljudska prava (iznos od 14.863,51 €), isplate izvršene po osnovu odluke Ustavnog suda i presude Evropskog suda za ljudska prava (iznos od 5.200,00 €), za isplatu naknade za konsultantske usluge (iznos od 126,000.00 €) i za naknade za usluge lobiranja, po osnovu Sporazuma o korišćenju usluga lobiranja za potrebe Vlade Crne Gore (iznos od 350.000,00 €).

Isplata Naknada za konsultantske usluge u ukupnom iznosu od 126,000.00 €. Navedeni iznos isplaćen je na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-430/23-3282/2 od 12.07.2023. godine, na ime pružanja konsultantskih usluga pravnog savjetovanja u postupku privatizacije društva Institut „dr Simo Milošević“ AD Igalo, po osnovu člana 3 stav 2 Ugovora o redefinisaniu ugovorenih obaveza br. 01-105/4 od 11.04.2017. godine, kojim je definisano da je Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte u obavezi da isplati savjetniku naknadu za konsultantske usluge u iznosu od 126,000.00 € (30% od 420.000,00 €) u slučaju da u roku od 12 mjeseci od dana objavljivanja tendera dođe do poništenja ili proglašenja tendera neuspjelim ili ne nastupi zatvaranje transakcije. Tenderska komisija za privatizaciju Instituta „dr Simo Milošević“ AD Igalo, donijela je 3. juna 2023. godine Odluku o proglašenju tendera neuspjelim (odluka br. 03-78/3-87/1).

Naknada za usluge lobiranja, po osnovu Sporazuma o korišćenju usluga lobiranja za potrebe Vlade Crne Gore, u ukupnom iznosu od 350.000,00 €, izvršena je na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-011/23-226/2 od 26.01.2023. godine kojim je usvojena informacija o korišćenju usluga lobiranja, a koju je dostavio Kabinet predsjednika Vlade Crne Gore i data saglasnost za korišćenje sredstava, iz tekuće budžetske rezerve, u iznosu od 350.000,00 €. Tačkom 3 zadužuje se Ministarstvo finansija da, iz sredstava Tekuće budžetske rezerve, isplaćuje sredstva po fakturama koje će se dostavljati počev od januara 2023. godine.

Imajući u vidu saznanje da je Vlada Crne Gore na 26. sjednici održanoj 18. aprila 2024. godine Zaključkom br. 08-040/24-1628/2 usvojila Informaciju o korišćenju usluga lobiranja za potrebe Vlade Crne Gore i zadužila Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore da Informaciju sa priložima dostavi Specijalnom državnom tužilaštvu, na dalje postupanje, **Državna revizorska institucija se uzdržava od davanja mišljenja po ovom osnovu.**

- Isplate sa tekuće budžetske rezerve shodno donijetom Zaključku Vlade Crne Gore br. 07 - 2574 od 17.05.2018. godine, na osnovu kojeg su izvršene isplate po zahtjevu Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore, u ukupnom iznosu od 14.163,51 €²⁵⁹, nijesu u skladu sa članom 2 i 3 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve²⁶⁰. Tačkom 4 navedenog Zaključka ovlašćuje se jedan od prethodnih ministara finansija u periodu 2018. godine, da potpisuje naloge za isplatu sredstava. Naime, isplata sredstava iz tekuće budžetske rezerve u iznosu od 14.163,51 € "**po automatizmu**" i bez saglasnosti Vlade Crne Gore za donijete sudske presude Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu kako je definisano u Zaključku Vlade Crne Gore br. 07 - 2574 od 17.05.2018. godine, nijesu u skladu sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i članom 2 i 3 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve²⁶¹.

Isplata sredstava sa tekuće budžetske rezerve u ukupnom iznosu od 5.200,00 €, shodno Zaključku Vlade br. 08-430/23-5635/2 i br. 08-430/23-5607/2 od 21.12.2023. godine kojim Vlada Crne Gore zadužuje Ministarstvo finansija da iz sredstava Budžeta Crne Gore za navedenu namjenu odnosno za nematerijalnu štetu, troškove i izdatke, sredstva, u iznosu od 5.200,00 €, uvećana za sredstva u iznosu svih poreza koji se mogu naplatiti, uplati na žiro račun podnosioca predstavke, nije u skladu sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore je dužan da sredstva budžetske rezerve koristi u skladu sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kao i u skladu sa aktom o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve²⁶², odnosno da za svaku isplatu po osnovu sudskih presuda podnosi Vladi pojedinačni predlog zaključka, u kojem se jasno navodi da se isplata odobrava sa tekuće budžetske rezerve.

- **Ministarstvo pravde:** Zaključkom Vlade Crne Gore br. 04-081/23-2506/2 od 01.06.2023. godine, a u cilju implementacije Zaključka Skupštine Crne Gore broj 33/22-5/126 od 27.12.2022. godine

²⁵⁹ za predmete: br. Predstavke 8296/18 u iznosu 2.423,51 € (INTERNO), br. Predstavke 48908/16 u iznosu 2.950,00 € (INTERNO), br. Predstavke 33308/21 u iznosu od 3.240,00 € (INTERNO), br. Predstavke 38448/21 i br. Predstavke 60069/21 u iznosu 3.200,00 €, br. Predstavke 37625/21 u iznosu 1.200,00 €, br. Predstavke 56823/21 u iznosu 250,00 i u iznosu 900,00.

²⁶⁰ Službeni list Crne Gore, br. 023/09 od 31.03.2009. godine

²⁶¹ Službeni list Crne Gore, br. 023/09 od 31.03.2009. godine

²⁶² Službeni list Crne Gore", br. 023/09 od 31.03.2009. godine

odobrena su sredstva Eparhiji budimljanko-nikšičkoj u iznosu od 220.000,00 €, za rekonstrukciju Saborne Crkve Svetog Vasilija Ostroškog u Nikšiću, pri čemu nije navedena obaveza izvještavanja o utrošku navedenih sredstava.

Ministarstvo pravde je 01.07.2024. godine dostavilo na uvid dopis Eparhije budimljansko-nikšičke u kom je navedeno da je do 1. jula 2024. godine, utrošen iznos od 60.000,00 €, dok će se preostali iznos (od 160.000,00 €) utrošiti u narednom periodu.

Navedena isplata nije izvršena u skladu sa tačkom 3 Pravilnika o bližim uslovima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve²⁶³ i sa Uputstvom o radu Državnog trezora kojim je definisano ovjeravanje i odobravanje plaćanja od strane potrošačkih jedinica.

Vlada i resorna ministarstva su dužni da prije usvajanja zaključaka i plaćanja iz tekuće budžetske rezerve obezbijede relevantnu dokumentaciju kojom se vrši pravdanje odobrenog iznosa, kako je i predviđeno aktom o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve i Uputstvom o radu Državnog trezora. U situacijama kada nije obezbijedena propratna dokumentacija, u predlogu Zaključka treba navesti okvirni iznos za koji se traži saglasnost, a isplatu izvršiti nakon što resorno ministarstvo potvrdi Ministarstvu finansija opravdanost isplate na bazi relevantne dokumentacije.

Isplate na osnovu Odluka Komisije za raspodjelu dijela sredstava budžetske rezerve: Na osnovu Odluka Komisije za raspodjelu dijela sredstava budžetske rezerve, u toku 2023. godine, isplaćena su sredstva tekuće budžetske rezerve u ukupnom iznosu od 140.900,00 €. Navedena sredstva se odnose na isplate pomoći pravnim licima za finasiranje djelatnosti (6.000,00 €), pomoći fizičkim licima po osnovu liječenja, školovanja i poboljšanja materijalne situacije (134.400,00 €) i za ostale namjene (500,00 €). U postupku revizije na bazi predmetnog uzorka, utvrđeno je da su isplate odobrene pojedinačnim odlukama i da za svaku odluku, postoji uredno predat zahtjev korisnika sa propratnom dokumentacijom (odluka, molba, medicinska i druga dokumentacija), kao osnov koji potvrđuju svrhu isplate. Takođe je utvrđeno da su iznosi koji su odobreni bili u skladu sa limitima koji su predviđeni čl. 5 i 6 Pravilnika.

Odluka Komisije za procjenu šteta od elementarnih nepogoda: Na osnovu Odluka Komisije za procjenu šteta od elementarnih nepogoda, u toku 2023. godine, isplaćena su sredstva tekuće budžetske rezerve u ukupnom iznosu od 1.213.222,41 €. Navedena sredstva se odnose na isplate za počinjenu materijalnu štetu usled elementarnih nepogoda.

Isplate za pomoći za pretrpljene štete od elementarnih nepogoda su vršene u periodu mart – decembar 2023. godine. Na uzorku, je utvrđeno da su isplate po ovom osnovu, odobrene

²⁶³ kojim je propisano da potrošačka jedinica za korišćenje sredstava podnosi Ministarstvu finansija zahtjev sa **partećom dokumentacijom.**

pojedinačnim odlukama Komisije, u kojima je naveden iznos koji se isplaćuje korisniku, a koji je definisan u procentualnom iznosu od vrijednosti procijenjene štete. Za svaku odluku na bazi predmetnog uzorka, postoji uredno predat zahtjev korisnika sa propratnom dokumentacijom, kao osnov koji potvrđuju svrhu isplate.

8. KAPITALNI BUDŽET

Realizacija projekata kapitalnog budžeta vrši se preko organa državne uprave nadležnih za poslove prostornog planiranja i urbanizma i poslove saobraćaja i pomorstva, odnosno Uprave za kapitalne projekte i Uprave za saobraćaj. U narednoj tabeli dat je pregled kapitalno budžeta po godinama:

Tabela 64: Pregled Kapitalnog budžeta po godinama

Opis	2019	2020	2021	2022	2023
Uprava za saobraćaj	62.060.035,63	104.459.285,82	106.605.204,94	145.365.838,42	79.495.123,65
Uprava za kapitalne projekte	210.322.686,26	73.777.789,81	48.912.262,98	57.718.852,60	107.076.222,31
Ukupno	272.382.721,89	178.237.075,63	155.517.467,92	203.084.691,02	186.571.345,96

UPRAVA ZA SAOBRAĆAJ

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, kod Uprave za saobraćaj za realizaciju projekata kapitalnog budžeta planirana su sredstva u ukupnom iznosu od 62.674.558,00 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja tekući budžet iznosio je 68.174.558,00 €, dok je izvršenje iznosilo 79.495.123,65 €, što je 116,61% u odnosu na tekući budžet. Veći iznos realizacije kapitalnog budžeta u odnosu na tekući budžet je iz razloga što nijesu planirani adekvatni iznosi realizacije sredstava kredita već su izdaci koji se finansiraju iz sredstava kredita izvršavani u visini njihovog ostvarenja, što je u skladu sa članom 11 Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu. Od ukupnog izvršenja, iznos od 28.308.098,33 € finansiran je iz opštih prihoda budžeta, donacijama je finansiran iznos od 208.980,00 €, sredstvima kredita iznos od 19.111.686,31 €, dok je iz namjenskih sredstava finansiran iznos od 31.866.359,01 €. Namjenska sredstva odnose se na prihode ostvarene u skladu sa članom 10 stav 1 tačka 2 Odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 79/18, 12/20, 143/21 i 68/22). Članom 6 Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu propisano je da se izdaci Uprave za kapitalne projekte i Uprave za saobraćaj, kod projekata koji se finansiraju na teritoriji manje razvijenih jedinica lokalne samouprave sa sjevera Crne Gore mogu finansirati iz prihoda ostvarenih u skladu sa pomenutom Odlukom. Prema strukturi izdataka, tekući izdaci finansirani su u iznosu od 2.680.110,74 € ili 3,37% ukupnog izvršenja, dok su kapitalni izdaci finansirani u iznosu od 76.815.012,91 € ili 96,63% od ukupnog izvršenja.

U narednim tabelama dat je pregled programa i potprograma sa podacima o realizaciji kapitalnog budžeta Uprave za saobraćaj:

Tabela 65: Pregled plana i izvršenja programa i potprograma Uprave za saobraćaj

ŠIFRA PROGRAMA	PROGRAM	ŠIFRA POTPROGRAMA	POTPROGRAM	PLAN	TEKUĆI BUDŽET	IZVRŠENJE	IZVRŠENJE/TEKUĆI
17020	Realizacija putne infrastrukture i niskogradnje			62.819.458,00	68.319.458,00	79.495.123,65	116,36%
		17020K01	Rekonstrukcija regionalnih i magistralnih puteva	53.138.068,00	57.969.568,00	71.574.618,85	123,47%
		17020K02	Rješavanje uskih grla na saobraćajnoj mreži Crne Gore	5.061.150,00	4.000.450,00	3.723.652,73	93,08%
		17020K05	Sanacija mostova, klizišta i kosina na magistralnim i regionalnim putevima	4.620.240,00	6.349.440,00	4.196.852,07	66,10%

Tabela 66: Prikaz realizacije sredstava programa i potprograma Uprave za saobraćaj

ŠIFRA PROGRAMA	PROGRAM	ŠIFRA POTPROGRAM A	POTPROGRAM	IZVORI FINANSIRANJA				STRUKTURA SREDSTAVA		UKUPNO
				OPŠTI PRIHODI BUDŽETA	DONACIJA	KREDIT	NAMJENSKI PRIHODI	TEKUĆI IZDACI	KAPITALNI IZDACI	
17020	Realizacija putne infrastrukture i niskogradnje			28.308.098,33	208.980,00	19.111.686,31	31.866.359,01	2.680.110,74	76.815.012,91	79.495.123,65
		17020K01	Rekonstrukcija regionalnih i magistralnih puteva	23.580.645,68	208.980,00	19.111.686,31	28.673.306,86	2.374.268,98	69.200.349,87	71.574.618,85
		17020K02	Rješavanje uskih grla na saobraćajnoj mreži Crne Gore	3.701.171,03	0,00	0,00	22.481,70	69.394,13	3.654.258,60	3.723.652,73
		17020K05	Sanacija mostova, klizišta i kosina na magistralnim i regionalnim putevima	1.026.281,62	0,00	0,00	3.170.570,45	236.447,63	3.960.404,44	4.196.852,07

U narednoj tabeli dat je prikaz ukupno realizovanih sredstava za radove po projektima na kojima su isti finansirani:

Tabela 67: Prikaz realizovanih sredstava za radove

Projekat	Broj aktivnosti	Planirano Zakonom o budžetu CG za 2023. godinu	Plan nakon rebalansa i preusmjerenja (tekući budžet)	Realizovano	Razlika = Realizovano - Tekući budžet
Rekonstrukcija puta Pljevlja - Metaljka	17 020 K01 001	1.380.000,00	2.070.000,00	2.006.957,39	-63.042,61
Rekonstrukcija puta Berane - Kolašin, dionica Lubnice - Jezerina	17 020 K01 002	4.691.620,00	7.303.620,00	12.066.551,75	4.762.931,75
Rekonstrukcija puta Dinoša - Cijevna Zatrijebačka	17 020 K01 003	552.000,00	692.000,00	530.094,29	-161.905,71
Izgradnja i rekonstrukcija puta Vrujla - Miljakovići	17 020 K01 004	1.035.000,00	277.000,00	210.755,71	-66.244,29
Rekonstrukcija i rehabilitacija puta M-8 Pljevlja - Mihajlovića	17 020 K01 007	1.030.480,00	3.466.027,61	4.102.962,16	636.934,55
Rekonstrukcija magistralnog puta M-8 Danilovgrad - Podgorica, izgradnja Bulevara	17 020 K01 008	6.900,00	4.806.900,00	4.795.306,80	-11.593,20
Rekonstrukcija magistralnog puta M-2 Rožaje - Špiljani sa sanacijom tunela i mostova	17 020 K01 009	3.691.810,00	7.791.810,00	8.241.977,96	450.167,96
Rekonstrukcija magistralnog puta M-2 Tivat - Jaz, izgradnja bulevara	17 020 K01 010	1.000,00	1.000,00	4.294.290,80	4.293.290,80
Rekonstrukcija magistralnog puta M-2 Lepenac - Ribarevina - Poda - Berane	17 020 K01 011	1.000,00	1.000,00	8.579.143,14	8.578.143,14
Rekonstrukcija puta Cetinje - Čevo - Nikšić, dionica Cetinje - Čevo	17 020 K01 014	5.620.050,00	7.501.050,00	6.436.414,62	-1.064.635,38
Rekonstrukcija puta Mojkovac - Lubnice, dionica Mojkovac - Vragodo	17 020 K01 018	1.725.000,00	2.105.000,00	2.045.391,89	-59.608,11
Rekonstrukcija puta Nikšić - Vilusi, dionica Nikšić - Kuside i Nikšić - Jasenovno Polje	17 020 K01 019	1.587.000,00	1.787.000,00	1.681.743,74	-105.256,26
Izgradnja dionice Čekanje - Čevo, veza puta CT - Čevo, CT - Njeguši	17 020 K01 024	1.380.000,00	1.259.000,00	1.208.641,03	-50.358,97
Investiciono presvlačenje magistralnih i regionalnih puteva	17 020 K01 025	3.777.750,00	3.512.650,00	3.491.738,78	-20.911,22
Investiciono održavanje regionalnih i magistralnih puteva, projektovanje, nadzor, eksproprijacija, revizije	17 020 K01 028	207.000,00	2.607.000,00	2.334.560,66	-272.439,34
Rekonstrukcija regionalnog puta Mateševo - Kolašin	17 020 K02 005	3.450.000,00	6.280.000,00	5.509.096,57	-770.903,43
Radovi na poboljšanju bezbjednosti državnih puteva, dionica Bioče - Mioska	17 020 K01 035	207.000,00	66.000,00	54.372,44	-11.627,56
Rekonstrukcija magistralnog puta Plužine - Nikšić - Danilovgrad, dionica Jasenovno polje - Vidrovan	17 020 K01 056	296.700,00	1.382.200,00	1.227.088,12	-155.111,88
Rekonstrukcija regionalnog puta Cetinje - Njeguši, dionica od supermarketa "Voli" do Bajičke crkve, II faza Bajička ulica	17 020 K01 069	828.000,00	388.000,00	383.262,02	-4.737,98
Rekonstrukcija magistralnog puta Podgorica - Nikšić, dionica Cetinjski semafori - Komanski Most	17 020 K02 002	888.720,00	288.720,00	95.266,89	-193.453,11
Rekonstrukcija puta Podgorica - Tuzi, dionica od kružnog tok Plantaže do stočne pjace	17 020 K02 003	2.097.600,00	2.771.000,00	2.767.181,83	-3.818,17
Izgradnja Bulevara Vilija Branta	17 020 K02 005	345.000,00	827.600,00	791.809,88	-35.790,12
Sanacija klizišta Plužine III i Plužine IV na magistralnom putu Plužine - Nikšić	17 020 K05 001	552,00	40.552,00	36.069,42	-4.482,58
Sanacija klizišta Bukovik 2 na magistralnom putu Petrovac - Podgorica	17 020 K05 007	165.600,00	1.321.100,00	890.036,59	-431.063,41
Sanacija klizišta Gojakovići na regionalnom putu Đurđevića Tara - Mojkovac	17 020 K05 008	69.000,00	329.000,00	221.462,46	-107.537,54
Sanacija kritične tačke Sokolovina na regionalnom putu Đurđevića Tara - Mojkovac	17 020 K05 015	1.311.000,00	2.111.000,00	1.374.455,39	-736.544,61
Sanacija zidova na magistralnom putu Ribarevina - Dračnovac	17 020 K05 021	903.900,00	1.453.900,00	1.438.380,58	-15.519,42
UKUPNO		37.249.682,00	62.440.129,61	76.815.012,91	14.374.883,30

Razlika u tabeli prikazana je u odnosu između realizovanih sredstava i sredstava planiranih tekućim budžetom. Kod 5 projekata prikazanih u tabeli iznos realizovanih sredstava je veći u odnosu na sredstva predviđena tekućim budžetom iz razloga što su isti finansirani iz sredstava kredita.

U odnosu na prikazane projekte, iznos realizovanih sredstava za projekte započete u prethodnim prethodnim godinama je 63.941.578,97 €, dok je za projekte koji su započeti u 2023. godini realizovan iznos od 12.873.433,94 €.

U narednoj tabeli dat je prikaz projekata i izvršenja finansiranih iz sredstava kredita:

Tabela 68: Prikaz projekata finansiranih kreditnim sredstvima i njihova realizacija

Redni broj	Kreditor	Projekat	Realizovano	Ukupno
1	Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	Rekonstrukcija puta Berane - Kolašin, dionica Lubnice - Jezerina	4.764.990,99	9.892.991,66
2		Rekonstrukcija magistralnog puta M-2 Rožaje-Špiljani sa sanacijom tunela i mostova	833.709,87	
3		Rekonstrukcija magistralnog puta M-2 Tivat-Jaz, izgradnja bulevara	4.294.290,80	
4	Evropska investiciona banka (EIB)	Rekonstrukcija i rehabilitacija puta M-8 Pljevlja - Mihajlovica	639.551,51	9.218.694,65
5		Rekonstrukcija magistralnog puta M-2 Lepenac-Ribarevina-Poda-Berane	8.579.143,14	
UKUPNO				19.111.686,31

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu planirano su radovi na ukupno 63 projekata²⁶⁴. Tokom 2023. godine bilo je ukupno 25 aktivnih projekata tokom 2023. godine od kojih je 8 okončano, 17 u toku, dok za 38 projekata za koje su planirani radovi nije bilo realizacije sredstava.

U narednoj tabeli dat je zbirni prikaz okončanih projekata²⁶⁵ i projekata u toku 2023. godine koji se realizuju od strane Uprave za saobraćaj:

Tabela 69: Realizovani i projekti u toku – Uprava za saobraćaj

Uprava za saobraćaj	Broj projekata	Realizovano u prethodnom periodu	Realizovano tokom 2023. godine	Ukupno
Okončani projekti	8	53.029.553,37	18.002.362,97	71.031.916,34
Projekti u toku	17	95.267.261,86	52.980.421,50	148.247.683,36
UKUPNO	25	148.296.815,23	70.982.784,47	219.279.599,70

Za dionicu Obilaznica Rožaje II faza raskinut je ugovor sa izvođačem radova zbog prekoračenja ugovorenog roka i istom su naplaćeni penali u ukupnom iznosu od 1.034.883,24 €²⁶⁶.

Takođe, revizijom je utvrđeno da su u januaru mjesecu 2024. godine za 3 dionice raskinuti ugovori o građenju sa izvođačima radova za dionice Rekonstrukcija magistralnog puta Podgorica – Nikšić, dionica

²⁶⁴ U navedenih 63 projekta se ne nalaze dvije aktivnosti koje se odnose na investiciono održavanje i presvlačenje puteva što je zakonska obaveza, i isto će biti dio posebne analize u nastavku zapisnika

²⁶⁵ Za sve okončane projekte izvršen je tehnički prijem radova

²⁶⁶ Izvođač radova je u novembru i decembru mjesecu 2023. godine uplatio na Glavni državni račun trezora iznos od po 517.441,62 €

Cetinjski semafori – Komanski most, Rekonstrukcija puta Tuzi – Mataguži i Izgradnja i Rekonstrukcija puta Vrulja – Mijakovići i započet je proces aktiviranja avansnih²⁶⁷ i činidbenih²⁶⁸ garancija, ali će isto biti predmet revizije predloga zakona o završnom računu budžeta sljedeće godine.

ANEXI – ZAKLJUČAK VLADE CRNE GORE

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 01.07.2022. godine razmotrila Informaciju o problemima realizacija ugovora o javnim nabavkama zbog rasta cijena u sektoru građevinarstva koju je pripremio Ministarstvo finansija. Zaključkom br. 04-4202/2 od 01.07.2022. godine zadužila Upravu javnih radova i Upravu za saobraćaj da, po osnovu zahtjeva izvođača radova, pokrenu procedure analize zaključenih ugovora radi obezbjeđivanja izmjene istih u odnosu na ugovore u kojima su ispunjeni uslovi u skladu sa zakonom i predmetnim ugovorom, dok su Ministarstvo kapitalnih investicija i Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma zaduženi da utvrde model za utvrđivanje razlika u cijeni radova. Vlada Crne Gore je Zaključkom br. 07-8366/2 od 22.12.2022. godine usvojila Informaciju o realizaciji modela za utvrđivanje razlike u cijeni radova.

Na osnovu dokumenta Smjernice za primjenu postupka utvrđivanja razlike u cijeni u slučajevima porasta cijena pojedinih građevinskih materijala i proizvoda Uprava za saobraćaj zaključila je anekse ugovora za 5 započetih projekata i to: Izgradnja i rekonstrukcija puta Vrulja – Mijakovići, Rekonstrukcija magistralnog puta M-2 Rožaje – Špiljani sa sanacijom tunela i mostova, Rekonstrukcija magistralnog puta M-2 Lepenac-Ribarevina-Poda-Berane, Rekonstrukcija magistralnog puta Podgorica - Nikšić, dionica Cetinjski semafori - Komanski most i Sanacija klizišta Plužine III i Plužine IV na magistralnom putu Plužine – Nikšić. Zaključenim aneksima je predviđeno da se obračun razlike u cijeni vrši po uprošćenoj sumarnoj indeksnoj metodi koja je i obrađena u smjernicama za primjenu postupka utvrđivanja razlike u cijeni i primjenjivaće se u mjesečnom obračunu radova, samo za razliku u cijeni koja prelazi 10%.

Aneks ugovora za projekat Rekonstrukcija regionalnog puta Mateševo – Kolašin zaključen je 20.12.2023. godine usljed nepredviđenih okolnosti izazvanih lošim vremenskim uslovima i teškim saobraćajnim opterećenjem koje je dovelo do značajnih promjena u stanju kosina i kolovozne trake, a što je uslovalo i izmjenu projektne dokumentacije. Na osnovu navedenog korigovana je ugovorena cijena koja sada iznosi 7.431.682,44 €²⁶⁹.

Svi aneksi zaključeni su u skladu sa članom 151 Zakona o javnim nabavkama koji propisuje u kojim slučajevima se može vršiti izmjena ugovora o javnoj nabavci, kao i zaključenim primarnim ugovorima.

---

²⁶⁷ Rekonstrukcija magistralnog puta Podgorica – Nikšić, dionica Cetinjski semafori – Komanski most, Rekonstrukcija puta Tuzi – Mataguži i Izgradnja i rekonstrukcija puta Vrulja – Mijakovići

²⁶⁸ Rekonstrukcija magistralnog puta Podgorica – Nikšić, dionica Cetinjski semafori – Komanski most i Izgradnja i rekonstrukcija puta Vrulja – Mijakovići

²⁶⁹ Ugovor o građenju zaključen je na iznos od 6.409.428,34 €.

Uprava za saobraćaj u okviru aktivnosti predviđenih Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu ima i aktivnosti Investiciono presvlačenje magistralnih i regionalnih puteva i Investiciono održavanje regionalnih i magistralnih puteva, projektovanje, nadzor, eksproprijacija, revizije, što su zakonski predviđene obaveze shodno Zakonu o putevima. U narednoj tabeli prikazana su planirana i izvršena sredstva koja se odnose na radove u okviru navedenih aktivnosti:

Tabela 70: Pregled budžeta zakonom definisanih obaveza Uprave za saobraćaj za 2023. godinu

Naziv aktivnosti	Planirano	Tekući budžet	Realizovana sredstva
Investiciono održavanje regionalnih i magistralnih puteva, projektovanje, nadzor, eksproprijacija, revizije	621.000,00	3.558.700,00	3.094.537,34
Investiciono presvlačenje magistralnih i regionalnih puteva	3.795.000,00	3.551.900,00	3.528.341,28
UKUPNO	4.416.000,00	7.110.600,00	6.622.878,62

Tokom 2023. godine, Uprava za saobraćaj je, u skladu sa članom 6 Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, dio projekata koji se realizuju u manje razvijenim opštinama finansirala i sredstvima koja su obezbijeđena prihodima od ekonomskog državljanstva²⁷⁰.

U narednoj tabeli prikazani su projekti čiji su radovi finansirani sredstvima ostvarenim od ekonomskog državljanstva:

Tabela 71: Prikaz projekata finansiranih sredstvima ekonomskog državljanstva

Aktivnost	Realizovana sredstva
Izgradnja i rekonstrukcija puta Vrulja – Miljakovići	210.755,71
Radovi na poboljšanju bezbjednosti državnih puteva, dionica Bioče-Mioska	54.372,44
Rekonstrukcija i rehabilitacija puta M-8 Pljevlja - Mihajlovića	3.463.410,65
Rekonstrukcija magistralnog puta M-8 Rožaje-Špiljani sa sanacijom tunela i mostova	7.408.268,09
Rekonstrukcija puta Berane - Kolašin, dionica Lubnice - Jezerina	7.301.560,76
Rekonstrukcija puta Mojkovac - Lubnice, dionica Mojkovac - Vragodo	2.045.391,89
Rekonstrukcija puta Pljevlja - Metaljka	2.006.957,39
Rekonstrukcija regionalnog puta Mateševo-Kolašin	5.509.096,57
Sanacija klizišta Gojakovići na regionalnom putu Đurđevića Tara-Mojkovac	221.462,46
Sanacija kritične tačke Sokolovina na regionalnom putu Đurđevića Tara-Mojkovac	1.374.455,39
Sanacija zidova na magistralnom putu Ribarevina - Dračenovac	1.438.380,58
UKUPNO	31.034.111,93

Osim radova, sredstvima prikupljenim od ekonomskog državljanstva finansirani su i nadzori, izrada tehničke dokumentacije, izrada glavnih projekata i sl. koji su realizovani sa pozicije 4147 - Konsultantske usluge, projekti i studije u iznosu od 596.163,74 € i troškovi eksproprijacije i plaćanja polise osiguranja za revidente koji su realizovani sa pozicije 4199 - Ostalo u iznosu od 236.083,34 €, što ukupno sa radovima daje 31.866.359,01 € utrošenih sredstava od ekonomskog državljanstva.

²⁷⁰ Prihodi ostvareni u skladu sa članom 10 stav 1 tačka 2 Odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore („Službeni list Crne Gore”, br. 79/18, 12/20, 143/21 i 68/22)

Na svim kontrolisanim projektima obezbijeđen je stručni nadzor, što je u skladu sa čl. 100 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Uprava za saobraćaj redovno je dostavljala kvartalne izvještaje Ministarstvu finansija, u skladu sa članom 19 Odluke o izradi kapitalnog budžeta i utvrđivanju i vrednovanju kriterijuma za izbor kapitalnih projekata.

Revizijom je utvrđeno da tokom 2023. godine nije bilo prekoračenja ugovorenih rokova, već su iz objektivnih razloga zbog kojih izvršilac radova nije mogao biti kriv za docnju, sa istim zaključivani aneksi ugovora u cilju produženja ugovorenog roka.

ZAKLJUČIVANJE ANEXA ZA PROJEKAT IZGRADNJU I REKONSTRUKCIJU PUTA BERANE – KOLAŠIN, DIONICA LUBNICE – JEZERINE

Ugovor o građenju br. 01-5591/2 od 02.12.2016. godine zaključen je između Ministarstva saobraćaja i pomorstva i izvođača radova na izgradnji tunela i rekonstrukciji dionice puta Lubnice – Jezerine, potpisan od strane ministra navedenog Ministarstva. Vrijednost zaključenog ugovora je 34.694.804,35 €. Do 31.12.2021. godine izvršeno je plaćanje radova u iznosu od 31.225.271,84 €. Plaćanja su vršena na osnovu ispostavljenih privremenih situacija ovjerenih od strane izvođača radova, nadzornog organa i Uprave za saobraćaj kao investitora.

Uprava za saobraćaj je uputila Dopis²⁷¹ Zaštitniku imovinsko-pravnih odnosa radi preduzimanja mjera i radnji iz svoje nadležnosti. U Dopisu se navodi da su se od samog početka radova na projektu pojavili problem nastali usljed razlike u geologiji datoj kroz Elaborat geoloških istraživanja i stvarnog stanja na terenu, kao i velika količina vode u tunelu. U Dopisu je takođe navedeno da će po procjeni cijena na projektu biti uvećana za preko 10 miliona eura, a izvođenje radova za preko 20 mjeseci. Tokom 2023. godine od strane Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa zatražena dodatna dokumentacija, te je postupanje Zaštitnika i dalje u toku.

Usljed potrebe za zaključivanjem novog amandmana, Vlada Crne Gore je Zaključkom²⁷² zadužila načelnika Odsjeka za građenje i rekonstrukciju državnih puteva Uprave za saobraćaj da, za i u ime Ministarstva kapitalnih investicija, potpiše Amandman br. 3 Ugovora o građenju. Uvidom u Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za saobraćaj, utvrđeno je da zaduženo lice nema ovlašćenja za zaključivanje ugovora.²⁷³ Ugovor o građenju u ime države je zaključen od strane

²⁷¹ Br. 02-4290/1 od 18.05.2021. godine

²⁷² Br. 07-011/23-789/2 od 24.02.2023. godine

²⁷³ U opisu poslova načelnika Odsjeka za građenje se navodi sljedeće: „Rukovodi, koordinira i usmjerava rad izvršilaca u Odsjeku. Vršiti najsloženije poslove i odlučuje o najsloženijim pitanjima iz djelokruga rada Odsjeka. Sagledava tekuću problematiku i preduzima mjere u cilju izvršenja planiranih radova, razmatra pitanja koja pokreću izvođači radova i predlaže njihova rješenja, utvrđuje opravdanost naknadnih i nepredviđenih radova, pribavlja saglasnost vodećeg projektanta na izmjene projektne dokumentacije, predlaže rješenja za sva stručno tehnička pitanja, shodno Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata predlaže sastav komisije za tehnički pregled radova kao i

Ministarstva kapitalnih investicija u skladu sa čl. 29 st. 2 Zakona o državnoj upravi. Shodno navedenom članu ministar predstavlja ministarstvo, upravlja i rukovodi njegovim radom. Istovremeno u članu 8 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru predviđeno je da rukovodilac subjekta može rješenjem prenijeti ovlašćenja na rukovodioce organizacionih jedinica ili druge zaposlene u subjektu. Takođe, na osnovu tačke 3 Uputstva o radu državnog trezora ministar je lice postavljeno da rukovodi potrošačkom jedinicom i istovremeno je po službenoj dužnosti glavni službenik za finansije te potrošačke jedinice. Tačkom 9 navedenog Uputstva propisano je da glavni službenik za finansije može, putem pisanog dokumenta, prenijeti na drugog državnog službenika ovlašćenja ili obaveze koje su mu propisane Uputstvom. U skladu sa citiranim zakonskim odredbama, u postupku revizije od strane revidiranog subjekta nije obezbijeđen dokaz kojim se može potvrditi prenos ovlašćenja.

- Navedenim Zaključkom Vlada Crne Gore je obavezala lice za zaključivanje anexa ugovora, načelnika Odsjeka za građenje i rekonstrukciju državnih puteva u Upravi za saobraćaj, **suprotno čl. 29 Zakona o državnoj upravi, čl. 8 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, i tačkama 3 i 9 Uputstva o radu državnog trezora.** Efekat zaključenog Amandmana 3 je produženje roka za završetak radova do 10.07.2023. godine.

Preporučuje se Vladi Crne Gore da ugovore i amandmane u ime države zaključuju ovlašćena lica ili lica na koja su prenesena ovlašćena od strane glavnog službenika za finansija u skladu sa Zakonom o državnoj upravi, Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Uputstvom o radu državnog trezora.

EKSPROPRIJACIJA

Način i postupak isplate sredstava na ime naknade ranijim vlasnicima eksproprisane nepokretnosti u 2023. godini vršen je uplatom sredstava na poseban račun Ministarstva finansija – Depozit za eksproprijaciju broj: 535-4990-47 otvoren kod Prve banke Crne Gore.²⁷⁴ Isplata sredstava sa računa bivšem vlasniku eksproprisane nepokretnosti vrši se na osnovu rješenja o eksproprijaciji. Uz rješenje, Uprava za katastar i državnu imovinu dužna je da Ministarstvu finansija dostavi zahtjev za isplatu potpisan od strane bivšeg vlasnika sa njegovim ličnim podacima i zapisnik – sporazum o određivanju naknade za eksproprisanu nepokretnost. Na osnovu navedene dokumentacije Ministarstvo finansija vrši isplatu sredstava bivšem vlasniku eksproprisane nepokretnosti.

---

sastav arbitražne komisije, ostvaruje uvid u njihov rad, proučava njihove izvještaje i daje mišljenje i predloge po istima, vrši kontrolu količina obračunatih situacija za izvršene radove i iste ovjerava, učestvuje u tehničkom pregledu, konačnom obračunu i primopredaji objekata. Vršiti i druge poslove po nalogu pretpostavljenog“

²⁷⁴ U skladu sa Uputstvom o načinu i postupku isplate sredstava sa računa depozita za eksproprijaciju (“Sl. list RCG”, br. 78/06 od 22.12.2006. godine)

Tokom 2023. godine, za isplate eksproprisanih nepokretnosti realizovan je iznos od 401.694,39 €. U narednoj tabeli prikazane su ukupne isplate za eksproprisane nepokretnosti razvrstane po aktivnostima/projektima:

Tabela 72: Pregled isplaćenih iznosa po projektima povodom eksproprisanih nepokretnosti

Naziv projekta/aktivnosti	Izvršenje
Investiciono održavanje regionalnih i magistralnih puteva, projektovanje, nadzor, eksproprijacija, revizije	75.532,69
Rekonstrukcija magistralnog puta Kolašin- Mojkovac	53.134,66
Rekonstrukcija magistralnog puta M-2 Lepenac-Ribarevina-Poda-Berane	120.000,00
Rekonstrukcija magistralnog puta M-8 Danilovgrad -Podgorica, izgradnja Bulevara	19.767,00
Rekonstrukcija magistralnog puta M-ž Rožaje-Špiljani sa sanacijom tunela i mostova	23.499,00
Rekonstrukcija magistralnog puta Plužine-Nikšić-Danilovgrad, dionica Jasenovo polje- Vidrovan	2.310,00
Rekonstrukcija puta Cetinje - Čevo - Nikšić, dionica Cetinje - Čevo	67.900,30
Rekonstrukcija puta Mojkovac - Lubnice, dionica Mojkovac - Vragodo	19.225,80
Rekonstrukcija puta Nikšić - Vilusi, dionica Nikšić-Kuside i Nikšić - Jasenovo Polje	42,50
Rekonstrukcija puta Pljevlja - Metaljka	18.782,44
Sanacija klizišta Plužine III i Plužine IV na magistralnom putu Plužine-Nikšić	1.500,00
UKUPNO	401.694,39

PROCEDURA USVAJANJA KAPITALNIH PROJEKATA

Revizijom je utvrđeno da Komisija za ocjenjivanje projekata za 2023. godinu nije imala članove koji predstavljaju Upravu, te samim tim Uprava ne posjeduje dokumentaciju koja je predmet rada Komisije. Zbog navedenog, u postupku revizije postupak kandidovanja projekata nije mogao biti kontrolisan. S obzirom da je ovim povodom data preporuka Vladi Crne Gore u okviru Izveštaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu²⁷⁵, ista će biti predmet kontrole u okviru poglavlja „Realizacija preporuka iz prethodnog perioda“.

ANALIZA MJESEČNE POTROŠNJE SREDSTAVA KAPITALNOG BUDŽETA

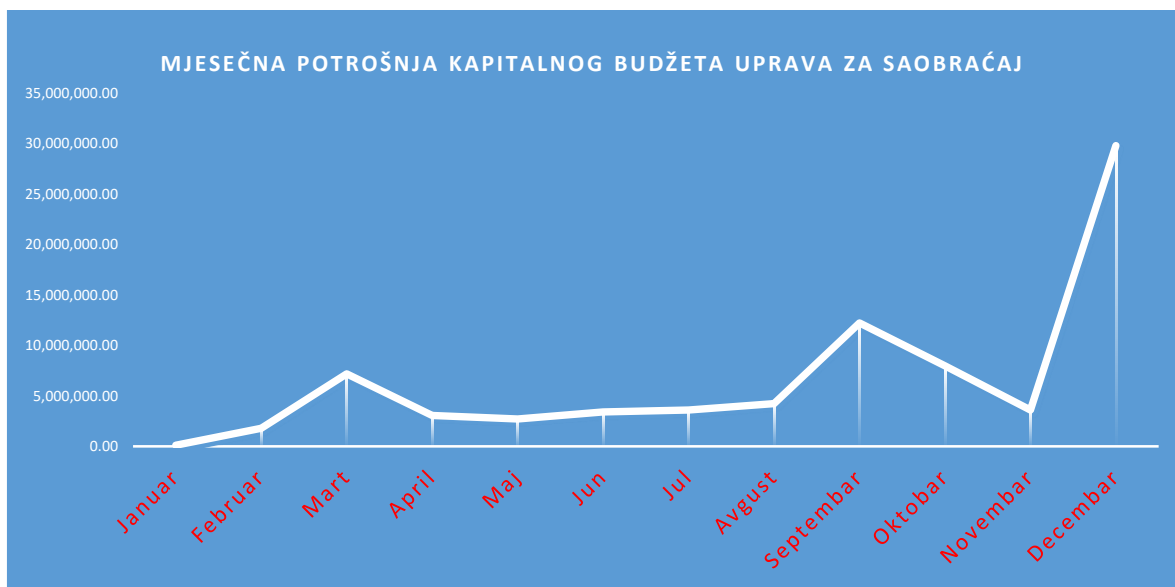
Analizom mjesečne potrošnje sredstava kapitalnog budžeta Uprave za saobraćaj za 2023. godinu uočeno je da je najveća realizacija sredstava bila u septembru i decembru mjesecu kako je to prikazano u narednoj tabeli i grafiku:

Tabela 73: Analiza mjesečne potrošnje

roj	Mjesec	Izvršenje
1	Januar	83.653,86
2	Februar	1.768.389,39
3	Mart	7.169.459,27
4	April	3.043.436,12
5	Maj	2.701.366,66
6	Jun	3.408.387,14
7	Jul	3.583.720,38
8	Avgust	4.227.203,36
9	Septembar	12.209.772,65
10	Oktobar	7.968.348,06
11	Novembar	3.568.433,62
12	Decembar	29.762.953,14
	UKUPNO	79.495.123,65

²⁷⁵ Preporuka je glasila: "Preporučuje se Vladi Crne Gore da, prilikom imenovanja članova Komisije za ocjenjivanje projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta države razmotri mogućnost da se za članove Komisije imenuju predstavnici uprava koje, shodno čl. 31 i 38 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, između ostalog vrše poslove koji se odnose na učešće u izradi nacrtu kapitalnog budžeta i koje realizuju kapitalni budžet".

Grafikon 3: Mjesečna potrošnje kapitalnog budžeta Uprave za saobraćaj

Revizijom je utvrđeno da su razlozi najveće potrošnje u decembru mjesecu dostavljanje privremenih situacija za radove iz novembra mjeseca, avansne situacije za dva projekta²⁷⁶, kao i isplata privremenih situacija (septembar – oktobar) za projekat Rekonstrukcije puta Lepenac – Ribarevine – Poda – Berane iz razloga što je tranša kredita EIB uplaćena krajem decembra 2023. godine.

AKTIVNOST 17 020 K03 001: AUTO PUT BAR-BOLJARE, DIONICA SMOKOVAC-MATEŠEVO

Ukupno izvršenje sa aktivnosti Autoput Bar – Boljare u 2023. godini iznosilo je 2.448.217,79 €, od čega je 1.582.255,68 € evidentirano na poziciji 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije, dok je iznos od 865.962,11 € evidentiran na poziciji 4199 – Ostalo.

Konsultantske usluge, projekti i studije (4147): Predmetna pozicija planirana je u iznosu od 1.380.000,00 €. Nakon preusmjerenja tekući budžet je uvećan i iznosio je 2.380.000,00 €. Na ovoj poziciji evidentirano je izvršenje u iznosu od 1.582.255,68 € i isto se odnosi na:

- Usluge stručnog nadzora nad izgradnjom autoputa po Aneksu Ugovora o pružanju konsultantskih usluga za nadzor nad izradom projektne dokumentacije i izvođenjem radova na izgradnji autoputa Bar – Boljare, dionica Smokovac - Uvač - Mateševo²⁷⁷ u iznosu od 1.248.838,21 €;
- Naknada članovima Državne komisije za reviziju tehničke dokumentacije u iznosu od 12.824,91 €;

²⁷⁶ Rekonstrukcija puta Tivat – Jaz, izgradnja bulevara i Sanacija klizišta Dobrakovo

²⁷⁷ Zavodni broj Ministarstva kapitalnih investicija 01-343/21-3297/4 od 29.04.2021. godine

- Naknade članovima Jedinice za implementaciju projekta autoputa Bar – Boljare u iznosu od 98.674,83 €²⁷⁸;
- Pružanje pravnih usluga za potrebe zastupanja Ministarstva u sporovima sa CRBC (izvođač radova autoputa) privrednom društvu La Live iz Ženeve u iznosu od 207.434,87 €;
- Usluge vještaka u ukupnom iznosu od 10.775,20 €;
- Usluge prevođenja u iznosu od 3.180,66 €;
- Ostale usluge u ukupnom iznosu od 527,00 €.

Ostalo (4199): Predmetna pozicija planirana je u iznosu od 1,00 €, dok je tekući budžet nakon preusmjerenja iznosio 957.001,00 €. Na ovoj poziciji evidentirano je izvršenje od 865.962,11 € i odnosi na isplate naknada ranijim vlasnicima na ime ekspropisane nepokretnosti za potrebe izgradnje autoputa Bar – Boljare.

Zakonom o autoputu Bar – Boljare, čl. 3, definisano je da korisnik eksproprijacije, uz predlog za eksproprijaciju, pored odluke o utvrđivanju javnog interesa i potvrde o obezbjeđenju finansijskih sredstava, podnosi i zapisnik o obezbjeđenju dokaza koji sačinjava komisija organa nadležnog za poslove katastra i predlog sporazuma o pravičnoj naknadi. Korisnik eksproprijacije na osnovu konačnog rješenja o eksproprijaciji stiče pravo na ulazak u posjed nepokretnosti, shodno članu 5 Zakona o autoputu Bar – Boljare.

UPRAVA ZA KAPITALNE PROJEKTE

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, kod Uprave za kapitalne projekte za realizaciju projekata kapitalnog budžeta planirana su sredstva u ukupnom iznosu od 136.507.071,32 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja tekući budžet iznosio je 127.887.071,32 €. Evidentirano izvršenje iznosilo je 107.076.222,31 €, što je 83,73% u odnosu na tekući budžet. Od ukupnog izvršenja, iznos od 64.990.633,15 € finansiran je iz opštih prihoda budžeta, IPA sredstvima finansiran je iznos od 9.419.421,23 €, sredstvima kredita iznos od 1.451.885,40 €, dok je iz namjenskih sredstava²⁷⁹ finansiran iznos od 31.214.282,53 €.

Članom 6 Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu propisano je da se izdaci Uprave za kapitalne projekte i Uprave za saobraćaj, kod projekata koji se finansiraju na teritoriji manje razvijenih jedinica lokalne samouprave sa sjevera Crne Gore mogu finansirati iz prihoda ostvarenih u skladu sa pomenutom Odlukom. Prema strukturi izdataka, tekući izdaci finansirani su u iznosu od 5.374.300,03

²⁷⁸ Jedinice je zadužena za praćenje aktivnosti subjekata angažovanih na realizaciji projekta izgradnje autoputa. Isplate članovima Jedinice za implementaciju projekta autoputa Bar – Boljare broji kretala se u rasponu od 200,00 € do 1.500,00 €

²⁷⁹ Namjenska sredstva odnose se na prihode ostvarene u skladu sa članom 10 stav 1 tačka 2 Odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 79/18, 12/20, 143/21 i 68/22)

€ ili 5,02% ukupnog izvršenja, dok su kapitalni izdaci finansirani u iznosu od 101.701.922,28 € ili 94,98% od ukupnog izvršenja. U narednoj tabeli dat je pregled programa i potprograma sa podacima o realizaciji kapitalnog budžeta Uprave za kapitalne projekte:

Tabela 74: Pregled plana i izvršenja programa i potprograma Uprave za kapitalne projekte

R.br.	Programi/potprogrami	Plan	Tekući budžet	Izvršenje	Izvršeno/ Planirano
1	Ekologija i priroda	16.930.487,00	19.550.679,00	12.239.524,58	62,60%
1.1	Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova - sektor Održivi razvoj	654.250,00	746.250,00	1.632.975,00	218,82%
1.2	Projekti očuvanja životne sredine	16.276.237,00	18.804.429,00	10.606.549,58	56,40%
2	Funkcionisanje Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore	13.600.002,00	7.498.002,00	4.668.227,75	62,26%
2.1	Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za potrebe odbrane	13.600.002,00	7.498.002,00	4.668.227,75	62,26%
3	Industrijski i regionalni razvoj	7.660.000,00	8.406.250,00	17.775.134,35	211,45%
3.1	Razvoj manje razvijenih lokalnih samouprava	40.000,00	40.000,00	10.000.000,00	25000,00%
3.2	Razvojni projekti Prijestonice Cetinje	7.620.000,00	8.366.250,00	7.775.134,35	92,93%
4	Infrastrukturni projekti za potrebe državnih organa	104.882,00	24.994,00	10.159,16	40,65%
4.1	Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa - sektor Politički sistem i upravljanje	104.882,00	24.994,00	10.159,16	40,65%
5	Javna bezbjednost	276.001,00	376.001,00	179.278,22	47,68%
5.1	Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za potrebe javne bezbjednosti	276.001,00	376.001,00	179.278,22	47,68%
6	Poljoprivreda	10.000,00	10.000,00	0,00	0,00%
6.1	Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova - IPA2021, oblast poljoprivrede	10.000,00	10.000,00	0,00	0,00%
7	Razvoj nauke i tehnologije	1.890.100,00	5.704.600,00	5.346.089,57	93,72%
7.1	Izgradnja i rekonstrukcija objekata u oblasti nauke	1.890.100,00	5.704.600,00	5.346.089,57	93,72%
8	Realizacija putne infrastrukture i niskogradnje	40.715.810,00	43.556.142,91	31.974.418,00	73,41%
8.1	Izgradnja lokalne infrastrukture	40.715.810,00	43.556.142,91	31.974.418,00	73,41%
9	Socijalna zaštita	1.090.200,00	1.989.700,00	1.069.685,11	53,76%
9.1	Izgradnja i rekonstrukcija objekata socijalnog staranja	1.090.200,00	1.989.700,00	1.069.685,11	53,76%
10	Sport	3.611.150,00	1.951.952,00	562.001,00	28,79%
10.1	Izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata	3.611.150,00	1.951.952,00	562.001,00	28,79%
11	Turistička djelatnost	16.701.343,32	11.165.231,32	9.088.372,14	81,40%
11.1	Unapređenje turističke ponude	16.701.343,32	11.165.231,32	9.088.372,14	81,40%
12	Uređenje i nadzor u oblasti saobraćaja	1.232.177,00	1.278.077,00	1.403.669,04	109,83%
12.1	Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova - sektor Saobraćaj	1.232.177,00	1.278.077,00	1.403.669,04	109,83%
13	Uređenje i upravljanje u sistemu pravosuđa	3.557.868,00	3.005.870,00	4.410.787,61	146,74%
13.1	Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad pravosuđa	836.768,00	284.770,00	173.992,47	61,10%
13.2	Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova - sektor Pravosuđe	2.721.100,00	2.721.100,00	4.236.795,14	155,70%
14	Uređenje, nadzor i razvoj svih nivoa obrazovnog sistema	13.466.234,00	8.987.484,00	6.143.442,91	68,36%
14.1	Izgradnja i rekonstrukcija objekata u oblasti obrazovanja	13.185.734,00	8.706.984,00	5.873.496,76	67,46%
14.2	Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova - sektor Obrazovanje	280.500,00	280.500,00	269.946,15	96,24%
15	Zaštita, očuvanje i razvoj kulturne baštine	4.284.510,00	4.258.512,00	2.701.883,07	63,45%
15.1	Izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata kulture	4.284.510,00	4.258.512,00	2.701.883,07	63,45%
16	Zaštita, očuvanje i unapređenje zdravlja	11.376.307,00	10.123.576,09	9.503.549,80	93,88%
16.1	Izgradnja i rekonstrukcija objekata zdravstva	10.765.607,00	9.507.876,09	4.833.481,23	50,84%
16.2	Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova - sektor Zdravstvo	610.700,00	615.700,00	4.670.068,57	758,50%
	UKUPNO	136.507.071,32	127.887.071,32	107.076.222,31	83,73%

U narednoj tabeli data je struktura izvršenih isplata u 2023. godini, prema evidenciji iz baze podataka Ministarstva finansija:

Tabela 75: Struktura izvršenih isplata u 2023. godini

pozicija	Naziv pozicije	Plan	Tekući budžet	Izvršenje	Procenat izvršenja
4134	Rashodi za energiju	690,00	690,00	0,00	0,00%
4144	Bankarske usluge i negativne kursne razlike	23.705,00	32.105,00	5.811,96	18,10%
4147	Konsultantske usluge, projekti i studije	8.205.230,32	7.578.241,74	4.199.371,18	55,41%
4191	Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	6.900,00	160.500,00	145.427,56	90,61%
4199	Ostalo	631.876,00	1.136.876,00	894.461,05	78,68%
4319	Ostali transferi institucijama	23.050,00	23.050,00	129.228,28	560,64%
4411	Izdaci za infrastrukturu od opšteg značaja	1.400.002,00	2,00	0,00	0,00%
4412	Izdaci za lokalnu infrastrukturu	57.350.083,00	58.274.771,72	47.703.039,58	81,86%
4413	Izdaci za građevinske objekte	61.846.739,00	55.183.437,86	51.096.425,36	92,59%
4415	Izdaci za opremu	7.018.796,00	5.497.397,00	2.902.457,34	52,80%
	UKUPNO	136.507.071,32	127.887.071,32	107.076.222,31	83,73%

Na poziciji 4319 – Ostali transferi institucijama, tekući budžet je iznosio 23.050,00 €. Evidentirano izvršenje ove pozicije je iznosilo 129.228,28 € koji je finansiran iz budžetskih sredstava u iznosu od 19.384,25 € i IPA sredstava u iznosu od 109.844,03 €. ²⁸⁰

U narednoj tabeli dat je prikaz projekata i izvršenja finansiranih iz IPA sredstava i sredstava kredita:

Tabela 76: Prikaz projekata finansiranih IPA sredstvima i sredstvima kredita i njihova realizacija

Izvor sredstava	Naziv projekta	Realizovano
I P A	Inkluzija marginalizovanih grupa u obrazovni sistem	229.113,59
	Izgradnja Klinike infektivne bolesti i Klinike za dermatovenerologiju KCCRNE GORE	1.940.433,19
	Izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata za potrebe pravosuđa	1.851.825,33
	Kompleks UIKS-a u Danilovgradu	563.546,88
	Nabavka opreme za zaštitu mora od zagađenja	269.009,67
	Podrška implementaciji i monitoring upravljanja vodama	406.135,79
	Podrška u pripremi projekata za sektore životne sredine i klimatskih akcija	825.703,20
	Poziv za dostavljanje projektnih predloga za podizanje svijesti o politikama iz oblasti životne sredine i klimatskih akcija	109.844,03
	Radovi na izgradnji operativnog centra	1.084.278,12
	Rekonstrukcija graničnog prelaza na željezničkoj pruzi u Bijelom Polju	464.789,02
	Rekonstrukcija, adaptacija i opremanje mikrobioloških laboratorija	1.444.504,89
	Tehnička podrška u jačanju kapaciteta i usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa EU legislativom u sektoru transporta	94.137,51
KREDIT	Tehnička podrška za pripremu investicionih projekata u sektoru saobraćaja	136.100,01
	CEB: Izgradnja i rekonstrukcija Dječijih vrtića iz kredita CEB-a: Rekonstrukcija predškolskih ustanova	58.450,00
	EIB: Izgradnja novog objekta OŠ " Vladimir Nazor" Masline Podgorica	1.393.435,40
	UKUPNO	10.871.306,63

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu planirano je ukupno 290 aktivnosti, od čega su 12 aktivnosti zbirne, odnosno u okviru ovih aktivnosti realizuje se više projekata tako da je broj zaključenih ugovora i projekata veći od broja aktivnosti. Od ukupno planiranih 290 aktivnosti, za 154 nije bilo evidentiranih plaćanja. Tokom 2023. godine okončano je 46 projekata, dok su 54 projekta u toku ²⁸¹.

U narednoj tabeli dat je prikaz okončanih projekata ²⁸² i projekata u toku 2023. godine koji se realizuju od strane Uprave za kapitalne projekte:

Tabela 77: Realizovani i projekti u toku – Uprava za kapitalne projekte

Uprava za kapitalne projekte	Broj projekata	Realizovano u prethodnom periodu	Realizovano tokom 2023. godine	Ukupno
Okončani projekti	46	20.074.153,47	13.666.103,85	33.740.257,32
Projekti u toku	54	26.308.018,56	51.427.393,55	77.735.412,11
UKUPNO	100	46.382.172,03	65.093.497,40	111.475.669,43

Za projekte koji su započeti u 2023. godini realizovano je 38.329.672,40 € radova ²⁸³, dok su radovi za projekte koji su započeti u prethodnim godinama iznosili 26.763.825,00 €. Na svim kontrolisanim projektima obezbijeđen je stručni nadzor, što je u skladu sa čl. 100 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata. Takođe, revizijom je utvrđeno je da je Uprava za kapitalne projekte redovno

²⁸⁰ NAPOMENA: Realizacija IPA sredstava prikazana je u nastavku zapisnika. Komentar pozicije 4319 dat je samo u svrhu pojašnjenja prekoračenja tekućeg budžeta predmetne pozicije, jer su IPA sredstva realizovana i sa drugih pozicija.

²⁸¹ Prikazana evidencija odnosi se na projekte za koje su vršene isplate za radove i opremu

²⁸² Za sve okončane projekte izvršen je tehnički prijem radova

²⁸³ NAPOMENA: Neki ugovori su zaključeni u 2022. godini ali na istima nije bilo evidentiranih plaćanja već su ista otpočeta u 2023. godini

dostavljala kvartalne izvještaje Ministarstvu finansija, u skladu sa članom 19 Odluke o izradi kapitalnog budžeta i utvrđivanju i vrednovanju kriterijuma za izbor kapitalnih projekata. U toku 2023. godine raskinuto je 4 ugovora i to:

- Izgradnja puta Danilovgrad – Spuž, preko Martinića;
- Izgradnja elektroenergetske infrastrukture za potrebe napajanja kompleksa “Cmiljača”, Bijelo Polje;
- Izgradnja Transfer stanice u Andrijevici;
- Izrada Glavnog projekta ugostiteljskog objekta i parkirališta za potrebe razvoja ski centra na lokalitetu “Žarski” u Mojkovcu i izvođenje radova na izgradnji i opremanju ugostiteljskog objekta sa prilaznim putevima i prilaznom stazom za skijašnicu.

Svi ugovori raskinuti su sporazumno, a pregled raskinutih ugovora dat je u narednoj tabeli:

Tabela 78: Raskinuti ugovori

R.br.	Aktivnost	Ugovor			Realizacija		
		broj	Datum	Vrijednost	Prethodni period	2023	Ukupno
1	Izgradnja puta Danilovgrad - Spuž, preko Martinića	01-334/20-2375	08.04.2020.	3.032.423,04	446.808,36	99.205,65	546.014,01
2	Izgradnja elektroenergetske infrastrukture za potrebe napajanja kompleksa "Cmiljača", Bijelo Polje	101-1560/1-4867/1	09.08.2018.	880.982,11	0,00	27.713,52	27.713,52
3	Izgradnja Transfer stanice u Andrijevici	101-1560/1-8493/1	13.12.2018.	578.377,77	229.502,80	0,00	229.502,80
4	Izrada Glavnog projekta ugostiteljskog objekta i parkirališta za potrebe razvoja ski centra na lokalitetu "Žarski" u Mojkovcu i izvođenje radova na izgradnji i opremanju ugostiteljskog objekta sa prilaznim putevima i prilaznom stazom za skijašnicu	01-2512/1	12,04,2019	1.478.000,00	375.216,70	0,00	375.216,70
Ukupno				5.969.782,92	1.051.527,86	126.919,17	1.178.447,03

U narednoj tabeli dat je pregled aktivnosti za koje su planirani kapitalni izdaci²⁸⁴ sa njihovim izvršenjem i procentom izvršenja²⁸⁵:

Tabela 79: Planirane aktivnosti Uprave za kapitalne projekte – kapitalni izdaci

Naziv aktivnosti	Plan	Tekući budžet	Izvršenje	Procent izvršenja
Adaptacija putnih pravaca u Opštini Danilovgrad za naselja: Bandići, Zagarač, Frijeska Glavica i Đeđezi	550.000,00	550.000,00	498.099,39	90,56%
Adaptacija / rekonstrukcija prostorija Carinske uprave Crne Gore: Carinarnica Bar, granični prelazi Carinska ispostava Kancelarija putnički terminal Bar i Carinarnica Zelenika	192.500,00	192.500,00	0,00	0,00%
Adaptacija Doma zdravlja Budva	138.000,00	138.000,00	0,00	0,00%
Adaptacija i opremanje operacione sale u porodilištu Ulcinj	27.600,00	27.600,00	0,00	0,00%
Adaptacija kongresne sale i scenskog prostora u Domu revolucije u Nikšiću	960.000,00	10.000,00	0,00	0,00%
Adaptacija parking prostora JU "Dom zdravlja Andrijevica"	65.000,00	65.000,00	0,00	0,00%
Asfaltiranje i rekonstrukcija lokalnih puteva Opštini Plav	454.000,00	454.000,00	448.857,01	98,87%
Asfaltiranje i rekonstrukcija lokalnih puteva u selima Gračanica, Rijeka Marsenića, Trešnjevo, Seoce, Đukiće, Košutiće, Trepča - Andrijevica	558.450,00	600.224,36	595.741,49	99,25%
Asfaltiranje puta Marina dolina - Radovan luka	538.200,00	1,00	0,00	0,00%
Asfaltiranje puta u Kamensku, Opština Nikšić	99.000,00	99.000,00	78.458,44	79,25%
Asfaltiranje putnih pravaca u MZ "Slatina", Andrijevica	115.000,00	115.000,00	114.737,04	99,77%
Centar PET CT sa klinikom za hematologiju	3.450,00	3.450,00	0,00	0,00%
Dogradnja Arhitektonskog fakulteta u Podgorici	690.000,00	1.190.000,00	1.149.373,80	96,59%
Dogradnja Doma zdravlja u Ulcinju	276.000,00	215.772,09	0,00	0,00%
Dom Zdravlja u City kvartu, Podgorica	3.450,00	59.447,00	0,00	0,00%
Glavna ulica u Gusinju	400.200,00	1.400.200,00	594.934,79	42,49%
Inkluzija marginalizovanih grupa u obrazovni sistem	270.220,00	270.220,00	269.946,15	99,90%
Izgradnja „oma starih u Nikšiću	3.450,00	742.450,00	366.415,59	49,35%
Izgradnja autobuske stanice Igalo Bare	841.550,00	841.550,00	828.639,37	98,47%
Izgradnja balon sale u Andrijevici	269.100,00	1,00	0,00	0,00%
Izgradnja bulevara Nova 5 sa pristupnim saobraćajnicama na Ulcinjskom polju	62.100,00	62.100,00	0,00	0,00%
Izgradnja bulevara od kruznog toka u naselju Mahala do Aerodroma Podgorica	500.000,00	0,00	0,00	0,00%
Izgradnja bulevara u Majka Tereza u Ulcinju	203.550,00	203.550,00	0,00	0,00%
Izgradnja centra za prihvatanje životinja sa CITES liste sa zooškim vrtom, Berane	34.500,00	34.500,00	0,00	0,00%
Izgradnja dnevnog centra za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju Herceg Novi	207.000,00	58.500,00	0,00	0,00%
Izgradnja dnevnog centra za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju u Kotoru	3.450,00	3.450,00	0,00	0,00%

²⁸⁴ Radovi i opremanje

²⁸⁵ Napomena: Kod aktivnosti kod kojih je procent izvršenja veći od 100%, radi se o aktivnostima koje su finansirane IPA sredstvima ili sredstvima iz kredita.

Izvještaj o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu

Izgradnja Doma starih u Plavu	483.000,00	783.000,00	693.409,08	88,56%
Izgradnja Doma starih u Podgorici	3.450,00	3.450,00	0,00	0,00%
Izgradnja dvosmjerne saobraćajnice sa obostranim trotoarima u Ulici Oslobođilačkih ratova u Mojkovcu	210.000,00	210.000,00	184.083,32	87,66%
Izgradnja fekalne i atmosferske kanalizacije u Mojkovcu	6.212,00	6.212,00	0,00	0,00%
Izgradnja Filozofskog fakulteta u Nikšiću	768.450,00	0,00	0,00	0,00%
Izgradnja fiskulturne sale Fakulteta za Sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću	190.000,00	25.000,00	0,00	0,00%
Izgradnja fiskulturne sale OŠ "Polica", Berane	90.000,00	1,00	0,00	0,00%
Izgradnja fiskulturne sale OŠ "Radomir Mitrović", Berane	100.000,00	1,00	0,00	0,00%
Izgradnja fiskulturne sale u OŠ "Nedakusi" u Bijelom Polju	290.000,00	0,00	0,00	0,00%
Izgradnja fiskulturne sale u OŠ "Lovčenski partizanski odred" na Cetinju	390.000,00	0,00	0,00	0,00%
Izgradnja fiskulturne sale za OŠ „Mrkojevići“ u Peuricama, Opština Bar	390.000,00	0,00	0,00	0,00%
Izgradnja fudbalskog stadiona na Cetinju	1.000.000,00	1.000.000,00	578.669,34	57,87%
Izgradnja garaže za potrebe skijališta u Kolašinu	2.173.500,00	5.320.500,00	5.181.457,46	97,39%
Izgradnja gradske pijace u Rožajama	169.740,00	324.740,00	296.364,58	91,26%
Izgradnja hangara za smještaj lako oklopnih vozila i radionice za održavanje motornih vozila u kasarni "13.jul"	2.500.000,00	2.100.000,00	1.017.922,26	48,47%
Izgradnja hidrotehničke infrastrukture za potrebe Ski centra Kolašin Ž600 i Kolašin Ž450 sa osnježavanjem	2.891.100,00	1,00	0,00	0,00%
Izgradnja hidrotehničkog tunela "Belveder"	330.000,00	0,00	0,00	0,00%
Izgradnja Hrama Svete Petke u Danilovgradu	190.000,00	190.000,00	0,00	0,00%
Izgradnja i asfaltiranje puta od sela Glavaca do sela Kurikuće, Berane	230.000,00	230.000,00	224.241,92	97,50%
Izgradnja i rekonstrukcija „ječijih vrtića iz kredita CEB-a II: Vrtić na Starom aerodromu, Podgorica	3.451,00	3.451,00	0,00	0,00%
Izgradnja i rekonstrukcija „ječijih vrtića iz kredita CEB-a II: Vrtić na Tuškom putu, Podgorica	3.451,00	3.451,00	0,00	0,00%
Izgradnja i rekonstrukcija „ječijih vrtića iz kredita CEB-a II: Vrtić na Zlatici, Podgorica	3.451,00	3.451,00	0,00	0,00%
Izgradnja i rekonstrukcija „ječijih vrtića iz kredita CEB-a II: Vrtić u Beranama	3.451,00	3.451,00	0,00	0,00%
Izgradnja i rekonstrukcija „ječijih vrtića iz kredita CEB-a II: Vrtić u Bijelom Polju	3.451,00	3.451,00	0,00	0,00%
Izgradnja i rekonstrukcija „ječijih vrtića iz kredita CEB-a II: Vrtić u City kvartu, Podgorica	103.501,00	103.501,00	0,00	0,00%
Izgradnja i rekonstrukcija „ječijih vrtića iz kredita CEB-a II: Vrtić u Plavu	3.451,00	3.451,00	0,00	0,00%
Izgradnja i rekonstrukcija „ječijih vrtića iz kredita CEB-a: Rekonstrukcija predškolskih ustanova	3.451,00	3.451,00	0,00	0,00%
Izgradnja i rekonstrukcija „ječijih vrtića iz kredita CEB-a: Vrtić u Baru	3.451,00	3.451,00	0,00	0,00%
Izgradnja i rekonstrukcija „ječijih vrtića iz kredita CEB-a: Vrtić u Ulcinju	103.501,00	103.501,00	0,00	0,00%
Izgradnja i rekonstrukcija objekata Crnogorske akademije nauka i umjetnosti u Podgorici	6.900,00	1.765.900,00	1.765.879,62	100,00%
Izgradnja i rekonstrukcija objekata za potrebe Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore	10.000,00	0,00	0,00	0,00%
Izgradnja i rekonstrukcija postojećeg puta Murino-Mašnica-Karadžin brijeg-Zoriće	69.000,00	69.000,00	15.492,31	22,45%
Izgradnja i rekonstrukcije Vučedolske ulice I faza	990.000,00	0,00	0,00	0,00%
Izgradnja javne rasvjete za mjesto Most bandovića-Praljnije, Andrijevica	115.000,00	115.000,00	0,00	0,00%
Izgradnja javne rasvjete za mjesto Peovac, Andrijevica	47.806,00	47.806,00	47.735,46	99,85%
Izgradnja Klinike infektivne bolesti i Klinike za dermatovenerologiju KCCRNE GORE	1.000,00	1.000,00	1.864.002,02	186400,20%
Izgradnja kompleksa objekata Akademije umjetnosti na Cetinju	138.000,00	138.000,00	129.063,97	93,52%
Izgradnja kompleksa objekata Sektora specijalne policije na Zlatici, u Podgorici	255.300,00	355.300,00	176.253,22	49,61%
Izgradnja lokalnog put i graničnog prelaza Kkla, Opština Bar i graničnog prelaza Božaje, Opština Tuzi	6.900,00	6.900,00	0,00	0,00%
Izgradnja mosta i asfaltiranje puta u selu Glavaca, Berane	170.000,00	170.000,00	163.224,16	96,01%
Izgradnja multifunkcionalnog sportsko-rekreativnog kompleksa u Baru	6.210,00	6.210,00	0,00	0,00%
Izgradnja nove Opšte bolnice Meljine, Herceg Novi	350.000,00	67.448,00	0,00	0,00%
Izgradnja nove OŠ "Mladost" u Bijelom Polju	950.000,00	1,00	0,00	0,00%
Izgradnja novog Kliničkog Centra Crne Gore	3.450,00	3.450,00	0,00	0,00%
Izgradnja novog objekta OŠ "Vladimir Nazor" Masline Podgorica	3.450,00	603.450,00	1.393.435,40	230,91%
Izgradnja objekta Eko-efikasne zgrade Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	2.001.001,00	7.501.001,00	5.275.465,02	70,33%
Izgradnja objekta Komande Mornarice sa operativnim centrom u kasarni "Pero Četković" u Baru	4.350.000,00	2.529.000,00	2.302.070,56	91,03%
Izgradnja objekta za postavljanje radara na Bjelasici	2.180.000,00	0,00	0,00	0,00%
Izgradnja objekta za potrebe proširenja za RO službi - opšta Bolnica Berane	365.700,00	535.700,00	350.581,66	65,44%
Izgradnja objekta za potrebe UIKS-a u Mojkovcu	552.000,00	2,00	0,00	0,00%
Izgradnja objekta za prihvati i servisiranje vazduhoplova-hangar, DUP Vojni aerodrom "Krnjag Danilo"	2.500.000,00	2.400.000,00	1.212.939,83	50,54%
Izgradnja Opšte bolnice u Pljevljima	369.000,00	1,00	0,00	0,00%
Izgradnja Osnovne i muzičke škole "ušan Korac" u Bijelom Polju	1.021.200,00	1.521.200,00	1.011.094,43	66,47%
Izgradnja osnovne škole i dječijeg vrtića u Radovićima, Tivat	331.200,00	586.200,00	138.844,73	23,69%
Izgradnja Osnovne škole i vrtića u Radovićima	1.900.000,00	638.000,00	0,00	0,00%
Izgradnja Osnovne škole u Igalu	400.000,00	33.055,00	0,00	0,00%
Izgradnja panoramske gondole Igalo-Ilinica	62.100,00	205.890,00	0,00	0,00%
Izgradnja parkinga sa komunalnim opremanjem za potrebe zicare Kotor-Lovćen	1.380.000,00	3.108.800,00	2.830.138,71	91,04%
Izgradnja pasarele na Ibarskoj magistrali u Rožajama	190.000,00	1,00	0,00	0,00%
Izgradnja pijace domaćih proizvoda u Zeti	5.000,00	5.000,00	0,00	0,00%
Izgradnja pješačkog podzemnog prolaza ispod magistarnog puta Bar-Petrovac u naselju Šušanj, sa pješačkom saobraćajnicom do šetališta pored plaže Žukotrlica, Bar	752.100,00	202.100,00	0,00	0,00%
Izgradnja postrojenja za pripremu pitke vode sa vodoizvorista „Merića Vrelo“, Berane	2.960.000,00	10.001,00	0,00	0,00%
Izgradnja puta Danilovgrad - Spuž preko Martinica	824.000,00	99.223,64	99.205,65	99,98%
Izgradnja puta Plav - „ečani	6.210,00	6.210,00	0,00	0,00%
Izgradnja puta Srđevac- Lozna	919.310,00	310,00	0,00	0,00%
Izgradnja reciklažnog dvorišta u Kolašinu	144.899,00	144.899,00	0,00	0,00%
Izgradnja sanitarnih deponija, transfer stanica, reciklažnih centara i dvorišta kao i sanacija postojećih odlagališta komunalnog otpada	414.000,00	2.364.000,00	1.997.852,01	84,51%
Izgradnja sekundarne kanalizacione mreže i obalnog zida u Bijelom Polju	6.210,00	6.210,00	0,00	0,00%
Izgradnja spomenika vojvodi Marku Miljanovu u Beranama	10.000,00	10.000,00	0,00	0,00%
Izgradnja sportske hale na Obilica poljani	750.000,00	0,00	0,00	0,00%
Izgradnja sportske hale u Plužinama	310.500,00	310.500,00	0,00	0,00%
Izgradnja Sportsko-rekreativnog centra u Kotoru	34.500,00	34.500,00	0,00	0,00%
Izgradnja svlaonica i adaptacija pomoćnog fudbalskog terena na Obilica poljani	135.000,00	49.226,09	49.226,09	100,00%
Izgradnja transfer stanice i reciklažnog dvorišta sa sortirnicom u opštini Pljevlja	3.450,00	3.450,00	0,00	0,00%
Izgradnja trga i šetališta u Sutomoru, Opština Bar	345.000,00	0,00	0,00	0,00%
Izgradnja trotoara i biciklističkih staza na dijelu puta R-23 u Danilovgradu	1.647.210,00	18.711,00	0,00	0,00%
Izgradnja trotoara i javne rasvjete u Vojnom selu	3.450,00	52.444,68	48.994,68	93,42%
Izgradnja Urgentnog bloka i rekonstrukcija dijela objekta Kliničkog centra Crne Gore u Podgorici	3.450,00	3.450,00	0,00	0,00%
Izgradnja vatrogasnog doma u Pljevljima	3.450,00	3.450,00	0,00	0,00%
Izgradnja vatrogasno-spasiličkog doma u Nikšiću	591.600,00	591.600,00	46.294,51	7,83%
Izgradnja vodovoda Buče (Gradinsko polje), Berane	450.000,00	0,00	0,00	0,00%
Izgradnja vodovoda naselja Božiće, Andrijevica	65.000,00	65.000,00	0,00	0,00%
Izgradnja vodovoda u naselju Bistrica sa izvorišta Banjice - I faza	275.999,00	275.999,00	113.255,25	41,03%
Izgradnja vodovoda za selo Trešnjevo	180.000,00	180.000,00	0,00	0,00%

DODATNI RADOVI - JAVNE NABAVKE

Kod šest projekata u toku pojavila se potreba za dodatnim radovima i, s tim vezi, za pet projekata su realizovani postupci javnih nabavki, dok je jedan postupak poništen. U narednoj tabeli dat je pregled realizovanih javnih nabavki usljed potrebe za dodatnim radovima:

Tabela 80: Dodatni radovi

rb	PREDMET JAVNE NABAVKE	Šifra postupka	Br. Javne nabavke	Datum objave i otvaranja	Procijenjena Vrijednost	Status
1.	Izvođenje dodatnih radova na rekonstrukciji zapadne tribine FK Sutjeska u Nikšiću	#44139	01-3/23	Datum objave 29.03.2023. Datum otvaranja 28.04.2023.	821.000 EUR	Roaming Montenegro d.o.o Nikšić - Ugovor 28.07.2023. Ukupna cijena bez pdv 820.908,00 Pdv 172.390,68
2.	Izvođenje dodatnih radova sa opremanjem objekta Naučno-tehnološkog parka u Podgorici	#45965	05-17/23	Datum objave 04.05.2023. Datum otvaranja 05.06.2023.	1.410.000 EUR	Novi Volox d.o.o Podgorica – Ugovor 16.08.2023. Ukupna cijena bez pdv 1.408.113,202 Pdv 295.703,772
3.	Izvođenje dodatnih radova na izgradnji fudbalskog stadiona na Cetinju	#49039	04-37/23	Datum objave 07.08.2023. Datum otvaranja 18.09.2023.	1.321.000 EUR	PONIŠTEN
4.	Dodatni radovi na izgradnji fudbalskog stadiona na Cetinju	#65293	05-76/23	Datum objave 26.12.2023. Datum otvaranja 16.01.2024.	1.321.000 EUR	Ramel d.o.o Nikšić – Ugovor 02.04.2024. Ukupna cijena bez pdv 1.320.002,6169 Pdv 277.200,5495
5.	Izvođenje dodatnih radova na rekonstrukciji lokalnog radio televizijskog centra u Nikšiću	#66194	05-70/23	Datum objave 19.12.2023. Datum otvaranja 10.01.2024.	225.000 EUR	Telemont d.o.o Podgorica – Ugovor 11.04.2024. Ukupna cijena bez pdv 223.225,64 Pdv 46.877,38
6.	Dodatni radovi na dogradnji Arhitektonskog fakulteta u Podgorici	#66720	05-82/23	Datum objave 28.12.2023. 19.01.2024. Datum otvaranja 29.01.2024. 09.02.2024	600.000 EUR	Stambeno d.o.o Nikšić – Ugovor 01.04.2024. Ukupna cijena bez pdv 594.758,863 Pdv 124.899,36
7	Izvođenje dodatnih radova na rekonstrukciji objekta Dvorca Kralja Nikole u Nikšiću	#24404	05-75/22	Datum objave 28.09.2022. Datum otvaranja 02.11.2022.	300.000 EUR	Bombeton d.o.o. Cetinje Ugovor 10.01.2023. god. Ukupna cijena bez PDV 298.899,986 Pdv 62.768,997

ANEXI ZA DODATNE RADOVE

Anexi za dodatne radove zaključivani su usljed nedostataka i neusaglašenosti u projektnoj dokumentaciji. Tokom 2023. godine zaključeno je 5 anexa za dodatne radove:

1. Adaptacija puta Loznice – Rasovo – Gubavač u Bijelom Polju: Ugovor o javnoj nabavci br. 01-334/23-4760/1 zaključen je dana 18.08.2023. godine u vrijednosti od 710.896,48 € sa PDV-om. Usljed potrebe za radovima koji nijesu bili planirani primarnim ugovorom, sa izvođačem radova zaključen je Anex koji je zaveden u Upravi za kapitalne projekte pod brojem 01-334/23-5687/1 dana 04.10.2023. godine. Na ovaj način vrijednost ugovora uvećana je za 109.624,43 €, tako da je ukupna vrijednost ugovoreni radova iznosila 820.520,91 € sa PDV-om, što je 15,42% vrijednosti osnovnog Ugovora.

2. Rekonstrukcija lokalnog radio televizijskog centra u Nikšiću: Ugovor o javnoj nabavci br. 01-334/22-4366/1 zaključen je dana 17.10.2022. godine u vrijednosti od 1.793.442,66 € sa PDV-om. U cilju obezbjeđivanja pouzdanosti i trajnosti konstrukcije objekta javila se potreba za izvođenjem dodatnih radova te je tim povodom zaključen Aneks III Ugovora zaveden u Upravi za kapitalne projekte pod brojem 01-334/23-7094/1 dana 12.12.2023. godine. Zaključenim Aneksom je vrijednost ugovorenih radova uvećana za 178.383,27 € tako da ukupna vrijednost radova iznosi 1.971.825,93 € sa PDV-om, što je 9,94% vrijednosti osnovnog Ugovora.
3. Rekonstrukcija Toplane Univerziteta Crne Gore: Ugovor o javnoj nabavci br. 01-334/23-450/1 zaključen je dana 30.01.2023. godine. Usljed potrebe za radovima koji nijesu bili planirani primarnim ugovorom, sa izvođačem radova zaključen je Anex koji je zaveden u Upravi za kapitalne projekte pod brojem 01-334/23-6283/1 dana 31.10.2023. godine i kojim je vrijednost ugovora uvećana za 160.888,17 €. Ukupna vrijednost ugovorenih radova je iznosila 995.450,24 € sa PDV-om, što je 19,28% vrijednosti osnovnog Ugovora.
4. Izrada idejnog rješenja, Glavnog projekta i izvođenja radova na izgradnji pristupnog platoa na lokaciji polazne stanice "Dub" žičare Kotor – Lovćen: Ugovor o javnoj nabavi br. 01-334/22-3980/1 zaključen je dana 28.09.2022. godine. Usljed potrebe za radovima koji nijesu bili planirani primarnim ugovorom, sa izvođačem radova zaključen je Anex koji je zaveden u Upravi za kapitalne projekte pod brojem 01-334/23-4567/1 dana 04.08.2023. godine i kojim je vrijednost ugovora uvećana za 305.278,89 €. Zbog navedenog je ukupna vrijednost ugovorenih radova iznosila 3.064.078,89 € sa PDV-om, što je 11,06% vrijednosti osnovnog Ugovora.
5. Izvođenje radova na uređenju prostora MZ Grudska mahala, Opština Nikšić: Ugovor o javnoj nabavi br. 01-334/22-4330/1 zaključen je dana 14.10.2022. godine. Usljed potrebe za radovima koji nijesu bili planirani primarnim ugovorom, sa izvođačem radova zaključen je Anex koji je zaveden u Upravi za kapitalne projekte pod brojem 01-334/23-3706/1 dana 23.06.2023. godine i kojim je vrijednost ugovora uvećana za 32.438,41 €. Zbog navedenog ukupna vrijednost ugovorenih radova iznosila je 720.820,72 € sa PDV-om, što je 4,71% vrijednosti osnovnog Ugovora.

Svi aneksi zaključeni su u skladu sa članom 151 Zakona o javnim nabavkama koji propisuje u kojim slučajevima se može vršiti izmjena ugovora o javnoj nabavci, kao i zaključenim primarnim ugovorima.

ANEXI – ZAKLJUČAK VLADE CRNE GORE

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 01.07.2022. godine razmotrila Informaciju o problemima realizacija ugovora o javnim nabavkama zbog rasta cijena u sektoru građevinarstva koju je pripremito Ministarstvo finansija. Vlada Crne Gore je Zaključkom²⁸⁶ zadužila upravu javnih radova i upravu za saobraćaj da, po osnovu zahtjeva izvođača radova, pokrenu procedure analize zaključenih ugovora radi obezbjeđivanja izmjene istih u odnosu na ugovore u kojima su ispunjeni uslovi u skladu sa zakonom i predmetnim ugovorom. Istim Zaključkom su Ministarstvo kapitalnih investicija i Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma zaduženi da utvrde model za utvrđivanje razlika u cijeni radova. Vlada Crne Gore je Zaključkom²⁸⁷ usvojila Informaciju o realizaciji modela za utvrđivanje razlike u cijeni radova.

Uprava za kapitalne projekte, usljed porasta cijena pojedinih građevinskih materijala i proizvoda, je zaključila anekse ugovora za 10 započetih projekata.²⁸⁸ Projekti za koje su zaključeni aneksi ugovora pobrojani su u nastavku:

- Izgradnja objekta Eko efikasne zgrade MORT-a u Podgorici,
- Izgradnja Doma starih u Nikšiću (zasebno po ugovorima za ugradnju liftova, izgradnju objekta i radovi),
- Izgradnja i rekonstrukcija objekta CANU u Podgorici, Rekonstrukcija lokalnog puta L1 Gubavač – Bistrica, sa izgradnjom mosta preko rijeke Bistrice u Opštini Bijelo Polje,
- Izvođenje radova na rekonstrukciji lokalnog puta Danilovgrad – Spuž preko Martinića,
- Izvođenje radova na postavljanju javne rasvjete duž dijela lokalnog puta L1 Gubavač – Bistrica,
- Izvođenje radova na izgradnji Osnovne škole i škole za osnovno muzičko obrazovanje “Dušan Korać” u Opštini Bijelo Polje i
- Izrada Glavnog projekta objekta garaže sa uređenjem terena za potrebe skijališta u Kolašinu i izvođenje radova na izgradnji I faze objekta garaže sa uređenjem terena.

Zaključenim aneksima je predviđeno da se obračun razlike u cijeni vrši po uprošćenoj sumarnoj indeksnoj metodi koja je i obrađena u Smjernicama za primjenu postupka utvrđivanja razlike u cijeni i primjenjivaće se u mjesečnom obračunu radova.

---

²⁸⁶ Br. 04-4202/2 od 01.07.2022. godine

²⁸⁷ Br. 07-8366/2 od 22.12.2022. godine

²⁸⁸ Na osnovu dokumenta Smjernice za primjenu postupka utvrđivanja razlike u cijeni u slučajevima porasta cijena pojedinih građevinskih materijala i proizvoda

UGOVORI O REALIZACIJI PROGRAMA ZAKLJUČENI SA OPŠTINAMA

Uprava za kapitalne projekte je u 2023. godini zaključila je ugovore sa 18 opština na ime realizacije Programa "17 020 – Realizacija putne infrastrukture i niskogradnje", dok je sa Prijesticom Cetinje zaključen Ugovor o realizaciji programa "Razvojni projekti prijestonice Cetinje"²⁸⁹. Shodno zaključenim ugovorima opštine sprovode aktivnosti na realizaciji projekta, a Uprava vrši plaćanja dobavljačima za izvršene radove/usluge na osnovu dostavljene ovjerene dokumentacije (zaključenih ugovora o izvršenim radovima/uslugama, ugovorima o stručnom nadzoru, privremenih situacija i dr.). Ugovorom je definisana namjena i visina opredijeljenih sredstava, obaveze korisnika i davaoca sredstava.

Tokom 2023. godine sredstva u iznosu od 11.365.466,93 € isplaćena su na ime realizacije radova u okviru aktivnosti koje realizuju opštine. Struktura isplata po opredijeljenim sredstvima i isplatama opština data je u narednoj tabeli:

Tabela 81: Opredijeljena i isplaćena sredstva prema opštinama²⁹⁰

Opština	Opredijeljena sredstva	Isplaćeno	Procenat realizacije
Danilovgrad	750.000,00	715.213,82	95,36%
Gusinje	300.000,00	299.907,90	99,97%
Kolašin	750.000,00	533.613,71	71,15%
Petnjica	150.000,00	146.737,32	97,82%
Mojkovac	530.000,00	525.932,36	99,23%
Plav	300.000,00	299.999,90	100,00%
Podgorica	240.000,00	0,00	0,00%
Plužine	100.000,00	100.000,00	100,00%
Šavnik	170.000,00	126.795,00	74,59%
Tuzi	6.668.400,63	6.608.453,50	99,10%
Ulcinj	900.000,00	879.942,25	97,77%
Žabljak	350.000,00	349.369,88	99,82%
Zeta	200.000,00	199.893,89	99,95%
Bijelo Polje	480.000,00	479.999,90	100,00%
Cetinje	300.000,00	0,00	0,00%
Andrijevica	200.000,00	99.607,50	49,80%
Pljevlja	100.000,00	0,00	0,00%
Kotor	100.000,00	0,00	0,00%
UKUPNO	12.588.400,63	11.365.466,93	90,29%

UGOVORI SA OPŠTINAMA – EKONOMSKO DRŽAVLJANSTVO

Vlada Crne Gore je na sjednici od 04.05.2023. godine donijela Zaključak²⁹¹ kojim je usvojila Informaciju o raspodjeli sredstava namijenjenih za razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave iz Posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore. Istim

²⁸⁹ Br. 01-334/23-418/1 od 27.01.2023. godine. Nakon ovog Ugovora tokom 2023. godine zaključena su i 4 Anexa povodom izmjene i dopune projekata za realizaciju

²⁹⁰ Evidencija opredijeljenih sredstava preuzeta je iz interne evidencije Uprave za kapitalne projekte

²⁹¹ Br. 07-011/23-2084/2 od 04.05.2023. godine

Zaključkom Uprava za kapitalne projekte je zadužena da s manje razvijenim jedinicama lokalne samouprave zaključi ugovore o namjenskoj potrošnji sredstava iz Posebnog programa²⁹² i da za opštine Žabljak, Pljevlja i Plužine iz svog budžeta opredijeli sredstva u iznosu od po 1 milion eura.

- U skladu sa Zaključkom i zaključenim ugovorima, Uprava za kapitalne projekte je prenijela sredstva na posebne račune 10 opština²⁹³ u ukupnom iznosu od po 1 milion eura²⁹⁴ sa grupe računa 414 i 441, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Preporučuje se Upravi za kapitalne projekte da transfere sredstava evidentira na poziciji 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Opštine kojima su opredijeljena sredstva iz budžeta Uprave za kapitalne projekte²⁹⁵ ugovorene kapitalne projekte realizuju na način da nakon zaključenih ugovora prosljeđuju privremene situacije Upravi za kapitalne projekte kako bi iste bile plaćene do visine ugovorog iznosa.

- Tokom 2023. godine, **opštine su nijesu ili su neredovno izvještavale Upravu za kapitalne projekte**, što nije u skladu sa zaključenim ugovorima.

Upravi za kapitalne projekte je u obavezi da prati aktivnosti na realizaciji projekata koje realizuju/sprovode potpisnici ugovora, te da obezbijedi redovnu dostavu mjesečnih izvještaja o stepenu realizacije ugovora, u skladu sa potpisanim ugovorima, do 5-og u tekućem za prethodni mjesec.

Ukupno izvršenje sredstava od ekonomskog državljanstva od strane Uprave za kapitalne projekte tokom 2023. godine iznosilo je 31.214.282,53 €. U narednoj tabeli prikazana je struktura ukupnog izvršenja po aktivnostima Uprave za kapitalne projekte:

²⁹² U skladu sa usvojenom Informacijom, ugovor je zaključen sa 10 opština i to: Kolašin, Mojkovac, Šavnik, Bijelo Polje, Berane, Andrijevica, Rožaje, Gusinje, Plav i Petnjica.

²⁹³ Shodno usvojenoj Informaciji, opštine su bile u obavezi da otvore posebne namjenske račune isključivo za ovu namjenu, što su ovih 10 opština i učinile.

²⁹⁴ Struktura prenijetih sredstava je: po 1.000,00 € sa pozicija 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije i 4415 – Izdaci za opremu i po 499.000,00 € sa pozicija 4412 – Izdaci za lokalnu infrastrukturu i 4413 – Izdaci za građevinske objekte. Navedena struktura isplata je izvršena prema svih 10 opština.

²⁹⁵ Žabljak, Pljevlja i Plužine

Izveštaj o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu

Tabela 82: Izvršenje sredstava od ekonomskog državljanstva

Naziv aktivnosti	Izvršenje
Asfaltiranje i rekonstrukcija lokalnih puteva Opštini Plav	448.857,01
Asfaltiranje i rekonstrukcija lokalnih puteva u selima Gračanica, Rijeka Marsenića, Trešnjevo, Seoce, Đukiće, Košutiće, Trepča -Andrijevića	596.225,49
Asfaltiranje putnih pravaca u MZ "Slatina", Andrijevića	118.367,04
Glavna ulica u Gusinju	601.447,01
Izgradnja Doma starih u Plavu	696.479,24
Izgradnja dvosmjerne saobraćajnice sa obostranim trotoarima u Ulici Oslobođilačkih ratova u Mojkovcu	193.738,32
Izgradnja fiskulturne sale OŠ "Radomir Mitrović", Berane	18.016,90
Izgradnja garaže za potrebe skijališta u Kolašinu	5.208.991,01
Izgradnja gradske pijace u Rožajama	299.620,69
Izgradnja i asfaltiranje puta od sela Glavaca do sela Kurikuće, Berane	233.437,92
Izgradnja i rekonstrukcija postojećeg puta Murino-Mašnica-Karadžin brijeg-Zoriće	15.492,31
Izgradnja javne rasvjete za mjesto Peovac, Andrijevića	48.734,46
Izgradnja mosta i asfaltiranje puta u selu Glavaca, Berane	171.694,16
Izgradnja objekta za potrebe proširenja za RO službi - opšta Bolnica Berane	356.881,66
Izgradnja objekta za potrebe UIKS-a u Mojkovcu	50.263,40
Izgradnja Opšte bolnice u Pljevljima	104.785,65
Izgradnja Osnovne i muzičke škole "Dušan Korać" u Bijelom Polju	1.028.324,83
Izgradnja trotoara i javne rasvjete u Vojnom selu	48.994,68
Izgradnja vodovoda u naselju Bistrica sa izvorišta Banjice - I faza	113.255,25
Izrada projektne dokumentacije i izgradnja lokalnog puta na planini Skrivena, Berane	102.356,32
Izrada projektne dokumentacije i izgradnja lokalnog puta u selu Kaludra, Berane	142.681,63
Izrada projektne dokumentacije i izgradnja lokalnog puta u selu Veliđe, Berane	50.832,10
Modernizacija lokalnog puta Hurije - Donja Lovnica - Kosovica u Rožajama	82.739,80
Pomoć manje razvijenim lokalnim samoupravama sa sjevera za realizaciju kapitalnih projekata iz sredstava ostvarenih od ekonomskog državljanstva	10.000.000,00
PPOV, kanalizaciona mreža i uređenje vodosnabdijevanja u Beranama	64.858,11
Rekonstrukcija glavne gradske ulice u Plavu	1.240.700,06
Rekonstrukcija lokalnog puta u selu Donje Biševo, Rožaje	58.922,16
Rekonstrukcija lokalnog puta u selu Bijela Crkva, Rožaje	158.885,10
Rekonstrukcija lokalnog puta u selu Bukovica, Rožaje	158.389,00
Rekonstrukcija lokalnog puta u selu Grahovo, Rožaje	147.800,29
Rekonstrukcija lokalnog puta u selu Grižica, Rožaje	96.617,29
Rekonstrukcija lokalnog puta u selu Radeva mala, Rožaje	28.963,77
Rekonstrukcija međuopštinskog puta Šavnik-Plužine -JUŽNI DURMITORSKI PRSTEN	992.680,25
Rekonstrukcija puta Gusinje - Vusanje	205.714,10
Rekonstrukcija puta Loznice - Rasovo - Gubavac u Bijelom Polju	823.303,90
Rekonstrukcija puta Plav- Vojno selo - Gusinje	169.347,05
Rekonstrukcija zgrade za neurologiju i infektivno odjeljenje Bolnice u Beranama	583.230,45
Sanacija i adaptacija puta u Brezjevici	83.871,82
Sanacija i adaptacija puta u Đurička rijeka	128.753,31
Sanacija i adaptacija puta u Gornjoj Ržanici	113.676,84
Sanacija i adaptacija puta u Pepiće	62.899,43
Sanacija i adaptacija puta u selu Murina	122.327,44
Sanacija i adaptacija puta u selu Skić	123.510,94
Sanacija i adaptacija puta u Velici	87.846,00
Sanacija puta Maočići Velimlje -Petrovići, dionica Maočići -Velimlje	298.979,80
Ski centar na lokalitetu "Kolašin ", Kolašin	180.485,38
Ski centar na lokalitetu "Cmiljača", Bijelo Polje	47.818,40
Ski centar na lokalitetu "Hajla", Rožaje	2.173.023,75
Ski centar na lokalitetu "Žarski", Mojkovac	4.416,50
Valorizacija Đalovića pećine, Bijelo Polje	648.594,46
Vodosnabdijevanje Pljevalja	1.676.450,05
UKUPNO	31.214.282,53

EKSPROPRIJACIJA

Način i postupak isplate sredstava na ime naknade ranijim vlasnicima ekspropisane nepokretnosti u 2023. godini vršen je uplatom sredstava na poseban račun Ministarstva finansija – Depozit za eksproprijaciju broj: 535-4990-47 otvoren kod Prve banke Crne Gore.²⁹⁶ Isplata sredstava sa računa bivšem vlasniku ekspropisane nepokretnosti vrši se na osnovu rješenja o eksproprijaciji. Uz rješenje Uprava za katastar i državnu imovinu dužna je da Ministarstvu finansija dostavi zahtjev za isplatu potpisan od strane bivšeg vlasnika sa njegovim ličnim podacima i zapisnik – sporazum o određivanju naknade za ekspropisanu nepokretnost. Na osnovu navedene dokumentacije Ministarstvo finansija vrši isplatu sredstava bivšem vlasniku ekspropisane nepokretnosti.

Tokom 2023. godine, za isplate ekspropisanih nepokretnosti realizovan je iznos od 223.978,00 €. U narednoj tabeli prikazane su ukupne isplate za ekspropisane nepokretnosti razvrstane po aktivnostima:

Tabela 83: Izvršenje - eksproprijacija

Naziv aktivnosti	Izvršenje
Rekonstrukcija vodovodne mreže u Prijestonici Cetinje	102.778,00
Ski centar na lokalitetu "Kolašin ", Kolašin	106.500,00
Unapređenje gradskih, lokalnih i nekategorisanih puteva	14.700,00
UKUPNO	223.978,00

PROCEDURA USVAJANJA KAPITALNIH PROJEKATA

U postupku revizije utvrđeno je da Komisija za ocjenjivanje projekata za 2023. godinu nije imala članove koji predstavljaju upravu, te samim ti Uprava ne posjeduje dokumentaciju koja je predmet rada Komisije. Shodno navedenom, sami postupak kandidovanja projekata nije mogao biti kontrolisan. S obzirom da je ovim povodom data preporuka Vladi Crne Gore u okviru Izveštaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu²⁹⁷, ista će biti predmet kontrole u okviru poglavlja „Realizacija preporuka iz prethodnog perioda“.

ANALIZA MJESEČNE POTROŠNJE SREDSTAVA KAPITALNOG BUDŽETA

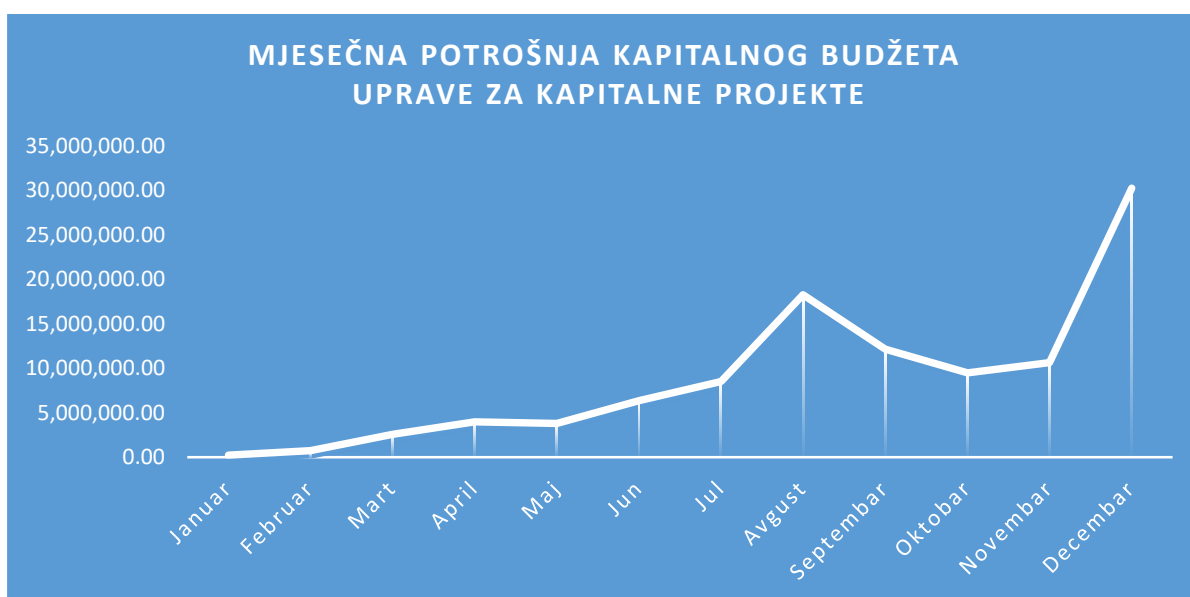
Analizom mjesečne potrošnje sredstava kapitalnog budžeta Uprave za kapitalne projekte za 2023. godinu uočeno je da je potrošnja tokom godine imala tendenciju rasta od januara do kraja avgusta mjeseca, te da je mjesec sa najvećim iznosom realizovanih sredstava bio decembar mjesec, kako je i prikazano u narednoj tabeli:

²⁹⁶ U skladu sa Uputstvom o načinu i postupku isplate sredstava sa računa depozita za eksproprijaciju ("Sl. list RCG", br. 78/06 od 22.12.2006. godine)

²⁹⁷ Preporuka je glasila: "Preporučuje se Vladi Crne Gore da, prilikom imenovanja članova Komisije za ocjenjivanje projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta države razmotri mogućnost da se za članove Komisije imenuju predstavnici uprava koje, shodno čl. 31 i 38 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, između ostalog vrše poslove koji se odnose na učešće u izradi nacrtu kapitalnog budžeta i koje realizuju kapitalni budžet.

Tabela 84: Analiza mjesečne potrošnje

Broj	Mjesec	Iznos
1	Januar	237.337,51
2	Februar	749.970,84
3	Mart	2.586.636,83
4	April	3.996.367,44
5	Maj	3.806.876,89
6	Jun	6.366.564,80
7	Jul	8.510.538,67
8	Avgust	18.280.795,15
9	Septembar	12.160.086,56
10	Oktoobar	9.493.094,69
11	Novembar	10.635.176,44
12	Decembar	30.252.776,49
UKUPNO		107.076.222,31

Razlozi najveće potrošnje u decembru mjesecu jesu realizacija pristiglih privremenih situacija od strane opština, Glavnog grada i Prijestonice koje realizuju ugovore koji su jednogodišnji i za koje se opredijeljena godišnja sredstva mogu realizovati isključivo do kraja tekuće budžetske godine, kao i proativan odnos Uprave za kapitalne projekte, s obzirom na klimatski trend da u posljednjoj deceniji da se radovi i na sjeveru zemlje mogu izvoditi u decembru.

9. JAVNI DUG

U izvještaju o javnom dugu na dan 31.12.2023. godine, evidentirano je da javni dug²⁹⁸ na dan 31.12.2023. godine iznosi 4.126,82 mil.eura²⁹⁹, što čini 60,27% BDP-a³⁰⁰, dok je stanje neto javnog duga

²⁹⁸ Shodno Zakonu o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, javni dug je definisan kao dug centralnog i lokalnog nivoa, odnosno opšteg nivoa države. Opšti nivo države su centralni i lokalni nivo države, pri čemu centralni nivo države čine državni organi i organi državne uprave, pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od države, dok lokalni nivo čine organi opštine, pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od lokalnog interesa i koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od opštine. Državni dug je dug centralnog nivoa države.

²⁹⁹ Javni dug na kraju 2022. godine iznosio je 4.102,21 mil.eura.

³⁰⁰ Prema procjenama Monstata, BDP za 2023. godinu iznosi 6.847,12 mil.eura

(uključujući depozite i 38,477 unci zlata, ukupne vrijednosti 152,41 mil.eura) 3.974,41 mil.eura, odnosno 58,04% BDP-a. Struktura javnog duga prikazana je u tabeli:

Tabela 85: Struktura javnog duga na dan 31.12.2023. godine

RB	Opis	Iznos u mil.eur
I	Državni nivo	4.059,91
1	Ino - dug	3.517,29
1.1.	Inostrane obveznice	1.750,00
1.2.	Inostrani krediti	1.767,29
2	Domaći dug	542,62
2.1.	Domaći krediti	229,76
2.2.	Obaveze po osnovu stare devizne štednja, obeštećenja i zaostalih penzija	86,58
2.2.	Dug koji je djelimično ili u potpunosti vezan za izdavanje HOV	192,44
2.3.	Dug državnih preduzeća i pravnih lica koji su uključeni u javni dug	33,84
II	Lokalni nivo	66,91
1	Konsolidovani dug lokalne samouprave	66,91
III	Javni dug (I+II)	4.126,82
IV	Depoziti	152,41
V	Ukupno državni dug, uključujući depozite (I-IV)	3.907,50
VI	Ukupno javni dug, uključujući depozite (III-IV)	3.974,41

Izvor podataka: Izveštaj o javnom dugu na 31.12.2023.godine.

Vlada Crne Gore, nije donijela strategiju upravljanja dugom, koja bi sadržala okvirni program zaduživanja za trogodišnji period, smjernice za utvrđivanje rizika prilikom uzimanja pozajmica, smjernice upravljanja dugom, gotovinom, garancijama i pozajmicama i druga pitanja od značaja za upravljanje dugom, iako je ta obaveza propisana članom 58 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

9.1. Državni dug

Državni dug iznosi 4.059.91 mil.eura i obuhvata ino-dug u iznosu od 3.517,29 mil.eura i domaći dug u iznosu od 542.62 mil. eura. Zakonom o budžetu za 2023.godinu³⁰¹, u članu 14 definisano je da će se Država zadužiti za finansiranje projekata, kroz kreditne aranžmane, u iznosu do 506.077.000,00 € (četrnaest projekata) i izdati garancije u iznosu do 160.000.000,00 € (po osnovu deset kreditnih aranžmana). Pored toga je članom 15 Zakona definisano da nedostajuća sredstva za finansiranje budžeta iznose 705.000.000,00 € i da se Država može zadužiti do iznosa od 600.000.000,00 € za potrebe finansiranja deficita, putem zaključenja kreditnih aranžmana sa međunarodnim finansijskim institucijama, sa domaćim i/ili inostranim bankama, kroz emisiju državnih zapisa i/ili obveznica na domaćem i/ili međunarodnom tržištu, kao i/ili zaključenjem bilateralnih ili drugih kreditnih aranžmana. Izmjenama i dopunama Zakona o Budžetu Crne Gore za 2023. godinu³⁰², između ostalog izmijenjen je član 14 u dijelu da se Država može zadužiti u iznosu do 514.077.000,00 €, kao i član 15 kojim je definisano da nedostajuća sredstva za finansiranje budžeta iznose 560.000.000,00 € i da se Država može zadužiti do iznosa od 600.000.000,00 € za potrebe obezbjeđenja nedostajućih sredstava

³⁰¹ "Sl.list Crne Gore", br. 152/22

³⁰² "Sl.list Crne Gore", br. 106/23

u 2023.godini, refinansiranje duga i stvaranje fiskalne rezerve za 2024. godinu, putem zaključenja kreditnih aranžmana sa međunarodnim finansijskim institucijama, sa domaćim i/ili inostranim bankama, kroz emisiju državnih zapisa i/ili obveznica na domaćem i/ili međunarodnom tržištu, kao i/ili zaključenjem bilateralnih ili drugih kreditnih aranžmana.

Kroz izmjene Zakona o budžetu za 2023. godinu predviđena je i mogućnost da Vlada Crne Gore može u toku 2023. godine preuzeti dug u iznosu do 7.000.000,00 € od Instituta „Dr Simo Milošević“ Igalo.

9.1.1. Državni ino-dug

Stanje državnog ino duga na kraju 2023. godine iznosilo je **3.517.290.758,71 €** i isti obuhvata:

- dug po osnovu kredita (iznos od 1.767.290.758,71 €) i
- dug po osnovu obveznica (iznos od 1.750.000.000,00 €).

Kretanje ino duga tokom 2023. godine dato je u tabeli koja slijedi:

Tabela 86: Državni ino-dug³⁰³

Banka-kreditor	Valuta po ugovoru	Početno stanje		Povećanja tokom 2022.godine		Smanjenje tokom 2022.godine		Krajnje stanje	
		Stanje duga na 31.12.2022.godine - valuta po ugovoru	Stanje duga na 31.12.2022.godine - EUR	Iznos povučenih sredstava - valuta po ugovoru	Iznos povučenih sredstava - EUR	Otplata duga - valuta po ugovoru	Otplata duga - EUR	Stanje duga na 31.12.2023.godine - valuta po ugovoru	Stanje duga na 31.12.2023.godine - EUR
		-1-	8=2+4-6	-3-	-4-	-5-	-6-	7=1+3-5	8=2+4-6
I Plaćeno sa GRT			3.556.140.333,07		151.838.708,28		226.743.947,74		3.516.217.494,72
CEB - Razvojna banka Savjeta Evrope	EUR	75.860.028,03	75.860.028,03	1.814.777,50	1.814.777,50	2.672.755,84	2.672.755,84	75.002.049,69	75.002.049,69
EBRD - Evropska banka za obnovu i razvoj	EUR	59.181.619,78	59.181.619,78	9.892.991,66	9.892.991,66	6.512.614,55	6.512.614,55	62.561.996,89	62.561.996,89
EDC (Export development bank of Canada)	EUR	4.578.216,99	4.578.216,99	0,00	0,00	3.657.012,68	3.657.012,68	921.204,31	921.204,31
EIB - Evropska investiciona banka	EUR	92.263.982,71	92.263.982,71	16.800.000,00	16.800.000,00	9.169.636,01	9.169.636,01	99.894.346,70	99.894.346,70
Evropska zajednica/komocija	EUR	60.000.000,00	60.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	60.000.000,00	60.000.000,00
Francuski kredit, Natixis	EUR	480.539,00	480.539,00	0,00	0,00	459.223,00	459.223,00	21.316,00	21.316,00
Hapoalim banka Izrael	EUR	20.420.573,00	20.420.573,00	1.974.973,00	1.974.973,00	3.732.591,00	3.732.591,00	18.662.955,00	18.662.955,00
IBRD - Međunarodna banka za obnovu i razvoj	EUR	183.117.827,40	183.117.827,40	10.149.692,88	10.149.692,88	15.290.383,45	15.290.383,45	177.977.136,83	177.977.136,83
ICO - Španski kredit	EUR	1.132.213,88	1.132.213,88	0,00	0,00	452.885,54	452.885,54	679.328,34	679.328,34
IDA - Međunarodna organizacija za razvoj	SDR	9.486.375,55	11.885.574,79	0,00	0,00	4.022.927,68	4.917.807,65	5.463.447,87	6.651.887,37
IFAD	EUR	3.053.019,07	3.053.019,07	180.312,92	180.312,92	323.334,00	323.334,00	2.909.997,99	2.909.997,99
KFW - Njemačka kreditna banka za obnovu	EUR	38.791.640,22	38.791.640,25	11.025.960,32	11.025.960,32	13.740.229,23	13.740.229,23	36.077.371,31	36.077.371,34
Mađarski kredit	EUR	147.831,94	147.831,94	0,00	0,00	147.831,94	147.831,94	0,00	0,00
MMF rapid finan.instrum.	SDR	60.500.000,00	75.801.055,00	0,00	0,00	15.125.000,00	18.585.468,72	45.375.000,00	55.245.221,82
Sindicirani zajam PBG 1	EUR	201.428.571,43	201.428.571,43	0,00	0,00	48.571.428,57	48.571.428,57	152.857.142,86	152.857.142,86
Sindicirani zajam PBG 2	EUR	219.090.909,10	219.090.909,10	0,00	0,00	30.909.090,90	30.909.090,90	188.181.818,20	188.181.818,20
Pariski klub povjerilaca	EUR	38.477.691,82	38.477.691,82	0,00	0,00	6.833.789,00	6.833.789,00	31.643.902,82	31.643.902,82
Pariski klub povjerilaca	USD	17.723.709,73	16.617.016,44	0,00	0,00	2.979.113,09	2.789.127,62	14.744.596,64	13.343.526,37
Pariski klub povjerilaca	CHF	477.886,12	485.311,38	0,00	0,00	307.689,56	320.853,43	170.196,56	183.797,58
Pariski klub povjerilaca	NOK	87.229,26	8.296,64	0,00	0,00	56.163,04	4.971,72	31.066,22	2.763,78
Poljski zajam	EUR	1.330.248,00	1.330.248,00	0,00	0,00	347.275,06	347.275,06	982.972,94	982.972,94
Exim China Autoput (heđžovani iznos)	EUR	730.362.040,86	618.283.098,01	0,00	0,00	29.214.481,64	24.731.323,92	701.147.559,22	682.416.757,89
Exim China Autoput (neheđžovani iznos)	USD	89.279.825,96	83.705.068,40	0,00	0,00	36.356.867,71	32.574.313,91	52.922.958,25	
Deutche banka (NOVI KREDIT 2023)	EUR	0,00	0,00	100.000.000,00	100.000.000,00	0,00	0,00	100.000.000,00	100.000.000,00
EUROBOND	EUR	1.750.000.000,00	1.750.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.750.000.000,00	1.750.000.000,00
II Plaćeno van GRT			1.423.420,05		0,00		350.156,06		1.073.263,99
Poljski zajam	EUR	1.423.420,05	1.423.420,05	0,00	0,00	350.156,06	350.156,06	1.073.263,99	1.073.263,99
UKUPNO ino dug (I+II)			3.557.563.753,12		151.838.708,28		227.094.103,80		3.517.290.758,71

³⁰³ Izvor podataka: Konfirmacije inokreditora, dokumentacija koja se odnosi na iznos povučenih sredstava, i dokumentacija koja se odnosi na otplatu duga.

INO-KREDITI

Stanje državnog spoljnog duga po osnovu kredita zaključenih sa inostranim kreditorima na 31.12.2022. godine iznosilo je 3.557.563.753,12 €. Tokom 2023. godine ukupno povučena sredstva iznosila su 151.838.708,28 €, od čega se iznos od 100.000.000,00 € odnosi na novo zaduženje kod Deutche bank-e za potrebe finansiranja budžeta, dok se preostali iznos od 51.838.708,28 € odnosi na povlačenje sredstava iz ranije zaključenih kreditnih aranžmana sa sledećim kreditorima: CEB – iznos od 1.814.777,50 €; EBRD – iznos od 9.892.991,66 €; EIB - iznos od 16.800.000,00 €; Hapoalim – iznos od 1.974.973,00 €; IBRD – iznos od 10.149.692,88 €; IFAD – iznos od 180.312,92 € i KFW – iznos od 11.025.960,32 €.

Ukupna otplata duga u 2023. godini iznosila je 227.094.103,80 €, od čega je preko Glavnog računa trezora isplaćen iznos od 226.743.947,74 €³⁰⁴, dok je iznos od 350.156,06 € isplaćen van Glavnog računa trezora, od strane CKB po osnovu obaveza za Poljski kredit koja se odnosi na Ministarstvo poljoprivrede. Ukupna obaveza po osnovu poljskog kredita odnosi se na dug Željeznice Crne Gore i dug Ministarstva poljoprivrede. Isplatu duga koji se odnosi na Željeznicu Crne Gore vrši Ministarstvo finansija, prenosom sredstava sa GRT na račun CKB³⁰⁵, dok se isplata duga koji se odnosi na Ministarstvo poljoprivrede vrši od strane CKB, van GRT sa računa br. 2345011- 47-02010658.

Stanje duga, po ovom kreditu na dan 31.12.2023. godine iznosi 2.056.236,93 € i isto je potvrđeno konfirmacijom ino kreditora (Bank Gospodarstwa Krajowego). Pored navedenog, u postupku revizije utvrđeno je i da CKB na dan 31.5.2023. godine, po osnovu navedenog kredita, potražuje od Ministarstva poljoprivrede iznos od 844.163,60 €³⁰⁶.

Stanje državnog spoljnog duga po osnovu kredita zaključenih sa inostranim kreditorima na 31.12.2023. godine iznosilo je 3.517.290.758,71³⁰⁷ € i isto je potvrđeno konfirmacijama ino-kreditora. Navedeni iznos odgovara stanju duga koje je prikazano u Izveštaju o javnom dugu na dan 31.12.2023.godine. U postupku revizije je utvrđeno da je Ministarstvo finansija redovno izmirivalo dospelje obaveze, osim za kredit sa Ruskom federacijom (model Pariski klub), zbog uvođenja moratorijuma početkom 2022. godine, pa je stanje duga isto kao na kraju 2021. godine i iznosi 9.474.757,23 USD.

³⁰⁴ Navedeni iznos detaljno je opisan u dijelu koji se odnosi na 4612 – Otplata duga nerezidentima. Razlika između ukupne isplate (226.743.947,74 €) i iznosa koji je evidentiran u okviru računa 4612-Otplata duga nerezidentima (226.741.101.49 €) iznosi 2.846,94 € i ista je evidentirana kao nepravilna evidencija u zapisniku koji se odnosi na Otplatu duga (4612).

³⁰⁵ Iznos evidentiran u dijelu isplata koje se odnose na isplate sa GRT.

³⁰⁶ CKB redovno vrši otplatu obaveza po navedenom kreditu jer se ista, shodno bankarskom ugovoru od 4.10.2006. godine, obavezala da redovno izmiruje obavezu ka poljskoj banci, bez obzira na dane kašnjenja i da li krajnji korisnici kredita redovno otplaćuju kredit. Međutim, usljed nemogućnosti naplate potraživanja od krajnjih korisnika, CKB se tokom 2022. godine obratila Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, zahtjevom kojim traži od Ministarstva isplatu sredstava u iznosu od 842.380,19 € (iznos tadašnjeg duga), na ime nedospjele glavnice, dospelje glavnice, redovne kamate, zatezne kamate i sudskih troškova. O navedenom problemu, Ministarstvo poljoprivrede je, 23.6.2022.godine, u vidu Informacije obavijestilo Vladu Crne Gore³⁰⁶, a Vladi Crne Gore je u decembru 2022.godine dostavljeno i mišljenje Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa³⁰⁶, kojim se osporava navedeni dug

³⁰⁷ Preračun izvršen u skladu sa srednjim kursom CBCG na dan 31.12.2023.godine

Takođe, u Izvještaju o javnom dugu, kao i prethodnih godina, navedeno je da u iznos spoljnog duga nijesu uključene obaveze po osnovu neriješenih dužničko povjerilačkih pitanja prema Libiji i Kuvajtu u visini od 0,6 BDP-a. Navedeno je da je dug prema vladama ovih zemalja Crnoj Gori pripao po osnovu raspodjele nealociranog duga (5,88% od 38% za Srbiju i Crnu Goru) i shodno Sporazumu o pitanjima sukcesije iz Beča 29.6.2001. godine, rešava se usaglašenim stavovima u okviru Komiteta za podjelu finansijske aktive i pasive bivše SFRJ.

EUROBOND OBVEZNICE:

Stanje duga, po osnovu eurobond obveznica je ostalo nepromijenjeno u odnosu na 2022. godinu i iznosi 1.750.000.000,00 €, što je potvrđeno konfirmacijom na dan 31.12.2023. godine³⁰⁸. Tokom 2023. godine, po ovom osnovu je izvršena je otplata kamata u iznosu od 51.187.500,00€, pri čemu nije vršena otplata glavnice duga, kako je prikazano sljedećom tabelom:

Tabela 87: Stanje duga po osnovu EUROBOND obveznica

Obveznice	Banka/kreditor	Valuta po ugovoru	Namjena	Naziv/oznaka/simbol HOV	Stanje duga na 31.12.2022	Otplata glavnice (4612)	Otplata kamata (4162)	Stanje duga na 31.12.2023.godine
Eurobond 2018	Citi bank NV, London	12.367.000,00	Za refinansiranje duga	XS1807202277	850.000,00	0,00	28.687,50	750.000,00
		487.633.000,00		XS1807201899	499.150.000,00	0,00	16.846.312,50	499.250.000,00
Eurobond 2019		29.081.000,00	Za podršku budžetu	XS2051494065	200.000,00	0,00	5.100,00	200.000,00
		470.919.000,00		XS2050982755	499.800.000,00	0,00	12.744.900,00	499.800.000,00
Eurobond 2020		53.395.000,00	Za podršku budžetu	XS2270576882	0,00	0,00	0,00	0,00
		696.605.000,00		XS2270576700	750.000.000,00	0,00	21.562.500,00	750.000.000,00
UKUPNO:		1.750.000.000,00			1.750.000.000,00	0,00	51.187.500,00	1.750.000.000,00

Izvor podataka: Konfirmacija (Citi bank)

9.1.2. Državni domaći dug

Stanje domaćeg duga, na dan 31.12.2023. godine, iskazano u Izvještaju o javnom dugu iznosilo je 542,62 mil. €³⁰⁹ i isto obuhvata dug po osnovu: stare devizne štednje, obaveza po osnovu obeštećenja, zaostalih penzija, hartija od vrijednosti (državni zapisi i domaće obveznice), kredita kod poslovnih banaka i dug pravnih lica i privrednih društava.

U postupku revizije utvrđeno je da je stanje domaćeg duga na dan 31.12.2023. godine iznosilo 542.616.612,63 € i isto odgovara stanju duga koje je iskazano u Izvještaju o javnom dugu na dan 31.12.2023. godine, što je i prikazano u tabeli koja slijedi:

Tabela 88: Struktura i stanje domaćeg duga

Domaći dug	Stanje duga na 31.12.2022.godine	Povećanje	Smanjenje	Stanje duga na 31.12.2023.godine	potvrđeno/konfirmisano
	-1-	-2-	-3-	4=1+2-3	UKUPNO
Stara devizna štednja	10.241.497,25	0,00	133.929,94	10.107.567,31	10.107.567,31
Obaveze po osnovu obeštećenja	81.586.637,02	4.201.990,73	11.209.501,18	74.579.126,57	74.579.126,57
Zaostale penzije	1.891.698,55	0,00	150,00	1.891.548,55	1.891.548,55
Državni zapisi	39.000.000,00	50.000.000,00	39.000.000,00	50.000.000,00	50.000.000,00
Domaće obveznice GB 24	92.438.000,00	0,00	0,00	92.438.000,00	92.438.000,00
Domaće obveznice GB 26	50.000.000,00	0,00	0,00	50.000.000,00	50.000.000,00
Pravna lica i privredna društva	37.356.775,76	2.073.360,76	5.593.512,07	33.836.624,45	33.836.624,45
Kreditni kod poslovnih banaka	156.243.413,96	109.000.000,00	35.479.668,21	229.763.745,75	229.763.745,75
UKUPNO:	468.758.022,54	165.275.351,49	91.416.761,40	542.616.612,63	542.616.612,63

Izvor podataka: evidencije MF, IOS-i banaka i dr.

³⁰⁸ Konfirmacija Citibank. Jedina promjena je u strukturi Eurobond 2018. godine

³⁰⁹ Stanje domaćeg duga na kraju 2022. godine iznosilo je 468,76 mil. eura.

Stara devizna štednja: Na osnovu dostavljene evidencije Ministarstva finansija, utvrđeno je da je u odnosu na prethodnu godinu došlo do smanjenja duga za iznos od 133.929,94 €³¹⁰, pa je stanje duga na dan 31.12.2023. godine iznosilo 10.107.567,31 €.

Obaveze po osnovu obeštećenja: Na osnovu evidencije koja je Ministarstvu finansija dostavljena od Fonda za obeštećenje, utvrđeno je da je tokom 2023. godine povećanje u iznosu od 4.201.990,73 € nastalo po osnovu novih rješenja, dok je u istom periodu izvršena isplata u ukupnom iznosu od 11.209.501,18 €. Stanje duga na dan 31.12.2023. godine, iznosilo je 74.579.126,57 €.

Zaostale penzije: Tokom 2023. godine izvršene su isplate u iznosu od 150,00 €³¹¹, pa je stanje duga po osnovu zaostalih penzija, na dan 31.12.2023. godine iznosilo 1.891.548,55 €.

Državni zapisi: Stanje duga, po ovom osnovu, na kraju 2022. godine iznosilo je 39.000.000,00 € i isti je nastao realizacijom tri aukcije državnih zapisa, ročnosti 182 dana, koje su obavljene krajem 2022. godine. Tokom 2023. godine dug po osnovu navedenih državnih zapisa je otplaćen u cjelosti.

U decembru 2023. godine, Vlada Crne Gore je Zaključkom³¹² usvojila informaciju o emisiji državnih zapisa u cilju obezbjeđenja nedostajućih sredstava za finansiranje budžeta za 2023. godinu, kao i za stvaranje fiskalne rezerve. Pomenutim Zaključkom, Vlada Crne Gore je zadužila Ministarstvo finansija da, do kraja 2023. godine, preduzme sve potrebne aktivnosti u vezi sa emisijom ili emisijama državnih zapisa u iznosu do 50.000.000,00 €.

Po osnovu državnih zapisa, koji su prodati krajem 2023. godine izvršena je evidencija diskonta (kamate) u iznosu od 829.942,12€. Stanje duga na kraju 2023. godine iznosi 50.000.000,00 € i otplata istog dospijeva tokom 2024. godine.

Domaće obveznice: Stanje duga na dan 31.12.2023. godine je, u odnosu na prethodnu godinu, ostalo nepromijenjeno i iznosi 142.438.000,00 €. Navedeni iznos odnosi se na dug po osnovu obveznica koje dospijevaju 2024. godine (iznos od 92.438.000,00 €) i dug po osnovu obveznica koje dospijevaju 2026. godine (iznos od 50.000.000,00 €).

Pravna lica i privredna društva: Stanje duga pravnih lica i privrednih društava na dan 31.12.2022. godine iznosilo je 37.356.775,74 €, dok je stanje duga na kraju 2023. godine prikazano u iznosu od 33.836.624,45 €³¹³ i isti obuhvata dug sledećih pravnih lica: Željeznički prevoz Crne Gore u iznosu od 4.234.077,05 €³¹⁴ (ino dug), Željeznička infrastruktura Crne Gore u iznosu od 29.441.894,33 €³¹⁵ (ino

³¹⁰ Analitičke kartice Centralne banke Crne Gore i poslovnih banaka

³¹¹ Analitička kartica CKB

³¹² Br. 08-402/23-5348/2 od 23.11.2023. godine

³¹³ Navedeni iznos obuhvata samo privredna društva i pravna lica koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa; koja su pod upravljачkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od države (čl.2 zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti).

³¹⁴ Ino dug potvrđen konfirmacijom EBRD-a. Takođe, u izvještaju CBCG (izvod kreditnog registra), evidentirano je da ŽPCG nema prijavljenih kreditnih zaduženja osim po osnovu garancija u iznosu od 20.857,00 €. Tokom 2023.godine, došlo je do novog zaduženja: kreditor EUROFIMA u iznosu od 2.000.000,00 €.

³¹⁵ Dug potvrđen konfirmacijom EBRD-a i EIB-a. Takođe, u izvještaju CBCG (izvod kreditnog registra), evidentirano je da ŽICG nema prijavljenih kreditnih zaduženja.

dug) i Regionalni ronilački centar u iznosu od 160.653,13³¹⁶ (domaći dug). Takođe su dostavljeni podaci koji se odnose na dug Regionalnog vodovoda Crnogorsko primorje, po osnovu kredita za koje je Vlada Crne Gore dala garanciju³¹⁷ i iznos duga od 2.052.879,57 SDR (po osnovu transfernog zajma)³¹⁸. Stanje ino duga potvrđeno je konfirmacijama ino kreditora, dok je stanje duga Regionalnog ronilačkog centra potvrđeno konfirmacijom Erste banke.

Kreditni kod poslovnih banaka: Stanje duga na dan 31.12.2022. godine iznosilo je 156.243.413,96 €. Tokom godine, zaključeni su novi ugovori o kreditu ukupne vrijednosti 109.000.000,00 €, dok je izvršena otplata glavnice duga u iznosu od 35.479.668,21 €. Shodno navedenom, stanje duga na dan 31.12.2023. godine iznosilo je 229.763.745,75 €.

Promjene u strukturi duga kod poslovnih banaka, tokom 2023. godine, date su u tabeli koja slijedi:

Tabela 89: Struktura duga kod poslovnih banaka

Banke		Br. kredita	Stanje duga na 31.12.2022	Povećanje	Smanjenje	Stanje duga na 31.12.2023
Adriatic	Adriatic banka	580-530-072	3.712.804,73	0,00	1.231.334,24	2.481.470,49
	Adriatic banka-novi kredit 2023	580-530-169	0,00	10.000.000,00	0,00	10.000.000,00
CKB	CKB	950-88-2262	14.885.256,56	0,00	6.899.539,01	7.985.717,55
	CKB- PGB	00-421-6400004.9	23.500.000,00	0,00	11.750.000,00	11.750.000,00
	CKB	1950-88-19	50.000.000,00	0,00	0,00	50.000.000,00
	CKB - novi kredit 2023	887441273	0,00	25.000.000,00	0,00	25.000.000,00
Erste	Erste	5100775883	19.166.816,44	0,00	4.730.991,91	14.435.824,53
	Erste	5100775891	3.833.363,30	0,00	946.198,39	2.887.164,91
	Erste	5100892079	6.000.000,00	0,00	0,00	6.000.000,00
	Erste - novi kredit 2023	5100956484	0,00	15.000.000,00	0,00	15.000.000,00
NLB	NLB	2020/6605	7.170.768,98	0,00	1.890.734,98	5.280.034,00
	NLB-komercijalna banka	2020/305	3.202.282,66	0,00	1.228.063,90	1.974.218,76
	NLB-komercijalna banka	2020/880	2.034.773,91	0,00	983.359,23	1.051.414,68
	NLB - novi kredit 2023	42003049498	0,00	14.000.000,00	0,00	14.000.000,00
Universal capital bank	Universal capital bank	8409/20	1.722.360,72	0,00	1.722.360,72	0,00
	Universal capital bank	8410/20	7.623.934,83	0,00	2.456.851,39	5.167.083,44
	Universal capital bank	9685/20	10.000.000,00	0,00	0,00	10.000.000,00
	Universal capital bank	004101-058	0,00	15.000.000,00	0,00	15.000.000,00
Ziraat banka	Ziraat banka	00-410-0600046.9	3.391.051,83	0,00	1.640.234,44	1.750.817,39
	Ziraat banka - novi kredit 2023	01-410-0600117.6	0,00	10.000.000,00	0,00	10.000.000,00
Lovćen banka	Lovćen banka	565-5428-3228	0,00	10.000.000,00	0,00	10.000.000,00
Zapad banka	Zapad banka	501003198	0,00	10.000.000,00	0,00	10.000.000,00
UKUPNO:			156.243.413,96	109.000.000,00	35.479.668,21	229.763.745,75

Izvor podataka: IOS-i banaka, GK (otplata duga) i krediti zaključeni tokom 2023. godine.

Stanje duga na 31.12.2023. godine, u iznosu od 229.763.745,75 € potvrđeno je IOS-ima poslovnih banaka.

Stanje po osnovu državnog domaćeg duga iznosi 542.616.612,63 € i isto odgovara stanju duga koje je iskazano u Izveštaju o javnom dugu na dan 31.12.2023. godine.

³¹⁶ Dug potvrđen konfirmacijom Erste banke.

³¹⁷ Iznos prikazan u dijelu koji se odnosi na ino-garancije.

³¹⁸ DOO Regionalni vodovod Crnogorsko primorje, ne ispunjava kriterijume koji su predviđeni definicijom „centralni nivo države“ i to je ujedno i razlog zbog čega dug ovog pravnog lica nije evidentiran u stanje duga centralnog nivoa države („centralni nivo države su državni organi i organi državne uprave, pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od države“).

9.2. Dug lokalnih samouprava

Ministarstvo finansija je u Izveštaju o javnom dugu, evidentiralo da konsolidovani dug opština na dan 31.12.2023. godine, prema podacima dostavljenim od strane opština iznosi oko 107,80 mil. eura, što je za oko 11,09 mil. eura manje nego na kraju 2022.godine³¹⁹, i isti obuhvata: dug opština koje je potpisala Vlada Crne Gore sa ino-kreditorima, a sa opštinama potkreditne sporazume, u iznosu od 36,91 mil.eura; dug opština u iznosu od 66,91 mil. eura i dug prema Ministarstvu finansija u iznosu od 3,97 mil.eura od čega pozajmica iz Fonda za podršku opštinama za finansiranje donatorskih projekata (0,30 mil. eura), iz Egalizacionog fonda (0,55 mil. eura) i pozajmica iz budžeta države (3,12 mil. eura).

Ministarstvo finansija, utvrđuje stanje duga lokalnih samouprava na osnovu evidencije koju, shodno članu 59 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, dostavljaju opštine, odnosno na osnovu dostavljenih formulara za utvrđivanje portfolia dugova, sa stanjem duga na 31.12.2023. godine.

Državna revizorska institucija je, u cilju confirmisanja stanja duga, pored navedenog formulara za utvrđivanja portfolija dugova, od strane lokalnih samouprava zatražila dostavljanje dodatne dokumentacije kojom se potvrđuje prikazano stanje (izvod iz kreditnog registra Centralne banke Crne Gore, IOS-e banaka i druge confirmacije kojima se potvrđuje stanje duga).

U tabeli koja slijedi, prikazana je struktura duga lokalnih samouprava na dan 31.12.2023. godine, na osnovu dostavljenih formulara od strane opština:

Tabela 90: Struktura duga lokalnih samouprava

Dostavljeni portfolio od strane opština	Domaći dug					Ukupno domaći dug	Ino dug		Ukupno Ino-dug	UKUPNO
	Fond za podršku	Egalizacioni fond	Lizing	Pozajmice iz budžeta	Kredit		Transforni zajmovi	Ostali krediti		
1 Andrijevica	0,00	0,00	0,00	0,00	367.209,99	367.209,99	86.014,43	0,00	86.014,43	453.224,42
2 Ulcinj	55.140,00	190.000,00	54.845,41	0,00	980.763,49	1.280.748,90	4.879.593,74	0,00	4.879.593,74	6.160.342,64
3 Glavni Grad Podgorica	5.712,48	0,00	0,00	0,00	8.417.787,66	8.423.500,14	6.872.619,33	5.176.186,00	12.048.805,33	20.472.305,47
4 Bijelo Polje	45.000,00	0,00	0,00	0,00	5.095.253,00	5.140.253,00	199.206,37	0,00	199.206,37	5.339.459,37
5 Gusinje	0,00	170.000,00	0,00	0,00	0,00	170.000,00	0,00	0,00	0,00	170.000,00
6 Herceg Novi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.653.299,93	0,00	4.653.299,93	4.653.299,93
7 Budva	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	53.771.038,96	53.771.038,96	53.771.038,96
8 Berane	0,00	0,00	2.473,53	0,00	1.221.028,47	1.223.502,00	0,00	0,00	0,00	1.223.502,00
9 Rožaje	54.101,56	0,00	0,00	0,00	1.260.408,92	1.314.510,48	809.070,58	0,00	809.070,58	2.123.581,06
10 Petnjica	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11 Danilovgrad	20.985,00	146.000,00	0,00	0,00	958.816,68	1.125.801,68	945.266,05	0,00	945.266,05	2.071.067,73
12 Bar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13 Plužine	0,00	0,00	0,00	0,00	141.190,78	141.190,78	0,00	0,00	0,00	141.190,78
14 Tivat	0,00	0,00	0,00	0,00	1.853.383,63	1.853.383,63	5.131.245,87	0,00	5.131.245,87	6.984.629,50
15 Tuzi	0,00	46.000,00	0,00	1.917.666,65	0,00	1.963.666,65	0,00	0,00	0,00	1.963.666,65
16 Žabljak	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17 Plav	0,00	0,00	0,00	0,00	1.058.391,48	1.058.391,48	0,00	0,00	0,00	1.058.391,48
18 Pijevlja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.093.202,29	0,00	2.093.202,29	2.093.202,29
19 Nikšić	0,00	0,00	0,00	0,00	9.469.532,53	9.469.532,53	8.995.959,27	0,00	8.995.959,27	18.465.491,80
20 Prijestonica Cetinje	122.652,00	0,00	0,00	1.200.000,00	3.070.853,00	4.393.505,00	2.084.412,00	0,00	2.084.412,00	6.477.917,00
21 Kolašin	0,00	0,00	0,00	0,00	3.261.354,76	3.261.354,76	0,00	0,00	0,00	3.261.354,76
22 Kotor	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	164.184,65	0,00	164.184,65	164.184,65
23 Mojkovac	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
24 Šavnik	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
25 Zeta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO	303.591,04	552.000,00	57.318,94	3.117.666,65	37.155.974,39	41.186.551,02	36.914.074,51	58.947.224,96	95.861.299,47	137.047.850,49

³¹⁹ Stanje ukupnog duga na kraju 2022. godine iznosilo je 118,89 od čega se 43 mil.eura odnosilo na dug prema Ministarstvu finansija (po osnovu transfernih zajmova, pozajmica iz budžeta države, dug prema Egalizacionom fondu i Fondu za podršku opštinama za finansiranje donatorskih projekata).

Ukupan dug lokalnih samouprava na dan 31.12.2023. godine iznosio je 137.047.850,49 €³²⁰ i isti obuhvata domaći dug u iznosu od 41.186.551,02 € i ino-dug u iznosu od 95.861.299,47 €. Od navedenog iznosa, dug prema Ministarstvu finansija (konsolidovani dug) iznosi 40.887.332,20 €³²¹ i obuhvata:

- dug po osnovu pozajmica iz budžeta, u iznosu od 3.117.666,65 €
- dug prema Fondu za podršku (IPA), u iznosu od 303.591,04 €,
- dug prema Egalizacionom fondu, u iznosu od 552.000,00 € i
- dug po osnovu transfernih zajmova, u iznosu od 36.914.074,51 €³²².

Nakon izuzimanja iznosa koji se odnosi na dug prema Ministarstvu finansija i dug po osnovu transfernih zajmova (koji je uključen u stanje državnog ino-duga), stanje duga lokalnih samouprava na 31.12.2023. godine iznosi 96.160.518,29 €.

Shodno navedenom, u postupku revizije je utvrđeno da je ukupan dug lokalnih samouprava na 31.12.2023. godine iznosio 137.047.850,49 €, dok je stanje nekonsolidovanog duga iznosilo 96.160.518,29 €.

U Izveštaju o javnom dugu, ukupan dug lokalnih samouprava prikazan je u iznosu od 107,797.850,44 €, dok je stanje nekonsolidovanog duga prikazano u iznosu od 66.910.518,24 € i isto se razlikuje od stanja koje je utvrđeno u postupku revizije za iznos od 29.250.000,05 €, koji se odnosi na Opštinu Budva. Navedena razlika utvrđivana je i u prethodnom periodu i odnosi se na opštinu Budva. Naime, opština Budva je iskazala stanje ino-duga u iznosu od 53.771.038,96 €³²³, dok je Ministarstvo finansija iskazalo stanje duga u iznosu od 24.521.038,96 €. Shodno dobijenom pojašnjenju, neslaganje u iznosu od 29.250,000,00 € odnosi se na isplatu koju je Ministarstvo finansija izvršilo tokom 2019. godine po osnovu aktiviranja državne garancije za projekat otpadnih voda i isto predstavlja dospjelu, a neizmirenu obavezu Opštine Budva prema budžetu Crne Gore, a Ministarstvo u izvještaju o javnom dugu izvještava o stanju nedospjelih obaveza.

Pored navedenog, na osnovu dostavljene dokumentacije, od strane lokalnih samouprava, **utvrđeno je i neslaganje** u iznosu od 38.780,57 €. Navedeni iznos odnosi se na dug po osnovu lizinga, i isti nije prikazan u portfoliju dugova Opštine Bijelo Polje, iako je navedeni dug prikazan u kreditnom registru Centralne banke Crne Gore.

³²⁰ Na kraju 2022. godine iznosio je 148.139.710,06 € i isti obuhvata domaći dug u iznosu od 38.202.498,52 € i ino-dug u iznosu od 109.937.211,54 €.

³²¹ Iznos odgovara stanju koje je MF prikazalo u Izveštaju o javnom dugu.

³²² Dug po osnovu transfernih zajmova, odnosi se na nedospjeli dio duga i isti je uključen u stanje državnog ino-duga.

³²³ U dopisu koji je dostavljen od strane opštine Budva, navedeno je da potvrđivanje prema „WTE otpadne vode“ nije moguće dostaviti, jer je u toku sudski spor.

9.2.1. Potraživanja od opština

Transforni zajmovi: Transferne zajmove karakterišu dvostrane obaveze, koje se odnose na obavezu Ministarstva finansija da u ime i za račun lokalnih samouprava vrši otplatu duga ka ino-kreditorima, dok za isti iznos lokalne samouprave imaju obavezu prema Ministarstvu finansija u dijelu otplate duga po osnovu kredita.

Ministarstvo finansija u Izveštaju o javnom dugu, po pitanju transfernih zajmova, izvještava samo o stanju **nedospjelog duga** i isti je prikazan u dijelu koji se odnosi na spoljni dug (iznos od 36.914.074,51 €), ali ne i o stanju dospjelog, a neizmirenog duga, koji se odnosi na dug lokalnih samouprava, prema Ministarstvu finansija.

U postupku revizije, utvrđeno je da je Ministarstvo postupilo u skladu sa preporukom Državne revizorske institucije i sačinilo poseban Izveštaj o stanju duga i neizmirenih obaveza jedinica lokalne samouprave po osnovu transfernih zajmova na dan 31.12.2023. godine (akt br. 04-402/24-1273/1 od 11.6.2024.godine) koji sadrži pregled nedospjelog i dospjelog duga, za svaku opštinu i kredit, pojedinačno, a koje je usaglašeno sa opštinama.

Ukupan dug lokalnih samouprava po osnovu transfernih zajmova na dan 31.12.2023. godine iznosi 62.320.010,11 €³²⁴, od čega se na stanje nedospjelog duga odnosi iznos od 37.140,517,31 €, dok se na stanje dospjelog, a neizmirenog duga odnosi iznos od 25.179.492,80 €.

Tabela 91: Ukupan dug lokalnih samouprava – transforni zajmovi

Transforni zajmovi	Glavnica	Kamata	Ostalo	UKUPNO
UKUPAN DUG na 31.12.2023.godine	60,770,714.64	1,349,689.72	199,605.75	62,320,010.11
potraživanja (dospjelo, neplaćeno)	23,630,197.33	1,349,689.72	199,605.75	25,179,492.80
nedospjeli dug (uključen u stanje državnog ino-duga)	37,140,517.31 ³²⁵	0.00	0.00	37,140,517.31

Izvor podataka: Portfolio za utvrđivanje dugova, konfirmacije MF i evidencija MF (formular 13)

Ukupni dug lokalnih samouprava prema Ministarstvu finansija, po osnovu transfernih zajmova (dospjelo, a neplaćeno), prikazan je u tabeli koja slijedi:

Tabela 92: Dospjeli, a neplaćeni dug lokalnih samouprava – transforni zajmovi

Transforni zajmovi	Glavnica	Kamata	Ostalo	UKUPNO
Bar	10.828.572,01	0,00	0,00	10.828.572,01
Herceg Novi	8.466.643,03	871.307,12	92.131,38	9.430.081,53
Prijestonica Cetinje	279.558,35	86.941,29	657,76	367.157,40
Rožaje	329.621,27	217.074,21	1.153,32	547.848,80
Ulcinj	3.381.201,65	132.686,64	104.890,73	3.618.779,02
Danilovgrad	118.158,25	37.050,96	310,42	155.519,63
Glavni Grad Podgorica	226.442,77	4.629,50	462,14	231.534,41
Ukupno:	23.630.197,33	1.349.689,72	199.605,75	25.179.492,80

Izvor podataka: Izveštaj o stanju duga i neizmirenih obaveza po osnovu transfernih zajmova

³²⁴ Potvrđeno i sa stanjem koje je evidentirano u formularu F 13, koji je dostavljen od strane MF, a odnosi se na evidenciju nenaplaćenih pozajmica na dan 31.12.2022. godine.

³²⁵ Stanje nedospjelog duga se razlikuje zbog od stanja prikazanog u Izveštaju o javnom dugu za iznos od 226.442.77 €, po osnovu kredita prema Kraljevini Španiji za Depnoju, PG. Krajnji korisnik kredita je Deponija d.o.o. koja je sa Glavnim Gradom zaključila sporazum o načinu otplate da pola duga otplaćuje Glavni Grad, a pola Deponija, pri čemu Glavni Grad garantuje za taj iznos. U portofliku duga Glavnog gradam, evidentiran je dug Glavnog grada u iznosu od 452.885,54 €, a u dijelu Garancija nije naveden iznos od 226.442,77 €.

Dospjeli, a neizmireni dug, u navedenom iznosu predstavlja dug opština prema Budžetu Crne Gore.

Ostala potraživanja od lokalnih samouprava:

Ministarstvo finansija, takođe vodi internu evidenciju o stanju duga lokalnih samouprava po osnovu pozajmica iz budžeta i isto je prikazano u tabeli koja slijedi:

Tabela 93: Ostala potraživanja lokalnih samouprava

Ostala potraživanja od opština	Budžet (TBR)	Egalizacioni fond	Fond za podršku (IPA)	UKUPNO
Tuzi	1.917.666,69	46.000,00	0,00	1.963.666,69
Prijestonica Cetinje	1.200.000,00	0,00	122.652,00	1.322.652,00
Danilovgrad		146.000,00	20.985,00	166.985,00
Ulcinj		190.000,00	55.140,00	245.140,00
Gusinje		170.000,00	0,00	170.000,00
Bijelo Polje			45.000,00	45.000,00
Rožaje			54.101,56	54.101,56
Podgorica			5.712,48	5.712,48
UKUPNO	3.117.666,69	552.000,00	303.591,04	3.973.257,73

Izvor podataka: Interne evidencije Ministarstva finansija

9.2.2. Garancije lokalne samouprave

U izvještaju o javnom dugu na dan 31.12.2023. godine stanje duga po osnovu garancija koje su izdale lokalne samouprave evidentirano je u iznosu od 3.529.481,00 €. Međutim, uvidom u dostavljene konfirmacije utvrđeno je da se stanje duga koje je iskazano u Izvještaju o javnom dugu razlikuje od konfirmisanog stanja za iznos od 547.132,33 € i isti se odnosi na garancije koje, od strane opština, nijesu prijavljene u portfoliju dugova koji je dostavljen Ministarstvu finansija.

Tabela 94: Garancije lokalnih samouprava

RB	Dostavljeni portfolio od strane opština	Prikazano u izvještaju o javnom dugu	Garancije-portfolio	Garancije-konfirmacija CBCG	Razlika
1	Andrijevica	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Ulcinj	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Glavni Grad	3.162.511,19	3.162.511,19	3.162.511,19	0,00
4	Bijelo Polje	0,00	0,00	3.846,46	3.846,46
5	Gusinje	0,00	0,00	0,00	0,00
6	Herceg Novi	0,00	0,00	1.933,46	1.933,46
7	Budva	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Berane	334.396,06	334.396,06	334.396,06	0,00
9	Rožaje	0,00	0,00	33.707,99	33.707,99
10	Petnjica	0,00	0,00	0,00	0,00
11	Danilovgrad	5.726,30	5.726,30	394.568,08	388.841,78
12	Bar	0,00	0,00	114.384,43	114.384,43
13	Plužine	0,00	0,00	0,00	0,00
14	Tivat	0,00	0,00	0,00	0,00
15	Tuzi	0,00	0,00	0,00	0,00
16	Žabljak	0,00	0,00	0,00	0,00
17	Plav	0,00	0,00	4.418,21	4.418,21
18	Pljevlja	0,00	0,00	0,00	0,00
19	Nikšić	0,00	0,00	0,00	0,00
20	Cetinje	0,00	0,00	0,00	0,00
21	Kolašin	0,00	0,00	0,00	0,00
22	Kotor	0,00	0,00	0,00	0,00
23	Mojkovac	26.847,45	26.847,45	26.847,45	0,00
24	Šavnik	0,00	0,00	0,00	0,00
25	Zeta	0,00	0,00	0,00	0,00
	UKUPNO	3.529.481,00	3.529.481,00	4.076.613,33	547.132,33

- Uvidom u portfolio dugova i dobijene potvrde (izvod iz kreditnog registra Centralne banke Crne Gore), utvrđeno je da postoje odstupanja podataka koji su evidentirani u registru Centralne banke Crne Gore u odnosu na podatke koje su opštine evidentirale u portfoliju dugova, a samim tim i u odnosu na podatke o kojima izvještava Ministarstvo finansija. Utvrđeno je i da opštine različito izvještavaju o stanju duga u pogledu dospelosti glavnice³²⁶, obaveze po osnovu lizinga³²⁷, kao i o stanju duga po osnovu ugovora o izvođenju radova za koji je zaključen ugovor o cesiji³²⁸, što utiče na tačnost iskazanih podataka.

Ministarstvo finansija treba da donese akt kojim će definisati način evidentiranja i izvještavanja o dugu lokalnih samouprava, kako bi se obezbijedilo istovjetno izvještavanje od strane svih lokalnih samouprava.³²⁹

9.3. Državne garancije

U izvještaju o javnom dugu na 31.12.2023. godine evidentirano je da je iznos ugovorenih državnih garancija na kraju 2023. godine iznosio 577,67 mil. eur³³⁰, što je za oko 47,83 mil. eura manje u odnosu na isti period 2022. godine. Angažovana sredstva iznose 457.80 mil.eura.

Stanje duga po garancijama izdatim domaćim i ino-kreditorima, na kraju 2023. godine, iznosi 150,57 mil.eura, što predstavlja 2,20% BDP-a.

Takođe je navedeno, da je tokom 2023. godine država Crna Gora izdala dvije garancije u iznosu od 11 mil.eura³³¹.

Ino - garancije

U izvještaju o javnom dugu, evidentirano je da je angažovani/povučeni iznos ino - garancija, na kraju 2023. godine iznosio 393,67 mil.eura, dok je stanje duga po iznosilo 128,95 mil. eura. Ministarstvo finansija na kraju godine, vrši usaglašavanje duga po osnovu ino-garancija, na način da e-mailom obavještava korisnike garancija da dostave podatke o stanju duga na kraju godine.

³²⁶ Ukoliko postoji iznos dospelosti glavnice - jedna opština u stanje duga uključuje iznos nedospelog duga i iznos dospelosti glavnice, dok druga opština u iznos duga ne uključuje iznos dospelosti glavnice (GG i BP)

³²⁷ Opština Bijelo Polje nije u stanje duga, uključila iznos duga po osnovu lizinga, dok je opština Berane u ukupni dug uključila dug po osnovu lizinga

³²⁸ Stanje duga po osnovu ugovora za izvođenje radova, za koji je zaključen ugovor o ustupanju potraživanja, Opština Nikšić je uključila u stanje duga, dok Opština Danilovgrad isti nije prijavila u portfoliju dugova. Što se tiče evidentiranja u Kreditnom registru CBCG, Opština Nikšić nema prijavljen dug po ovom osnovu, dok je za Opštinu Danilovgrad evidentiran u dijelu koji se odnosi na data jemstva

³²⁹ Donošenje novog akta, treba da doprinese da opštine na isti način izvještavaju o stanju duga po osnovu kredita, po osnovu garancija i drugih oblika zaduženja, uz obavezno dostavljanje potvrda i priložne dokumentacije koji će potvrditi tačnost iskazanih podataka.

³³⁰ Prema kursu na 31.12.2023.godine

Ugovor o garanciji sa EBRD-om, za ugovor o kreditu između EBRD-a i Crnogorskog elektroenergetskog sistema AD, u iznosu od 9 mil. eura, za potrebe finansiranja Projekta izgradnje varijabilne prigušnice u trafostanici Lastva i ugovor o garanciji sa EUOFIME-om, za ugovor o kreditu između EUOFIME i Željezničkog prevoza Crne Gore, u iznosu od 2 mil. eura, za finansiranje Projekta urgentnog generalnog remonta vozničkih sredstava koja se koriste za željeznički putnički saobraćaj

Uvidom u evidencije koje su dostavljene od strane korisnika ino-garancija, utvrđeno je da stanje duga na dan 31.12.2023. godine iznosi 128.952.461,29 € i isto odgovara stanju duga koje je iskazano u Izveštaju o javnom dugu na 31.12.2023. godine, što je i prikazano u tabeli koja slijedi:

Tabela 95: Struktura državnih ino-garancija

Kreditor	Broj kredita	Zajam	Zajmoprimac	Angažovani iznos do 31.12.2023.godine	Povučeno tokom 2023.godine	Isplata tokom 2023.godine	Stanje na dan 31.12.2023.g. EUR	Stanje na dan 31.12.2023.g. Ugovorena valuta
EIB	22549	Projekat evropskih puteva	Monteput	24.000.000,00	0,00	1.333.333,34	8.146.680,75	8.146.680,75
EIB	21756	Rekonstrukcija elektroenergetike	EPCG i CGES	8.023.090,00	0,00	534.873,00	625.605,34	625.605,34
EIB	22474	Modernizacija aerodroma	JP Aerodromi	12.000.000,00	0,00	800.000,00	1.466.666,59	1.866.666,65
EIB	24570	Aeroport modernisation B	JP Aerodromi				400.000,06	
EIB	26008 i 81321	Mala i srednja preduzeća, preduzeća	Poslovne banke	90.000.000,00	0,00	491.414,77	212.761,04	212.761,04
EIB	25980	Modernizacija željezničke infrastrukture	ŽICG	7.000.000,00	0,00	466.378,48	4.988.185,02	4.988.185,02
EIB	85597	Rekonstrukcija željezničke infrastrukture	ŽICG	20.000.000,00	0,00	903.225,82	18.193.548,36	18.193.548,36
EIB		UKUPNO		161.023.090,00	0,00	4.529.225,41	34.033.447,16	34.033.447,16
EBRD	36875	Donje regionalnog vodovoda-jugozapadno od Podgorice	JP Regionalni vodovod	18.000.000,00	0,00	416.666,59	0,00	0,00
EBRD	37232	Projekat obnove željezničke infrastrukture	ŽICG - III tranša	4.000.000,00		296.909,40	1.039.182,89	1.039.182,89
EBRD	37232	Projekat obnove željezničke infrastrukture	ŽICG	9.996.641,40	0,00	1.013.520,70	3.547.322,43	3.547.322,43
EBRD	40344	Projekat hitne obnove željezničke infrastrukture	ŽICG	14.894.866,21	73.360,76	1.649.201,98	1.673.655,47	1.673.655,47
EBRD	41899	Projekat nabavke elektromotora za željeznički prevoz	Željeznički prevoz	13.549.860,51		1.152.752,86	2.305.505,64	2.305.505,64
EBRD		Kreditna linija za zaštitu depozita	Fond za zaštitu depozita				0,00	
EBRD	42768	Pljevlja, interkonektivni kabal	CGES	59.780.888,51	195.584,14	5.825.031,77	29.271.607,41	29.271.607,41
EBRD		Postavljanje visokonaponske linije	CGES				0,00	
EBRD	50612	Projekat izgradnje regionalnog vodovoda	JP Regionalni vodovod	3.162.374,23	766.816,91	227.807,66	2.934.566,57	2.934.566,57
EBRD		Projekat nabavke mehanizacije	ŽICG				0,00	
EBRD		Ugradnja varijabilni epriđušnici	CGES				0,00	0,00
EBRD		UKUPNO		123.384.630,86	1.035.761,81	10.581.890,96	40.771.840,41	40.771.840,41
KFW	23083-03	EPCG - Piva	EPCG	16.000.000,00	0,00	1.500.000,00	0,00	0,00
KFW	23859-01	EPCG - zamjena filtera u TE	EPCG i CGES	14.811,28	0,00	561.280,00	0,33	0,00
KFW	26164-02	Interkonektivni kabal	CGES	24.739.951,64	1.585.404,74	2.778.000,00	3.906.951,64	3.906.951,64
KFW	27628-01	Interkonektivni kabal - Luštica	CGES	356.343,00	0,00	356.343,00	0,00	0,00
KFW	29580-01	Rekonstrukcija HE Perućica	EPCG	15.283.535,71	7.154.069,00	0,00	15.283.535,71	15.283.535,71
KFW		UKUPNO		56.394.641,63	8.739.473,74	5.195.623,00	19.190.487,68	19.190.487,35
EXIM	2009 40 102	Nabavka i remont brodova	Crnogorska plovidba	42.892.307,69		4.739.600,00	6.433.846,15	7.109.400,00
EXIM	2012 47 235	Nabavka i remont brodova	Barska plovidba	41.990.950,23		3.093.333,34	26.594.268,44	29.386.666,63
EXIM		UKUPNO		84.883.257,92	0,00	7.832.933,34	33.028.114,60	36.496.066,63
Česka eksportna banka		Završetak pruge PG-NK	ŽICG				0,00	
Česka eksportna banka		UKUPNO		0,00			0,00	
EUROFIMA		Remont vozni sredstava	Željeznički prevoz	2.000.000,00	2.000.000,00	71.428,56	1.928.571,44	1.928.571,44
EUROFIMA		UKUPNO		2.000.000,00	2.000.000,00	71.428,56	1.928.571,44	1.928.571,44
UKUPNO		UKUPNO		427.685.620,41	11.775.235,55	28.211.101,27	128.952.461,29	132.420.412,99

Izvor podataka: Konfirmacije ino-kreditora i tabelarni pregledi korisnika ino-garancija³³²

Stanje duga potvrđeno je konfirmacijama dobijenim od strane ino-kreditora.

Domaće garancije: Ministarstvo finansija je u Izveštaju o javnom dugu prikazalo stanje duga po osnovu domaćih garancija u iznosu od 21,61 mil €. U postupku revizije, utvrđeno je da stanje koje je potvrđeno konfirmacijama banaka iznosi 23.157.302,76 € i isto ne odgovara stanju duga koje iskazalo Ministarstvo finansija, što je prikazano u tabeli koja slijedi:

³³² Za stanje duga na 31.12.2022. godine, za EXIM banku (CRNE GORE plovidba i Barska plovidba) korišćen je kurs na 31.12.2023. godine 1€=1,10500USD.

Tabela 96: Državne domaće garancije

Kreditor	Zajam	Zajmoprimac	Stanje duga na 31.12.2023	Prikazano u Izveštaju o javnom dugu	Razlika	Pojašnjenje
CKB (555...027)	Stambena zgrada za prosvjetne radnike BD	Stamb. zadruga radnika prosvjete Crne Gore "Solidarno"	2.343.378,00	1.874.702,40	468.675,60	garancija na 80% duga
Komerc. banke	Sanacioni planovi	Opštine	12.444.508,00	12.054.066,19	390.441,81	Moratorijum
Erste banka (555...028)	Refinansiranje kredita Abu Dabi fonda za razvoj	Regionalni vodovod Crne Gore primorje	987.600,57	913.770,90	73.829,67	Moratorijum
Erste banka (555...044)	Izmirenje obaveza prema Strabag AG	Regionalni vodovod Crne Gore primorje	3.098.372,40	2.911.456,63	186.915,77	Moratorijum
Prva banka (555...045)	Izmirenje obaveza prema Strabag AG	Regionalni vodovod Crne Gore primorje	3.098.372,40	2.911.456,63	186.915,79	Moratorijum
Prva banka (555...049)	Stambena zgrada za prosvjetne radnike BD	Stamb. zadruga radnika prosvjete Crne Gore "Solidarno"	1.185.071,37	948.057,10	237.014,27	garancija na 80% duga
Prva banka (555...053)	Stambena zgrada za prosvjetne radnike BD	Inovaciono-preduzetnički centar Tehnopolis	0,00	0,00	0,00	
UKUPNO:			23.157.302,74	21.613.509,85	1.543.792,91	

Razlika između confirmisanog stanja i stanja duga koje je, u Izveštaju o javnom dugu, iskazalo Ministarstvo finansija iznosi 1.543.792,91 € i obuhvata:

- iznos od 705.689,87 € koji se odnosi stanje garancija Stambene zadruge „Solidarno“. Vlada Crne Gore je garantovala u vrijednosti od 80% odobrenog iznosa i to je ujedno razlog zbog čega se u Izveštaju o javnom dugu evidentira iznos koji odgovara iznosu od 80% stanja duga i
- iznos od 838.103,04 €. Za navedenu razliku dobijeno je pojašnjenje od Ministarstva finansija da se „domaće garancije razlikuju od confirmisanog iznosa, jer su opštine i pravna lica, bez konsultacije i obavještavanja Ministarstva finansija, koje je davalac garancije na kredite, iskoristile mogućnost koju su nudile banke (za vrijeme COVID-a), koja se odnosi na neplaćanje obaveza – moratorijum, u trajanju od tri mjeseca“ i to je razlog zbog kojeg Ministarstvo iskazuje stanje duga koje bi odgovaralo stanju da nije iskorišćena mogućnost moratorijuma.

- Revizijom je utvrđeno je da ne postoje procedure koje se odnosi na način evidentiranja i izvještavanja o javnom dugu, već se primjenjuju odredbe Uputstva o radu Državnog trezora i Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.
- Uvidom u portfolio dugova i dobijene confirmacije (izvod iz kreditnog registra Centralne banke Crne Gore), utvrđeno je da postoje odstupanja podataka koji su evidentirani u registru Centralne banke Crne Gore u odnosu na podatke koje su opštine evidentirale u portfoliju dugova, a samim tim i u odnosu na podatke o kojima izvještava Ministarstvo finansija. Utvrđeno je i da opštine različito izvještavaju o stanju duga u pogledu dospjele glavnice³³³, obaveze po osnovu lizinga³³⁴, kao i o

³³³ Ukoliko postoji iznos dospjele glavnice - jedna opština u stanje duga uključuje iznos nedospjelog duga i iznos dospjele glavnice, dok druga opština u iznos duga ne uključuje iznos dospjele glavnice (GG i BP).

³³⁴ Opština Bijelo Polje nije u stanje duga, uključila iznos duga po osnovu lizinga, dok je opština Berane u ukupni dug uključila dug po osnovu lizinga.

stanju duga po osnovu ugovora o izvođenju radova za koji je zaključen ugovor o cesiji³³⁵, što utiče na tačnost iskazanih podataka.

Potrebno je da Ministarstvo finansija inicira stvaranje zakonskih pretpostavki za donošenje podzakonskog akta kojim će se precizno definisati pitanje javnog duga, a pogotovo postupak evidentiranja, otplate, usaglašavanja i izvještavanja o javnom dugu.

10. DRŽAVNA IMOVINA

Revizija je izvršena kod sljedećih subjekata: Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo sporta i mladih, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstvo vanjskih poslova i Uprava za katastar i državnu imovinu.

U postupku revizije utvrđeno je sledeće:

Evidencija i vršenje popisa: Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo sporta i mladih i Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma vode elektronsku obradu podataka o imovini putem excel tabela ili softvera za evidenciju osnovih sredstava, dok Ministarstvo vanjskih poslova i Uprava za katastar i državnu imovinu posjeduju aplikaciju odnosno softver za evidenciju pokretnih i nepokretnih stvari.

Svi revidirani subjekti postupili su u skladu sa čl. 12 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini³³⁶, kojim je propisano da Komisiju za popis pokretne i nepokretne imovine obrazuje starješina organa i da se aktom o obrazovanju Komisije, određuje rok za vršenje popisa i rok za dostavljanje izvještaja o izvršenom popisu sa popisnim listama.

Izveštaj o popisu:

Za sve revidirane subjekte, izuzev Uprave za katastar i državnu imovinu, utvrđeno je da su Komisije za popis sačinile i dostavile Izveštaj o popisu starješini organa koji je isti usvajao donošenjem posebne odluke ili rješenja, što je u skladu sa čl. 13 i 14 navedene Uredbe. Izveštaji o popisu dostavljeni su Upravi za katastar i državnu imovinu, u propisanom roku, do kraja februara.

- Uprava za nekretnine i Uprava za državnu imovinu, koje su nastale razdvajanjem Uprave za katastar i državnu imovinu, nijesu sačinile izvještaj o popisu na 31.12.2023. godine zbog reorganizacije državne uprave. Naime, shodno Uredbi o izmjenama i dopunama uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave³³⁷, polovinom decembra 2023. godine je izvršeno

³³⁵ Stanje duga po osnovu ugovora za izvođenje radova, za koji je zaključen ugovor o ustupanju potraživanja, Opština Nikšić je uključila u stanje duga, dok Opština Danilovgrad isti nije prijavila u portfoliju dugova

³³⁶ „Sl.list Crne Gore“ br. 013/10

³³⁷ „Sl.list Crne Gore“ br. 113/2023

razdvajanje Uprave za katastar i državnu imovinu, na Upravu za državnu imovinu i Upravu za nekretnine, pa su samim tim prestale da funkcionišu i komisije za popis. Uredba je počela da se primjenjuje od 01.01.2024. godine. Nakon razdvajanja uprava, bivšim članovima komisija od strane tadašnjeg koordinatora Uprave za katastar i državnu imovinu, dat je usmeni nalog da se nastavi popis i isti je izvršen ali nije priveden kraju.

Razlog je što je VD direktor Uprave za državnu imovinu, imenovan 06.02.2024. godine dok je VD direktor Uprave za nekretnine, imenovan 20.02.2024. godine do kada je zakonski trebalo da se sačini Izveštaj o popisu i dostavi Upravi za državnu imovinu. Shodno navedenom komisije nijesu sačinile Izveštaj o stanju imovine na 31.12.2023. godinu niti su donijete prateće odluke.

Pokretna imovina:

U Izveštaju o popisu, revidirani subjekti³³⁸ su podatke o **pokretnoj imovini** prikazali po vrsti i vrijednosti. Pokretna imovina, obuhvata: kancelarijsku opremu, kompjutersku oprema, transportna sredstva i telekomunikacionu i ostalu opremu i ista sadrži podatke o nabavnoj, otpisanoj i sadašnjoj vrijednosti.

Nepokretna imovina:

U izveštaju o popisu, podatke o **nepokretnoj imovini** evidentirali su samo:

- Ministarstvo kulture i medija i to tri objekta (zgrade) koje su svojina Crne Gore, a ministarstvu su date na korišćenje i
- Ministarstvo sporta i mladih koje je u izveštaju o popisu navelo da obavlja poslove u zakupljenom poslovnom prostoru³³⁹, Podgorica, shodno Ugovoru o zakupu poslovnog prostora³⁴⁰ zaključenom između Uprave za katastar i državnu imovinu i Savana commercial retail doo, a shodno Zaključku Vlade³⁴¹.
- Ministarstvo rada i socijalnog staranja je u Izveštaju o popisu konstatovalo da osim imovine koja im je dodijeljena na korišćenje Zaključkom Vlade Crne Gore³⁴², nema drugu nepokretnu imovinu u svom posjedu. Navedeno Ministarstvo posjeduje bazu podataka nepokretne imovine centara za socijalni rad i domova starih koja se ažurira shodno dostavljenim informacijama i izveštajima od strane centara za socijalni rad i domova starih kao i na osnovu neposredne kontrole na terenu od strane Ministarstva. Jedan dio nepokretne imovine koju koriste centri za socijalni rad i domovi starih je u vlasništvu države Crne Gore i shodno odlukama državnog organa data im je na upravljanje, te je centri za socijalni rad i domovi koriste za obavljanje svojih poslova. Drugi dio nepokretne imovine

---

³³⁸ Izuzev Uprave z anekretnine i Uprave za državnu imovinu koje nijesu sačinile Izveštaj

³³⁹ U zgadi Europoint u ulici Svetlane Kane Radević br. 3

³⁴⁰ Br.01-012/22-24131/1 od 2.11.2022. godine

³⁴¹ Br.07-6730/2 od 27.10.2022 i Br.01-012/22-24131 od 28.10.2022. godine

³⁴² Zaključak Vlade br. 07-396/2 od 28.1.2021. godine

koju centri za socijalni rad i domovi starih koriste za obavljanje svojih poslova je stečena po osnovu ugovora o doživotnom izdržavanju i o toj nepokretnoj imovini Ministarstvo rada i socijalnog staranja posjeduje evidenciju koju je dalo revizoru na uvid.

- Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo ekonomskog razvoja i Ministarstvo vanjskih poslova u Izveštaju o popisu, nijesu navodili podatke o nepokretnoj imovini, jer shodno članu 45 Zakona o državnoj imovini, evidenciju stvari koje koristi više državnih organa vodi organ uprave nadležan za poslove imovine.

Naime, Ministarstvo vanjskih poslova obavlja poslove u zgradi gdje je smješteno i Ministarstvo finansija koja je u vlasništvu Crne Gore, dok Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Ministarstvo ekonomskog razvoja poslove obavlja u poslovnim prostorijama koje su im dodijeljene na korišćenje Zaključkom Vlade Crne Gore³⁴³.

Uprava za katastar i državnu imovinu, navedenim ministarstvima, nije dostavila akt o ustupanju poslovnih prostorija na korišćenje na osnovu kog bi ministarstva vršila vanbilansnu evidenciju.

Uprava za državnu imovinu treba da za imovinu koja se daje na korišćenje, donosi akt o ustupanju i isti dostavi državnim organima koji će služiti kao osnov za vođenje evidencije.

- Za poslovne prostorije na Rimskom trgu, zgrada Vektre u kojima Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstvo kapitalnih investicija obavljaju svoje poslove, Državna revizorska institucija je u izvještaju o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu skrenula pažnju da je revizijom utvrđeno da, se u katastarskoj evidenciji vode kao imovina privrednog subjekta Vektra Montenegro DOO. U postupku revizije se nije moglo utvrditi koji organ vodi evidenciju navedenog poslovnog prostora, zbog čega se Državna revizorska institucija uzdržava od mišljenja po ovom pitanju.

Shodno navedenom, Uprava za državnu imovinu se aktom br. 002-012/24-2790 od 12.03.2024. godine, odratila Zaštitniku imovinsko pravnih interesa, u kom se navodi da je „uvidom u list nepokretnosti br 1147 KO Podgorica I, ustanovljeno da je na objektu br.2 koji se nalazi na katasatrskoj parceli br 1330/8 (Rimski trg-zgrada Vektre) upisan u listu nepokretnosti br. 1147 KO Podgorica i kao svojina Vektra Montenegro". Takođe na predmetnom objektu u G -podaci o teretima i ograničenjima je upisana zabilježba stečajnog postupka po rješenju Privrednog suda Cme Gore br. 472/19 od 15.01 2021.godine. Imajući u vidu navedeni upis kao i predmetnu zabilježbu, shodno članu 56 Zakona o državnoj imovini, navedenim dopisom je zahtijevano da dostave izjašenje Upravi za državnu imovinu, na osnovu Ugovora o kupoprodaji poslovnog prostora br. 01-5077/1 od 13.12.1996 godine

³⁴³ Zaključak Vlade br. 07-396/2 od 28.1.2021.godine

zaključen između preduzeća za proizvodnju i trgovinu Vektre i Direkcije javnih radova, kao i Anex 1, 2 i 4 osnovnog Ugovora i ostale dokumentacije, sve u cilju pronalaženja rješenja na koji način bi se u konačnom mogao predmetni objekat upisati kao svojina Crna Gora sa pravom raspolaganja Vlada Crne Gore bez tereta.

Popis novčanih sredstava i obaveza:

Uvidom u prezentirane izvještaje o popisu, utvrđeno je da samo Ministarstvo vanjskih poslova u Izvještaju o popisu navodi stanje sredstava u blagajni i na žiro-računima, kao i stanje neizmirenih obaveza.³⁴⁴

Preporučuje se potrošačkim jedinicama da prilikom vršenja popisa, kao zadatak popisnoj komisiji definišu popis obaveza i finansijske imovine, uključujući gotovinu u blagajni, kao i bankarske račune donacija.³⁴⁵

Primopredaja dužnosti:

Ministarstvo ekonomskog razvoja: Shodno članu 61 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave propisano je da Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera preuzme državne službenike i namještenike, opremu i službenu dokumentaciju od Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma. U postupku revizije utvrđeno je da je ministar Ministarstva ekonomskog razvoja donio Rješenje o obrazovanju međuresorne Komisije za primopredaju tehničke opreme i namještaja³⁴⁶, za primopredaju tehničke opreme i namještaja koja se do dana stupanja na snagu pomenute uredbe nalazila u Ministarstvu³⁴⁷. Komisija je izvršila popis tehničke opreme i namještaja isti predala Ministarstvu turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera o čemu je sačinjen Zapisnik o primopredaji tehničke opreme i namještaja ranijeg Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma³⁴⁸.

- Revizijom je utvrđeno da Uprava za katastar i državnu imovinu i pravni sljedbenici Uprava za državnu imovinu i Uprava za nekretnine nijesu postupili³⁴⁹ u skladu sa članom 62 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave i članom 44 Zakona o državnoj imovini kojom je propisana obaveza preuzimanja opreme i obaveza vršenja vanrednog popisa pokretnih i nepokretnih stvari.

³⁴⁴ Kontrolisane potrošačke jedinice koje nijesu izvršile popis novčanih sredstava i obaveza su: Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo sporta i mladih, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma i Uprava za katastar i državnu imovinu

³⁴⁵ Popis obaveza u skladu sa tačkom 19a Uputstva o radu Državnog trezora

³⁴⁶ Br. 0150102-102/23-7865/1 od 15.12.2023.god.

³⁴⁷ Komisiju su činili predstavnici Ministarstva ekonomskog razvoja i Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera

³⁴⁸ Br. 0150102-102/23-7895/2 od 19.12.2023.god

³⁴⁹ Nije izvršena fizička dioba osnovnih sredstva, kao ni prostorno razdvajanje.

Uprava za državnu imovinu i Uprava za nekretnine su dužne da u slučaju statusnih promjena vrše vanredni popis, pokretnih i nepokretnih stvari, shodno članu 44 Zakona o državnoj imovini, a u vezi sa članom 10 stav 1 i 3 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

10.1. Jedinstvena evidencija državne imovine

- Ministarstvo finansija i Uprava za državnu imovinu nijesu stavili u funkciju softver za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti. U Upravi za državnu imovinu navode da je jedinstvena evidencija državne imovine planirana kroz Program reforme upravljanja javnim finansijama 2022-2026. godine i da je za Registar državne imovine Uprava iskoristila već postojeću platformu E-katastar kao jedinstvenu evidenciju koju je plasirala u sklopu postojećeg softvera E-katastar, podaci su plasirali kao Javni registar koji se nalazi na sajtu Uprave.
<https://www.ekatastar.me/ekatastar-web/action/elogin.uprava>

Ministarstvo finansija i Uprava za državnu imovinu treba da preduzmu aktivnosti u cilju stavljanja u funkciju softvera za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti.

- Uprava za državnu imovinu, nije izvršila procjenu popisanih nepokretnosti u državnoj svojini.

Uprava za državnu imovinu dužna je da utvrdi vrijednost državne imovine.

10.2. Popis imovine Diplomatsko-konzularnih predstavništava Crne Gore u inostranstvu za 2023. godinu

Ministarstvu vanjskih poslova je podatke o popisu u zakonom predviđenom roku, od ukupno 39 diplomatsko-konzularnih predstavništava, dostavilo 34 diplomatsko-konzularnih predstavništava; dva diplomatsko-konzularna predstavništva su podatke dostavili 15.3.2024. godine (Ambasada Crne Gore u SAD, Vašingtonu i Stalna misija Crne Gore pri EU Belgija, Brisel), dok tri diplomatsko-konzularna predstavništva još uvijek (do 15. juna 2024. godine) nijesu dostavili podatke o izvršenom popisu (Ambasada Crne Gore u Kraljevini Belgiji, Stalna misija Crne Gore pri NATO-u u Briselu i Ambasada Crne Gore u Kraljevini Nizozemskoj, Hag).

Ministarstvo vanjskih poslova je dostavljene podatke o popisu imovine za 36 Diplomatsko-konzularnih predstavništava Crne Gore u inostranstvu za 2023. godinu, dostavilo Upravi za državnu imovinu.

- Ambasada Crne Gore u Kraljevini Belgiji, Stalna misija Crne Gore pri NATO-u u Briselu i Ambasada Crne Gore u Kraljevini Nizozemskoj, Hag, nijesu dostavile podatke o izvršenom popisu imovine za

2023. godinu Ministarstvu vanjskih poslova i Upravi za državnu imovinu, shodno članu 50 Zakona o državnoj imovini, dok su podatke o popisu imovine za 2023. godinu u martu mjesecu 2024. godine dostavile Ambasada Crne Gore u SAD, Vašingtonu i Stalna misija Crne Gore pri EU Belgija, Brisel.

Ministarstvo vanjskih poslova dužno je da prati ažurnost u postupku dostavljanja podataka o popisu imovine i da preduzima mjere predviđene Zakonom o državnoj imovini ukoliko se isti ne dostavljaju.

Ministarstvo vanjskih poslova ne vrši objedinjavanje dostavljenih izvještaja o popisu, pa samim tim ne posjeduje jedinstvenu evidenciju osnovnih sredstava sa kojom raspolažu diplomatsko-konzularna predstavništva.

Na osnovu pojedinačnih izvještaja koji su Ministarstvu dostavljeni od strane diplomatsko-konzularnih predstavništava, sačinjena je tabela u kojoj su zbirno prikazani podaci o pokretnoj i nepokretnoj imovini koje su u svojim izvještajima evidentirala diplomatsko-konzularna predstavništva:

Tabela 97: Osnovna sredstva i zakup diplomatsko-konzularnih predstavništava

r/b	Izveštaj DKP	Osnovna sredstva	Nepokretna imovina		Iznos zakupa u €	Period plaćanja
		vrijednost	Površina	Mjesto gdje se nepokretnost nalazi		
1	Ambasada Crne Gore u Austriji, Beč	19.331,02			7.199,98	mjesečno
2	Ambasada Crne Gore u Republici Srbiji, Beograd	7.399,08			6.247,92	mjesečno
3	Ambasada Crne Gore u Argentini, Buenos Ajres	10.670,85			2.280,76	mjesečno
4	Ambasada u Saveznoj Republici Njemačkoj, Berlin	6.367,90			7.622,96	mjesečno
5	Ambasada Crne Gore u Bosni i Hercegovini, Sarajevo	9.384,02	Stan -326 m2	ul Derviša Munića br.24A Sarajevo		ne plaća se
6	Generalni konzulat Crne Gore u Republici Srbiji - Sremski Karlovci	4.208,10				ne plaća se
7	Ambasada Crne Gore u Republici Grčkoj, Atina	31.208,31			3.000,00	mjesečno
8	Generalni konzulat Crne Gore u Istanbulu	14.918,04			3.150,00	mjesečno
9	Ambasada u Ukrajini, Kijevu	5.620,07			14.362,00	polugodišnje
10	Stalna misija Crne Gore pri OEBS-u Beču	24.975,33				ne plaća se
11	Stalna misija Crne Gore pri UN New York	53.409,52			20.508,29	mjesečno
12	Generalni konzulat Crne Gore u New Yorku	2.933,54				
13	Stalna misija Crne Gore pri UN i ostalim međunarodnim orgtanzacijama u Ženevi	9.820,64			23.970,00	kvartalno
14	Ambasada Crne Gore u Republici Francuskoj, Pariz	38.156,59			8.341,73	mjesečno
15	Ambasada Crne Gore u Rumuniji, Bukurešt	2.907,46			2.000,00	mjesečno
16	Ambasada Crne Gore u Republici Sjevernoj Makedoniji	8.111,35			2.650,00	mjesečno
17	Ambasada Crne Gore u Republici Sloveniji, Ljubljana	8.176,83	kuća -332 m2 i stambena jedinica - 85,90m2 + 41,50m2(podrum	- Njegoševa cesta 14, Ljubljana -Resljeva cesta 40, Lunljana		ne plaća se

Izveštaj o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu

18	Ambasada Crne Gore u Bugarskoj, Sofija	3.323,41			1.440,00	mjesečno
19	Ambasada Crne Gore u Republici Albaniji, Tirana	6.541,20			2.150,00	mjesečno
20	Ambasada Crne Gore u republici Turskoj, Ankara	4.536,20			22.288,00	polugodišnje
21	Ambasada Crne Gore u Poljskoj, Varšava	2.044,24			5.521,69	mjesečno
22	Ambasada u Ujedinjenim Arapskim Emiratomima, Abu Dabi	18.384,66			64.616,00	godišnje
23	Kancelarija Crne Gore u Republici Azerbejdžan, Baku	3.838,54				ne plaća se
24	Ambasada Crne Gore u Kraljevini Nizozemsko, Hag	nije dostavilo izvještaj			14.046,34	kvartalno
25	Ambasada u Vašingtonu	61.827,09	Poslovna zgrada - 1.207,46 m ²	1610 New Hampshire Avenue NW, Washington D.C.20009. No.20000016598		ne plaća se
26	Ambasada Crne Gore u Ujedinjenom Kraljevstvu, Londonu	6.611,34			8.188,65	mjesečno
27	Ambasada Crne Gore u Mađarskoj, Budimpešta	3.688,37			3.600,00	mjesečno
28	Ambasada u Španiji u Madridu	15.529,86			4.396,84	mjesečno
29	Ambasada Crne Gore u Narodnoj Republici Kini, Peking	36.739,82			4.500,00	mjesečno
30	Generalni konzulat Crne Gore u Saveznoj republici Njemačkoj, Frankfurt	31.584,30			7.644,54	mjesečno
31	Ambasada Crne Gore u Ruskoj Federaciji, Moskva	2.386,21			25.557,00	kvartalno
32	Ambasada Crne Gore u Republici Kosovo, Priština	2.014,56			770,00	mjesečno
33	Ambasada Crne Gore u Republici Italiji, Rim	6.751,81			5.415,19	mjesečno
34	Ambasada Crne Gore pri Svetoj Stolici i S.V.M.R. - Vatikan	8.180,59			4.142,11	mjesečno
35	Ambasada Crne Gore u Republici Hrvatskoj, Zagreb	5.662,22	Stan – 167,34 m ²	Pantovčak 27, Zagreb		ne plaća se
36	Stalna misija Crne Gore pri NATO-u u Briselu	nije dostavilo izvještaj				ne plaća se
37	Stalna misija Crne Gore pri Savjetu Evrope u Strazburu - Francuska	7.016,55			2.406,50	mjesečno
38	Stalna misija Crne Gore pri EU Belgija, Brisel	81.694,36	poslovna zgrada 726 m ²	Rue de Trone 117 Brisel		ne plaća se
39	Ambasada Crne Gore u Kraljevini Belgiji	nije dostavilo izvještaj				ne plaća se
	Ukupno	565.953,98			278.016,50	

Izvor podataka: Izvještaji diplomatsko-konzularnih predstavništva i Ministarstva vanjskih poslova.

Pokretna imovina:

Prema dostavljenim izvještajima o popisu imovine za 2023. godinu, od strane diplomatsko-konzularnih predstavništava Ministarstvu vanjskih poslova, ukupna sadašnja vrijednost osnovnih sredstava sa kojom raspolažu DKP iznosi 565.953,98 €. Osnovna sredstva diplomatsko konzularnih predstavništava čine: transportna sredstva, kompjuterska oprema, kancelarijska oprema, telekomunikaciona oprema, slike, grbovi, zastave, knjige i ostala oprema.

Nepokretna imovina:

Na osnovu dostavljenih izvještaja, utvrđeno je sledeće:

- dvadeset i devet diplomatsko-konzularnih predstavništava koristi nepokretnost za koju se plaća zakupnina, a čiji je iznos i način plaćanja dat u tabeli;
- četiri diplomatsko-konzularna predstavništva koriste imovinu koja je ustupljena na korišćenje bez naknade³⁵⁰;
- šest diplomatsko-konzularnih predstavništava koristi pet objekata koji su u vlasništvu Crne Gore i to: Ambasada Crne Gore u Vašingtonu, promjena vlasništva³⁵¹, Poslovna zgrada - 1.207,46 m²; Ambasada Crne Gore u Sloveniji³⁵², kuća 332 m² i stambena jedinica - 85,90m² + 41,50m²(podrum); Ambasada Crne Gore u Belgiji, Brisel i Stalna misija Crne Gore pri EU Brisel - Ugovor o kupoprodaji poslovne zgrade, površine 726m²³⁵³; Ambasada Crne Gore u Bosni i Hercegovini, Ugovor o prodaji - stan 326m²³⁵⁴ i Ambasada Crne Gore u Hrvatskoj, Ugovor o kupoprodaji nepokretnosti-stan 167,34m²³⁵⁵.

Revizijom je utvrđeno da je Ambasadi Crne Gore u Republici Srbiji, shodno Ugovoru o zakupu bez naknade³⁵⁶, koji je zaključen na neodređeno vrijeme, data u zakup bez naknade nepokretnost površine 419,96 m² sa zemljištem (vila u Beogradu, ul. Čakorska 2, Savski Venac), isključivo za diplomatsko-konzularno predstavništvo, kulturno informativni centar i Rezidenciju Ambasade Crne Gore u Beogradu. Međutim, navedeni objekat koji je dat na korišćenje bez naknade se, shodno usmenoj informaciji dobijenoj od kontakt osobe u Ministarstvu vanjskih poslova ne koristi, već je Ambasada Crne Gore u Beogradu smještena u zakupljenom poslovnom prostoru za koji se na mjesečnom nivou plaća 6.247,92 €.

Preporučuje se Ministarstvu vanjskih poslova da preispita opravdanost troškova koji se izdvajaju po osnovu zakupa za potrebe Ambasade Crne Gore u Beogradu, s obzirom da je shodno ugovoru o zakupu zaključenom između Ambasade Crne Gore u Republici Srbiji i DIPOS d.o.o Beograd data u zakup bez naknade nepokretnost površine 419,96 m² sa zemljištem (vila u Beogradu, ul. Čakorska 2, Savski Venac), isključivo za diplomatsko-konzularno predstavništvo, kulturno informativni centar i Rezidenciju Ambasade Crne Gore u Beogradu.

³⁵⁰ Generalni konzulat Crne Gore u Republici Srbiji-Sremski Karlovci; Kancelarija Crne Gore u Republici Azerbejdžan, Baku; Stalna misija Crne Gore pri NATO-u u Briselu i Stalna misija Crne Gore pri EU Belgija, Brisel

³⁵¹ Br.05/7-16/41 od 21.06.2010. godine

³⁵² Kupoprodajno pogodbno br. 2248450 od 08.08.2007 i Sporazum o priznanju lastninske pravocce zajednicu SV-905/201 od 18.11.2010. godine

³⁵³ Ugovor o kupoprodaji poslovne zgrade 05/7-7/14-2 od 17.05.2012. godine

³⁵⁴ Ugovor o prodaji br.1120/2019 od 21.12.2019. godine

³⁵⁵ Ugovor br. 03/5-147/16 od 19.06.2019. godine

³⁵⁶ Ugovor br.04/84 od 07.10.2015. godine, zaključen između između DIPOS d.o.o Beograd (zakupodavac) i Ambasade Crne Gore u Republici Srbiji (zakupac)

11. JAVNE NABAVKE (CENTRALIZOVANE JAVNE NABAVKE)

Revizijom je vršena kontrola usklađenosti sprovedenih postupaka centralizovanih javnih nabavki kod Uprave za katastar i državnu imovinu, a u odnosu na Zakon o javnim nabavkama i Uredbu o načinu planiranja i sprovođenja centralizovanih javnih nabavki.

Plan centralizovanih javnih nabavki objavljen je 31.01.2023. godine na sajtu ESJN (elektronski sistem javnih nabavki) i isti je imao 7 izmjena (amandmana).

Na osnovu posljednjeg Amandmana (VII), konačni plan centralizovanih javnih nabavki iznosio je 18.374.521,65 €. Na sve amandmane data je saglasnost Ministarstva finansija.

Ministarstvo finansija objavilo je dana 23.06.2023. godine Listu naručilaca za koje se sprovede centralizovane javne nabavke³⁵⁷. U navedenom dokumentu evidentirano je 45 naručilaca.

Ugovorena vrijednost ukupno sprovedenih centralizovanih javnih nabavki u 2023. godini iznosi 17.558.339,52 €, od čega se iznos od 68.037,15 € odnosi na jednostavne nabavke, iznos od 16.373.310,76 € se odnosi na nabavke sprovedene otvorenim postupkom, dok se iznos od 1.116.991,61 € odnosi na nabavke sprovedene po pozivu na osnovu okvirnog sporazuma, kako je i prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 98: Ugovorene javne nabavke - Centralizovane

Postupak	Vrste predmeta nabavke	Broj postupaka	Ugovorena vrijednost
Jednostavne nabavke	Robe	3	65.044,99
	Usluge	1	2.992,16
1. UKUPNO			68.037,15
Otvoreni postupak	Robe	13	15.589.153,05
	Usluge	3	784.157,71
2. UKUPNO			16.373.310,76
Poziv po osnovu okvirnog sporazuma	Robe	2	728.439,63
	Usluge	3	388.551,98
3. UKUPNO			1.116.991,61

U postupku revizije utvrđeno je sljedeće:

- Uprava za katastar i državnu imovinu nije javnom naručiocu, prije pokretanja postupka, dostavila predlog objedinjene standardizovane tehničke specifikacije predmeta nabavke sa prikazom uključenih potreba javnog naručioca i zahtjev za dostavljanje primjedbi, sugestija, predloga i konačnih potreba za predmetom javne nabavke u tekućoj godini, što nije u skladu sa članom 7 Uredbe o načinu planiranja i sprovođenja centralizovanih javnih nabavki.
- Ministarstvo unutrašnjih poslova izvršilo je nabavku kancelarijskog namještaja u iznosu od 84.024,18 € ali isto nije zaključilo poseban ugovor sa dobavljačem nakon sprovedenog postupka centralizovane javne nabavke, što nije u skladu sa članom 11 Uredbe o načinu planiranja i sprovođenja centralizovanih javnih nabavki.

³⁵⁷ Br. 10-426/23-1071/1

12. SISTEM UNUTRAŠNJIH KONTROLA

Sistem unutrašnjih kontrola predstavlja politike i procedure usvojene od rukovodstva korisnika budžetskih sredstava radi postizanja utvrđenih ciljeva, osiguranja efikasnosti i uspješnosti poslovanja i pouzdanosti finansijskog izvještavanja. Sistem unutrašnjih kontrola čine finansijsko upravljanje i kontrola i unutrašnja revizija.

- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo finansija nije donijelo Plan unapređenja upravljanja i kontrola u skladu sa Pravilnikom o načinu uspostavljanja i unapređenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru.

Subjekti revizije su dužni da shodno čl. 11 stav 2 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, razvoj i sprovođenje upravljanja i kontrola vrše na osnovu plana unapređenja i upravljanja i kontrola koji utvrđuje rukovodilac subjekta.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva nije tokom 2023. godine odredilo lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare.³⁵⁸

- Ministarstvo finansija nije dostavilo u roku Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola u skladu sa čl. 18 Zakona. Godišnji izvještaj akt broj: 01-401/24-3498/1 dostavljen je 20.05.2024.godine.

Ministarstvo finansija dužno je da postupa u skladu sa članom 18 stav 1 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru kojim je propisano da je rukovodilac subjekta dužan da Ministarstvu dostavi godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola do 15. februara tekuće za prethodnu godinu.

U Ministarstvu finansija, tokom 2023. godine, nije bilo određeno lice zaposleno u subjektu za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima u skladu sa čl. 14 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.³⁵⁹

- Ministarstvo finansija je donijelo Registar rizika tokom 2021. godine³⁶⁰, ali isti nije ažuriran.

Ministarstvo finansija treba da redovno vrši ažuriranje donijetih procedura, u skladu sa članom 17 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Unutrašnja revizija: Ministarstvo pravde, Ministarstvo finansija, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i Ministarstvo zdravlja su uspostavila Odjeljenje za unutrašnju reviziju prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, a u skladu sa Uredbom o uspostavljanju revizije u javnom sektoru. Uvidom

³⁵⁸ Rješenjem broj 11-011/24-2176/1 od 05.03.2024. godine rukovodilac subjekta odredio je za lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu

³⁵⁹ Ministarstvo finansija imenovalo je lice određeno lice zaposleno u subjektu za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima (akt br. 01-430/24-599/1 od 10.09.2024. godine

³⁶⁰ Br. 01-16113/1 od 17.11.2021. godine

u Godišnje izvještaje o radu unutrašnje revizije i izvršenja godišnjeg plana revizije za 2023. godinu zaključeno je da su Ministarstvo finansija i Ministarstvo saobraćaja i pomorstva vršili revizije, dok Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo pravde nijesu vršila revizije u toku 2023. godine zbog privremene spriječenosti za rad unutrašnjeg revizora. U procesu revizije utvrđeno je da su u Ministarstvu pravde u Odjeljenju za unutrašnju reviziju zaposlena dva lica, dok je u Ministarstvu saobraćaja i pomorstva i Ministarstvu zdravlja zaposleno po jedno lice. Navedeno nije u skladu sa čl. 49 stav 6 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, koji predviđa da jedinica za unutrašnju reviziju ne može imati manje od 3 unutrašnja revizora, sa rukovodiocem jedinice za unutrašnju reviziju.

Interne procedure: Ministarstvo pravde³⁶¹, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva³⁶² i Ministarstvo zdravlja³⁶³ posjeduju interne procedure iz ranijeg perioda koje nijesu ažurirane u skladu sa izmjenama zakonskih propisa, što nije u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Subjekti revizije treba da redovno vrše ažuriranje donijetih procedura, u skladu sa članom 7 stav 1 tačka 6 i članom 17 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Uvidom u knjigu procedura utvrđeno je da Ministarstvo finansija u 2023. godini nije posjedovalo interno pravilo o korišćenju službenih vozila.³⁶⁴

U Ministarstvu zdravlja u Knjizi internih procedura ne postoji procedura koja se odnosi na prijem ulaznih faktura.

Preporučuje se Ministarstvu zdravlja da donese internu proceduru kojom će se bliže definisati prijem ulaznih faktura, a na osnovu člana 36 Zakona o državnoj upravi i člana 7 stav 1 tačka 6 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Programski budžet: Uvidom u Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Ministarstva zdravlja i Ministarstva finansija, koji se podnosi prilikom planiranja budžeta, utvrđeno je da određeni dio programa, potprograma i/ili aktivnosti nijesu popunjeni u skladu sa sa čl. 6 Odluke o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica.

Preporučuje se subjektima revizije da sadržaj programskog budžeta formiraju u skladu sa Odlukom o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica.

³⁶¹ Ministarstvo pravde nije vršilo izmjene Interne procedure procesa obračuna i isplate zarada, shodno izmjenama zakonskih propisa

³⁶² Ministarstvo saobraćaja je donijelo interne procedure tokom 2024. godine

³⁶³ Ministarstvo zdravlja posjeduje Interne procedure iz 2012, 2015, 2016, 2017, 2018. godine te je iste, shodno izmjenama zakonskih propisa, potrebno ažurirati

³⁶⁴ Tokom 2024. godine Ministarstvo je donijelo navedeno interno pravilo (akt br. 19-142/24-1405/1 od 28.01.2024. godine)

III REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNE GODINE

Skupština Crne Gore, povodom razmatranja Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu, Izveštaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu i Godišnjeg izvještaja o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2022. – oktobar 2023. godine dana 26. decembra 2023. godine donijela je Zaključak broj: 33/23-7/7 - EPA 59 XXVIII i isti objavila u Službenom listu Crne Gore³⁶⁵.

Zaključkom Skupštine Crne Gore broj: 33/23-7/7 - EPA 59 XXVIII se, između ostalog, “poziva Vlada Crne Gore na poštovanje i ispunjavanje svih preporuka Državne revizorske institucije datih u Izveštaju o reviziji Predloga zakona o Završnom računu Budžeta Crne Gore za 2022. godinu. Takođe, Vlada je dužna da prati realizaciju svih preporuka Državne revizorske institucije koje se odnose na pojedinačne revizije urađene u periodu oktobar 2022 - oktobar 2023. godine i preporuka koje se ponavljaju iz ranijeg perioda, i o tome kvartalno izvještava Skupštinu Crne Gore.”

Državna revizorska institucije je, na osnovu nalaza utvrđenih revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu utvrdila sledeće:

Tabela 99: Realizacija preporuka iz prethodnog perioda

Tekst preporuke	STATUS	Komentar
Ministarstvo finansija treba da obezbijedi punu primjenu Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, kroz informacioni sistem koji podržava Glavnu knjigu trezora.	Nije realizovana	Novčani tok/raspodjela sredstava sa Centralnog računa trezora
Preporučuje se Skupštini Crne Gore da razmotri mogućnost uvođenja norme u godišnjem zakonu o budžetu kojom se zabranjuje preusmjeravanje sredstava sa pozicija transfera za socijalnu zaštitu, koje su mandatnog karaktera i zakonom ustanovljene.	Nije realizovana	
Potrošačke jedinice su dužne da u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, ugovaraju obaveze u granicama utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu države.	Djelimično realizovana	Neizmirene obaveze
Uprava prihoda i carina dužna je da sačinjava Završni poreski račun u skladu sa Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu i isti dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, u skladu sa članom 19 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu.	Nije realizovana	Završni poreski račun
Potrošačke jedinice koje ostvaruju prihode treba da u saradnji sa Ministarstvom finansija, a kroz usaglašene radne procedure obezbijede naplatu, evidentiranje i iskazivanje ostvarenih prihoda u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda, Uputstvom o radu državnog trezora i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.	Nije realizovana	Primici budžeta 715-Ostali prihodi
Ministarstvo finansija je dužno da evidentira primitke u skladu sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i za isti iznos uveća stanje sredstava na klasi 1 Glavne knjige trezora.	Realizovana	Primici budžeta 75 -Pozajmice i krediti

³⁶⁵ Sl. list Crne Gore, br. 120/23 od 29.12.2023. godine

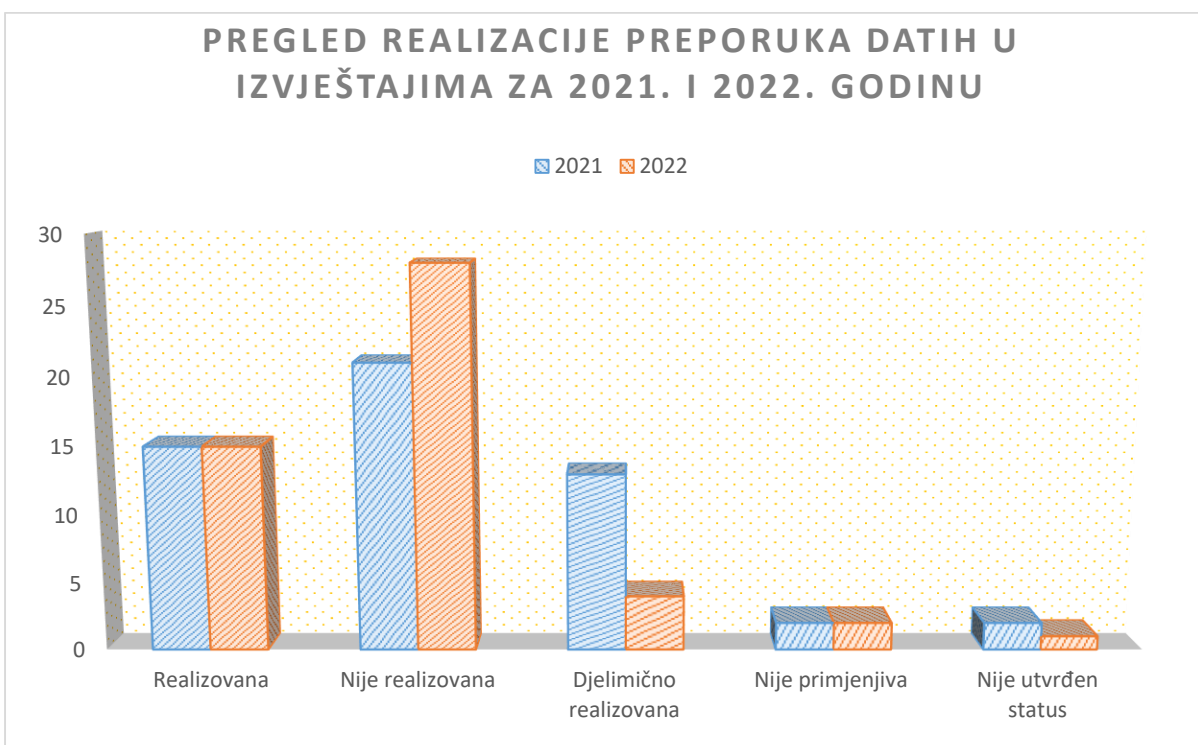
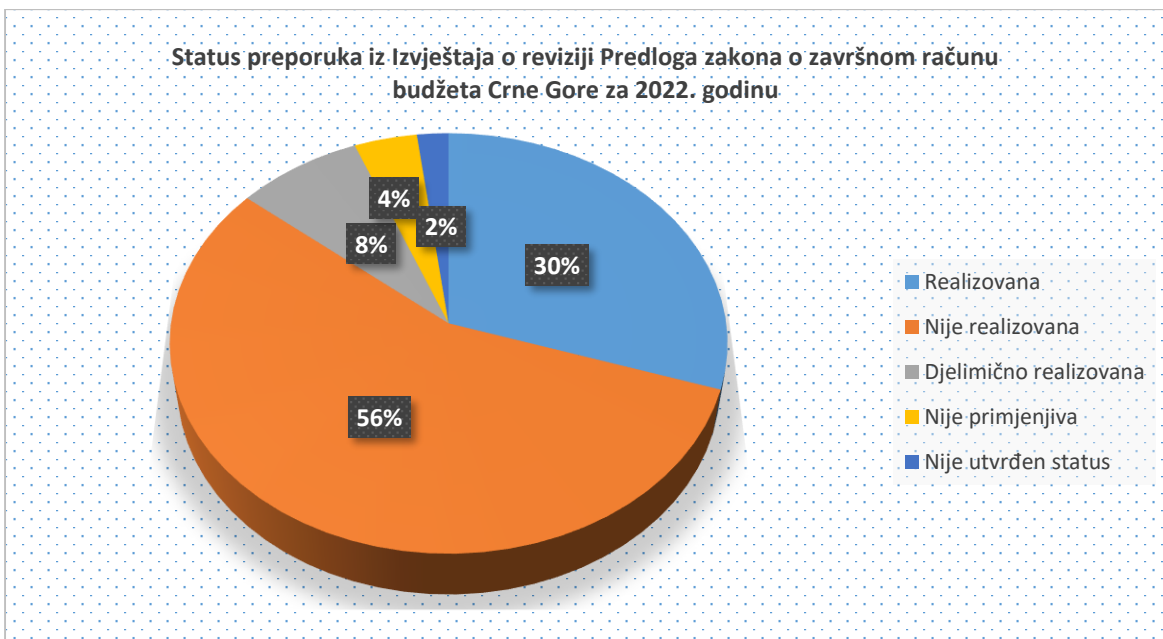
Potrošačke jedinice su dužne da obračunavaju i uplaćuju poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, shodno čl. 21 i 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.	Djelimično realizovana	
Potrošačke jedinice treba da obezbijede da zaključeni ugovori o dopunskom radu sadrže sve elemente propisane članom 202 stav 2 Zakona o radu, kao i da prije isplate novčane naknade obezbijede dokaz-evidenciju o prisutnosti i izvještaje o obavljenom poslu.	Realizovana	
Potrošačke jedinice se dužne da u slučaju potrebe za prekovremenim radom, postupaju u skladu sa članom 64 st. 2 i 5 Zakona o radu kojim je propisano da se prekovremeni rad uvodi pisanom odlukom poslodavca, pri čemu je poslodavac dužan da obavijesti inspekciju rada o uvođenju prekovremenog rada.	Nije realizovana	411 Bruto zarade i dopronosi na teret poslodavca
Uprava za katastar i državnu imovinu treba da u Izvještaju o neizmirenim obavezama evidentira sve dospjele, a neizmirene obaveze.	Realizovana	
Preporučuje se Ministarstvu finansija da razmotri mogućnost uvođenja potpune centralizacije obračuna i evidencije zarada zaposlenih čije se zarade isplaćuju iz državnog budžeta.	Nije realizovana	
Potrošačke jedinice treba da, prije isplate naknade po osnovu zaključenog ugovora, obezbijede dokaz da je lice obavilo posao za koji je angažovano, kako bi se obezbijedilo poštovanje Uputstva o radu državnog trezora (tač. 23 i 25) kojim je, između ostalog, definisano da se zahtjev za plaćanje ovjerava nakon što se utvrdi da je fizičko ili pravno lice izvršilo uslugu ili dostavilo robu.	Realizovana	
Potrošačke jedinice su dužne da za poslove koji su utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta popunu radnih mjesta vrše u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, a da ugovore o djelu zaključuju isključivo za poslove koji nijesu utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u skladu sa članom 669 Zakona o obligacionim odnosima.	Nije realizovana	Rashodi za usluge/ostali izdaci
Uprava za kapitalne projekte treba da prilikom zaključivanja ugovora o djelu definiše predmet ugovora kao osnovni element istog, odnosno zadatak za koji se lice angažuje.	Realizovana	
Potrošačke jedinice su dužne da u skladu sa zakonima i zaključenim ugovorima obezbijede kontrolu namjenskog korišćenja sredstava koja dodjeluju putem transfera.	Nije realizovana	431 Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru
Potrebno je da se stvore zakonske pretpostavke na osnovu kojih bi Ministarstvo finansija donijelo jasne kriterijume po kojima bi se transakcije kupovine hartija od vrijednosti mogle određivati kao transakcije finansiranja.	Nije realizovana	4418 Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti
Potrošačke jedinice su dužne da se prilikom pružanja pomoći privrednom društvu pridržavaju čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći.	Nije realizovana	
Ministarstvo finansija dužno je donijeti novi Pravilnik o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, usklađen sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.	Realizovana	47 Budžetska rezerva
Uprava za saobraćaj treba da prilikom praćenja realizacije zaključenih ugovora u dijelu prekoračenja ugovorenih rokova izvrši zadržavanje sredstava u iznosu/procentu definisanim ugovorom (penali za docnju) i na taj način obezbijedi poštovanje ugovorenih rokova ili u slučaju da postoje objektivni razlozi zbog kojih izvršilac ne može biti kriv za docnju, zaključi aneks ugovora.	Nije realizovana	
Preporučuje se da u ime države ugovore i amandmane zaključuju ovlaštena lica u skladu sa Zakonom o državnoj upravi, Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Uputstvom o radu državnog trezora.	Nije realizovana	Kapitalni budžet
Uprava za kapitalne projekte treba da iz sredstava kapitalnog budžeta namijenjenih realizaciji aktivnosti iz ugovora o realizaciji programa zaključenih sa opštinama vrši isključivo isplate koje se odnose na sticanje infrastrukture, građevinskih objekata, zemljišta i opreme od javnog, odnosno opšteg interesa (na državnom i lokalnom nivou), kako je definisano članom 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.	Realizovana	

Izveštaj o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu

Uprava za kapitalne projekte je u obavezi da prati aktivnosti na realizaciji projekata koje realizuju/sprovode potpisnici ugovora, te da obezbijedi redovnu dostavu mjesečnih izvještaja o stepenu realizacije ugovora, u skladu sa potpisanim ugovorima, do 5-og u tekućem za prethodni mjesec.	Nije realizovana	
Preporučuje se ugovornim stranama, Upravi za kapitalne projekte i opštinama, da pri zaključivanju ugovora za realizaciju programa jasno definišu aktivnosti koje su predmet ugovora i koje će se realizovati iz sredstava dodijeljenih korisniku.	Realizovana	
Uprava za kapitalne projekte treba da shodno članu 131 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, te zaključenim Ugovorima o osiguranju od profesionalne odgovornosti, preduzme radnje u cilju naknade štete prouzrokovane nedostacima nastalim pri izradi projektne dokumentacije.	Nije realizovana	
Preporučuje se Vladi Crne Gore da, prilikom imenovanja članova Komisije za ocjenjivanje projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta države razmotri mogućnost da se za članove Komisije imenuju predstavnici uprava koje, shodno čl. 31 i 38 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, između ostalog vrše poslove koji se odnose na učešće u izradi nacrtu kapitalnog budžeta i koje realizuju kapitalni budžet.	Nije realizovana	
Vlada Crne Gore dužna je da se pri donošenju zaključaka kojima se nalažu isplate budžetskih sredstava pridržava Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština kako bi se obezbijedila tačna evidencija izdataka.	Nije moguće utvrditi status	
Vlada Crne Gore je dužna da pri donošenju zaključaka kojima obavezuje potrošačke jedinice da izvrše izmjenu osnovnog ugovora o javnoj nabavci obezbijedi primjenu člana 151 Zakona o javnim nabavkama.	Realizovana	
Potrošačke jedinice su dužne da transakcije evidentiraju u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.	Nije realizovana	Nepravilna evidencija
Potrošačke jedinice dužne su da grupu računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda ne terete sa izdacima čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini. Iste su dužne da evidentiraju i plaćanje obaveza nastalih u tekućem periodu vrše u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.	Nije realizovana	463 Otplata obaveza iz prethodnog perioda
Ministarstvo finansija treba da u nekonsolidovanom izvještaju o javnom dugu prikaže i iznos duga koje opštine imaju prema Ministarstvu finansija, a koji se odnosi na dospjele, a neizmirene obaveze po osnovu transfernih zajmova. Ministarstvo finansija treba da sistematizuje evidenciju potraživanja za otplaćene transferne zajmove na ime lokalnih samouprava i preduzme mjere za njihovu naplatu.	Realizovana	Javni dug
Preporučuje se Ministarstvu finansija da donese akt kojim će precizno definisati način evidentiranja i izvještavanja o dugu lokalnih samouprava, uz obavezu dostavljanja konfirmacija i prpratne dokumentacije koja se odnosi na stanje duga, kako bi se obezbijedilo istovjetno izvještavanje od strane svih lokalnih samouprava, a koje će ujedno doprinijeti da evidentirano stanje duga odgovara stvarnom stanju duga.	Nije realizovana	
Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma treba da postupa u skladu sa članom 30 Zakona o državnoj imovini i članom 14 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, kojima je propisano da starješina organa odlučuje o prihvatanju izvještaja o izvršenom popisu i o načinu rješavanja razlika na pokretnim stvarima i raspolaganju stvari manje vrijednosti.	Realizovana	Državna imovina
Potrošačke jedinice su dužne da podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima dostave organu uprave nadležnom za poslove imovine, do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu, shodno članu 50 Zakona o državnoj imovini.	Djelimično realizovana	
Uprava za katastar i državnu imovinu dužna je da u aktu o obrazovanju Komisije odredi rok u kojem će se popis obaviti i rok za dostavu izvještaja o izvršenom popisu sa popisnim listama, shodno članu 12 Uredbe o načinu vođenja evidencije	Realizovana	

pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.		
Ministarstvo kulture i medija dužno je da u slučaju statusnih promjena vrši vanredni popis imovine, shodno članu 44 Zakona o državnoj imovini i članu 10 st. 1 i 3 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.	Nije primjenjivo	
Potrošačke jedinice su dužne da popis imovine vrše na propisanim obrascima PL, u skladu sa članom 7 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.	Realizovana	
Uprava za katastar i državnu imovinu, dužna je da podatke o nepokretnim i pokretnim stvarima u imovini Crne Gore, dostavi Ministarstvu finansija do kraja marta tekuće godine za prethodnu godinu, shodno članu 51 Zakona o državnoj imovini.	Realizovana	
Uprava za katastar i državnu imovinu, dužna je da izvrši procjenu državne imovine kako bi se utvrdilo tačno stanje imovine u državnom vlasništvu, shodno članu 43 Zakona o državnoj imovini.	Nije realizovana	
Uprava za katastar i državnu imovinu treba da u saradnji sa nadležnim organima preduzme aktivnosti u cilju stavljanja u funkciju softvera za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti.	Nije realizovana	
Uprava prihoda i carina je dužna da do 31. januara tekuće finansijske godine sačini i dostavi Ministarstvu finansija plan javnih nabavki radi objavljivanja na elektronski sistem javnih nabavki, shodno članu 84 Zakona o javnim nabavkama.	Realizovana	Javne nabavke
Potrošačke jedinice treba da za poslovne procese donesu interne procedure odnosno vrše redovno ažuriranje istih, u skladu sa članom 7 stav 1 tačka 6 i članom 17 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.	Djelimično realizovana	Sistem unutrašnjih kontrola
Potrošačke jedinice su dužne da shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru preduzmu sve aktivnosti na uspostavljanju i unapređenju upravljanja i unutrašnjih kontrola.	Nije realizovana	
Potrošačke jedinice su dužne da izvrše popunu sistematizovanih radnih mjesta u Odjeljenju za unutrašnju reviziju, shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima i članu 49 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.	Nije realizovana	
Preporučuje se Skupštini Crne Gore da razmotri mogućnost, da u cilju usklađivanja sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, izmijeni normu godišnjeg zakona o budžetu koja se odnosi na konsolidaciju sopstvenih prihoda javnih ustanova, na način da se u Glavnoj knjizi trezora evidentiraju svi nekonsolidovani primici i izdaci (sopstveni prihodi, donacije i drugi, kao i njihova potrošnja) svih javnih ustanova koje se finansiraju iz budžeta Crne Gore.	Nije realizovana	Sistemske preporuke
Preporučuje se da se pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore.	Nije realizovana	
Potrebno je da Ministarstvo finansija razmotri mogućnost uvođenja konta ekonomske klasifikacije za primitke od povraćaja plaćenih izdataka.	Nije realizovana	
Preporučuje se Vladi Crne Gore da, u skladu sa članom 61 Zakona o državnim službenicima i namještenicima određuje vršioca dužnosti do imenovanja odnosno postavljenja lica a najduže do 6 mjeseci.	Nije realizovana	
Potrebno je stvoriti zakonske pretpostavke za centralizovanu evidenciju potraživanja. Evidenciju potraživanja je neophodno centralizovati iz razloga primjene novog Zakona o računovodstvu u javnom sektoru i promjene načina obračuna budžetskog rezultata kojim neto pozajmljivanje od strane budžeta postaje korektivni iznos izvora finansiranja deficita.	Nije realizovana	

<p>Državna revizorska institucija skreće pažnju da je u postupku revizije utvrđeno da Komisije za popis Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva kulture i medija, Ministarstva sporta i mladih, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstva kapitalnih investicija i Uprave za katastar i državnu imovinu nijesu izvršile popis blagajne i obaveza na 31.12.2022. godine. U toku 2022. godine subjekti revizije nijesu vršili isplate preko blagajne, već su iste vršene preko SAP sistema u skladu sa usmenom informacijom Ministarstva finansija kojom su obaviješteni o prestanku rada blagajne.</p>	<p>Nije primjenjivo</p>	
<p>Državna revizorska institucija skreće pažnju da je potrebno da predlagači zakona usaglašavaju nomenklaturu prihoda sa njihovom ekonomskom suštinom.</p>	<p>Nije realizovana</p>	

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2019. godinu

U Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2019. godinu, gotovinski deficit iskazan je u iznosu od 143.283.723,33 €, povećanje gotovine u iznosu od 311.342.701,55 €, i kupovine hartija od vrijednosti u iznosu 57.328.698,38 € koji su finansirani neto pozajmljivanjem u iznosu 507.677.040,34 € i prodajom državne imovine u iznosu od 4.278.082,92 €.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je revizijom utvrđeno da ostale prihode treba uvećati u neto iznosu od 528.521,11 €, za isti iznos smanjiti primitke od prodaje imovine i korigovati gotovinski deficit da iznosi 142.755.202,22 €. Shodno tome, koriguje se i modifikovani gotovinski deficit na iznos 143.961.144,78 €.

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2020. godinu

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2020. godinu iskazani iznosi gotovinskog deficita od 426.152.270,86 €, povećanje gotovine od 267.776.569,87 € i neto promjena finansijske imovine u iznosu od 940.769,61 €, finansirani su neto pozajmljivanjem u iznosu 686.322.359,38 € i prodajom imovine u iznosu 8.547.250,96 €.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je revizijom utvrđeno da ostale prihode treba uvećati u iznosu od 76.857,64 €, za isti iznos smanjiti primitke od prodaje imovine i korigovati gotovinski deficit, tako da iznosi 426.075.413,22 €. Istovremeno, revizijom je utvrđeno da je potrebno umanjiti neto povećanje neizmirenih obaveza u iznosu od 89.151,50 € i shodno tome, koriguje se modifikovani gotovinski deficit na iznos 440.237.421,25 €.

Ministarstvo finansija i socijalnog staranja – Državni trezor nije u potpunosti uskladilo vođenje Glavne knjige trezora sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Ministarstvo finansija i socijalnog staranja kroz sistem Glavne knjige trezora nije u cjelosti obezbijedilo evidenciju stanja finansijske imovine (klasa1), kao ni evidenciju obaveza (klasa2) u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. 146

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2021. godinu

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2021. godinu iskazani iznosi gotovinskog deficita od 99.518.346,32 €, negativno neto pozajmljivanje u iznosu od 314.019.728,12 € i uvećanje finansijske imovine u iznosu od 506.343,98 € finansirani su prodajom imovine u iznosu 4.453.578,24 € i smanjenjem gotovine od 409.590.840,18 €.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je revizijom utvrđeno da ostale prihode treba uvećati u iznosu od 13.694.587,02 €, uvećati primljene pozajmice i kredite u iznosu od 37.729.106,65 €, smanjiti primitke od prodaje imovine u iznosu od 68.658,86 €, a uvećati date pozajmice i kredite u iznosu od 37.729.106,65 € i korigovati gotovinski deficit, tako da iznosi 123.878.871,11 €. Ministarstvo finansija i socijalnog staranja – Državni trezor nije u potpunosti uskladilo vođenje Glavne knjige trezora sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Ministarstvo finansija i socijalnog staranja kroz sistem Glavne knjige trezora nije u cjelosti obezbijedilo evidenciju stanja finansijske imovine (klasa1), kao ni evidenciju obaveza (klasa2) u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Kod revizije pravilnosti (usklađenost poslovnih aktivnosti sa zakonom i podzakonskim aktima) preovlađuje negativno mišljenje iz razloga kršenja zakonskih odredbi koje uređuju funkcionisanje fiskalnog sistema i imaju imperativnu primjenu.

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2022. godinu

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu³⁶⁶ iskazani iznosi gotovinskog deficita od 250.360.402,65 €, negativni bilans transakcija finansiranja od 83.466.684,68 €, negativni bilans kapitalnih transakcija u iznosu od 23.177.347,12 €, finansirani su umanjnjem gotovine u iznosu od 357.004.434,45 €.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu utvrđeno da kod primitaka treba uvećati takse u iznosu od 17.468,50 €, uvećati naknade u iznosu od 3.363.594,50 €, umanjiti ostale prihode za 3.294.301,61 €, umanjiti primitke od otplate kredita u iznosu od 86.761,39 € i uvećati pozajmice i kredite u iznosu od 3.019.394,38 €. Na strani izdataka treba umanjiti tekuće izdatke za iznos od 2.261.274,66 €, uvećati transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu od 13.110.556,15 €, umanjiti kapitalne izdatke u iznosu od 10.640.442,92 €, umanjiti otplatu obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 173.098,66 € i umanjiti izdatke za nabavku finansijske imovine u iznosu od 35.739,91 €. U skladu sa navedenim gotovinski deficit umanjuje se za 51.021,48 € i iznosi 250.309.381,17 €. Stanje neizmirenih obaveza umanjuje se za iznos od 88.115,00 € tako da je promjena u dijelu modifikovanog gotovinskog deficita za iznos od 139.136,48 € i isti iznosi

---

³⁶⁶ Korišćena je metodologija obračuna budžetskog rezultata koja je utvrđena članom 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl. list Crne Gore", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21, 145/21, 027/23).

220.127.786,11 €. Promjene u korišćenju gotovine iznose 3.019.394,38 € tako da neto promjena depozita iznosi 353.985.040,07 €.

Revizijom je utvrđeno da informacioni sistem koji podržava Glavnu knjigu trezora ne sadrži sve klase propisane Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora nije u cjelosti obezbijedilo evidenciju stanja finansijske imovine (klasa 1), kao ni evidenciju obaveza (klasa 2) u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Ukazano je na rizike koji nastaju kao posljedica stavljanja van zakonske snage odredbi Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti koje se odnose na računovodstvo i završni račun budžeta.

Kod revizije pravilnosti (usklađenost poslovnih aktivnosti sa zakonom i podzakonskim aktima) je potrebno napomenuti da Državna revizorska institucija nije mogla izvršiti kontrolu Završnog poreskog računa za 2022. godinu, zbog toga što je Uprava prihoda i carina isti dostavila nakon isteka rokova. Pored navedenog, skrenuta je pažnja na sistemske nedostatke koji se odnose na: preusmjerenje budžetskih sredstava sa pozicija transfera za socijalnu zaštitu, nedefinisanost kriterijuma za određivanje izdataka za kupovinu hartija od vrijednosti kao transakcija finansiranja, ograničenost primjene člana 7 Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu u vezi konsolidacije prihoda i rashoda javnih ustanova.

Posebno treba obratiti pažnju na revizijom utvrđene nepravilnosti koje se ponavljaju u dužem periodu, a odnose se na:

- Evidenciju u Glavnoj knjizi trezora, koja je u skladu sa članom 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti osnovna knjiga dvojnog knjigovodstva, a koja ne obezbjeđuje potpunu evidenciju na kontima propisanih klasa u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.
- Evidenciju neizmirenih obaveza koja još uvijek nije centralizovana na način da obezbjeđuje podatke o stanju neizmirenih obaveza na kraju obračunskog perioda.
- Evidenciju javnih prihoda u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda.
- Evidenciju izdataka za otplatu obaveza iz prethodnog perioda, koja se u značajnom dijelu odnosi na izdatke čija obaveza plaćanja dopijeva u tekućoj fiskalnoj godini.
- Sprovođenje Zakona o kontroli državne pomoći.
- Zaključivanje ugovora o djelu za poslove definisane aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2023. godinu

Revizijom finansijskih izvještaja potrošačkih jedinica utvrđena su neslaganja finansijskih izvještaja sa Glavnom knjigom državnog trezora kod: Uprave za vode koja je iskazala kapitalne izdatke u iznosu od 316.894,49 € i ostale izdatke u iznosu od 12.379,79 €, dok je u Predlogu zakona o završnom računu budžeta navedeno da su kapitalni izdaci 307.214,49 €, a ostali izdaci 22.059,79 €; Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju koji je iskazao sopstvene prihode u iznosu od 20.538,66 €, dok je u Predlogu zakona o završnom računu budžeta navedeno da su sopstveni prihodi 30.538,66 €; Zaštitnika ljudskih prava i sloboda koji je iskazao opšte prihode u iznosu od 676.201,21 € i namjenske prihode u iznosu od 18.080,39 €, dok je u Predlogu zakona o budžetu Crne Gore navedeno da su sopstveni prihodi 694.281,60 €, a da namjenski prihodi nijesu ostvareni.

Predlogom Zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu iskazan je gotovinski suficit od 11.187.308,03 € i neto promjena gotovine 33.719.266,15 €.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je revizijom Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu utvrđene nepravilnosti kojima se koriguje budžetski rezultat i promjena neto gotovine kako slijedi:

- Ostale prihode evidentirane na grupi računa 715 u iznosu od 181.705.483,79 € treba umanjiti za 4.195.275,89 € i uvećati: takse – grupa računa 713 u iznosu od 98.395,78 € koje se odnose na takse po osnovu intelektualne svojine i obavljanje zdravstvene djelatnosti i takse za nabavku i registraciju vatrenog oružja u iznosu od 16.054,00 €; naknade - grupa računa 714 u iznosu od 3.680.480,11 € koje se odnose na: naknade za državni premjer i katastar nepokretnosti u iznosu od 1.486.146,20 €, naknade za registraciju priključnih i motornih vozila u iznosu od 1.888.289,13 €, naknade za izdavanje vozačkih dozvola u iznosu od 234.903,71 €, kao i naknadu za obavljanje ribolova i marikulture u iznosu od 71.141,07 € i primitke od otplate kredita - grupa računa 731 koji se odnose na povraćaje kredita datih opštinama u iznosu od 416.400,00 €,
- Ostale prihode treba uvećati u iznosu od 4.282.602,19 € pri čemu je: potrebno umanjiti primitke od otplate kredita na grupi računa 731 u iznosu od 115.735,91 €, po osnovu naplaćenih kamata za date kredite za samozapošljavanje od strane Zavoda za zapošljavanje Crne Gore; potrebno istovremeno uvećati ostala prava iz zdravstvene zaštite, na grupi računa 424 u iznosu od 1.066.923,28 €, na ime neevidentiranih transakcija po osnovu konvencija zdravstvenog osiguranja zaključenih sa drugim državama i potrebno uvećati depozite na grupi računa 111 u iznosu od 3.099.943,00 €, po osnovu neevidentiranih prihoda od ekonomskog državljanstva koji se nalaze na posebnom bankarskom računu;

- Primitke od prodaje imove (grupa računa 72) treba uvećati za neevidentirane prilive ostvarene od prodaje državne imovine u iznosu od 16.607.623,15 €³⁶⁷, pri čemu je potrebno uvećati i izdatke na grupi računa 432 – Ostali transferi u istom iznosu;
- Rashode za usluge (grupa računa 414) je potrebno umanjiti u iznosu od 10.000,00 €, a uvećati grupu računa 432 – Ostali transferi po osnovu pomoći opštinama finansiranih iz prihoda od prodaje ekonomskog državljanstva;
- Kamate evidentirane na grupi računa 416 u iznosu od 124.444.816,54 € je potrebno umanjiti u iznosu od 692.067,18 € i uvećati grupu računa 414 – Rashodi za usluge, po osnovu obračuna negativnih kursnih razlika;
- Subvencije koje se evidentiraju na grupi računa 418 je potrebno umanjiti u iznosu od 3.361.481,08 € i uvećati transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (grupa računa 431) po osnovu pomoći licima koja se nalaze u stanju socijalne potrebe u plaćanju računa za električnu energiju;
- Kapitalne izdatke evidentirane na grupi računa 441 u iznosu od 238.641.752,90 € je potrebno umanjiti u iznosu od 9.990.000,00 €, a uvećati grupu računa 432 – Ostali transferi po osnovu pomoći opštinama finansiranih iz prihoda od prodaje ekonomskog državljanstva;
- Otplatu obaveza iz prethodnog perioda (grupa računa 463) je potrebno umanjiti u iznosu od 2.556.569,13 € i uvećati: ostala lična primanja na grupi računa 412 u iznosu od 8.462,02 €, po osnovu naknada za učešća u komisijama; rashode za materijal na grupi računa 413 u iznosu od 1.631,69 €; rashode za usluge (grupa računa 414) u iznosu od 20.321,33 €, ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite na računu 424 u iznosu od 2.387.074,15 € po osnovu liječenja u inostranstvu po konvencijama; transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (grupa računa 431) u iznosu od 134.079,94 €, po osnovu isplate stare devizne štednje; pozajmice i kredite na grupi računa 451 u iznosu od 5.000,00 €, po osnovu plaćanja po sudskoj presudi.

Prožimajući uticaj odnosi se na sljedeće:

- Gotovinski deficit nakon izvršenih korekcija iznosi 2.616.036,21 €, dok je u Predlogu zakona o završnom računu budžeta za 2023. godinu iskazan gotovinski suficit u iznosu od 11.187.308,03 €;
- Modifikovani gotovinski deficit nakon izvršenih korekcija iznosi 4.864.762,93 €, a Predlogom zakona o završnom računu budžeta za 2023. godinu je iskazan modifikovani suficit u iznosu od 8.938.581,31 €;
- Neto promjena gotovinskih depozita iznosi 36.819.209,15 € dok je Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023 godinu iskazano u iznosu 33.719.266,15 €.

---

³⁶⁷ Kojim je naknadno finansirano državno preduzeće Monteput u istom iznosu.

- Stanje gotovine na dan 31.12.2023 godine iznosi 83.139.530,03 €, dok je Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023 godinu iskazano u iznosu 80.039.587,03 €.

Kod revizije pravilnosti (usklađenost poslovnih aktivnosti sa zakonom i podzakonskim aktima) preovlađuje negativno mišljenje iz razloga što Poreska uprava nije izradila Završni poreski račun za 2023. godinu do 31. marta, i isti nije mogao biti obrađen već drugu godinu zaredom, kao i zbog kršenja drugih zakonskih odredbi koje uređuju funkcionisanje fiskalnog sistema i imaju imperativnu primjenu.

Rukovodilac Kolegijuma

---

dr Milan Dabović, član Senata